דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום ב„דבר"

• כוח ההרתעה של ישראל / חגי אשד • ההסברה בפני ש... ההסברה / חיים איזק • נביא פורלכנט על הקאנצלר שלו / שלמה שפיר • שש משימות עיקריות / משה כרמל • פרופ' מורגנטאו כאשם את תלמידו / יהושע תדמור • על זהות היהודית / אריה ל. אבנרי • בין שני זרמים קטביים / מיכאל אסף • „טאס" שבה לריין / דב אפל • פירון המיכון של פרופ' רהמן / ארנון מגן • על הקציב המדינה / עמודים 17—18 • „בשא" / כוסף לכפרות לאמנות • „דבר השבוע" • שחמט ובלים

טעם החיים

מזג האוויר

אביך חם, עם כמויות מתח-נות של ענגים בגובה רב ובי-נוני. ייתכן גשם מקומי.
ירושלים 5—23, רמת הגולן 10—18, נהריה 17—26, צפת 14—18, חיפה 20—25, הכנרת 15—24, תל-אביב 18—27, לוד 17—28, יריחו 16—30, עזה 18—27, טבריה 17—26, נצרת 16—22, עפולה 15—24, באר-שבע 17—28, אילת 21—30.

יום ו', כ"א באדר תשל"ד, 15 במארס 1974 • גליון 14937 • השנה הארבעים ותשע

היום 20 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר השבוע" • המחיר 170 אג'

ספיר הגיש תקציב ב־35 מיליארד ל"י

בוסס על הקפאת המסים, שמירת היקף השירותים הציבוריים והגדלת התמיכות למשפחות מרובות ילדים; לא יהיה מיתון, תימשך התעסוקה המלאה, ר רמת החיים תרד בגלל הוצאות המלחמה

מאת סופר „דבר" בכנסת

תקציב המדינה לשנת-הכספים הבאה, שהונח מול על שולחן הכנ-סת, מסתכם ב־35 מיל-יארד ו־350 מיליון ל"י. ה-תקציב גדול ב־3 מיל-יארד ל"י מתקציב הש-נה הנוכחית, כולל התו-ספות שלאחר מלחמת יום הכיפורים והוא גבוה ב־7 אחוז מהתקציב המ-קורי לשנה שעברה.

התקציב מבוסס על הקפאת מסים, ...יא המעלה של לפרוטה ב־... הכנסה שעיקריה: ביטול מל-... בתוך המלאה כלשהי במש-... מס-הכנסה, מס ערך מוסף ... בגלל התקציב ואולם כש-... המוצר ממשיך בהכנות להפ-... והוא יופעל בתוקפו להתאם ... בחודשים הקרובים. בתחום ... שוכר התקציב על היקף ... השירותים הציבוריים וכולל גי-... בתמיכות למשפחות ניכולת ... שפחות ברוכות ילדים. בתקציב ... סכומים ניכרים לבניה ... דים סוציאליים.

... ראש הממשלה פ. ספיר, אמר, בין ... בדבריו בכנסת כי התקציב ... בחשבון גיוס מילואים גבוה ... פי ארבעה כמה שהיה לפני ... המלחמה ועליה של 30 עד 60 אלף נפש ומתבסס על תעסוקה מלאה במשק, יחד עם זאת ייתכנו בעיות של אבטלה זמנית בענפים מסויימים.

ספיר הדגיש, כי מלחמת יום הכיפורים עלתה לישראל 30 מיל-יארד ל"י, אף כי במשלת ארה"ב ... כמו התרומות של אוהדי ישראל, ופירוש הדבר ... ריבים תקציביים כתו-...

אשר תקציבים ... בגלוי באום והתקציב ... הסכיך את דמות הכספים להפתח ... ביד בתכנת הדיון על התקציב ל-... קריאה שניה ושלישית, עד שיאו-שר התקציב, אושר בינתיים אח-מול בודגות הכספים, הקציב ב-ניים לשלושת החודשים הבאים מהיקף של רבע מהתקציב הכולל.

בראשית דבריו עמד השר ספיר על התמורות הכלכליות שחלו ב-שנה שחלפה:

• בעולם חלו זעזועים כלכליים אדירים: אלה התבטאו בעליית מחירי מוצרים ובמיוחד מוצרי מזון בסיסיים.

• מחירי הנפט הרקיעו שחקים.

• המסכנות, לרבות אלה כל ה-אדירות במדינות, טולבלו לכמה התעפלה, כי על-ידי עיונות וב-עלייה ייסוף.

• לזאת נוספה המלחמה, ש-השפעתה שקולה כנגד כל אלה ואף עולה עליהן.

הבעיות הללו מצטרפות לקשיים הרגילים שמצבה המיוחד של יש-ראל מעמיד לפנינו.

הכוכמדירית

ספיר הדגיש, כי חלק מהתח-ייקרויות הועבר לציבור, באמור ש-אין אפשרות, ואין הגיון כל-כלי, שקופות הציבור תסבסד מחי-רי דלק ובמקביל יגיעו לסיא מחי-רי המזון הבסיסיים. כדי להמשיך ולשמור על המחירים הישנים, צריכה היתה המדינה להוסיף באמת רבות של מיליוני ל"י לתקציב. מחירי המזון, כמו מחירי הדלק, אינם קשורים ישירות למלחמה. אולם גם לפני המלחמה לא יכול-נו להרשות לעצמנו הוצאה כה גדולה — לא-כל-שכן להוסיף ב-כעב הנוכחי סכומים גדולים כדי (המשך בעמ' 3, טורים 5—9)

המבנה המשוער של התקציב — בעמ' 4—5

• סתואדור וישראל ההליכו להקים שגרירויות כל אחת בבירת רעותה. הדבר יצא אל הפועל בחד-שים הקרובים — נמסר אתמול בי-רושלים.

אבן וקיסינג'ר יקבעו היום מועד השיחות להפרדה בגולן

אבן יעלה שאלת יחסה של ברה"מ למו"מ במזרח-התיכון

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). — בפגישת שר ה-חוץ האמריקאי הנרי קי-סינג'ר עם עמיתו הישר-אלי אבא אבן היום, ייק-בע התאריך על התחלת השיחות על הפרדת הכו-חות בגולן. מקורות דיפ-לומטיים בוואשינגטון ה-ניחו אמש, שהשיחות ייפתחו בשבוע הבא ב-השתתפות שר הבטחון משה דיין כנציג ישראל.

אבן עומד להעלות בפני קיסינ-ג'ר גם את בעיית הסיוע האמרי-קאי לישראל. כידוע, כוונת על מילוון הנשיא וכצפת לאישורו, הק-צבה החודש לישראל הבן טרם נקבע גובה הסיוע לשנה הבאה.

אבן עומד להעלות גם את שאלת התייחסותה של ברה"מ למו"מ במזרח התי-כון. לקראת צאתו של קיסינ-ג'ר לברה"מ בסוף השבוע הבא, מבקשת ישראל לברר מה כוונותיה של ברה"מ בי-מזרח התיכון ולאן היא מכ-וונת את שלטונות סוריה.

אף כי קיסינג'ר אמר בפגישות סגורות, שאיננו רוצה להעלות את שאלת המזרח התיכון בביקורו במו-סקבה, ההנחה הרווחת היא כי הנושא יועלה.

קיסינג'ר יוצא לברה"מ ביום א' ה־24 במארס. אתמול מסרו מקו-רות, כי ביטל תכניות קודמות לבי-קור בהודו או במזרח התיכון. אך ייתכן שבדרכו חזרה יגמת בלונדון לביקור קצר.

היום יארח שגריר ישראל בוא-שינגטון שמחה דיניץ, את שר החוץ הישראלי לארוחת ערב חגיגית ב-השתתפות שר החוץ האמריקאי, סנאטורים, חברי קונגרס ופקידים בכירים בממשל. מחר יקיים אבן מסיבת עתונאים בוואשינגטון וב-יום ר' יופיע בראיון בטלוויזיה.

„בלי קשר עם האמברגו"

קיסינג'ר נשאל אתמול אם הי-דיעות על נוסח ההחלטה הערבית לבטל את האמברגו, אינן מצביעות על כך שהערבים מניחים „חרב על צוואר האמריקאים". בכרכם בעניין את ניהול המו"מ במזרח התיכון. קיסינג'ר השיב, שארה"ב צריכה להתקדם בדרך הנראית לה להסדר ולא יהיה להחלטתה שום קשר עם מדיניות האמברגו.

משטרת לבנון סיכלה קשר לחטוף ג'מבו של ק.ל.מ.

עובד מקומי של החברה נתפס כשהגניב נשק וחומרי-נפץ

ביירות, (א. פ.). — משטרת הבטחון הלבנונית עצרה אתמול שש מחבלים, לאחר שנחשף קשר לחטוף מטוס „ג'אמבו" של חברת התעופה ההולנדית ק. ל. מ. הקשר נחשף, בעת שהמשטרה לכדה את אחד המחבלים כאשר ניסה להטמין בבטנו כלי נשק וחומרי נפץ לצורך החטיפה.

שלטונות נמל התעופה של ביירות מסרו, כי הצעיר הראשון עבד בשרות חברת התעופה ההולנדית בנמל התעופה והשתמש בעבודתו זו לצורך הסבת אקדחים ורימוני-יד בין מצרכי המזון שהוצעו על המטוס לקראת המראתו.

העצור הוביל את המשטרה הלבנונית לחבורת מרצחיו, אשר נרשמו כולם כנוסעי יום לטיסה זו בהכינם עצם ממקן נקי ככל הפך הכנה.

הסורים ממשיכים בחימום החזית

3 חיילי צה"ל נפצעו באש ארטילרית; נראו פגיעות בסוללה סורית

מאת יהודה אריאלי, סופר „דבר"

שלושה חיילי צה"ל נפצעו אתמול בהולימי אש ארטילרי לדויב שהתנהלו בין כוחות צה"ל לבין הצבא הסורי ב-רמת הגולן. הדבר צה"ל מסר, כי הסורים פתחו אתמול בע-מיים באש ארטילרית בשי-עות המוקר בגזרת הצפ-נית של המובלעת הישראלית. אחה"צ באותה גזרה וגם בגזרת המרכזית של המוב-לעת שנבכשה במלחמת יום הכיפורים, הוצאה אש באזור המקדים לעבר מקורות הירי, התוצאה פגיעה באחת מ-סוללות התותחים של הסו-רים אשר עלתה באש.

האש ההלה אתמול בשעות המו-קר, כאשר ירו הסורים כמספר פגזי ארטילריה לעבר עמדות צה"ל באזו-ר מורעת בית ג'ן, תאלה, חרפה ותל כבס. הורבה אש. בהולופי אש אלה נפצעו שלושה חיילי צה"ל.

חילופי האש פסקו כעבור (המשך בעמ' 2, טור 1)

ג. מאיר למשלחת קרייסקי

השליחות קונסטרוקטיבית יותר משנראה תחילה

מאת סופר „דבר"

„אנצל את ההזדמנות הרא-שונה כדי להיענות להזמנה לבקר כאן פעם נוספת ביקור ממלכתי כקנצלר של הרפוב-ליקה האוסטרית" אמר אמש הקנצלר האוסטרי ברונו קרייסקי, העומד בראש משלחת הסקר של האינטרנציונל הסו-ציאליסטי, בסעודת ערב הגי-גית שנערכה לכבודו על-ידי ראש הממשלה גולדה מאיר ב-מלון המלך דוד בירושלים, בתום יום עמוס של פגישות ושיחות של חברי המשלחת.

קרייסקי רמז, כי ייתכן ויהיה צורך לסגור את המחנה החדש להעבר העולים בברה"מ ולספק שירותים דומים במקום אחר, הו-איל וכבר ונגמר עיכו לכבות כל ההגשות בחיי מהגרים יהו-דים אלה על אדמת אוסטריה. הקאנצלר האוסטרי שדיבר בבר-בנית ציון בסיפוק, שראש המב-שלה נוכחה בתפקיד החיובי של משלחת האינטרנציונל והביע את התקווה שהיא תוכל לתרום ל-קידום השלום. בדברו על פרשת שנאו אמר קרייסקי, כי בעיבו-רו של המשבר אמר לחברי המב-שלתו, כי לאחר הסגרה יכוון בכך, כי אוסטריה בעולם לא ביטלה מעבר חופשי ליהודים. הדגיש, שכל עוד החזה במ-שלה סוציאליסטית בשלטון, לא תמנע משום יהודי אפשרות ה-(המשך בעמ' 2, טור 6)

מראה כללי של מפגש שרי החוץ של הארצות הערביות המפיקות נפט בטריפולי שב-לוב, שבו החליטו, שלשום להסיר את חרם הנפט שהוטל על ארה"ב-
צילום רדיו של „אסושיאייטד פרס"

פשרה אלג'ירית: הסרת החרם ל־2 חדשי נסיון

מאת סופר „דבר" לעניינים ערביים

אלג'יריה הציעה הצעה-פשרה בדבר הסרת אמברגו הנפט, שהוטל על ארה"ב, ל-משך „תקופת מבחן" של חד-שיים, כך מסרו אמש מקו-רות לוביים.

לדבריהם, הועלתה ההצעה ב-ועידת שרי הנפט, שהתקיימה בטריפולי שלשום והיא עש-יה לזכות באישור הכרים. כא-שר יסוכם ויוודע מחרתיים ב-וינה.

לפי הידיעה שהפיצים הלוביים ההצעה רק כוריה באופן גמ-רין להסרת האמברגו בשלב זה, כפי שהציעו בכירים המצריים. ואילו האלג'ירים הציעו פשרה — הסרת האמברגו להדשיים ובחינת המצב מחדש, נוכח ה-התקדמות בשאלת ההפרדה בגו-לן.

ישראל: רשאי בקווית החוזק

המקורות הלוביים מוסרים ב-שמות מדברי שר-הנפט הסעו-די אחמד זכי אלימאני, שקרא בתוקף להסרת האמברגו. הנ-מוק שבפיו היה, כי ישראל היא המעוניינת לקשור את הסיכוי למפגה פוריערבי במדיניות ה-אמריקאית".

מקיפים אומרים, כיה הצבה האלג'ירית — אם אכנם התקבל — פרושה המעשי יהיה הסרת האמברגו כליל, תוך קביעת מו-עד חדש לכינוס כורי הנפט הערביים בעוד חודשיים.

ואשינגטון, (עי"ר). — שי-עות ספורות לאחר שמכן נשיא ארה"ב ריצ'רד ניקסון אמר, שי-הוא הבין, כי הסרת חרם הנפט שהוטל על-ידי הערבים על ארה"ב, מסרו מקור החוץ האמרי-קאי והבית הלבן, כי לפי שעה אין להם כל ידיעה על הסרת הח-אמברגו.

שר החוץ הנרי קיסינג'ר הופיע בארוחה בפתיע, לפני הכתבים ו-אמר, כי ממשלת ארה"ב טרם קיבלה הודעה כלשהי על סיום החרם. „בידי אינן ידיעות כה-רות שבידיכם" — אמר קיסינג'ר. גם דובר הבית הלבן הכריז, כי הממשלה לא קיבלה כל הודעה על הסרת החרם.

כמות הנפט במאגרי ארה"ב גדולה מאשתקד

בוואשינגטון פורסמה ביניתיים ידיעה בשם מכון הנפט האמריקאי האומרת, כי בשבוע שהסתיים ב-שמונה במרס, היתה כמות הנפט במאגרי ארה"ב גדולה יותר מאשר בתקופה המקבילה אשתקד, לפני חרם הנפט הערבי.

ארה"ב תזרז משלוח הנשק לירדן

טרם נקבע מועד הספקת טילי נ"מ

ואשינגטון. (א. פ.). — ארה"ב תגביר את קצב משלוח אמצעי הלחימה לצבא ירדן, בעקבות ביקורו של מלך ירדן חוסיין בוואשינגטון השבוע — מסר הבית הלבן, „בסמוך ליד"ו אתמול".

לדברי המקור מוכנה ממשלת ארה"ב לספק לירדן 20 מטוסי קרב נוספים מדגם „פ־5א", ובנוסף ל-כוחותיו אשר יתכננו את מערכת ההגנה האווירית של צבא ירדן, בערכה זו תיכלל, כנראה, טילים נ"מ מדגם „הוק" ו„ג'אפארל". ה-מקור מבין, עם זאת, כי עדיין לא נקבע מועד למשלוח הטילים נ"מ לירדן, שכן לא ברור עדיין כיצד הצבא ירדן בהכירם.

כן נמסר המקור, כי ארה"ב הח-ליטה לספק לצבא ירדן טנקים נוס-פים מדגם „פטון מ־60", וכן גם ארטילריה, הנוהלים גם תוספות.

סופר „דבר" בארה"ב נחום ברנע מוסר:

לדעת פקידים אמריקאיים, הכליים התחדשים יאפשרו לחוסיין להתגונן בפני התקפות אפשריות מסוריה ומעיראק, כן ישמשו את תצרוכת בצבא ירדן, בעקבות הסיוע הח-רובה על היחידות שהתקפו ב-מלחמת יום כיפור. עם הנשק ה-טוביטי, שלהבתם שלה בשיבו על הנשק האמריקאי כבידי ירדן, עם זאת בוודה עדיין לדעת הפקידים, יישראל, הזמנה המגן העיקרית על ירדן בפני התקפה בבהיקן.

אחרי חצות

דמשק: כנופיה יהודית-ערבית רצחה היהודיות

דמשק, (רויטר). — שלטונות הבטחון הסוריים, השבו כנופיה בת ארבעה אנ-שים ביניהם שני יהודים כו-ים ושני מוסלמים, אשר ביצ-עו שורה של מעשי רצח, שוד והברחה — הודיע אמש שר ה-פנים הסורי — עלי זאזא.

הארבעה יועמדו לדין בפני בית המשפט העליון לבטחון המדינה „ויקבלו את העונש המגיע על פשעיהם הנוראים" — אמר זא-זא בהודעה מיוחדת ברדיו דמ-שק. הוא אמר, כי שני היהודים הם יוסף לאלו ועזרו זאלמה ושני המוסלמים הם היסאם עאז אידין ובוהמד מוסטפה ליילה. הם מואשמים בין השאר, ברצח אר-בע הנערות היהודיות בסוריה כשמפתיהן נבצאו בקרבת גבול לבנון.

בית ליסין

תכנית השבוע

יום ו' 15.3.74
בשעה 10.30 בערב — „תחיית האשת המגודלה" — שירי עם ובלדות בהשתתפות: אסנת ברגמן, רפי גרנות, שלוכית אהרון, קיול סוליל.

שבת 16.3.74
בשעה 7.00 בערב — מועדון הסרט הטוב — „בסבך התקירה" — ביומו פיטרו גרמי עם קלאודיה קרדינאלה.

יום א' 17.3.74
בשעה 6.00 בערב — מכון אולר — ברכו יצוץ להורים
בשעה 7.30 בערב — ערב הסברה על הצוערגאים

יום ב' 18.3.74
בשעה 2.00 אחה"צ — ביה"ס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכת לילי במך
בשעה 4.00 אחה"צ — סרט לילדים — „מקוף השודדים" — כותה + פופ.

יום ג' 19.3.74
בשעה 5.00 אחה"צ — מכון אולר — מרכז יעוץ לנוער
בשעה 7.00 בערב — ביה"ס גבוה לפועלים — קורס לעובדים סוציאליים בהנהלת אורי יוהם.

יום ד' 20.3.74
בשעה 4.00 אחה"צ — סרט לילדים — „תבלסים הצעירים" — בלסי
בשעה 4.00 אחה"צ — אולפן לריקודי עם
בשעה 9.00 בערב — חוג לריקודי עם למתבגרים — לחברים בלבד.

יום ה' 21.3.74
בשעה 2.00 אחה"צ — ביה"ס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכת לילי במך
בשעה 5.00 אחה"צ — קורס לבריאות הגוף התעמלות בהדרכת מ. בניהו וד. לוף
בשעה 6.00 בערב — חוג ללימוד אספרנטו.
הוג לאמנות הקלגוע — בשעה 7.00 ובשעה 9.00 בערב

מרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות
המחלקה להרבות ולנוער במועצת פועלי ת"א-יפו

עיריית ירושלים

המחלקה לתרבות — האגף לתרבות תורנית
המחלקה לשירותי משפחה וקהילה

תושבי ירושלים
ותיקים. עולים חדשים.
תיירים ועולי רגל

מוזמנים בזה
להתארח ב„סדרים" הציבוריים בליל הפסח
שייערכו על ידינו
*

פרטים הרשמה ותשלום:
א) במשרד האגף לתרבות תורנית, רח' חיי אדם 2.
ב) בכל הלשכות לשרותי משפחה וקהילה.
המשך ההרשמה עד ר"ח ניסן (24.3.74)
בשעות 9—12 לפנה"צ.

מספר המקומות מוגבל

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מועצת פועלי תל-אביב-יפו
המחלקה להרבות ולנוער

בשבת כ"ב באדר 16.3.74 בשעה 5.45 בערב
בבית-תבורי

ד"ר אורי אנקוריון, חבר הכנסת:

עם כינון הממשלה

במלאת 4 שנים למותו של

נתן אלתרמן ז"ל

נעלה אל קברו ביום א' כ"ג אדר תשל"ד (17.3.74).
נפגשים ב־3.00 אחה"צ ליד שער בית העלמין בקרית-שאול

המשפחה

ביום ראשון כ"ג באדר תשל"ד 17.3.74 בשעה 4 אחה"צ
תתקיים אזכרה
בבית העלמין בקרית שאול
ליקירתנו הלא נשכחת

רחל פרבמן ז"ל

ונתייחד עם זכר בננו היחיד

רפאל ז"ל

שנפל במלחמת יום הכפורים

המשפחה

טיולי בית ברנר — טיולי בית ברנר לפסח: סדר פסח באילת ותיול לסיני א־שייח — 3 ימים (6.4), לירושלים וביקור בכנסת יום אחד (9.4), למצדה (10.4), לגליל העליון — 3 ימים (11.4), לשבטה, כורסוב לעבדת (20.4) ליום אחד, הקפת הכנרת (27.4) ליום אחד. ההרשמה בבית ברנר הדר 7, טל. 282211.

עצרת מחאה על רצח 4 היהודיות

קריאה לממשלות הנאורות לעזור בחילוץ היהודים משבי סוריה והעברתם לישראל — השמיע הראשון לציון, הרב הראשי עובדיה יוסף, באסיפת מחאה נגד רצח ארבע הצעירות היהודיות בסוריה, שנערכה אתמול בבית הכנסת „אהל מועד" ברחוב שד"ל בתל אביב.

כידוע, נמסר בידיעה שהגיעה לארץ, כי ארבע צעירות יהודיות מסוריה, שלוש אחיות לבית זייבאק — פארה בת 24, לורה בת 23, ופוני בת 22, וכן אחותה בת 18 — נרצחו בצורה אכזרית.

הרב עובדיה יוסף אמר תפילה לזכר הנרצחות וסיים את האסיפה באמירת „קדיש".

ח"כ מנחם ידיד, הדגיש את חומרת האסון ברצח ארבע הצעירות היהודיות. הוא אמר, כי אין אפשרות לגלות ברבים את כל המעשים הנעשים למען אחינו בעיראק ובסוריה, הנעשים במיטב יכולתם, אף על פי שהם נדכאים ביסוריהם. הוא הבטיח, כי עם ישראל ומדינת ישראל עושים הכל כדי להציל את יהודי סוריה ועיראק. בסוף דבריו קרא לממשלה להעלות את בעיית היהודים בסוריה במסגרת הסדרים עם ממשלת סוריה, לכשייערך.

האסיפה כונסה על ידי המועצה הציבורית למען יהודי ערב, ועדת הפעולה להצלת יהודי סוריה, התאחדות יוצאי סוריה והתאחדות הסטודנטים בישראל. נכחו בהם גם סגן יו"ר הכנסת ח"כ משה שיינפלד, יו"ר המועצה הדתית בתל-אביב יפו, ח"כ מרדכי בן-פורת ואחרים.

בין הקהל היו גם אחותה של זייבאק, הנמצאת בארץ מזה 20 שנה וכן אחיה הנמצא בארץ 25 שנה. (ע)

ליהודי ארץ זו לצאת. בשאלה עד כה ללא מענה.

בכנס בני ברית בישראל, של 210 לשכותיו ברחבי המדינה, הצטרף לסערת הזעם של הציבור בארץ ובעולם נוכח ההתעללות ביהודי סוריה.

בהחלטה שנתקבלה בעקבות דיון מקיף בנושא זה בישיבה משותפת של הנשיאות והוועד הפועל של בני ברית, יחד עם הוועדה למען יהדות המצוקה, הודגשה במיוחד זוועת הרצח הבסטיאלי של ארבע הצעירות היהודיות בסוריה.

המיסדר פנה בקריאה אל כל חברי בני ברית בעולם ואל כל אדם השוקד על צלם אנוש, למחות על מעשים אלה ולתבוע שיושם להם קץ. (ע)

הקונגרס היהודי: משמרת מחאה [illegible]

פאריס, (יופ"ע). — הקונגרס היהודי העולמי, פירסם אתמול הצהרה, בה נאמר כי משטרת סוריה היכתה ביהודים שנצרו לעבר ארמונו של הנשיא חאפז אסד כדי למחות נגד רציחתן של ארבע נשים יהודיות בסוריה.

בהודעה שפורסמה על ידי המשרד של הקונגרס היהודי בפאריס, נאמר, כי כל המידע שנאסף על ידי המשרד הראשי של ארגון זה, מאשר את הידיעות בדבר רצח ארבע הנשים היהודיות הסוריות בנסיבות שטרם הובהרו.

בהודעת הקונגרס נאמר, גם כי התרחשויות אלה מוכיחות פעם נוספת, באיזו מידה נתונים 4000 היהודים החיים בסוריה להגיעה בגיאם וברברים.

פנייה לאינטרנציונל הליברלי בלונדון

דרישה דחופה להביא בפני מוסדות האינטרנציונל הליברלי את דבר רציחתן של ארבע הנשים היהודיות בדמשק, כדי להוקיע את הרצח ולעשות כל אשר ביכולתם למען הקהילה היהודית בדמשק — נשלחה במברק ששיגר היום סגן יו"ר הכנסת ש. ז. אברמוב (הליברלים) בשם המפלגה הליברלית בישראל למרכז האינטרנציונל הליברלי בלונדון.

ח"כ אברמוב מדגיש במברקו, כי רדיפת היהודים בסוריה הגיעה לשיאה עם רצח ארבע הנשים היהודיות וכל הנציגות לממשלת סוריה [illegible] את הרדיפות ולהרשות

עתון לבנוני: כוח ישראלי הוצנח בחרמון

ביירות, (פ"ו). — העתון הלבנוני „אל שארק" כתב אתמול, כי כוחות ישראליים הוצנחו בכתף הר החרמון, בעת הקרב הארטילרי שנערך אתמול בגיזרה הצפונית של רמת הגולן.

לדברי העתון, מטרת הכוח הזה היתה לבצר „העמדות הקדומות של האויב" בגיזרה זו.

הסורים

(המשך מעמוד 1)

שפה.

בשעות אחה"צ חידשו הסורים את האש הארטילרית והפגיזו עמדות צה"ל באיזור כוורת בית ג'ן. אחר כך הם הרחיבו את גיזרת האש גם לעבר כוחות צה"ל בתל מארס שבגיזרה הצפונית של קו הפסקת האש. לא היו נפגעים לכוחותינו והושבה אש לעבר מקורות הירי. חילופי האש נמשכו עד שעה 6.30 אחה"צ.

נראה, שהסורים החליטו לחמם את חזית הגולן בתקריות אש מקומיות לקראת — ובעת — ניהול השיחות עמם בוואשינגטון. מטרתם היא ליצור רושם של מתיחות באיזור כדי לגייס תמיכה בדעת הקהל העולמית שתלחץ על ישראל לויתורים. יש משקיפים המסבירים את התקריות של הימים האחרונים ברמת הגולן על רקע התגובה של ההתנהגות המצרית לקראת ניהול השיחות בק"מ ה-101. בכך מבקשים הסורים גם „להראות" לעולם הערבי שאינם נכנעים להכתבים אמריקאיים, וכי הם מנהלים מלחמה נגד ישראל.

הודעת דמשק

דמשק, (יופ"י). — כוחות סוריים וישראליים ניהלו קרבות תותחים וטנקים לאורך הגיזרה הצפונית של רמת הגולן — נאמר בהודעה צבאית סורית שפורסמה אתמול בדמשק.

ההודעה מסרה, כי הקרבות פרצו, כאשר כוחות ישראליים „ניסו להזיז ולבצר את עמדותיהם לאורך החזית בגיזרה הצפונית".

ההודעה אינה מזכירה אבידות של הסורים, אך היא טוענת כי אובחנו פגיעות בריכוזים של צה"ל, במחסן תחמושת ובעמדות מקלע. עוד מציינת ההודעה, כי שני טנקים ישראלים הוצאו מכלל פעולה.

דבר DAVAR

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגרס
מנהל כללי גדעון נאמן

המו"ל — „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה: תל-אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 286141 (6 קווים).

סניפים:
תל-אביב, בית „דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 286141. ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 16, טלפונים: 3-231251. חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 3—2—642111.

בעקבות האולטימטום של בגדד

מלחמת הכורדים עלולה להתחדש

מאת סופר „דבר" לענייני ערביים

לפי שעה אין אישור לידיעה, שהגיעו אתמול מטהרן, בדבר התחדשות הקרבות בין צבא עיראק לבין המורדים הכורדים.

אולם לפי כל הידיעות, גוברת שם המתיחות נוכח האולטימטום שהגישה ממשלת בגדאד למולא מוסטפא ברזאני, לפיו עליו למסור תוך שבועיים את הסכמתו להצעת האוטונומיה המוגבלת. ברזאני מסרב לתוכנית זו, כיוון שעיר כורכוך העשירה בנפט לא תיכלל באזור האוטונומי וכיוון ששלטונות בגדאד נטלו לעצמם סמכויות ויטו לגבי „אוטונומיה" זו.

ייתכן, שהכורדים כבר נקטו אמצעי זהירות לקראת אפשרות התלקחות צבאית חדשה, לרבות הסרת ציוד ההגנה, הפיכת הרצועה הסמוכה לגבול [illegible] והגירת התושבים הערביים מכפרים בעלי רוב כורדי.

הודעות סגירת הגבול עם עיראק

אנקרה, (א.פ.). — מושל חבל כורדיין שבתורכיה על הגבול עם עיראק, מסר אתמול, כי השלטונות העיראקיים סגרו את הגבול בין תורכיה לעיראק.

המושל הדגיש, כי גם בכשרתו נקטה בצעדים מסויימים לאיר בה לאחר מכן, שכינה „הבעיה האחרונה בעיראק", כדי למנוע מעבר פליטים מאזורי הקרבות בעיראק לארצו.

עתוני הודיעו בטהרן אתמול, כי הצבא העיראקי העביר בכבש הבן וכי נותק קשר הטלפון בין תורכיה ועיראק. על פי הידיעה, הכורדים הם שניתקו את הקווים.

נותק הקשר עם החללית הסובייטית על מאדים

מוסקבה (ע"ר ועיין). — תחנת החלל הסובייטית „מאדים 6", שנחתה ביום ג' על פני כוכב הלכת מאדים, העבירה לכדור הארץ נתונים ראשונים על האטמוספירה — ולאחר זמן קצר נרכה, קשר הרדיו נותק.

בכך נכשלו המאמצים הסובייטיים להשיג מידע על כוכב-הלכת.

שתי התחנות, „מארס 6" ו„מארס 7", שוגרו מכדור הארץ לפני 7 חודשים — ב-5 וב-9 לאוגוסט 1973. הן החלו „מארס 7" עבר במרחק 1300 ק"מ ממאדים. סוכנות הידיעות הסובייטית „טאס" אינה מציינת מה קרה לתחנה זו לאחר מכן.

משל מציע סימפוזיון בישראל בנושאי תנועת העבודה בעולם

במסגרת אירועי ההסתדרות — שאירחה במהלכה עשרות ראשי איגודים מקצועיים מחו"ל — התקיים אתמול סימפוזיון בין-לאומי לליבון נושאים אידיאולוגיים של תנועת העבודה הבין-לאומית. הסימפוזיון נערך בראשות מזכ"ל ההסתדרות בפועל ירוחם משל ובהשתתפות ראשי איגודים מקצועיים משבדיה, בריטניה, חברי הוועדה המרכזית ואורחים.

הסימפוזיון שימש במסגרת לחילופי דעות בין איגודים מקצועיים [illegible] גורמים שונים המניע למשתתפיו הזדמנות להידברות.

משל אמר כי מטרת ההסתדרות הינה לבנות חברה שבה קיימת מזיגה בין יכולת כלכלית ודאגה לצדק סוציאלי. „ההסתדרות בנויה בשיתוף פועלים [illegible], מוסמכת סוציאלית ודואגת לבריאות המגיעה ל-70% של האוכלוסיה", אמר משל.

עוד אמר משל, כי על מנת לקיים את כלליותה ויחידותה, ההסתדרות עומדת על חופש האיגוד המקצועי וחופש השביתה, תתגבר בכל תוקף [illegible] שונים.

[illegible] להלאמת השירותים [illegible] שמספקת ההסתדרות לחבריה ושעליהם באחותה.

בשיחה השתתפו אורחי ההסתדרות מארה"ב, מבריטניה, מבלגיה, מצרפת, מאיטליה, מקולומביה ומהונגריה.

הם עמדו בדבריהם על בעיית היחסים של האיגודים המקצועיים השונים ביישום בעיותיהם במציאות המשתנה בכל ארץ וארץ.

בדברי הסיכום העלה משל את ההצעה לקיים סימפוזיון בין-לאומי בישראל לבעיות החברה וכלכלה והביע תקוותו להמשך פורה של ההידברות בין הגופים השונים.

אחות הנעדר מעכו טרם קיבלה מכתב מאשת סאדאת

בעקבות הפרסומים על חליפת המכתבים הבלתי שגרתית בין רעיית נשיא מצרים לבין אחותו של נעדר, תושבת עכו, אמרה זו האחרונה כי עד אתמול בבוקר טרם קיבלה את מכתבה של אשת הנשיא המצרי.

הפרשה נתפרסמה בשבועון המצרי „אל מוסאוור" ובעתון הבירותי „אל אנואר", הדברים צוטטו גם בעתונות העברית בארץ. בידיעה נמסר, כי חליפת המכתבים התנהלה בין אופירה תלם, מורה מעכו הידועה לחבריה בשם עתרה, לבין ג'יהאן סאדאת, רעייתו של נשיא מצרים.

הפניה הראשונה באה מצד אופירה והיא מתייחסת לאחיה של הפונה, רב סמל עלי קטוי. מכתב הפניה הועבר לתעודתו באמצעות הצלב האדום. שני העתונים הערביים מסרו, כי רעיית הנשיא כבר השיבה לה במכתב פרטי, והם אף פירסמו את מלוא תוכנו.

אולם אתמול בבוקר, שעה קלה לפני צאתה לעבודתה בבית הספר המקיף בעכו, אמרה אופירה כי התשובה טרם הגיעה לידה.

לפי הפרסומים בעתון המצרי ד' השיבה אשת נשיא מצרים לאופירה תלם במכתב שנשלח ב-14.2.74 — אך הוא באמצעות הצלב האדום הבין לאומי. לדברי העתונים הערביים, כתבה ג'יהאן סאדאת במכתבה הנרגש כי היא מצטערת על סבלם של המשפחות הישראליות ממש כשם שהיא מצטערת על נפילתם של בנים רבים במלחמת אוקטובר. היא מציינת, שמצרים מתכוונת בכנות להגיע להסדר שלום בר קיימא.

באשר לנושא הפניה עצמו כותבת אשת הנשיא המצרי, כי הכוחות המצריים לא יכלו למצוא את גוויתו של רב סמל עלי קטוי, כאשר היא נשפכה כנראה ליס.

כתב את"ים בעבר מוסר, שרבים מבני המיעוטים הנמנים עם ידידי משפחת קטוי הולכו לפקוד את ביתו מאז ההודעה על היעדרות הבן, מתוך ברשה. (צ)

ראש משלחת האינטרנציונל ברונו קרייסקי בשני מוקדי סיורו בעיר העתיקה: ליד הכותל המערבי וליד מסגד עומר

קבוצת קרייסקי למשרד החוץ: תזוזה לקראת שלום במצרים

גם נשיא סוריה גילה נכונות ללכת בזהירות בעקבות סאדאת; ערפאת הבהיר שלאחר התבססות המחבלים בגדה המערבית, יסגלו גישה מציאותית"

מאת חגי אשד, סופר „דבר"

בשיחות שניהלו אתמול בירושלים עם הצוות הבכיר של משרד החוץ אמרו חברי משלחת האינטרנציונל הסוציאליסטי המבקרת במזרח התיכון בראשות הקאנצלר האוסטרי ברונו קרייסקי, כי התרשמו מהתזוזה החיובית לקראת שלום בעיקר במצרים.

הם אמרו, כי אפילו נשיא סוריה גנראל אסד אמר בשיחות עימם כי יש להעריך את הצעד הראשון שהוא עשה לקראת מו"מ הסדר על אף הלחצים הפנימיים הקשים של הגורמים שהתנגדו לכך.

במצרים שמעו חברי המשלחת, לדבריהם, הבטחות של אישי השלטון השונים בכללם הנשיא סאדאת, כי רצונם בשלום מלא עם ישראל שיושג בהדרגה. האווירה בסוריה, לשמעת זאת, היא מהתבריות. אם כי אסד עצמו, כאמור, הביע בשיחות בארבע עיניים רצון ותקווה ללכת בזהירות ובאיטיות בעקבות מצרים.

כמה מחברי המשלחת הביעו את התרשמותם כי יאסר ערפאת ביקש לשכנע את אנשי שיחו כי לאחר שיתמקמו מנהיגי הפלשתינאים בגדה במדינה פלשתינאית עצמאית יוחל אצלם תהליך של ריאליזם שיוביל לנכונות להכרה בזכויות ישראל.

פגישה עם ראש הממשלה ושרים

לאחר הפגישה עם צוות משרד החוץ נפגשו קרייסקי ויתר חברי המשלחת עם ראש הממשלה גולדה מאיר ועם כמה שרים. בערב הם היו אורחיה של ראש הממשלה גולדה מאיר לארוחת ערב בביתה. היום תיפגש המשלחת עם סגן ראש הממשלה יגאל אלון בגינוסר. לפני צאתם את הארץ יקיימו פגישות נוספות עם מארחיהם במפלגת העבודה.

הפגישה עם צוות עובדי משרד החוץ נערכה בכנות והשתתף בה, בהיעדרו של שר החוץ אבא אבן, מנכ"ל משרד החוץ אברהם קידרון, היועצים שמואל דיבון והאב שק, סגן המנכ"ל יוחנן כרוה ומנהלי המחלקות יעל ורד, יצחק מינרבי ובנימין נבון. אנשי משרד החוץ סקרו בפני האורחים את יחסי ישראל-אירופה, בעיית השוק המשותף וההתפתחויות במזרח התיכון.

קרייסקי גילה שם דודו ב„אולם השמות" של „יד ושם"

בעת ביקורה של משלחת האינטרנציונל הסוציאליסטי בראשות ראש ממשלת אוסטריה ברונו קרייסקי, ב„יד ושם" בירושלים, גילה האורח את שם דודו שנרצח בידי הנאצים בתקופת השואה. קרייסקי הנרגש אמר ליו"ר מועצת יד ושם, הד"ר גדעון האוזנר כי ברצונו למסור לשמירה ב„היכל השמות" של רשות הזכרון לשואה ולגבורה את שמותיהם של 28 יהודים שנספו בשואה.

חברי המשלחת באו ל„יד ושם" לאחר שהיו אורחי ישראל ישעיהו, יו"ר הכנסת, בסעודת צהריים. בבואם ל„יד ושם" התקבלו ע"י השר ג. האוזנר, יו"ר הנהלת „יד ושם" יצחק ארד, וחבר ההנהלה ד"ר חיים פנגר, אשר הדריכו את האורחים במוזיאון השואה של הר הזכרון.

הם באו אל „אולם השמות" אשר בו שמורים לזכרון כ-2.5 מיליון „דפי עד", הנושאים שמותיהם של קרבנות השואה כפי שנמסרו על ידי ניצולים. „זוהי המצבה היחידה שנשארה לקרבנות הנאצים שלא באו לקבר ישראל" — הסביר ד"ר האוזנר לאורחיו.

באותו מעמד ביקש קרייסקי לברר אם נמצאים ב„אולם השמות" גם שמות בני משפחתו. ואכן נמצא „דף עד" אחד על שמו של לודוויג קרייסקי, מורה בצ'כוסלובקיה שנספה בשואה, ואשר היה דודו של ראש ממשלת אוסטריה הנרגש. „רק שם אחד נשאר מהמשפחה הגדולה שלנו" העיר קרייסקי בעצבות.

ארשת פניו הרציניות הנרגשת של קרייסקי לא סרה ממנו גם בעת מעמד ההתייחדות עם זכר קרבנות השואה, שהתקיים לאחר מכן באהל „יזכור". קרייסקי העלה אש בנר התמיד והניח זר פרחים על קבר אפר הקדושים. כל חברי המשלחת חבשו כיפות לראשיהם והחזן אמר „אל מלא רחמים".

בעיר העתיקה

בשעות לפני הצהרים ביקרה המשלחת בירושלים המזרחית ובמקומות הקדושים שבעיר העתיקה. ליד הכותל המערבי חזו בחגיגת „בר מצוה" שהתקיימה ברחבת הכותל. (צ)

נפתח נמל-התעופה דה-גול — הגדול והמשוכלל באירופה

נוסעי „אל על" ימשיכו בינתיים לנחות בנמל אורלי

מאת ז'אק כהיים, סופר „דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל„דבר"). — נמל התעופה החדש על שם שארל דה-גול, הגדול באירופה והמשוכלל ביותר בעולם כיום, לא יקלוט, מסתבר, את מטוסי חברת התעופה „אל על" בשלב זה. בשנה הקרובה לפחות ימשיכו, אם כן, מטוסי „אל על" לנחות, כבעבר, בנמל התעופה „אורלי". אולם, סביר להניח, כי בעתיד תעביר גם חברת „אל על", כפי שיעשו גם כל שאר חברות התעופה הגדולות, את מרכז פעילותה לנמל התעופה החדש.

נמל התעופה הצרפתי החדש נפתח אתמול ברוב הוד על ידי ראש הממשלה הצרפתי פייר מסמר, אשר ייצג את נשיא צרפת בטקס קצר שנערך עם לזכרם של 346 קרבנות המטוס התורכי שהתרסק לא מכבר בקרבת מקום לנמל התעופה החדש.

בבניית של נמל התעופה החדש הושקעו [illegible] שלישים מיבשתה של [illegible] פאריס ולקראת סוף השנה תתנהל [illegible] זה ביותר והוא יהיה מסוגל לקלוט 50 מיליון נוסעים לשנה, [illegible] צרפת תוך עשור.

סיפורי 2 המחבלים — בביירות:

„כך ברחנו מן הכלא הישראלי"

ביירות, (עי"ן). — שני המחבלים שנמלטו מבית כלא ישראלי, [illegible] גילו אתמול פרטים על דרך בריחתם מבית הכלא.

שני המחבלים, היו כלואים ברמלה. ב-3 במארס הם עוררו קטטה בבית הכלא וכתוצאה מכך הועברו יחד עם [illegible], מהקומה הראשונה לקומת הקרקע של המבנה לתא שסורגיו נוסרו על ידי אסירים אחרים.

עם רדת החשיכה יצאו שלושת המחבלים דרך חלון התא וגזרו את גדר התיל הראשונה מתוך השלוש המקיפות את הבניין.

כאשר עברו את המחסום השלישי, נתגלו המחבלים על ידי שומר שהשמיע את האזעקה. הזרקורים כוונו לעברם והשומרים פתחו עליהם באש. רק השניים הצליחו לברוח [illegible].

שני המחבלים מצאו מקלט אצל „איש קשר" בקרבת בית הכלא שם סיפקו להם בגדים ותעודות מזויפות. „הצטרפנו להסתתר בתל אביב עצמה", אמר [illegible]. לאחר שפירנסו השלטונות [illegible], הביאו אותם מחבלים לבית „בטוח" [illegible].

ג. מאיר לקרייסקי

(המשך מעמוד 1)

בעבר דרך אטמית.

בדברי ברכתה לקנצלר קרייסקי ולחברי המשלחת, אמרה ראש הממשלה, כי לאחר [illegible] הדיונים [illegible].

ראש הממשלה העלתה על גב את הקשרים עם האינטרנציונל [illegible].

בתשובה על הצעות המשלחת [illegible] הוקרתה [illegible] השלום [illegible].

הפועל ת"א ניצחה את מכבי ר"ג בכדורסל

קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א ניצחה אמש בהיכל הספורט ביד אליהו, במסגרת הליגה הלאומית, את קבוצת מכבי ר"ג בתוצאה 108:110.

המשחק, במועד הרגיל, נסתיים ללא הכרעה בתוצאה תיקו — 100:100. המחצית הראשונה נסתיימה ביתרון הפועל ת"א בשיעור 50:52.

6000 צופים חזו במשחק [illegible].

קיסינג'ר ייפגש היום עם ג'קסון

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). — היום ייפגש שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר עם הסנאטורים הנרי ג'קסון ואברהם ריביקוף. הפגישה, המתקיימת ביוזמת שר החוץ האמריקאי, מהווה שלב נוסף במאמצי הממשל להשיג שינוי בנוסח „תיקון ג'קסון" להצעת חוק הסחר של הממשל.

אף כי לשכות הסנאטורים סירבו למסור אתמול פרטים על תוכן הפגישה, נראה כי יתפלך בה, בין השאר, פעולות הדיכוי האחרונות של השלטונות הסובייטיים כלפי יהודים וכלפי מבקרי המשטר בבריה"מ, וכן הירידה במספר היהודים המורשים לצאת מבריה"מ וענייניהם של 789 המשפחות, שהסובייטים מסרבים בעקשנות לבקשות העליה שהגישו. מקורות בבירה האמריקאית למען יהודי ברית המועצות סוברים, כי בעשרת הימים הראשונים של החודש הזה עלו מבריה"מ רק כ-600 איש, מספר נמוך בהרבה מהממוצע בשנה שעברה.

קיסינג'ר נוטה לפשרה

קיסינג'ר נוטה, כנראה, לשפר את תיקון ג'קסון בנוסח שהוצע על ידי סנאטור ראנס מאורגון. על פי נוסח זה, תקבל בריה"מ עתה מעמד של מדינה מועדפת ביותר והזכות לקבלת אשראי, אך אלה יושבו בעתיד, אם ימצא הנשיא שאין היא עומדת בהתחייבויות בנושא חופש ההגירה.

סילאסוואו נפגש עם גמאסי

קאהיר, (יו. פ.) — מפקד כוחות האו"ם גנראל אנסיו סילאסוואו, נועד אתמול עם הרמטכ"ל המצרי גנראל גמאסי לשיחה בת 45 דקות. דובר ציין, כי השניים סקרו את ביצוע הסכם הפרדת הכוחות המצרי-ישראלי.

הדובר הוסיף, כי סילאסוואו מתכוון לבקר בירושלים בשבוע הבא כדי לקיים פגישה דומה עם הרמטכ"ל רב-אלוף דוד אלעזר, שהתברר ששני הצדדים מקיימים במלואן את התחייבויותיהם בהסכם ההפרדה.

מועצת פועלי חיפה
המחלקה לתרבות ולחנוך

מתוך לוח האירועים השבועי:

בביתנו

ביום ששי 15.3.74 בשעה 9 — ערב ראיונות עם מני פאר.
בשבת 16.3.74

בשעה 6.30 בערב — המועדון לספרות ולפולקלור
ערב יובל השיר העברי
לכבוד המלחין משה ביק, בהגיעו לגיל 75 ולמלאת 53 שנים לעליתו ארצה.
המשתתפים:
המשורר מרדכי זינגר
דב גורדון — מנכ"ל מ.פ.ח.
משה גורלי — מנהל המוזיאון והספריה למוסיקה
דבורי ברכה: [illegible] — יו"ר המועדון לספרות ולפולקלור
דבר התזמורת
בתכנית המוסיקלית:
זמרה: חיה ריטוב
לוסי ארטון
אהרון גולדשטיין
מקהלת הפועלים [illegible]
ליד הפסנתר: לינה יעקובסון
והרה אורן־תבור
מנחה: חיזיל גולניצקי.

בשעה 8 בערב — מועדון לשלום בצירים.
ביום ראשון 17.3.74 — ב-4.30 אחה"צ — מקהלת הילדים.
ב-7.30 בערב מקהלת מפ"ה, ב-9 בערב — מועדון המתחילים לאקורדאון.
ביום שני 18.3.74 — ב-7.30 בערב להקת המחול הפרצונית.
ביום שלישי 19.3.74 — ב-7 בערב החוג הפברנתי לתנ"ך המרצה: הד"ר יעקב גיל.
ביום חמישי 21.3.74 — ב-8 בערב [illegible] ב. אשכנזי.

בסניפים ובשכונות

(בשתוף המחלקה לסניפים ולשכונות).
ביום ששי 15.3.74 בנוה שאנן — ב-9 בערב בבית [illegible] — מועדון הסרט הטוב, בהר הכרמל — ב„אתגרים" ב-7.30 בערב — ריקודי עם לנוער.
בשבת 16.3.74 — [illegible] שבת בבתי ההסתדרות: ההסתדרות, בנוה שאנן — עם צ. רפאלי, בקרית מוצקין עם העתונאי ולמן יואלי (בשתוף המועצה המקומית), בקרית ביאליק — עם הד"ר קורדניק ויאנאסוביץ, בקרית חיים מערבית — עם מתן [illegible], בקרית חיים מערבית — ב-7 בערב עם הד"ר קורדניק ויאנאסוביץ. בקרית אליעזר — ב-7.30 בערב — במסגרת אמנות לעם — הופעת האנסמבל לכלי פריטה של שפיה.
ביום שלישי 19.3.74 — ב-7 בערב ב„בית אבות" מרכז — ערב חברתי, ב„ביתנו", קרית מוצקין — (בשתוף המועצה המקומית).
ביום רביעי 20.3.74 — בקרית אליעזר — ב-7.30 בערב בבית ההסתדרות. הרצאת ד"ר לפיד.
ביום חמישי 21.3.74 — ב-4.30 אחה"צ ב„ביתנו" — קרית מוצקין — פינת נוער (בשתוף המועצה המקומית).

במוסדות המשנה

(בשתוף הרשויות המקומיות)
כרכור — ביום ששי 15.3.74 — ב-8 בערב במועדון אשכול — ערב צעירים.
בשבת 16.3.74 — ב-7 בערב בבית ההסתדרות — מועדון הסרט הטוב.
ביום ראשון 17.3.74 — ב-7 בערב בבית ההסתדרות — הרצאת הד"ר צ. הראל.
בעתלית — ביום ששי 16.3.74 ב-7 בערב בבית ההסתדרות — מועדון הסרט הטוב.
בקרית אתא — ביום שני 18.3.74, ב-5.30 אחה"צ בבית ספר ביק — הרצאה.

בית ס לפעילים

(בשתוף המרכז להדרכת ולחנוך)
ביום שני 18.3.74 — קורס אוניברסיטאי שנה א' ושנה ב' לפעילי עתלית.
ביום שלישי 19.3.74 — חוג המשך א.א. עבודות — קרית אליעזר.
ביום רביעי — 20.3.74 — קורס אוניברסיטאי שנה ב'.

אוניברסיטה עממית

(בשתוף המחלקה להשכלה בחיפה, משרד החנוך והתרבות)
ביום ראשון 17.3.74 — בשעה 6 בערב — החוג לפסיכולוגיה חברתית — החוג ללימודי עבודה (ב„ביתנו"), ב-7 בערב החוג לפסיכולוגיה חברתית — בנוה שאנן.
ביום שני 18.3.74 — ב-7 בערב החוג לספרות עברית ב„אורנים".
ביום שלישי 19.3.74 — ב-6 בערב החוג לבבא לפסיכולוגיה ב„ביתנו", ב-7 בערב החוג לפסיכולוגיה הבבלית ב„ביתנו".
ביום רביעי 20.3.74 — ב-6.45 החוג לאבולוגיה [illegible] ב„ביתנו", ב-7 בערב החוג לפסיכולוגיה הבבלית ב„אורנים".
ביום חמישי 21.3.74 — ב-9.30 לפנה"צ — החוג לפי [illegible] לרכזות א.א. עבודות אור — ב„ביתנו".

חוגי ותיקי הודים

ביום שלישי 19.3.74 בבי"ס המלכתי „ליאו באק" בשעה 8 בערב, הרצאת הד"ר י. מינסקי — בנושא „אישיות וחגורם ותהוכים".

ביקומות עבודה

טיולי „אביב" — ב-8.4.74 אילת — 3 ימים (3 ימים) ב-8.4.74 — בקעת הירדן — ירושלים, ב-8.4.74 ירושלים — בית לחם — חברון, ב-9.4.74 — הר מירון לבית הגולן, ב-9.4.74 — רמת הגולן — חרמון. פרטים והרשמה במועצת פועלי חיפה רח' הרצל 45 חדר 104, בשעות 10—12 לפנה"צ, 6—4 אחה"צ בימים ג'.

הצגות לפועלים

באולם קולנוע שבים:
ביום ששי 15.3.74 — חות אלברטינה.
ביום שבת 16.3.74 — KERB לאאן
באולם התיאטרון העירוני
בשבת 16.3.74 — בני הדוקטור
כרטיסי הנחה להשיג: במפ"ה, רחוב הלוץ חדר 104, בימים א'—ה' בשעות 10—12 לפנה"צ, 16—18 בימים ד'-ה' בשעות 10—12 לפנה"צ; ב„אורנים" — רחוב קלר הרחבה — בשעות 10—12 לפנה"צ ו-17—19.

מלחמת יום הכיפורים
אריה חשביה

בפעם הראשונה: ספר רציני, מבוסס ומפורט המביא תמונה מלאה ומקיפה ממלחמת יום הכיפורים — הגדולה במערכות ישראל.

תיאור מלא ואובייקטיבי של הארועים שהוליכו למלחמה וניתוח מהלכי הקרב תוך בירור ממצה של תפישות היסוד הבטחוניות של ישראל ודוקטרינות הלחימה של צה"ל על חילותיו השונים.

הספר נכתב ע"פ ראיונות אישיים, סיורים בחזיתות, עיון במה שנכתב בישראל ומחוצה לה על קורות הימים האלה והתמחות בפרשנות צבאית ובחקר דוקטרינות צבאיות ומערכות נשק.

הספר מלווה בעשרות מפות, תצלומים ורישומים. המחיר 27.50 ל"י

„ספרית דבר", ת.ד. 199
תל-אביב.
נא לשלוח לביתי את הספר מלחמת יום הכיפורים.
מצ"ב המחאה ע"ס 27.50 ל"י.
שם ______
כתובת ______
החתימה ______

ספרית דבר

ישיבת לילה סוערת ננעלה ועידה ה־12 של ההסתדרות

...פרצות והפסקת הדיון סביב אי־הופעתו של בן־אהרון: ר. בש: דברי יו"ר הישיבה הראשונה היו הזמנה; רק אמיר התנצל בשם המערך על אי־ההבנה

מאת סופר „דבר"

[ו]עידת ההסתדרות ה־12 [ננע]לה אור ליום אתמול [בי]שיבה סוערת, באישור [הצע]ת ההחלטה של ה[וע]ידה המתמדת, בבחי[רת] 501 חברי מועצת ה[הס]תדרות ובבחירת 167 [חב]רי הוועד הפועל של [ההס]תדרות.

...ת הועידה בלל כמקובל בחוד־... ההסתדרות, יו"ר הכנסת, בר־... אמר ישראל ישעיהו כי הע־... על רמתה של הועידה נטתה ...שבט לחסר, אך בסיכום הוא ...בע כי היתה זו ועידה טובה, ...שיקפה את התמורות שחלו ...אגדות ובחברה מאז הועידה ...דמת. שיטת הדיונים, אמר, לא ...יקה עצמה, כיוון שבעבודת ה...רים הכל על הכל והנושאים ...ב באים לידי מיצוי. עם זאת ...ה הועידה מלאת ענין בשל ...ה הרב שעורר בה, בשל ...ההתבטאות, ובשל האירועים ...שהורעשו בה ושלא הורעשו בה.

התפרצות אורי אבנרי

...במהלך ישיבת הלילה ארכה ...התפרצויות, באחת מהן הודח ...בקולו שמחה גבה אל־ ...לנו: כן במערך על התוכ־ ...ה של רקיח ומרי"י מהמצעות ...עת המתנגדת בנושאי המ־ ...ת הכללית. מדבריו הבינו ...ו מרי"י כי הוא מטיל ספק ...נאמנותם למדינה, והתפרצו לע־ ...כשבראשם אורי אבנרי ועמם נציגי „מוקד", „הפנתרים" ורקיח. לאחר ההשתלטות על המהומה תבע אהרן בקר, יו"ר הנשיאות, את סיום דבריו של אלמוליגו, והוא ויתר על המשך אומר.

אי־הופעת בן־אהרון

ההתפרצות השניה היתה קשורה באי הופעתו של בן־אהרון, מז־כ"ל ההסתדרות לשעבר, בדיוני הועידה. לפי תביעת „מוקד" קרא בקר את מבריקו אליו, אשר בו נאמר, כי בן־אהרון לא הוזמן ל־השתתף בדיונים על־ידי שום גורם שהוא. רפאל בש קם להשיב על המברק בשם סיעת המערך; ב־אמרו, כי בדברי יו"ר הישיבה הראשונה של הועידה היה משום הזמנה לבן־אהרון. בעקבות הש־בה זו פרצו צירים רבים אל עבר הבימה כשבראשם שרגא קנטור מסיעת „אחדות העבודה" בסיעת המערך ובציגים מ„מוקד". על התפרצות זו לא יכלה הנשיאות להת־גבר, והיא הודיעה על הפסקה לשם התכנסות הדיון. לאחר שעה קלה חזרו חברי הנשיאות. בקר הו־דיע כי הנשיאות הגיעה למסקנה שהנושא אינו בתחום סמכותה. נציג אחר מן המערך, זיק אמיר, הודיע בשם חברי סיעתו, כי הם מצטערים צער רב על אי־ההבנה שנפלה בהבעת הזמנתו של בן־אהרון להשתתף בדיוני הועידה ו־כי הנושא יובא לבירור במוסדות המתאימים של המערך.

קריאה להקים מסגרת משותפת לעובדים ולמעסיקים

בין החלטות ועידת ההסתדרות אשר אושרו אור ליום אתמול — חיזוק ידיה של ממשלת ישראל במאמציה להגיע לידי הסכם שלום עם העמים השכנים. קריאה לה־קמת מסגרת משותפת לעובדים ו־למעסיקים לטיפול בבעיות המ־שק בשעת חירום; קריאה להו־ראת שכר מינימום ברמה שבין 50 ל־60 אחוז מהשכר הממוצע במשק. בתחום המדיניות ה־מקצועית מדובר בהפרדה בין מס־גרת כוללת בנושאים עקרוניים ובמסגרת ענפית־מפעלית בנוש־אים אחרים. מדובר גם בהעלאת תקרת השכר לחישוב תוספת־היו־קר ובהבחנת האפשרויות לקיצור שבוע העבודה בישראל.

הקמת הסתדרות אקדמאים ארצית איגודית

ההסתדרות, כך נאמר בהחל־טות, תעודד הקמת הסתדרות אק־דמאים ארצית שתשמור על האו־טונומיה של האיגודים הקיימים. תתבע להצמיד את תשלומי הבי־טוח הלאומי ותשלומי הסעד לס־כר הממוצע במשק, ותפעיל קרן מיוחדת להרחבת הדיור לשלוים ולזקוקים.

תגובת מפ"ם על פרשת בן־אהרון

חברי מפ"ם בסיעת המערך בו־עידה ה־12 של ההסתדרות פרס־מו את ההודעה, שבה נאמר, כי בעת הדיון על ההצעה להזמין את יצחק בן־אהרון למסור דין וחשבון בועידה, תבעו נציגי מפ"ם מיו"ר הנשיאות ומזכיר ההסתדרות בפועל, שבן־אהרון יוזמן לועידה לשאת את דבריו ללא הגבלת זמן. הדעה זו נמסרה לועידה, אך כפי שהתברר אחר־כך הזמנה זו לא נמסרה ליצחק בן־אהרון. ברור היה, כי רשלנות זו תביא לסיבוך, שאפשר היה למנעו בי־שיבת המאוחרת בלילה.

ההודעה שנמסרה בועידה בי־די ר. בש לא הכילה הבעת צער על אשר קרה, כפי שנדרש, ולא היה בה כדי להצדיק את כל אשר קרה. „אין לנו אלא להביע צער עמוק על ההתפתחות", נא־מר בהודעה.

נציג „מוקד" שיגר תביעה לבית הדין העליון של ההסתדרות

נציג „מוקד" יאיר צבן בועידה שיגר תביעה לבית הדין העליון של ההסתדרות נגד חברי הנהלת המערך המאשים אותם ב־כזב, „הולכת שולל ובזיון הועידה", בבקשה לבתגובה להז־מין את יצחק בן אהרון הדיום כי הוא כבר הוזמן. כן שיגר צבן פניה לועדת הביקורת המרכזית ב־פניה שתצווה לכנס את מועצת ה־הסתדרות שתדון בפרשה ותזמין את יצחק בן אהרון שירצה על פנ־קנותי בהופעת המועצה שלו.

שר האוצר בארה"ב יתפטר

ואשינגטון, (יופ"י). — שר האוצר האמריקאי, ג'ורג' שולץ, החליט להתפטר מכהונתו — זאת גילה אתמול מקור בבית הלבן.

המקור ציין, כי שולץ יודיע על כוונתו להתפטר בסיבת עתונאים שתיערך בבית הלבן בעתיד הקרוב. עד כה לא הוחלט מי יירש את מקומו, אך כנראה, כי יהיה זה סגנו ויליאם סייבון, העומד עתה בראש הרשות הפדרלית לאנרגיה.

ספיר הגיש תקציב ב־35 מיליארד ל"י

(המשך מעמוד 1)

לטבור על ישיבות מלאכותיות ב־מחירים.

לפיכך, חלק בן השלישיה של־קיבלה הכבכלה באחרונה, הן ב־הכרח באותו סוג שנוהגים לכ־נותו „בלתי־פופולריות", אך הן נועדו כדי להתמודד בממדים פי־זיים לשהם.

ספיר הוסיף, כי הפעלת המ־שק, גורמי הייצור ובתי־האדם ב־עת המלחמה וגיוס הרחב — המלחמה. קודם־כל זכה המשק, ובכלל הענפים העיקריים בהפ־עלה ובתעשייה, ב„הפתח־בערות", הוכח, כי הוא מרכזת על יסודות איתנים. על אף העובדה שאחוז כה גבוה של כוח־האדם, ואחוז גבוה עוד יותר של כלי התחבורה, הו־צא מעבודתו הרגילה, נשמרה ה־אספקה השוטפת לאוכלוסיה, בגלל בעיות ובעיות פה ושם, אך הייצור והשירות התנהלו בדרך מסביבה רבה.

התפוקה נמוכה אמנם מההדות עקודה ביליה? אך גבוהה כאבן מתבר של העובדים ובעזרת ה־מתנדבים נעכבה בסה כלית הייה ה־הפסד בייצור נמוך יחסית ברוב הענפים — פרט לענפי תעשיה בו־דים ולענף הבניה שהפגיעה בו קשה ביותר. ענף התיירות נפגע גם הוא בשיעור לירוד במספר ה־תיירים. מרבית הענפים האחרים בכולל התאוששו בשיעור שהולך ועולה ככל שאנו מתרחקים מאוק־טובר.

השפעת החודשים הראשונים של 1973

כדי לבחון כיצד משפיעה המל־חמה על המשק, יש לראות את ה־התפתחות הכלכלית ב־1973. המל־חמה באוקטובר הוא המועד המח־לק את השנה שחלפה לשני חל־קים שונים באופיים.

בתשעה החודשים הראשונים גדל התוצר בקצב מהיר של 7.5 אחוזים בחשבון שנתי. זו היתה תוצאה של גידול במספר המועסקים ב־4 אחוזים תלויה במחבר להתעסק בשיפור הכוח. במקביל התעסוקה המלאה הורגש אף מחסור בעובדים. ה־הכנסה הלאומית לנפש הגיעה ב־1973 ל־9300 ל"י, כלומר כעד ל־2000 דולר לנפש. זוהי הכנסה לאו־מית המעמידה אותנו במקום נכבד גם בין מדינות אירופה ה־מערבית ואף לצוותה יפן.

במקביל נבצבה תפ־ה המואצת בצריכה הפרטית — כ־10 אחוזים לנפש. החסכון לא נפגע וההו־צעה לפחות הציבית בהכנסות פרטיות של כלל הציבור. כאב־בן עידוד מכך שהבטחון ההו־פים הראשיים בבנק גידול בחיר בהשקעות — 20 אחוז לפי ברוט־טונתי.

הגידול בהכנסה ובצריכה הפ־רטית וכן עליית המחירים הגדו־לה של היבוא בחו"ל, גתני אר־בחיהם בגרעון התוי בחשבון ה־שוטף. הפער בין כלל היבוא ל־בין כלל היצוא אמור היה לצ־קה על מיליארד וחצי דולר, סכום שלפני המלחמה היה נראה לנו מפחיד בגודלו. עם זאת הר־בה לציין, כי היצוא היה בגיע לשלושה מיליארד דולר. גידול זה היה נובע גם מעליית מחירים, אך עדיין היה בסכום העצום הד־בב ניכר כשלעצמו.

שנת 1973 היתה עתיד, איפוא, להיות שנה שבה התפתחויות חיוביות — כמו הגידול המהיר ב־תוצר — בלוות התפתחויות שלי־ליות, בעיקרון התרצה במאזן ה־תשלומים. בולטת בביחוד לרעה היתה גם ההתפתחות בתחום ה־מחירים. בתשעת החודשים הרא־שונים של השנה עלה מדד ה־מחירים לצרכן ב־16 אחוזים ש־היווי קצב מהיר מאוד. הסיבות להתייקרות היו עליית מחירים ב־עולם ותוספת הוצאות וכן הג־בית הביקוש המקומי.

תקציב הללו חייב לא ספק מדיניות כלכלית מקיפה, שמט־רתה להפחית בשיעור ניכר את גידול הצריכה הפרטית ולהקטין את הפער בין היבוא היצוא.

השינויים שנגרמו על־ידי המלחמה

המלחמה שינתה כאמור את כל הסדרים, וגימרה במידה רבה את הבעיה שפתאום גיבבנו רק לפ־ני חצי שנה. המשמעות ניכרת ב־שלושה תחומים מרכזיים:

● התוצאה הנוספת במטבע חוץ;

● גידול עצום בחלקה של ה־תפוקה הלאומית המופנה בבי־טחון לכיסוי הוצאות מקומיות על הבטחון;

● הפסד תוצר ויצוא הנובעים מגיוס מוגבר ומצב של בהיותו בטחונית.

לפי התכנון המקורי היתה צריכה ההוצאה הבטחונית של ה־משק במטבע־חוץ להסתכם, בשנת התקציב המסתיימת בעוד שבו־עיים, ב־700 מיליוני דולרים. ל־עומת זאת, הגיעו ההוצאה למע־שה לצורכי בטחון גדולה ב־1300 מיליון דולר הגיעה לסכום ה־קרוב לשני מיליארד דולר. נוסף לכך, המלחמה מחייבת במהלך מספר שנים הוצאה במטבע־חוץ המסתכמת במיליארדים רבים של דולרים. הוצאה זו באה כדי ל־אפשר תמורת נשק ותחמושת ש־אבדו במלחמה וכדי להצטייד ל־אור הלקחים שהפקנו ממנה. ב־שנה הקרובה אנו עתידים להוציא במטבע־חוץ סכום של 1.6 מיליארד דולר, כלומר במיליארד דולר מעל לתכנון המקורי שהיה לנגד עינינו לפני חצי שנה.

ההוצאה במטבע מקומי בהק־צים הבטחון עלה בשנה הנוכ־חית באופן בולט במיוחד. הדב־רים כוללים בין־היתר תשלומים למגוייסים — סך מיליארד וחצי ל"י — שהיו חלק נכבד בהוצאה הנוספת. ב־1974 ההוצאה בלירות רבה עוד יותר. היא מסתכמת בשמונה ורבע מיליארד ל"י ל־ערך. סכום זה גבוה מהתקציב ה־בטחון כולו — לירות וכמטבע־חוץ — שהיה צפוי ב־1974. חל־קו של תקציב הבטחון המקורי ב־1973 בתוצר הלאומי היה אמור להיות 17 אחוזים והנה ב־1974 יגיע חלקה של ההוצאה המקומית בלבד, כלומר בלירות, בבטחון ל־אחוז דומה בתוצר הלאומי.

אין תימה בכך שהסכומים הם כה גדולים. תקציב הבטחון ב־1973 וב־1974 מבטיח רכש, ייצור מקומי של נשק ותחמושת, ביצו־רים ורכת הכוננות כפי שהם מתחייבים מהמצב הנוכחי.

אנו ניצבים מול צבאות ש־קיבלו ומקבלים נשק בהיקף כמ־היום. למדינות המחזיקות צבאות אלה אין בעיות כספיות, הן נהנות מהכנסות אדירות מהנפט והן נה־נות בתמיכה צבאית אדירה ש־איננה מדקדקת עימם בהתחשבנות על כסף. גם לאחר שהושגה הפ־רדת הכוחות בחזית המצרית — ותוך צער שכל מי שציגי ב־ראש שו בברכה ועוד — אין אנו יכו־לים להפסיק לרגע את ההתעצ־מות הבטחונית. לפני המלחמה נהגנו באיזון קבוע לרכוש ולייצר כל דבר שהאחראים לבטחון סב־רו שהוא חיוני לכוחנו ואנו סב־רים רצונם וזאת בתקציבי בד־1974 ובתכנון לשנים הבאות. אלא שגם בתחום זה הפערים גד־לו, הן במובן של כמויות והן בתחום האיכות של כלי־המלחמה שיש בצד שכנגד, כאשר הנשק ממשיך לזרום לארצות ערב, מנ־סים אנו להשיג בשנה אחת הנ־עצמה שבעבר סביר היה להשי־גה בשנתיים.

במובן זה עומדת לנו עזרתה של ארה"ב המאפשרת לנו לר־כוש בהתחשבות ובנפיפות נשק ל־סוגיו השונים. יש דברים בוד־דים שאנו מבקשים לרכוש והם אינם מתקבלים, אולם כללית יש אוזן קשבת למשאלותינו בתחום זה. יתר־על־כן — וזכינו שהנשיא האמריקאי ומזכיר המדינה ושלו־חות אחרות של הממשל, קשו־בים לבעיותנו. האמנם הסיוע ב־סך 2.2 מיליארד דולר הוא סכום ניכר שאני מקווה כי רובו יהיה מענק, וזאת בנוסף לסכומים שהיבונו לנו כאשראי עוד לפני פרוץ המלחמה. עם זאת, טעות היא לחשוב שאנו יכולים לגמול כמעט מכתפינו את כל הוצאות ה־מלחמה. הסיוע הכספי מיועד אך ורק לרכישת נשק בארה"ב. לא ניתן לכסות בעזרתו הוצאות אח־רות. יתר־על־כן, הסכומים במטבע חוץ לרכש ולציוד וליבוא חמ־רי־גלם לתעשיה בטחונית יהיו לנו קשיים. בנוסף על כך יש לזכור שההוצאה בלירות מהווה כ־57 אחוז מכלל תקציב הבטחון וזו אינה יכולה להתכסות אלא על ידנו.

אין להתעלם מכך שלהיותנו זקוקים לסיוע כלכלי גדול מארה"ב יש גם אספקטים פחות חיו־ביים. פירושו הגדלת התלות ש־לנו בעצמאות, ידידותיה אמנם, אך עלולים להיות לנו עמה חי־לוקי דעות.

לחשבון המלחמה שאנו פורעים ונמשיך לפרוע בשנים הקרובות, יש להוסיף את ההפסדים למשק, שאינם מתבטאים בתקציב.

כידוע, השתנתה ההתפתחות. הגידול השנתי בתוצר היה נמוך ב־1.2 מיליארד ל"י מהתחזוי. תו־ספת ההשקעות היתה קטנה ב־1.9 מיליארד ל"י לעומת מה שנראה ריאלי בספטמבר. במקום שלושה מיליארד דולר יצוא — שני מי־ליארד ו־850 מיליון. כבר שני גדלה הצריכה הפרטית לנפש ב־4 אחוזים במקום ב־10 אחוזים ב־קירוב וגם היבוא היה ברבע ה־אחרון של 1973 נמוך לעומת מה שציפינו.

יש עוד לצרף הוצאות הנקראות אזרחיות, אך למעשה הן קשורות במציאות הבטחונית. למשל, ה־הוצאה הנוספת לבניית מקלטים בצעים. בשנה החולפת בלבד, מק־רבים סכומים אלה של הוצאות בתשתיות־אזרחיות ל־700 מיליון ל"י.

כשאנו מסכמים לעצמנו תוספת ההוצאות לבטחון המחויר למשק ב־1973, אנו מגיעים לסכום האס־טרונומי של 14 מיליארד ל"י. ב־הם למעלה מ־10 מיליארד היו את התקציבים הנוספים לבטחון שהובאו בשתי הצעות נוספות לכנסת. זהו חלק מסך 30 מיליארד ל"י שהמלחמה עלתה לנו בבחי־נה התקציבית ומשקית.

תקציב הבטחון מבטיח שהתע־שיה בארץ, זו שבמסגרת משרד הבטחון וזו שבידיים פרטיות, תייצר במלוא התפוקה שביכולתה להגיע אליה לצרכי מערכת ה־בטחון. כמו גם בעבר, כך גם בהווה, ואני בטוח שגם בעתיד, כל דבר שהשגתו תלויה בכסף ואשר כדאי לרכוש או לייצר ייע־שה בתקציב זה. כמובן, הסכומים הגדולים אינם צריכים להשכיח מאיתנו את הצורך בחיסכון ובייעול בכל מקום, ובמערכת הבטחון ב־כלל זה. אסור שמרוב עיסוק ב־מיליארדים נאבד את הפרופור־ציה ונפנית החשיבות שיש ל־ייחס לכל לירה מכספי משלם ה־מיסים.

חובה שאינה נופלת בחשיבו־תה מהתעצמות היא טיפול ו־קיום הוגן לכל אלה שנפגעו ב־מלחמה. גבורתם של חיילינו וקר־בנם של אלה שנתנו נפשם, או נפגעו בגופם, אינה נמדדת ב־ערכים כספיים. לכך אין מחיר ואין תשלום. אם נוכח הפצע העמוק לקראת השיר נוריך, ד אחרי, אי לקראת שלום, יהיה ב־כך הפיצוי היחיד למשפחות ש־היקר להן בכל נתן נפשו למען קיומנו כמדינה. חובתנו הקדושה היא לעשות כל שניתן לע־שות כדי לדאוג למשפחות ש־יקיריהן נפלו, והוקר על החיי־לים שנפגעו והגבלה יכולתם ל־הסתדר עם בעיות החיים. ב־תקציב הבלתחון יש בו כדי לאפ־שר כל אלה בצורה הוגנת והב־בה.

הזעזועים במשק העולמי

השפעת המלחמה היא דבבי־נבטית על מדיניות התקציב. עם זאת, קיימות בעיות נוספות שהוד־ריכו השנה, אותה כנון נובעת ב־התהפכות הכלכליות הפוקדות את העולם, ובמיוחד את הארצות ש־אנו קשורים בהן. נושא זה נותן אותותיו בכמה תחומים:

ראשית, אנו מייבאים חמרי־גלם מסוגים שונים. התייקרותם של הדלק ושל מוצרי המזון ה־בסיסיים מורגשת, בחולקה לפחות, בביתו של כל אזרח והשפעתה ניכרת לרעה במאזן התשלומים של ישראל.

צריכת הדלק עלה בקצב מהיר ואנו עשויים גם לעמוד בקשיים של רכישת דלק. עד כה הצלח־נו לספק את כל הכמויות הדרו־שות ואף לשמור על רזרבה גדולה, כיאות למדינה העשויה למצוא עצמה במצור. אולם ה־מחיר היה גבוה ביותר. לפי הע־רכתנו תהיה ההוצאה לדלק, ל־רבות זה הבא מסיני, גדולה ב־1974 בחצי מיליארד דולר יו־תר מאשר ב־1973. שינוי זה יורגש בגרעון בחשבון השוטף. כך ה־דבר בסגיגה גדולה ובירידה ה־להה בימים אלה כספים כדי ל־עמוד בהוצאות הנוספות ליבוא דלק. אזכיר, כי עד ב־1971 היה מחירה של חבית דלק גלמי 1.30 דולר ואילו לא מכבר היו מחי־רים שבהם הגיע המחיר ל־16—17 ואף ל־20 דולר לחבית. הה־ליך ההתייקרות הגיע לביאו ב־דלק, אך לא־פחות חמורה היא ההתייקרות של מוצרי יסוד שו־נים, לרבות מזון בסיסי. אצי־ין רק כי בימים אלה, למשל, עדיין ממשיך מחיר הסוכר להר־קיע שחקים ולוודאי האהית בטוח שהרזרבה שייחדנו בתקציב ל־ענין זה אכן תספיק.

כל היבוא לישראל התייקר ב־1973 ביותר מ־20 אחוז וב־1974 תישנה המגמה זו ואולי תחמיר. בנתונים יעלו, איפוא, מחירי ה־יבוא ב־50 אחוז לערך. אנו מייב־אים בסכומים גדולים ולכן התיי־קרות היבוא היא הסיבה לשליש ה־ההתייקרות שפקדה את המשק ב־1973. הזעזועים בשערי המטבע ב־עולם והמשבר האינפלציה, גורמים שמהם האטה בצמיחה הכלכלית ב־ארצות התעשייתיות. דווקא ארצות אלה הם היעד העיקרי ליצוא כי ישראל. לפני כשנה־שנתיים היה קצב גידול היצוא מוגבל כמ־עט שלא יכלנו להרחיב את הי־יצור בתר ד־יהצרך. היום יהבין ההתבניות שאליהן אנו מייצאים לא יקלטו עוד סחורות יבוא כה רבות ואני ניפגע גם אנחנו. לפיכך אנו חייבים לעשות כל מאמץ למנוע פגיעה ביצוא. כדי להאיץ את ההתפתחות, אנו כוללים בתקציב סכום ניכר לתמריצים. נמשיך ל־הבטיח את רווחיותו של היצוא. אין לנו ספק שעתידנו הכלכלי תלוי בקצב גידולו. עם זאת יש להדגיש, כי הצלחת המרוץ ביעול וביוצר תוב הם הגורם המוחמד העיקרי.

אי־הודאות כלכלית

הצירוף של המצב הבטחוני ה־נוכחי והזעזועים במשק העולמי מעמידים אותנו בפני שורה של אי־וודאויות. מפעם לפעם אנו נא־לצים לשנות את התחזית של מספר המגוייסים למילואים במהלך השנה. אם תושג הפרדת כוחות בגבול הסורי, יביא הדבר להורדת מספר המגוייסים. אך כמובן יש לקחת בחשבון אפשרות שונה ואף הפוכה. מכך אנו למדים, על ה־קשיים של התכנון בישראל. פירוש הדבר שהמדיניות שאנו מתווים, ואשר התקציב הוא כלי מרכזי ל־ביצועה, מוכרחה להיות גמישה ב־מידה־מה. היא חייבת לקחת ב־חשבון בעיות של חזרת מגוייסים לעבודה מצד אחד, וחוסר עוב־דים בשל גיוסם מצד שני. היא חייבת לקחת בחשבון המשך ה־זעזועים בשערי המטבע בעולם ו־כן אפשרות מיתון במדינות ה־מפותחות.

אי־הודאות הכלכלית מחייבת אותנו לנקוט מדיניות תקציבית גמישה. בתקציב הפיתוח כללנו סעיף מיוחד למקרה מיתון ורפ־יון במשק. סכום של 400 מיליון ל"י מיועד להוצאות פיתוח השו־בות שיופעלו בהתאם להתפת־חויות הכלכליות. כלומר, אם נחוש בהאטה כלשהי נזרז את ה־ביצוע — אגרת השיפוט בסכום זה ידוהה.

קיים חשש המוך שנגמה לע־שות בעת־ובעונה־אחת יותר מ־אשר יכולתנו הפיזית מאפשרת. לכן הקמנו ועדה בין־משרדית ש־באה להבטיח כי הגופים הממשל־תיים, המזמינים עבודות בניה גדולות, לא יתחרו האחד בשני ו־יביאו להאמרת מחירים מיותרת. במשרדי הבטחון, השיכון, הפיתוח ו־האוצר יתאמו הפעלת עבודות בניה. בדרך זו אנו מקווים ל־השיג ניצול יעיל של כוח־האדם והציוד בבלי ליצור מחסור מלא־כותי.

אין מנוס מירידה ברמת־החיים

באפר שקיעות אי־הודאויות ב־תחום הכלכלי, הרי בתחום החב־רתי שורת יסוד אחת היא ל־אשורין. עלינו לשאוף לכך ש־חלוקת הנטל הכלכלי תהיה צו־דקת במידת האפשר. מבעלי האמ־צעים וההכנסה הגבוהה יש לד־רוש באופן פרופורציונלי יותר מ־אשר מבעלי ההכנסה הנמוכה.

כל שעתעשע באשליה: נטל המלחמה הוא עלינו. פירושו של־דבר הוא שחייבת לחול ירידה ב־שיעור מסוים ברמת־החיים של האוכלוסיה. בעיני רבים גם יר־דה בשיעור נמוך נראית בהפב־נית, כי אנו רגילים לעליה תלו־לת מדי שנה. אין מנוס מירידה ברמת־החיים.

הוצאות הבטחון העיוניות הן אפשריות רק אם אנו מקטינים את חלקם של המקורות המשׂב־קים לצריכה פרטית. גם אחרי שנלקח בחשבון הסיוע האמרי־קאי, או כל סיוע אחר, המקו־רות הללו אינם גדלים כדי כך ש־ניתן לקיים הוצאה בטחונית כה עצומה בבלי לגרוע בתחומים אח־רים. לכן הטלנו מיסים נוספים על הקיימים. אנו מגיעים לשיא במיסוי כאשר כ־54 אחוז מהתו־צר הלאומי שלנו נלקחים הי־רה במסגרת המיסים הישירים ו־העקיפים ומלוות חובה. אלה הם מיסים גבוהים מאוד, לעיתים ב־תחום כשההכנסה יש להם אף השלכות שליליות. זאת הסיבה ל־תיקונים בחוק שאנו מביאים. הר־שירותים, ובכללם הגלובלי הבי־טוח הלאומי, יקטרו על כך ש־הגבירו על הסכבות בעצמות ההכנסה לא תיפגע אפילו בתקו־פה זו. בבידתית, בעיקר בתחום הכנסות ההכנסה, אף תהיה עלית ריאלית.

ימשיך פיתוח השירותים החברתיים

ההוצאה לפעולות סוציאליות, ל־רבות הגלובלי הביטוח הלאומי, הגיע ב־1974 לפי הצעת התקציב ל־11 מיליארד ל"י. זהו סכום עצום, שכמעט־שליש בכמו הן תוצ־אה מזוקה ואילו עליש ביתוך ל־הוצאות. שלוש הפעולות העיק־ריות שלנו בתחומי החברה הם הבטחת ההכנסה, החינוך, והמבורת בקבוצות הטיפון. שלוש קבוצות אלה נוטלות לבללה בשלושה־רבעים מהתקציב לבשרות החברה.

על אף המצב הבטחוני שבו אנו נמצאים, נמשך פיתוחם של השירו־תים החברתיים. אין בשום מקרה ירידה ברמתם. עצם קיומו של התקציב פיתוח כה גדול לשמרות אלה מלמדם שאנו לא רק שומרים על הקיים, אלא גם מרחיבים קירבה.

בולטת ביותר היא ההתקדמות שחלה בשנה השוטפת, והחל גם בשנה הבאה, בתשלומים להבטחת ההכנסה. התשלומים להבטחת ההכ־נסה עלו ב־1973 ב־51 אחוז ועלו ב־1974 בעוד 42 אחוז.

הסעיף השני בגודלו בתחום החברתי הוא החינוך וההשכלה ה־מקצועית. בולטת העובדה, שבתוך אם לסולם עדיפויות שלנו, עולה בשנה יחסית חלקם של החינוך ה־יסודי והעל־יסודי ויורד במקצת חלקה של ההוצאה לחינוך גבוה. הטעם לכך הוא בשנים האחרו־נות הל דיבוק עצום דווקא בחי־נוך הגבוה ועכשיו יש כן הב־יצבות, לשמחה־זאת ביוה ה־דגש על הטיפול בגיל הרך.

הפעולה המרכזית השלישית ל־קידום החברה היא השיכון. הח־שיבות הרבה שאנו מייחסים לפת־רון בעיות דיור מביאה לכך שה־תקציב לשיכון מהווה 40 אחוז בתקציב הפיתוח כולו. קרוב־כל האכלוסים למטרה זו הוא כ־3 מי־ליארד ל"י לעומת 2 מיליארד ל"י בשנה הקודמת.

לפי התכנית יבטיח התקציב ה־שיכון כ־52,000 פתרונות לבאריה שמעה ב־1974. שליש אהר יופנה לקליטה ושאר לקבוצות אחרות. מגיע העבה למספר שיא של פת־רונות לזוגות צעירים — כ־16,000 בשנה אחת. כדי להקל על בעיית דיור צפוף מתכוננת המבטלה ל־ספק כ־12,000 פתרונות לקבוצה זו.

לא יהיה מיתון

לפי הערכת שר־האוצר, רבים הסיכויים שגם בשנת 1974 תהיה שנה של תעסוקה מלאה ולא יהיה מיתון. לפגורה זו היבות התנו־גה מעבר למשטמה הכלכלית, משום שהתעסוקה המלאה היא בבכדר עיקרי להבטחת ההכנסה של כלל ציבור העובדים.

לדברי השר יתגלו אמנם פה ושם בעיות של אבטלה זמנית, אך נראה כי היא הולכת בהמד־רות וזאת משום העליה בהוצ־אות הבטחון. כמרכן יביא הם־סך הצליה להתעוררות ניכרת ב־בניה, והיקף גיוס המילואים אמ־נם ירד, אך יישאר, לפי הערכה במשרד־האוצר, גבוה כמעט פי־ארבעה ממה שהיה לפני המל־חמה.

השר הוסיף, כי משרדו הגיע למסקנה שב־1974 יתרחב המשק התוצר הלאומי יגדל בין אחוז־זים לערך. חשוב ביותר הריסון בצריכה הפרטית, ואמנם צפוי, שלעומת תשעת החודשים הרא־שונים תרד הצריכה הפרטית לנפש וזאת בשל ההפסקה הסיפור שבר־קף בחודשים שעברו. ומתוך הצ־רכה שרמת החסכון תמשיך להי־יות גבוהה כמקודם. הירידה ב־צריכה הפרטית היכבה, לדעת ה־שר, לפסות על הכסבות מצסות ההכנסה.

תכנית לארבע שנים

במקביל להכנת התקציב, הביא שר־האוצר שרטוט קווים לפעולה למשך 4 השנים הקרובות:

● בתחום התעשייה יושם הד־גש על פיתוח תעשייה המבוססת על דלק ומוצריו;

● ב־4 השנים יושקעו כמיליארד וחצי ל"י להרחבת בתי־הזיקוק, להגדלת התפוקה של המפעלים הפטרוכימיים והאלק־טרוכימיים. במקביל יושקעו סכו־מים ניכרים בחיפושי נפט;

● ירחבו התעשיות המבוססות על ניצול חמרי־הגלם בים־המלח, במרבצי הפוספטים ובמכרה הנ־חושת בתמנע;

● תושלם תחנת־הכוח באשדוד ותוקם תחנת־הכוח הראשונה ב־חדרה;

● יושלם התיכנון לתחנת כוח גר־עינית ויחלו אף ההכנות להק־מתה. כן יוקם מפעל רכיצי לפ־לט;

● התיעוש בהקלאות יואץ וב־קיבוצים לבד יוקמו כ־100 מפ־עלים תעשייתיים חדשים. תושלם הרחבתם של נמלי חיפה, אש־דוד ואילת עד לכדי פריקה וטעינה של 16 מיליון טון לש־נה;

● מסילת־הברזל תוארך מאר־רון דרומה לכיוון אילת. רשת הכ־בישים תמשיך להתפתח ויושלמו הכבישים המהירים לירושלים, ל־באר־שבע ולצפת. יסתיים הפרוי־יקט של נתיבי איילון בת"א.

● נקלוט כרבע־מיליון עולים ו־נהיה ערוכים לקלוט גם מספר גדול יותר.

● בתחום החינוך יופעל בהדרגה „יום לימודים ארוך" אשר במס־גרתו ישהו הלומדים בבתי־הס־פר גם לאחר שעות הלימוד;

● בתחום האישפוז יבוצע חלק נכבד מהתכנית להוספת 8000 מיטות בבתי־החולים החדשים וב־אלה הקיימים;

● נמשיך במדיניות שבמטרתה תחליף יבוא ביצור מקומי כדאי. במקביל תימשך השיפוה החוד־גתית.

שר־האוצר סיים באומרו, כי הי־יצוד בישראל בוגר דיו כדי ל־המשיך ולשאת בעול. הוא יודע שהמאמץ הוא הכרחי, כי המטרה הן בשותפות וכי אם יתנו כל אזרח כי בו תלוי מה שיקרה במדינה, במשק ובחברה, כי אז נצעה וגם נצליח.

חברי מפא"י נבחרו בהצבעה חשאית לוועדת חוץ ובטחון

אליאב לא נבחר בהצבעה; עופר לא הציג מועמדותו

מאת סופר „דבר" בכנסת

חברי מפא"י לשעבר בסיעת העבודה, בחרו אתמול את נציגיהם לוועדת החוץ והבטחון. חה"כ לובה אליאב, שהיה חבר בוועדה ודרש ל־העמידו לבחירה בהצבעה, לא נבחר. לפיכך ייצגו את מפא"י לשעבר בוועדה זו חה"כ י. אלמוגי, כ. ברעם, א. ידלין ואסתר הרליץ. לפי הצעת ברעם קיימו אתמול חברי מפא"י הצבעה חשאית בהשתתפות 36 מחבריהם בכ־נסת.

הצורך בהצבעה זו התעורר לאחר שלושה מבכירי מפא"י — ח. צדוק, י. רבין וא. יריב — נבחרו לכהן כשרים ופסקו מלהיות חברים בוועדה. החבר הרביעי, לובה אלי־אב, נקלע לחילוקי דעות עם חב־ריו לאחר שסטן נגד אופי הצגת המועמדים בוועדה. לפיכך דרש אלי־אב לקיים את ההצבעה גם לגביו ולפי התוצאה יצא במקום החמישי (בשני קולות פחות מאסתר הרליץ) ולא יהיה, איפוא, חבר בוועדת ה־חוץ והבטחון. גם שלום לוין הציג את מועמדותו ולא זכה. חה"כ א. עופר לא השתתף אתמול בפגישה. אולם מועמדותו הועלתה ולאחר־כן הוא ביקש להדגיש שלא יציג כלל את מועמדותו. תוצאות הבחי־רות הולמות את המלצת הנהלת הסיעה לבחירת המועמדים, להוציא את א. אליאב שלמעשה כבר כיהן בוועדה.

הדיון וההצבעה נערכו באווירה שקטה ועניינית.

בישיבה הקרובה של ועדת החוץ והבטחון ייבחר, כנראה, מחליף ה־מערך י. בגן לסגנות יו"ר הוועדה. הבא מתי ישיבת לדיון בהיפגשות סיעת המערך עתידה לקיים בשבוע הבא הנעשה על שלושה מחבריה בעת הצגת הממשלה החדשה וכן לדיון בדרכי עבודת הסיעה בתקו־פת כהונתה.

„טיימס": גוברת בדידות צרפת

לונדון (עיא). — תחת הכות־רת „בדידותה הגוברת של צרפת" מביע אתמול העתון הלונדוני „טיימס" על העובדה, שביקורו של הנשיא ז'ורז' פומפידו בברית המו־עצות, לא הביא בעקבותיו התמיכה המסכם בפל השיבות.

העתון מציין, כי בדידותה של צרפת גוברת והולכת וכי ההחלפה בממשלה עדו צרפתית של הימין ב־בריטניה בממשלה עדו גרמנית של הסמאל מהווה מכה נוספת ל־ממשלת פאריס.

36 עתונאים אמריקאים מקבלים משכורת משירות הביון

ציריך, (עיא). — מכון העתו־נות הבין־לאומי בציריך תיאר את מול כ„מזעזעת" ידיעה שפורסמה על ידי העתון „וואשינגטון סטאר ניוז", לפיה 36 עתונאים מקבלים, במישרין, משכורת מסוכנות הביון המרכזית של ארה"ב.

ברן — ירושלים של שווייץ

בליבה של שווייץ — בין ציריך לגנבה ובין הרי־האלפים הגרי־דורה — שוכנת עיר יפהפיה שקוראים לה ב ר ן. תרצו — זוהי עיר בירה, שקרוס והדיש עושים בה כבמותא. תרצו — זהו מרכז תיירות, ממנו יוצאים לעמקי הנוף המרתקים, לאתרי המים המקסימים, לאתרי השלג הנודעים. תרצו — זוהי עיר, שהיא ציור קסום, הניבט אליכם כמו מתוך ספר אגדות שובה־לב.

ליבה של העיר מוקף נהר, שהיה גורם חשוב בשמירת אופיה העתיק והמקורי של בירת שווייץ.

ברן היא אכן אגדה חמודה, שניתן לגעת בה, להלך בה, לחיות עמה ובתוכה. זהי עיר קומפקטית, הנושמת היסטוריה, ארכיטקטורה מקורית, בה מצ־טלבים השלווה והניגחות ה־שווייצרית עם דופק המאה ה־עשרים. ברן היא „גתתי" אמ־תי של אירופה, שטרם נסחפה אל תוך „העידן המסורתי".

סמל העיר ברן, צאצאי הדובים, תושבות הקודמים, משעשעים את הקהל בתעלוליהם במאורות־הדובים, פתוחות במרכז העיר.

היא אירופה כפי שידעת או־תה בילדותך הרחוקה. כפי שהשתקפה אליך מן הספרות הטובה וספרי ההיסטוריה ו־האמנות.

לבוא אל אותה אירופה נח־למת, בו בזמן להיות באירופה של היום — פירושו לבוא אל ברן.

הזה היום המילה האחרונה של הארכיטקטורה המודרנית המ־אופקת. כל אלה יחד יוצרים מיקשת נדירה של עתיק וחדש, רומנטי ופונקציונאלי.

לפני כשבע־מאות שנים, כש־ברן היתה עדיין עיר־מבצר צירות, היו מגיעים אליה על גבי סוסים. היום היא קשורה לעיריה של שווייץ ולכל יבשת אירופה ברשת עניפה של כבי־שים ומסילות ברזל.

בהגיעך מישראל לנמל התעו־פה של ציריך, תוכל להמשיך משם ישירות לברן באוטובוס מיוחד המקיים שרות סדיר קבוע מטעם „סוויסאיר" הואר הרכבת בין נמל התעופה הראשי של שווייץ לעיר בירתה. אוטובוס זה, העומד לרשות נוסעיה של „סוויסאיר", הוא פרקלין־ לשרות הנוסעים כי דואגת דיילת מיוחדת, למבוקשו ו־צרכו של הנוסע — שתיה קלה, עתון בוקר טרי, אינפורמציה שימושית וכדו־מה. קשר אלחוטי ישיר בין ה־אוטובוס לבין משרדי החברה בברן מאפשר לדיילת לערוך למענך כל ברור ועידכון תוך כדי נסיעה.

עיר אניני החיך

ברן מומלצת לתיירים כמרכז ממנו „מגיחים" לכל האתרים והאירועים במיגוון הרחב של הפעילות התיירית תאוהרת של שווייץ. העיר עצמה משמשת מרכז הספורט של שווייץ. יש בה מספר ניכר של מוזיאונים מעניינים, החל במוזיאון גוטנ־ברג ומוזיאון הדואר לאספני בולים, וכלה במוזיאון האלפיני ומוזיאון הרובאים השווייצ־ריים. יש בה גלריות לאמנות ודברי עתיקות, מבנים מענ־יינים מהתקופות הקדומות של העיר ואוסף מיוחד במינו של מזרקות מימי הבינים — כו־לל מזרקה עליה ניצבת דמו־תו של משה רבנו עם לוחות הברית.

לחובבי מזון ואניני טעם ברן היא מקום „עליה לרגל". תמ־צא בה כ־250 מסעדות ובהן מיטב המטעמים של המטבח הקלאסי. שהרי טבחיה של ברן הם שם דבר בעולם הגסטרו־נומי. עד כדי כך שהבית הלבן בוושינגטון מקפיד להעסיק במטבחו טבח ראשי מברן.

לא על אוכף סוס

לבה של ברן הוא אתר היס־טורי אותנטי, המאכלס ביבנים האתרים שובי לב ועין, שרא־שיתם נעוצה במאה ה־12. ה־מעגלים המובקים את הלב

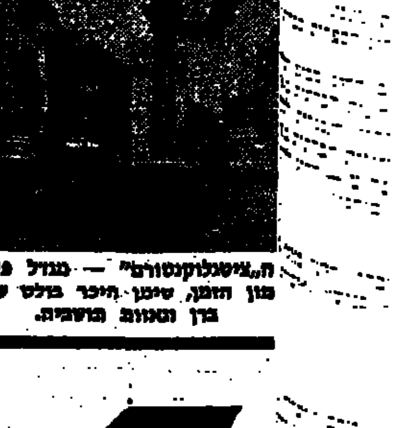

ה„ציטגלוקנטורם" — מגדל פע־מון הזמן, שיעון היכר בולט של ברן וסמל מושבה.

קילומטרים של קניות בצל קשתות

לקראת שובך הביתה מחופ־שה, או ממסע עסקים, עומד לרשותך בברן מרכז קניות מיוחד במינו — אזור רצוף של חנויות לכל־דבר, שאורכו למעלה מ־6 ק"מ והוהבו ל־מעלה מ־2 ק"מ. וכולו מכוסה תחת ה„ארקאדות" המפורס־מות של העיר. טיול קניות ב־ברכה זה בכל מזג אויר הוא חוויה בפני עצ־מה, גם אם אינך להוט למלא את מזוודותיך מכל טוב. הנה כי כן — ברן היא היעד הבא שלך. אם היית בה כבר, תמיד תרצה לשוב ולחזור אליה, אם טרם הכרת אותה — מצפה לך חוויה שאין להח־מיצה. אמור ברן — ו„סוויסאיר" תע־שה למענך את השאר.

מלון ושמו „בלוויו פאלאס"

מר יוסף שמיד, בעלין ומנהלו של „בלוויו פאלאס הוטל", מציג בגאווה דוגמאות מן האגף הישראלי של מרתף היין המפורסם שלו.

מלונותיה של ברן הם שם־דבר בענף התיירות הבינלאו־מי. כישראלי יעניין אותך, אל נכון, בברן מלון הנקרא „בל־וויו־פאלאס", השוכן בקרבת בית הפרלמנט של שווייץ, ליד משרדי הממשלה והבנק הלאומי — ברחוב ש־נשא בעבר הרחוק את השם „רחוב היהודים".

בעליו של מלון זה, הנחשב לאחד המהודרים ובעלי האופי המיוחד בשווייץ, הוא אוהד ישראל מושבע, המבקר בה לעיתים מזומנות והתעניין בכל הנעשה בה. יחסו לישראל ולישראלים מיוחד היטב במ־לון שלו. כישראלי אתה זוכה בו ל„מרבד אדום", לתשומת לב מיוחדת. בעליו של המלון, המתמצא היטב בכל בעיותיה של ישראל, לרבות בעיותיה הכלכליות, מודע גם לקשיים התקציביים במטבע חוץ של הישראלי היוצא לאירופה. הנה כי כן, בעת עריכת החשבון, נוכח האורח הישראלי כי עובדה זו נלקחה בחשבון ו־שהותו במלון יוקרה שווייצרי זה היתה זולה יחסית. הודות למחירים מיוחדים לנוסעי „סוויסאיר" מישראל.

בעליו של המלון „בלוויו־פאלאס" — המפטפט מעט עב־רית, המחזיק יינות ישראליים במרתפו, המחליף לקראת פסח את כל מערכת הכלים בחדרי האוכל של המלון — מכנה את ברן „ירושלים של שווייץ", לאמור: בירה שאיננה מטרופו־לין סואן והבלי; עיר עם היס־טוריה ויחוד גופי בהלה; עיר שהיא מרכז שלטוני ויחד עם זאת שומרת על שלווה, על נינוחות והדר שוקט.

SWISSAIR סוויסאיר

תקציב המדינה לשנת 1975—1974

תקציב לאומי

אין חשש לאבטלה, ירידה בצריכה וריסון האינפלציה

הגרעון במאזן התשלומים יגיע ל־3.3 מיליארד דולר; צפוייה תשלום תוספת יוקר של 20% ביולי

מאת אברהם קושניר

אל הצעת תקציב המדינה, שהוגשה אתמול על שולחן הכנסת, בלוותה תקציב הלאומי, שבליבו ... [illegible]

חובות המדינה

5.9 מיליארד ל"י לפרעון מילוות

מאת סופרנו הכלכלי של "דבר"

[illegible]

> **התקציב באיזון ללא אשראי בבנק ישראל**
>
> התקציב הוגש הוא באיזון, ללא אשראי מבנק ישראל, אולם ... [illegible]
>
> התקציב כל יותר מ־35 מיליארד ל"י, ... [illegible] 20.45 מיליארד ל"י ... 5.4 מיליארד ל"י ... 6.8 מיליארד ל"י.
>
> [illegible] ... 1.5 מיליארד ל"י ... בשנת 1974 ... [illegible]

שירותי רווחה

יוקפאו שירותי הממשלה לציבור

יוגדלו התשלומים לשכבות מעוטות הכנסה; תוגבר הבנייה לזוגות צעירים ומשכנות עוני; יפותחו גנונים והחינוך המיוחד

מאת אהרון גבע

[illegible]

הגדלת התמיכות במשפחות מעוטות יכולת

[illegible]

יורחבו החינוך המשלים והכשרת המורים

[illegible]

52 אלף פתרונות דיור

[illegible]

הצעת תקציב ההוצאה לשנת הכספים 1974/75

פרטים ההוצאה	הצעת תקציב לשנת הכספים 1974 ל"י	תקציב מאושר לשנת הכספים 1973 ל"י
תקציב כללי	35,350,000,000	30,340,850,000
הוצאה רגילה	27,620,000,000	24,859,501,000
הוצאה לפיתוח ולפירעון חוב	7,720,000,000	5,481,349,000
הוצאה רגילה	27,630,000,000	26,859,501,000
[illegible]	1,236,787,000	953,810,000
נשיא המדינה	1,570,000	1,300,000
כנסת	18,757,000	15,690,000
חברי הממשלה	1,200,000	1,100,000
משרד ראש הממשלה	49,700,000	34,500,000
משרד האוצר	193,200,000	196,000,000
משרד הפנים	52,700,000	39,000,000
משרד המשטרה	373,500,000	264,000,000
משרד המשפטים	71,760,000	62,820,000
משרד החוץ	201,500,000	140,000,000
משרד מבקר המדינה	24,240,000	16,770,000
[illegible]	230,000,000	154,000,000
הוצאות שונות	30,000,000	25,000,000
[illegible]	12,160,000	14,050,000
ביטחון	14,628,000,000	16,603,470,000
משרד הביטחון	14,428,000,000	16,385,400,000
[illegible]	200,000,000	218,070,000
[illegible]	946,500,000	803,100,000
[illegible]	675,000,000	518,100,000
[illegible]	271,500,000	285,000,000
שירותי חברה	4,610,670,000	3,645,200,000
משרד החינוך והתרבות	2,016,500,000	1,308,300,000
[illegible]	4,000,000	3,000,000
משרד הדתות	58,000,000	38,450,000
משרד העבודה	120,200,000	90,200,000
משרד הבריאות	699,000,000	489,000,000
[illegible]	175,000,000	130,500,000
משרד הסעד	370,000,000	173,800,000
ביטוח לאומי	225,500,000	240,600,000
משרד השיכון	65,900,000	52,950,000
המשרד לקליטת עליה	50,870,000	20,400,000
[illegible]	805,000,000	1,096,000,000
כלכלה ומשק	2,127,880,000	1,671,400,000
משרד החקלאות	112,240,000	105,300,000
משרד הפיתוח	46,000,000	39,000,000
הוועדה לאנרגיה אטומית	72,000,000	59,600,000
משרד המסחר והתעשייה	162,800,000	135,000,000
משרד התיירות	47,840,000	37,000,000
[illegible]	1,500,000,000	1,150,000,000
משרד התחבורה	58,150,000	49,000,000
[illegible]	32,500,000	24,900,000
[illegible]	35,000,000	24,000,000
[illegible]	61,350,000	52,600,000
[illegible]	—	—
[illegible]	2,783,000,000	2,062,260,000
[illegible]	1,247,763,000	1,120,161,000
[illegible]	1,000,000,000	1,008,200,000
[illegible]	147,763,000	111,961,000
[illegible]	100,000,000	—
[illegible]	—	—
הוצאה לפיתוח ולפירעון החוב	7,720,000,000	5,481,349,000
[illegible]	4,932,650,000	2,685,250,000
[illegible]	28,900,000	59,000,000
[illegible]	7,200,000	15,000,000
[illegible]	19,000,000	21,500,000
[illegible]	2,700,000	2,500,000
[illegible]	60,000,000	74,500,000
[illegible]	2,476,350,000	1,371,300,000
[illegible]	227,000,000	70,000,000
[illegible]	112,500,000	100,000,000
דת	5,850,000	4,550,000
[illegible]	32,000,000	19,000,000
בריאות	221,000,000	110,000,000
סעד	63,000,000	31,000,000
שיכון	1,895,000,000	1,036,750,000
[illegible]	1,467,800,000	1,210,450,000
[illegible]	145,300,000	85,800,000
[illegible]	125,500,000	60,000,000
[illegible]	29,000,000	25,250,000
[illegible]	27,000,000	10,000,000
[illegible]	257,500,000	570,000,000
[illegible]	36,000,000	40,000,000
[illegible]	180,000,000	151,400,000
[illegible]	132,000,000	103,000,000
[illegible]	468,000,000	350,000,000
[illegible]	40,000,000	35,000,000
[illegible]	3,129,000,000	1,643,959,000
[illegible]	30,000,000	40,000,000
[illegible]	108,390,000	100,140,000
[illegible]	400,000,000	—
[illegible]	—	—

אומדן ההכנסה לשנת הכספים 1974/75

	תחזית ההכנסות לשנת הכספים 1974 ל"י	אומדן הכנסה לשנת הכספים 1973 ל"י
תקציב כללי	35,350,000,000	...340,850,000
תקבולים שוטפים	27,630,000,000	...501,600
[illegible]	7,720,000,000	...481,349,000
התקבולים השוטפים	27,620,000,000	...859,501,000
[illegible]	20,400,000,000	...750,000,000
[illegible]	7,724,000,000	...554,200,000
[illegible]	7,116,000,000	...916,000,000
[illegible] (2/3)	140,000,000	...28,200,000
[illegible]	413,000,000	...590,000,000
[illegible]	55,000,000	...30,000,000
[illegible]	10,735,000,000	...800,000,000
מכס והיטל על יבוא	5,660,000,000	...229,000,000
מס קניה (95%)	2,517,500,000	...066,000,000
בלו	635,000,000	...504,000,000
מס דלק	710,000,000	...510,000,000
[illegible]	120,000,000	...64,000,000
מס בולים	400,000,000	...100,000,000
מס שעשועים	5,000,000	...3,000,000
[illegible]	300,000,000	...25,000,000
[illegible]	—	...4,000,000
[illegible] (58%)	86,500,000	...68,200,000
[illegible]	271,000,000	...85,000,000
[illegible]	1,745,000,000	...19,000,000
[illegible]	440,000,000	...30,000,000
[illegible]	161,000,000	...19,000,000
[illegible]	80,000,000	...70,000,000
[illegible]	1,065,000,000	...00,000,000
[illegible]	(4)450,000,000	...50,000,000
[illegible]	675,000,000	518,100,000
[illegible]	511,250,000	409,950,000
1) [illegible]	(450,000,000)(4.828)	(320,000,000)
2) [illegible]	(31,250,000)(21%)	(24,150,000)
3) [illegible] (1/3)	(30,000,000)	(26,800,000)
[illegible]	163,750,000	117,150,000
1) [illegible]	(132,500,000)	(93,000,000)
2) [illegible]	(31,250,000)	(24,150,000)
[illegible]	669,000,000	589,400,000
[illegible]	320,000,000	360,000,000
[illegible]	6,066,000	6,039,000
[illegible]	248,534,000	163,387,000
[illegible]	22,000,000	22,000,000
[illegible]	2,400,000	1,600,000
[illegible]	70,000,000	70,000,000
[illegible]	257,800,000	131,100,000
[illegible]	230,200,000	129,500,000
[illegible]	7,600,000	7,600,000
[illegible]	150,000,000	99,500,000
[illegible]	40,000,000	29,500,000
[illegible]	110,000,000	70,000,000
[illegible]	6,173,200,000	1,255,501,000

> לחברנו
>
> **שבתאי עידון ולרעיתו**
>
> ברכת מזל טוב להולדת הנכד
>
> **בית "דבר"**

> **לשרה ואלברט מזרחי**
>
> ברכת מזל טוב להולדת הבת
>
> **קרן**
>
> **חבריכם ב"דבר"**

קנה היום דירה בירושלים

במחיר קבוע ומשכנתא גדולה, ללא הצמדה
ותקבל דירת 3½ חדרים והול, 103,5 מ"ר
בשכונת המגורים החדשה והמודרנית

נוף תלפיות

מעליות, בדי דשא, חניה פרטית, חימום וגז מרכזי. קנה עוד היום במחיר קבוע ללא שינוי

הפרויקט הגדול של חברת
עובדיה לוי בע"מ
בדבר פרטים בא לפנות:

עובדיה לוי בע"מ, רח' שמאי 8, ירושלים
טלפון: 02-228860
בשעות: 1-8 7-4

7,458 מיטות נוספות בבתי־החולים

[illegible]

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת.פ. 164/74

[illegible]

הזמנה

[illegible]

בית המשפט המחוזי בחיפה

[illegible]

הכנסות המדינה

המיסוי הישיר יופחת ב־13%

מילווה בטחון יבוטל; החזקת רכב, ספרות מקצועית, קיצבאות זיקנה ודמי פגיעה בעבודה יחוייבו במס

מאת דוד ליפקין

הפחתת שיעורי מס־ההכנסה בעקבות ביטול מילווה בטחון, הצמצום ההדרגתי בפטור ממס על הוצאות החזקת רכב וקיצבת הספרות המקצועית והעלאת שיעורי המס על החברות — הם במה מהשינויים העיקריים לגבי מדיניות המיסוי לשנת התקציב הבאה. אומדן ההכנסות לשנת התקציב מגיע ל־20.4 מיליארד לעומת 15.75 מיליארד ב־1973.

בממונה על הכנסות המדינה, נ. גולדפר אמר שאין באומדן הכנסות תוספת מיסים ישירים ומיסי עקיפין. להיפך, יש בו ביטול המיסוי הישיר — ביטול מילווה הבטחון, המסתכם בכ־680 מיליון ל"י, לעומת רצון האוצר לבטל ציוותים. האומדן יביא ביטול הצי־ים לתוספת הכנסה של 70—75 מיליון ל"י בשנה הבאה. גודלו של מס ערך מוסף? ערך מוסף אינו מופיע בתקציב. גולדפר הסביר שיש להי מתוחכמים מאוד לגבי קליטתו במשלתו, והמכונות סמליות להפעיל בתקופה שבין ביטול לשפל. ביטול הכנסות הזה הכין את תכניר הצעת החוק, שיופץ בקרוב במשרדים הממשלתיים. לאחר חקיקת החוק יעבור זמן מה עד שפקידי המיסוי יודרכו לטפל בגביית המס, מהל מסע־הסברה לציבור בעניין.

אומדן ההכנסות גבוה מהתחזית המוקדמת

תקציב ההכנסות לשנה הבאה נאמד בכ־20.4 מיליארד ל"י — עליה של 29.5 אחוז בהשוואה לאומדן ההכנסות בשנת התקציב הנוכחית. התקציב ההכנסות גבוה בעשה מהתחזית המוקדמת. תגבורת האומדן באה אחרי בדיקת מאזני בנקים, חברות ביטוח ומפעלי תעשיה ל־1973, שהראו שהיתה זאת שנה טובה מבחינת רווחיות וכי על המפעלים העיסקיים יהיה לשלם תוספת מס. בעקבות מאזנים אלה יגדיל מס־הכנסה את המקדמות שהוא יגבה מהמפעלים העסקיים. גם הגברת הגיבוי במקור של תשלומים בענפי האלקטרוניקה, המקמל, ההובלה, המתכת וההלבשה, אפשרת את הגדלת אומדן ההכנסות.

ההכנסות הצפויות ממיסים ישירים ועקיפים יגיעו ל־54.8 אחוז מההכנסה הלאומית. יחד עם תשלומי הביטוח הלאומי ומיסי הרשויות המקומיות יגיעו המיסים והתשלומי־החובה בכל דרגי המימשל בישראל ל־62 אחוז, וישראל תתפוס את המקום הראשון בעולם מבחינת משקל המיסים בהכנסתה הלאומית.

בישראל משקל המיסים והתשלומי החובה בהכנסה הלאומית מגיע כאמור 62 אחוז, בבריטניה 44 אחוז, בצרפת — 44 אחוז, בגרמניה — 43 אחוז, בארה"ב 38 אחוז ובשווייץ — 31 אחוז.

לפי הצעת התקציב לשנה הבאה יסתכמו ההכנסות ממיסים ישירים ב־9.5 מיליארד ל"י וההכנסות ממיסי עקיפין ב־10.48 מיליארד ל"י.

תחזית ההכנסות ממס הכנסה ומילוות חובה מסתכמת ב־8 מיליארד ל"י — גידול של אחוז, לאחר ביצוע הרפורמה ובמילוות. כזה צפויה גביית המילוות משכירים בסכום של מיליארד ל"י — גידול בשיעור של 27.3 אחוז, וגביה מעצמאים בשיעור של 1.27 מיליארד — עליה בשיעור של 21.6 אחוז.

ההכנסות ממס הכנסה חברות מתברות תגיע ל־2.85 מיליארד ל"י לעומת 1.84 מיליארד ל"י — עליה בשיעור של 54.4 אחוז. הגידול בהכנסה מהתרחבות הצפויה בפעילות הכלכלית במשק. יש גם היקף התארגנות בחברות של אים גדולים.

הקטנת שיעורי מס־ההכנסה

השינויים הבאים יחולו בשיעורי מס ההכנסה ומילוות החובה הנגבים על יחידים:

המילווה הבטחון: יבוטל במערכת המס. תוך הפחתה הגמל הכולל של מיסוי הכנסת היחיד:

ניכויים האישיים: הניכוי שכב יגדל מ־3,540 ל"י כיום ל־3,720 ל"י; הניכוי לאשה יגדל ל־1,320 ל"י במקום 1,260 ל"י; ניכוי בעד כל אחד משני הילדים הראשונים יהיה 1,320 ל"י במקום 1,200 ל"י כיום; הניכוי בעד כל ילד נוסף יהלה 1,260 במקום 1,320 ל"י כיום. בהוקסכום הניכוי שנאמר בחשבון עלת הקיצבה תהל מהילד הש־ישי, בעצם המוסד לביטוח לאומי.

קביעת גובה הילדים לילדים בחשבון ההחלטה העקרונית לחייב במס את קיצבות המוסד לביטוח הלאומי מהילד השלישי. במטרה להוי לעשות זאת עליה הקצבת לילד שלישי ולבאים אחריו בכל מקום שתופעלה קיצבת ילדים. בהוקסכה זאת מבוא המס של מקבל הקיצבה לקיצבה. לכן יהיה הניכוי בסכום קטן יותר מהגדלת הקצבת.

הפחתת מס הבם: בכל אחד מבנים המשפחתיים, במקרה נשוי ואב לשני ילדים, יופחת המס מ־743 ל"י לחודש ינואר 1974 (לרבות פטור הר היוקר האחרונה) ל־792 ל"י. אב לארבעה ילדים יהיה פטור עד הכנסה של 1,050 לחודש, במקום עד 1,015 ל"י כיום. יוצאו מכלל משלמי המס 20,000—15,000 ניכויים.

הפחתת שיעורי המס הבסיסי: שיעור המס המקסי־

דוגמאות לרפורמה במס הכנסה ובמילווה בטחון לשכיר, נשוי + 2 ילדים, ללא חישוב נפרד (בלירות)

הכנסה חודשית	מס הכנסה ומלווה בטחון אפריל 73 ל"י	מס הכנסה ומלווה בטחון מרס 74 ל"י	מס הכנסה (בלבד) אפריל 74 ל"י*	ההפחתה המוצעת באחוזים (אפריל 1974 לעומת מרס 1974)
700	11.7	—	—	—
800	40.0	8.5	1.7	6.8
900	65.5	32.9	22.0	10.0
1,000	91.5	52.9	42.0	10.9
1,100	130.5	75.8	63.3	12.5
1,200	151.0	99.0	85.7	13.3
1,300	183.0	123.1	108.1	15.0
1,400	219.2	148.4	130.6	17.8
1,500	251.0	177.2	157.6	19.6
1,600	299.0	212.5	188.4	24.1
1,800	390.5	291.4	256.7	34.7
2,000	494.5	382.0	334.4	47.6
2,500	788.7	655.3	564.2	91.1
3,000	1,098.7	963.5	819.7	143.8
3,500	1,426.2	1,280.1	1,089.7	190.4
4,000	1,761.2	1,615.1	1,372.4	242.7
5,000	2,456.7	2,304.1	1,965.2	338.9
7,500	4,206.7	4,054.1	3,553.1	501.0

* הדוגמאות חושבו לפי תוספת יוקר של 108.8 נקודות (מפברואר 1974)

מקסימלי, כיום הוא 70 אחוז, לרבות מילווה הבטחון, אך ללא מילווה הקליטה. הוא חל על הכנסה חייבת במס של 42,000 ל"י לשנה. השיעור יופחת ל־65 אחוז, והוא יחול על הכנסה חייבת במס של 70,000 ל"י לשנה. פירוש הדבר, שאב לשני ילדים שהכנסתו החודשית היא 6,700 ל"י יהיה חייב בשיעור מס שולי מקסימאלי של 65 אחוז. שיעור המס שיחול על הכנסה חודשית כוללת שבין 5,000 ל"י ל־6,700 ל"י יהיה 63 אחוז לעומת 70 אחוז כיום.

מילווה מלחמה: מילווה המלחמה שעמד להסתיים בספטמבר 1974 יוארך בחצי שנה ויסתיים ב־1 באפריל 1975.

תיקונים אדמיניסטרטיביים: פקיד השומה יקבל סמכות להגדיל מקדמות באמצע השנה, לפי דו"חות הכנסה משנים קודמות; תשלומי מס שהם תוצאה מהפרשי תשלום ריבית על עיכוב רשים הנוכחים מדו"ח על הכנסה, משומה או ממקדמות — יוחמרו העונשים המוטלים על עבירות מס.

הוצאות רכב, ספרות מקצועית וקצבאות זיקנה יחוייבו במס

שלטונות המס החליטו "להתלבש" על מערכת העיוותים בשכר החל משנת התקציב הראשונה. לפי הערכתם, כ־600 מיליון ל"י הכנסות בשנה אינן בבסיס המס. הכוונה, בכך יהיה הדרגתי. האוצר מתכונן להביא לכנסת הצעת חוק שתקבע בפירוש כי המעביד חייב לכלול בדו"ח שהוא מגיש לפקיד השומה על תשלומי השכר, את כל התשלומים שקיבל העובד, בין שהם הכנסות חייבות במס ובין שהם הכנסות הפטורות ממס. ההכרה היא, שאם מעביד נותן גילום להטבות־שכר כלשהן יש לכלול זאת בדו"ח התשלומים לעובד.

ואלה העיוותים ששלטונות המס "מתלבשים" עליהם כבר בשנה הבאה:

החזקת רכב: מינהל הכנסות המדינה טוען, כי שכירים רבים מקבלים החזקת־רכב אף כי לא נדרש להם רכב לצורך עבודתם. הפטור על הוצאות החזקת רכב יבוטל במשך ארבע שנים. ועדה ציבורית תקבע מהם הענפים והד־מקצועות שעובדיהם זקוקים לרכב בעבודתם. הם ימשיכו ליהנות מפטור ממס אבל יהיה עליהם לנהל רישום ולהגיש קבלות.

קיצבת ספרות מקצועית: הפטור ממס של קיצבת הספרות המקצועית בסכום של 335 ל"י יבוטל במשך שנתיים. השנה יבוטל הפטור ממס על כ־170 ל"י.

תשלומים לנפגעי עבודה: שלטונות המס רוצים להנהיג ניכוי מס במקור בתשלומים לנפגעי עבודה, בדומה לדמי מחלה.

קיצבאות זיקנה: מתכוונים דרך לגבות מיסים מקבלי קיצבאות זיקנה החייבים במס עקב הכנסתם הגדולה ממקורות אחרים. הם חייבים בהגשת דו"חות שנתיים אך רבים מהם אינם מגישים דו"חות כאלה.

עיוותים שיעברו בדיקה נוספת הם: תשלומי טלפון־כסות, כמו חשמל בתעריף כולל, כרטיסי כיסה חינם לעובדי "אל־על" וכו', קרנות השתלמות והוצאות החזקת טלפון.

השינויים במיסוי חברות

מס־חברות: מילווה הבטחון יבוטל גם, ושיעור מס־החברות יעלה ב־38 אחוז כלום מלוס מילווה בשיעור של 7 אחוזים למס בשיעור של 42 אחוז.

מס־הכנסה: יעלה מ־25 ל־30 אחוז.

המס על רווחים בלתי־מחולקים: שיעור המס הכולל — מס החברה ומס הכנסה על רווחים בלתי מחולקים — יהיה 59.4 אחוז, לעומת מס בשיעור של 53.5 אחוז ומילווה בטחון בשיעור של 7 אחוזים כיום. שיעור זה יחול הן על חברות פרטיות והן על חברות ציבוריות. שיעור מס זה יהיה נמוך ב־5.6 אחוזים מהשיעור השולי המירבי של מס־הכנסה אחרי הרפורמה במס.

המס על רווחים מחולקים: דיבידנדים שחולקו מטעם חברות שמניותיהן אינן נסחרות בבורסה יהיו חייבים במס־הכנסה בשיעור של 50 אחוז. ההכנסה ממקור זה לא תהיה חייבת במס־הכנסה נוסף, לכן יחוייב במס שולי נמוך כ־50 אחוז יוחזר הפרש. השיעור המירבי של מס על הרווחים המקורים בחברה יהיה 71 אחוז, מס־חברות בשיעור של 42 אחוז ומס־הכנסה מירבי של 50 אחוז על הנותר.

דיבידנדים של חברות הרשומות בבורסה: הדיבידנדים של חברות שמניותיהן נסחרות בבורסה יהיו חייבים במס־הכנסה בשיעור של 25 אחוז בלבד, והכ־

הוצאות בטחון

הגיוס לא מנע הכנת התקציב

פשיטה בלתי־רגילה נוצבה הפנה בפני עובדי אגף התקציבים באוצר. חלק ניכר של הרפרנטים היו מגויסים עד לפני שבועיים ולא יכלו הכנה לסייע בהכנת התקציב.

כאשר הוחלט בחודש דצמבר להגיש בתחילת חודש מארס את התקציב, הובעו ספקות אם יוכלו עובדי אגף התקציבים להשלים את הכנת התקציב במתכונת הרגילה. אבל אגף התקציבים הצליח לעמוד במשימה שהוטלה עליו, אשר דרשה מאמץ מצד ראשי האגף והעובדים הבלתי־מגוייסים. לכנסת הוגש אתמול עידוד כלא של הקציבי כל אחד ממשרדי הממשלה.

צמצום תקציב מימון המפלגות

מימון המפלגות הוא אחד הסעיפים הבודדים שהוקטן בתקציב המוצע. בשנת 1973 הוצאו למימון המפלגות 34 מיליון לירות והשנה יוצאו 13 מיליון לירות, אלא אם כן יהיו בחירות חדשות.

תקציב רכישת כלי רכב הוקטן ב־55%

תקציב הממשלה לרכישת כלי רכב הוקטן בתקציב החדש ב־55 אחוז. בעוד שבשנת 1973 התקציב הסתכם ב־2.9 מיליון ל"י, הרי בתקציב החדש הוא מוכסם ל־1.08 מיליון ל"י.

צמצום זה החל גם על תקציבי המפעלים העסקיים. בשנה הקרובה יוציאו על רכישת כלי־רכב 2.06 מיליון ל"י, לעומת 4.59 מיליון ל"י ב־1973, קיצוץ של 55 אחוז.

כמה עולה החזקת מכונית לממשלה? לפי התקציב, החזקת מכונית, פרט להלק, מסתכמת ב־9,300 ל"י ואילו החזקת קטנוע ב־3,600 ל"י. ב־1973 החזקת מכונית עלתה 7,800 ל"י ואילו החזקת קטנוע 3,000 ל"י.

בספר התקציב מגלה שב־1973 היו בבעלות הממשלה 3,117 מכוניות ו־338 אופנועים. רכב הפירות הקיף 4,549 מכוניות ו־310 אופנועים. מקום ראשון במספר כלי הרכב תופס משרד המשטרה ואחריו משרדי העבודה והחקלאות.

המשכורות הגבוהות ביותר — לשופטים

משכורותיהם של השופטים העליונים במשכורת להיות הגבוהה ביותר. קיים הפרש לא קטן בין משכורותיהם לבין משכורות ראש הממשלה והשרים.

משכורת היסוד של נשיא בית המשפט העליון מגיעה ל־3.270 ל"י; של שופט בית המשפט העליון — 3.015 ל"י, נשיא בית משפט מחוזי — 2,730 ל"י, שופט בית משפט מחוזי — 2.475 ל"י, שופט שלום ראשי — 2,165 ל"י ושופט בית משפט שלום — 1,925 ל"י.

משכורת היסוד של ראש הממשלה — 2,273 ל"י ושל חבר ממשלה — 2,126 ל"י.

משכורת יו"ר הכנסת — 2,073 ל"י, סגן יו"ר הכנסת וסגן שר — 1,701 ל"י וחבר כנסת — 1,488 ל"י.

הספרות המקצועית המשולמת לשופטים

אף הספרות המקצועית המשולמת לשופטים היא הגבוהה ביותר. התוספת השנתית בעד ספרות מקצועית ניתנת לפי ה־שיעורים הבאים:

נשיא או שופט של בית המשפט העליון — 1.080 ל"י; נשיא או שופט של בית המשפט המחוזי — 840 ל"י ושופט ראשי או שופט בית משפט שלום — 600 ל"י.

התעצמות צה"ל תזרים הזמנות לתעשייה

יכוסו רק חלק מהוצאות המלחמה; יוגבר הגיוס לשירות קבע

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

תקציב הבטחון לשנת 1974 מסתכם בכ־14.5 מיליארד ל"י, לעומת 16.44 מיליארד ל"י בשנת 1973. תקציב הבטחון כהווה כ־30 אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי וכ־42 אחוז מתקציב המדינה.

הגידול בתקציב הבטחון הוא תוצאה ישירה של המלחמה. הד־תקציב כתכסס על אומדן המר־צדים גו יביע הציוד מהו־ל ועל יכולת האספקה של המפעלים ב־ארץ. התקציב מותנה ליעדים הבאים: החשת קצב התעצמותו של צה"ל; הגברת היקף האימונים לבניית סדר הכוח הבודל; כיסוי ההוצאות השוטפות והחד־פעמיות לצרכי גידול המערך; השלמות, סיפוק ושיקום ציוד להיזה שנפגע במלחמה.

למעשה, כבר בתקציב הבטחון המוגדל ל־1973 (אשר הוגדל ב־6.17 מיליארד ל"י ל־16.44 מיליארד ל"י) החל בכיסוי ההוצאות הישירות של המלחמה. השלמת אבדני ציוד, הפעלת המילואים והתעצמות סדר הכוחות, לאחר לקחי המלחמה.

יכוסו 18 מיליארד ל"י מהוצאות המלחמה

הוצאות המלחמה עצמה, בלי הפסד התפוקה במשק, מגיעות לכ־30 מיליארד ל"י. עד מארס 1975 יתכסו 18 מיליארד ל"י מהתוצאה. כך שגם בשנת התקציב הבאות נצטרך לכסות את ההוצאות.

תושבי הארץ מכסים את ההוצאות באמצעות: מילווה מלחמה חובה — 1.5 מיליארד ל"י, מילווה מלחמה רצון — 1.5 מיליארד ל"י, העלאת מיסי עקיפין — 1.6 מיליארד ל"י והגדלת אגרות — 300 מיליון ל"י. בסה"כ ההכנסות אלה מגיעות ל־4.9 מיליארד ל"י. לזה יש לצרף את הסכום שנחסך מאי־העלאת הסובסידיות המגיע ל־1.5 מיליארד ל"י, כך שבסך הכל — 6.4 מיליארד ל"י.

לזה יש לצרף את סיוע החוץ האמריקאי, שטרם ברור מה יהיה היקפו באשראי ובמענק, המסתכם ב־8.9 מיליארד ל"י.

ניתוח אגף התקציבים באוצר מראה כבשנים 1964—1966 היוו הוצאות הבטחון כ־10 אחוז מהתל"ג. משנת 1967 ואילך גדל חלק הוצאות הבטחון בתל"ג: ב־1970 התמדה הגיע לרמה של 25.7 אחוז בתקופת מלחמת ההתשה ב־1970. מאותה שנה ואילך החלה מסתמנת ירידה איטית, אך קבר עה, בחלקו של הוצאות הבטחון בתל"ג.

ב־1973 היה התקציב הבטחוני המקורי אמור להיות 16.7 אחוז מהתל"ג. כתוצאה מהמלחמה הגיעו ב־1973 הוצאות הבטחון 45.5 אחוז מהתל"ג. תקציב הבטחון ל־1974 יהווה כ־30 אחוז מהתל"ג, אשר להוצאות המקומיות של מערכת הבטחון ב־1973 הגיעו הוצאת הבטחון המקומיות לכ־21.4 אחוז, אך הן עשויות לרדת ב־1974 ל־17 אחוז מהתל"ג.

צמצום שירות פעיל של מילואים

תקציב הבטחון מבוסס על כך, שהיקף כוח אדם מילואים המגויס לשירות פעיל יצומצם בהשוואה לתקופה שלאחר המלחמה. צמצום זה מחייב ניצול אופטימלי של משאבי כוח אדם בשירות חובה והגברת הגיוס לשירות קבע.

ההתעצמות המהירה של צה"ל תזרים הזמנות בתעשייה המקומית. כאשר התקציב מתחשב ביכולת הייצור של המשק. גידול זה יחייב התארגנות המשק האזרחי בתחום גורמי הייצור והתאמתם לצרכים הדרושות החדשה.

הפריסה החדשה בגבולות הדרשים ולקיחת המערך המוגדל כצריכים הרחבת היקף הביצוע ביצורים הדרושים. הרחבה זו הותאמה אף היא להערכת יכולת הביצוע של הקבלנים המקומיים.

במסגרת התקציב החדש, ניתן לצייד את צה"ל בכושר תובלה שישפר את כושר הניוד של הכוח מערך הצה"ל ויקטין את הנטל על משק התובלה האזרחי בשעת חירום. המגמה ב־1974 היא לצמצם גיוס של הרכב האזרחי כדי לא לפגוע בפעולות המשק.

התקציב הבטחון בשנים 1973 ו־1974 (במיליוני ל"י)

	הקצבה מקורית 1973	הקצבה מעודכנת 1973	הצעת תקציב 1974	גידול ב־1974 לעומת 1973 (מעודכן) ב־%
סה"כ תקציב הבטחון	6,275	16,445	14,500	(—)11.8
מרכיב מטבע מקומי	3,690	7,718	8,288	7.4
מרכיב מטבע חוץ*	2,585	8,727	6,212	(—)28.8
מרכיב מטבע חוץ (בדולרים)	(537)	(1,687)	(1,185)	
התקציב הבטחון כ־% מתקציב המדינה	31.3	50.8	41.0	
תקציב הבטחון כ־% מהתל"ג	16.7	45.5	29.7	
תקציב הבטחון כ־% מהמקורות	10.3	26.2	18.2	

* כולל היטל יבוא

העליה בצריכה תגדיל הכנסות המכס ומס קניה

אומדן ההכנסות של המכס מ־הבלו לשנת התקציב הבאה מסתכם ב־10.48 מיליארד ל"י — גידול של 28.6 אחוז בהשוואה לשנה הנוכחית. גידול זה מבוסס על עליה בצריכה.

תחזית ההכנסות ממכס ומהיטל על היבוא מסתכמת בכ־5.66 מיליארד ל"י — גידול של 22.3 אחוז. בתחזית זו נכללות הכנסות על היבוא הבטחוני בסך 1.35 מיליארד ל"י. התחזית מבוססת על גידול צפוי ביבוא בשיעור של כ־16 אחוז, ובנכסי השקעה צפוי גידול של 31.5 אחוז.

ההכנסות ממיסי עקיפין אחרים:

מס־קניה מייצור מקומי: ההכנסות נאמדות בכ־1.37 מיליארד ל"י — גידול של 43.4 אחוז. התחזית מבוססת על גידול צפוי של כ־30 אחוז בצריכה הפרטית ועל העלאות המיסוי שחלו לאחר המלחמה.

מס קניה מיבוא: ההכנסות יגיעו ל־1.27 מיליארד ל"י — עליה של 41.3 אחוז. התחזית מבוססת על הגידול ביבוא סחורות למשק, בעיקר ביבוא נכסי תצרוכת בני־קיימא.

מס דלק: צפוי גידול של 16.4 אחוז, במס־הדלק וההכנסה תגיע ל־710 מיליון ל"י. התחזית מביאה בחשבון עליה מתונה בלבד בצריכת הדלק, בגלל ייקורו.

בלו טבק: צפוי גידול של 27.3 אחוז בהכנסה, שתגיע להיקף של 350 מיליון ל"י. התחזית מבוססת על גידול מתון בצריכה, המלווה במעבר למוצרי טבק יקרים שחל עליהם שיעור מס גבוה יותר.

בלו מלט: גידול של 103.3 בהכנסות ממס בלו על מלט צפוי בשנה הבאה. ההכנסות יגיעו ל־250 מיליון ל"י. תחזית מבוססת על מיצוי מלוא השפעת העליה בשיעור הבלו על מלט ב־1974.

מס נסיעות חוץ: גם בסעיף זה צופה האוצר גידול של 27.7 אחוז בהכנסות. שיגיעו לכ־120 מיליון ל"י. התחזית בנויה על עליה גדולה במחירי הנסיעות, שתביא לעליה גם בהכנסות ממס.

מס בטחון: ההכנסות ממס הבטחון הנוטל על מחירי הביטוח באוטובוסים ובמוניות ומן על צריכת החשמל ושיחות הטלפון יגדלו מ־225 ל־300 מיליון ל"י. בתחזית ההכנסות הובאו בחשבון העלאה מחירי הנסיעות והתעריפים האחרים.

רפורמה במס שבח מקרקעין: השינויים במס שבח מקרקעין יגדילו את ההכנסות בכ־30 מיליון ל"י. הכוונה היא להגדיל את חלק הרשויות המקומיות בגבייה השבח משליש כיום ל־60 אחוז, וכך יגדלו הכנסות הרשויות המקומיות מ־20 ל־55 מיליון ל"י.

הפיכת מניות של חברות מעטים לבניות הנסחרות בבורסה: תיקון החוק יביא לכך שהפיכת המניות לנסחרות בבורסה תיחשב למימוש ובניות אלה יחוייבו במס על רווח הון, אם יהיה רווח כזה.

מיסוי אגרות: הרווחים הנר־בעים ממיסוי אגרות יחוייבו במס.

קנס אדמיניסטרטיבי על אי־ניהול חשבונות; והכוונה היא להטיל קנס אדמיניסטרטיבי על הנישומים החייבים לנהל ספרי חשבונות ואינם מנהלים אותם.

מס שירותים על בנקים וחברות ביטוח: חוק מס שירותים, המטיל מס בשיעור של 3.5 אחוזים על מוסדות בנקאיים וחברות ביטוח יוארך לשנה נוספת ויבוטל עם הנהגת מס ערך מוסף.

מפעלים מאושרים: שיעור המס למשלמים מפעלים מאושרים לא ישונה, ולגביהם יישאר מילווה הבטחון בתוקף.

מילווה המעסיקים: מילווה המעסיקים יופחת מ־5 אחוזים מסך כל תשלום השכר ב־1973 ל־2.5 אחוזים החל מאפריל. שינוי זה יקטין את פוטנציאל ההכנסה בשנה הבאה בסכום של 350 מיליון ל"י.

מס רווחי הון: קצב הירידה בשיעור המס, המותנה באורך תקופת ההחזקה בנכס, יוצמצם על־ידי הקטנת ההנחה במס ל־3 אחוזים לכל שנת החזקה במקום 5 אחוזים.

מס על רווחים בלתי־מחולקים של מפעלים: מס ההכנסה על רווחים בלתי־מחולקים של חברות תצטייה יוגדל מ־10 ל־15 אחוז ושיעור המס הכולל יגיע ל־50.7 אחוז במקום 51.2 אחוז כיום.

עוד המירבי של המס יהיה 56.5 אחוז: מס־חברות בשיעור של 42 אחוז ומס הכנסה מירבי של המילוות המוטל על רווחים באלה 25 אחוז על הנותר. שיעור המס הוא 60.5 אחוז.

שכר

צפוייה עלית שכר של 28%

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

תחזית של עלית שכר של 28 אחוז במשך 1974 כלולה בתקציב הבדיקה החדש. סעיף תשלומי שכר במשרדי הממשלה מבוסס על תחזית זו.

כך ההוצאה לשכר ומשכורות ב־משרדי הממשלה מסתכם ב־1974 בכ־2.66 מיליארד ל"י, לעומת 1.95 מיליארד ל"י ב־1973, גידול של כ־36 אחוז. עליה זו בקורה בהתייקרויות שכר הצפויות בשנת 1974 המסתכמות בכ־28 אחוז, וכן בתוספת עובדים בשיעור של 6 אחוזים.

בתוך 2.113 עובדי תקן, אושרו כ־1.300 כבר ב־1973. התפלגות תוספת העובדים היא: המשטרה — 1,483 משרות; מורים וגננות — 1,000; עובדי בתי חולים — 152.

הקצאות לכיסוי וארגון במשרדי הממשלה יסתכמו ב־1974 ב־533 מיליון ל"י, לעומת כ־395 מיליון ל"י בתקציב של 1973. במפעלים העסקיים הוצאות אלו יסתכמו ב־1974 בכ־147 מיליון ל"י, לעומת 103 מיליון ל"י בשנת 1973.

ההוצאה המתוכננת במשרדי הממשלה על רכישת ציוד וסחורות, רכישת כלי רכב, שינויים במבנים התקנות וכו' מסתכמת ב־46 מיליון ל"י, לעומת 43 מיליון ל"י ב־1973. בהתחשב בהתייקרויות בשוק, הרי בסעיף זה מתוכננת הקטנה ריאלית בשיעור של כ־20 אחוז.

פיתוח

רזרבה של 400 מיליון ל"י למקרה האטה במשק

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

התקציב הפיתוח לשנה הקרובה מסתכם ב־2.73 מיליארד ל"י, כאשר היקף ההתחייבויות מגיע ל־3.34 מיליארד ל"י. הגידול בתקציב הפיתוח מרוכז ברובו בתחומי הליכון הסוציאלי וההשקעות בשירותי חברה, כגון חינוך, בריאות וסעד.

התכנון תקציב הפיתוח נעשה ב־התחשב בכושרו של ענף הבנייה. מכיוון שהבנייה מהווה מרכיב חשוב בתקציב הפיתוח. עם זאת, קיימת בשלב זה אי ודאות ביחס למצב הפעילות בענפי המשק ב־כלל ובענף הבנייה בפרט. לכן, נקבעה רזרבה מיוחדת לפעולות פיתוח מוגדרות ומוכנות לביצוע מיידי בהיקף של 400 מיליון ל"י. הקצבות מרזרבה זו תשוחררנה ל־ביצוע באישור ועדת השרים ל־ענייני כלכלה וועדת הכספים של הכנסת, לפי התנאים שיוסדרו בה־פק במהלך השנה.

חלוקת הרזרבה היא: שיכון — 150 מיליון ל"י, תחבורה — 40 מיליון ל"י, תקשורת — 50 מיליון ל"י, תעשייה — 50 מיליון ל"י, כבישים — 40 מיליון ל"י, חינוך — 25 מיליון ל"י, חינוך גבוה — 25 מיליון ל"י, בריאות — 5 מיליון ל"י ובנייני ממשלה — 15 מיליון ל"י.

סובסידיות

עיקר התקציב למספוא, חלב ושמנים

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

צמצום תקציב הסובסידיות בא לידי ביטוי בתקציב החדש. הסכום המיועד לסובסידיות הועמד על 825 מיליון ל"י. כלבד זאת, הוקצב 100 מיליון ל"י כרזרבה למיסוי עלית מחירי מצרכים מסובסדים ב־מהלך השנה.

התפלגות תקציב הסובסידיות: חיטה — 22 מיליון ל"י, שמנים — 95 מיליון ל"י, סוכר — 67 מיליון ל"י, חלב — 145 מיליון ל"י, ביצים — 49 מיליון ל"י, עופות — 25 מיליון ל"י, מספוא — 150 מיליון ל"י, בים — 88 מיליון ל"י, כאפיות — 96 מיליון ל"י ושאר המוצרים — 88 מיליון ל"י.

השקעות

ההשקעות המתוכננות בתעשייה — 1.92 מיליארד ל"י

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

תחזית ההשקעות בתעשייה בשנה הקרובה מסתכמת ב־1.92 מיליארד ל"י, לעומת 1.6 מיליארד ל"י. אין בזה גידול ריאלי לאור עלית המחירים שהיתה במשך השנה החולפת.

בקורות המימון להשקעות בתעשייה: הלוואות פיתוח — 775 מיליון ל"י, מענקים מתקציב הפיתוח — 125 מיליון ל"י, קופות גמל — 150 מיליון ל"י, אשראי ספקים — 40 מיליון ל"י, הון עצמי — 775 מיליון ל"י ואחרים — 55 מיליון ל"י.

המימון של הלוואות הפיתוח מיועד: תקציב המדינה — 70 מיליון ל"י, מילווה מהו"ל — 305 מיליון ל"י, אמיסיות — 350 מיליון ל"י החזר הלוואות (נטו) — 50 מיליון ל"י.

תקציב הפיתוח של משרד ה־מסחר והתעשייה מסתכם ב־297 מיליון ל"י. חלק הארי של ה־סכום — 255 מיליון ל"י — מיועד למתן הלוואות לתעשייה ולמלאכה, פיתוח התעשייה באזורי פיתוח, מענקים לפי החוק, קרנות מדע והשקעות במוסד מיגב"י, 11 מיליון ל"י מיועדים להון חוזר לתעשייה, מלאכה ומסחר, 18 מיליון ל"י למחקר ופיתוח הצעשייה.

מלבד סכומים אלה, ניתן כיום סיוע להשקעות בתעשייה באמצעות הסובסידיה על הריבית להלוואות פיתוח. רק הפרשי הריבית וביטוח ההצמדה יגיעו בשנה הקרובה לכ־92 מיליון ל"י. זאת, ללא כיסוי ההפרשים הנובעים מהפער שבין שיטת ההצמדה (4%) וההתייקרויות בפועל.

1.34 מיליארד ל"י — פרמיות ליצוא

תחזית היצוא לשנה זו מבוססת על יצוא תעשייתי של 1.21 מיליארד דולר, יצוא חקלאי 200 מיליון דולר ושירותי תיירות 250 מיליון דולר.

הפרמיות ליצוא מסתכמות בשנה הקרובה בסכום כולל של 1.5 מיליארד ל"י. חלוקת הסכום: תעשייה — מיליארד ל"י, חקלאות — 305 מיליון ל"י, תיירות — 40 מיליון ל"י, ענף הטקסטיל — 96 מיליון ל"י וסיוע אחר (השתתפות בהוצאות הובלה וכי־סות, סיוע ספציפי בפרסומת והקר שווקים וההלפות יבוא ועוד) ב־56 מיליון ל"י.

התראה* למבוטח שאינו שכיר!

מועד תשלום דמי־הביטוח חל ב־10 לחודש זה. אם תוך 10 ימים מיום פרסום ההתראה לא ישולמו דמי הביטוח, רשאי יהיה המוסד להגדיל את דמי־הביטוח ב־20%.

תשלום דמי הביטוח במועד — מבטיח זכויותיך בבוא העת.

* לפי סעיף 179 (א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח — 1968.

המוסד לביטוח לאומי

מציע להקים ועדת שרים לענייני רווחה

מאת אהרן גבע, סופר "דבר"

ברוך לוי, המשנה על ביצוע המלצות ועדת ראש הממשלה לענין הנוער במצוקה, יציע ל־הקים ועדת שרים לשירותי רווחה, כהוגבת ועדת השרים ל־ענייני כלכלה.

ברוך לוי מסתמך על דו"ח הודעה לענייני הנוער במצוקה, שבו הועלתה הצעה זו. מחברי ה־דו"ח הבעו להקים ועדת שרים כדי שזו תבצע מדיניות סוציאלית ותתאם בין פעולות המשרדים ה־שונים.

בשלב זה עוסק ברוך לוי ב־הקמת המוסדות השונים. בהקשר זה יצויין כי בהרצאה הציבורית, בהיקף 35—40 איש, ישתתפו גם הפעילים המחוזרים.

רשות הנוער, שבראשה עומד ברוך לוי, הוגל בבדיקת הכלל־צות הכלולות בדו"ח הועדה, כל הגוף, שכמה מבין ההמלצות, כגון הגדלת ההטבות למשפחות מרובות ילדים, הן בתהליך ביצוע. ההמלצות האחרות — כגון חוק שיכון — הן בתהליך בדיקה והגבון. הכוונה לחוק שיגדיר את זכויות האזרח בשטח השיכון, וי־יקבע את זכותו של כל אחד ל־ביטוחים מסויים.

משרד הקליטה הכפיל קרנות ההסבה — (60 מיליון לירות)

מאת סופר "דבר"

משרד הקליטה הכפיל את קרנות ההסבה המקצועית והעמיד אותן על 60 מיליון ל"י — אמר אתמול בכנסת שר הקליטה ש. רוזן.

ש. רוזן השיב להצעה לסדר היום של ה. רובל מהליכוד שטען, כי בעתיד יתעוררו קשיים זמניים במבנה בענפי המשק הראשונים שיפוטרו יהיו עולים והדרים. הפ־טורים יגרמו לקיצבתם העליה.

ש. רוזן השיב, ש־90 אחוז מה־עולים מוצאים עבודה תוך שנה מיום עלייתם. אך קיימים קשיים והם יתרבו, אלא אם כן נדע לבסס את המשק, להביא להרחבתו ול־התאים אותו, בעיקר האמבר, למבנה המקצועי של יהודי הגולה, ש־40 אחוז מהם אקדמאים.

הסוחרים נגד החמרת תקנות מס־ההכנסה

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

התנגדות להחמרות המוצעות בתקנות מס הכנסה ה־קובעות עונשים כבדים על תקלות בהגשת דו"חות, אי־התייצבות הנישום בפני פקיד השומה, ניהול ספרים וכו' — הביע מנכ"ל התאחדות הסוחרים משה פרלוק, בפגישה עם הממונה על הכנסות המדינה משה גולדפר.

פרלוק הציע, שהתאחדות הסוחרים מוחה נמרצות גם על החלטת האוצר להעלות את המקדמות לב־עלי העסקים לשנה הבא ב־50 אחוז. הוא טען, שהחלטת האוצר עוכבת בניגוד להודעות קודמות, שהמקדמות לא תוגדלנה בשנת הכספים הקרובה. פרלוק הוסיף, שהמסחר נפגע קשה בעקבות המלחמה ויש לקום אף להקטין את המקדמות לשנה 1974.

מנכ"ל התאחדות הסוחרים טען, שהציבור הרחב יתקומם נגד ההחרות המוצעות והוא עלול להתייחס אליהן כאל הקנות של מדינת משטרה.

הגזמה במספר נישואי תערובת של נשים יהודיות עם מוסלמים

הכספרים המתפרסמים מפעם לפעם על 5000 נשים יהודיות שנישאו למוסלמים במשך 25 הש־נים האחרונות — אין להם יסוד. כך מתברר מהודעה שפורסמה על ידי משרד הדתות ולשכת היועץ לענייני ערבים של ראש הממשלה בדיון המוסלמי והוצא לאור על ידי בעריה ההיסטוריה בפיכ יעקב יהושע.

בהודעה נאמר, כי מאז שנת 1951 הצהירו על המרת דת 257 נשים יהודיות — רק 197 מהן קיבלו תעודות המאשרות את הה־רת הדת. אמנם יש נשים אשר התחתנו עם מוסלמים בניגוד לאורחים או שלא ערכו טקס נישואין כלשהו, אולם מספרן ה־מדוייק אינו ידוע ובהוודאי שאינו מגיע ל־5000.

כן צויין, כי רק מספר קטן של בני העדה הדרוזית עזבו את דתם ונשאו נשים יהודיות.

נבחרה מועצה חדשה לניהול "בית הגפן" בחיפה

מאת יואב דר, סופר "דבר"

מועצה ציבורית יהודית־ערבית חדשה נבחרה אמש לניהול עניני המרכז התרבותי "בית הגפן" ב־חיפה בשנתיים הקרובות.

לתפקיד ראש המועצה נבחר יועץ סגן ראש הממשלה לענייני ערבים, אורי שהון, ואילו לסגנו נבחר הקאדי של עכו והגליל המערבי השייך מוחמד חובייש. המועצה כנתה עד כה 75 יהודים וערבים. עתה הוגדל מספר החברים ב־95.

כן נבחרו להנהלה הדשה, שהיא בת עשרות חברים, שלושה חברים חדשים — מנהל המחלקה הערבית במשרד העבודה יעקב חבושי, השופרת הבהה אלון וחבר מועצת עיריית חיפה עורך־הדין ג'מיל שלהוב. לועדת הבקורת נבחרו שלושה חברים: עורך הדין אליהו פרחי, הכהן פריד ובדרי חברי ועליס גזבראן.

"דון פסקואלה" תועלה בפילהרמונית באפריל

האופרה "דון פסקואלה", מאת דוניצטי, תועלה באפריל הקרוב בביצוע בימתי על־ידי התזמורת הפילהרמונית הישראלית, בניצוחו של מאסטרו פיירו בלוגי ובבימוי של פיליפו קריבאלי, שביים כ־הטובי המבצעים הגבאים של ה־אופרה באיטליה. הסולנים יהיו זמרי בית־האופרה "לה סקאלה" במילאנו, אשר מכנו יובאו גם ה־תלבושות והתפאורה.

"דון פסקואלה" נחשבת אחת ה־אופרות המפורסמות והמשעשעות ביותר. בתכנה היא מושפעת מסג־נון ה"קומדיה דלארטה", כשהסי־טואציות המבדחות מלוות באריות מבריקות לפי מיטב המסורת ה־איטלקית.

זמר הבאס, רפאל אריה, יבצע את התפקיד הכרכזי — דון פסקואלה, הרווק הקמצן המזדקן. ה־תפקיד הנשי באופרה — נורינה, האלמנה הצעירה, יושר על־ידי אחת החשובות בזמרות איטליה כ־יום — אלינה דיליו. את הבעיות ההתעוררות, כרגיל, באופרה ה־קומית יפתור הבאריטון קלאודיו דאסדרי, כשהוא מגלם את דכוטר של ד"ר מלטסטה, ואילו ארנסטו, הצעיר המאוהב בנורינה ואחיינו של דון פסקואלה, יוצר על־ידי הטנור ניקולה תג'ר, שאת הינוכו קיבל בארץ וכיום מופיע על במות האופרה ברחבי־איטליה.

הצגת הבכורה החגיגית תהיה ב־מוצאי ראשון של פסח (ה־7.4.74) וההכנסה כמנה מוקדשת לקרן ה־פנסיה של המנגנים. לאחר מכן תה־יינה מספר הופעות נוספות ב־ת"א, בירושלים ובפסטיבל צין־גב.

אישים בשטחים אינם רוצים ללכת לז'נווה

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

ארגוני המחבלים ניסו באחרונה להשפיע על אישים יהודים בשטחים להשתתף במשלחת פלסתינ־אית, לשיחות השלום בז'נווה. אף אחד מהאישים הללו — לא הסכים להצעה.

משלחות כזו, אילו אמנם יצאה לז'נווה — היתה משבשת תוריר בפני נסיונות ירדניים לקבל בהר זרה את הגדה המערבית, ובגדילת הסיכוי להקמת מדינה פלסתינאית. המחבלים תובעים הקמת מדינה כזו בכל שטח ארץ ישראל. אך אין הם רוצים להיות צד התום על הסכם השלום. כדי שיוכלו להמשיך להילחם למען בשתום הסופית — השמדת ישראל.

העקורים מעירי התעלה יתחילו לשוב בחודש הבא

מאת סופר "דבר" לענינים ערביים

הקבוצות הראשונה של עקורים מערי התעלה ישובו לבתיהם מהחודש הבא, על כך נמסר רשמית בקאהיר.

ברשת שלטונות קאהיר לקיים מקסים חגיגיים המוניים לקיבום של ראשוני העקורים. בין היתר מדובר על כסע מיוחד של הד נשיא סאדאת ברכבת המשוקפת לערי התעלה. יחד עם העקורים.

עוד נמסר, כי השלמה הבי־כתו של נכל שפונה־עבד לקי־לית אביה.

זכו בפיס

בסך 150,000.— ל"י זכו המספרים: 295465, 799113.

בסך 50.000 ל"י זכה המספר: 563522.

בסך 12.500 ל"י זכו המספרים: 539602, 606854.

בסך 6.250 ל"י זכו המספרים: 402452, 466715, 696319, 714428.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים ש־מספריהם מסתיימים ב־01105: 31833, 51604, 62174, 77699, 81094, 93639, 98283, 98676, 98805.

ב־250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־11276, 11383: 16878, 18153, 22418, 23416, 25946, 26311, 28108, 40836, 43326, 44188, 46205, 54997, 59466, 60752, 63928, 65795, 72536, 72807, 73997, 85257, 89469, 97428, 98019.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים ש־מספריהם מסתיימים ב־1683, 2912: 2940, 3292, 6543, 7601, 8024.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0137, 1775: 1873, 1963, 2079, 2194, 2840, 2927, 2956, 3091, 3552, 3681, 3952, 4167, 4373, 4484, 4574, 4792, 5091, 5137, 5355, 5371, 5921, 6081, 6310, 6856, 7108, 7174, 7419, 7798, 7936, 8360, 8601, 8759, 9453, 9534, 9742, 9870, 9899.

בסך 4 ל"י זכו כל הכרטיסים ש־מספריהם מסתיימים בספרה 5.

בסך 1.250 ל"י זכו הכרטיסים ה־באים: 004790, 014611, 026051, 063596, 118721, 144074, 185239, 192330, 199387, 201368, 385734, 454563, 501675, 523540, 524866, 624795, 640755, 656850, 745630, 767313, 790058.

350 מיליון דולר דרושים לסוכנות היהודית לצרכי שיכון וקליטת עולים

מאת סופר "דבר" בירושלים

350 מיליון דולר במזומנים דרושים לסוכנות היהודית כדי לבצע את התוכניות שלקחה על עצמה בעיקר בתחומי השיכון, הקליטה והעליה — אמר אתמול מנהל המחלקה ממה ריבלין במסיבת-עיתונאים עם מש־לחת מיוחדת של המגבית מכל מדינות ארה"ב שהגיעה אתמול למסע ההכרה המיוחד ל־ישראל. ריבלין אמר כי הסוכנות זקוקה לסכום זה ב־14 החודשים הקרובים.

כפי שנמסר בדיון, זקוקה הסוכנות ל־165 מיליון דולר לשי־כון, 45 מיליון דולר לעליה וק־ליטה, 60 מיליון דולר לחינוך גבוה ו־35 מיליון דולר לסעד ו־שירותי בריאות.

בכתב מחלקת הכספים של הסוכ־נות י. כ. גלעדי אמר בדיון, כי בשל המחסור בשיכון-עולים, שכ־רה הסוכנות עד כה 6000 דירות וכי לעולים שהגיעו אשתקד יש לבנות 19,000 דירות, בלי להת־חשב בפיגורים שהיו קיימים ב־בנייה בשנים האחרונות.

בדיון אתמול נמסר גם, כי ה־סוכנות לקחה על עצמה לשלם מענקים ל־30,000 קשישים שלפי התקנות אינם זכאים לקיצבה מ־הביטוח הלאומי.

דיון מחודש בשיכון לזוגות צעירים בנוה־אביבים

מאת סופרת "דבר" בתל־אביב

מועצת בניין ערים מחוזית תד־חל אתמול דיון מחודש בתכנית לשיכון זוגות צעירים בנוה־אבי־בים.

הועדה שמעה את נימוקי ה־התנגדות לפרוייקט של תושבי נוה־אביבים שיוצגו ע"י עו"ד גולדנברג.

המשך הדיון נדחה עד יום ב' הקרוב.

ביום א' — פס"ד במשפט רצח אפרגן

פסק הדין במשפט רצח חיים אפרגן יינתן ביום א' בבית המשפט המחוזי בחיפה.

שלושת הנאשמים העומדים לדין בפרשה זו הם אדרי מזרחי, ציון אבוטבול ומשה דניאל. יושבים ב־דין השופטים ע. סלונים, א. פרידמן ה. יהודאי.

אפרגן נרצח אשתקד וגופתו הוד־רוכה לתהום נבזאה על הורדת הכרמל במפתיע יקני. (ע)

תקציב קופ"ח — 1.2 מיליארד
הוועד המפקח נפרד מהיו"ר פ. רשיש

מאת סופר "דבר"

תקציבה השנתי של קופת־חולים מתקרב ל־1.2 מיליארד לירות, כולל השלמי משכורת של 50 מיליון לירות בכל חו־דש — אמר אתמול יו"ר מרכז קופ"ח אשר ידלין, בישיבה ה־אחרונה של הועד המפקח ה־ארצי לפני הבחירות.

יו"ר הוועד המפקח פ. רשיש, שניהל את הישיבה, הודיע, כי הרעידה תיפתח ב־26 לחודש ב־בית־ההבראה של "מבטחים" ב־זכרון־יעקב ותינצל ב־28 בו. ב־ועידה ישתתפו 335 צירים. ה־ישיבה נועדה לדברי סיכום ו־הערכה לפעולת קופ"ח בכל שנות קיומה והדברי פרידה לועד ה־מפקח היוצא והיו"ר החותך שלו פ. רשיש, שהודיע על פרישתו מהתפקיד.

א. ידלין מסר, כי קופ"ח עו־בדת לפני הרחבה, בתמיכתה ה־מלאה של הממשלה ומתוך הכרה מלאה שקופ"ח היא הגוף שעליו מושתתת בריאות האוכלוסיה ה־ישראלית. עובדה זו — אבר — מטילה עלינו אחריות כבדה ומו־בן להוכיח, כי אנו מסוגלים לנהל את הדברים כראוי, החל במרפאה הקטנה ביותר ודרך בתי־החולים, מבוני הרנטגן והמוסדות האחרים. לשם כך עלינו להשתיז את ה־כלים המתאימים המתחייבים מ־ההיקף הגדול של מתן שירות לאוכלוסיה של כשניים וחצי מיל־יון נפש. לדבריו, חלו שיפורים מהותיים בהסדרי העבודה ב־קופ"ח, אף כי עדיין, לצערו, לא השתפרו היחסים עם ארגון רופ־אי קופ"ח, בניגוד ליחסים עם הרופאים עצמם.

בישיבה דיברו ל. שמעוני, שלום זק, י. כר, דוד ישי, שלמה סל־מן, צבי ברנשטיין ואחרים, אשר הלקם הדריכו בין השאר את תרומתו הרבה של היו"ר פ. רשיש לפעולתו התקינה של הועד ה־מפקח. א. ידלין הודה לרשיש על התבונה וההגינות שזכה להן מידי רשיש ובעבודה המשותפת והבורו־כה, עם הכניסה לתפקיד.

תיקון

בידיעה ב"דבר" מאהבול על סיכום שוק פורים של ארגון אמ־הות עובדות נפלה טעות: הכנסות השוק הן 1,150,000 ל"י ולא — 1,350,000 ל"י, כפי שפורסם.

סוכן בורסה נאשם במעילה בסכום של כשני מיליון ל"י

נגד סוכן הבורסה לשעבר ריכרד מצגר, בן 37 מרמת־גן, הוגש אתמול לבית המשפט המחוזי כתב אישום על גניבת. מצגר פשט את הרגל מרצונו ביוני 1969 ולדברי ה־תביעה נתגלה אצלו גרעון של כשני מיליון ל"י.

הנאשם היה במשך שנים רבות חבר הבורסה לניירות ערך בתל־אביב ובעל סוכנות למיגעסים בר־עת ברחוב ליליינבלום 41 בתל אביב. הוא קיבל כספים מלקוחות שונים כדי לרכוש בהם ניירות ערך בשבילם ולהחזיקם בפקדון אצלו. הוא אף נתן להם אישורים, כי אמנם רכש את הניירות. בכתב האישום נאמר, כי אחרי הכרזתו של מצגר כפושט רגל נמצאו ברשותו ניירות ערך שערכם הנקוב פחות מרבע מיליון ל"י, בעוד ש־הוא היה צריך להחזיק בשביל לקו־חותיו ניירות ערך שערכם הנקוב קרוב למיליון ל"י. רוב ניירות הערך שהחזיק הנאשם לא היו מה־סוג שהתחייב לרכוש בשביל לקו־חותיו.

התביעה מאשימה אותו שמכר את ניירות הערך שלא לטובת הל־קוחות השתמש בכספים לצרכיו. כן הוא מואשם, שקיבל את כספי הלקוחות בכוונה הואיל ומלכתחילה לא התכוון לעמוד בתנאי ההפקדה כפי שהתחייב.

נוסף לעיסוקיו בניירות ערך עסק מצגר גם בקבלת הלוואות בריבית מלקוחות שונים והתחייב כלפיהם כי הוא מחזיק ניירות ערך כבטחון לכספם. הוא היה חייב ל־92 לקו־חות סכום של 1.4 מיליון ל"י, בעוד שהיו ברשותו ניירות ערך בסכום של רבע מיליון ל"י בלבד, שחלקם היה שייך ללקוחות אחרים. בעת פשיטת הרגל היה למצגר רכוש בסכום של 576,000 ל"י וגר־עון הכולל הגיע לכשני מיליון ל"י.

100 משאיות "וולבו" נמכרו מאז המלחמה

מאת סופר "דבר" לענייני תחבורה

מאה משאיות "וולוו", אשר יובאו לארץ בחדשי החורף — נמכרו כולם והוצאו מהנמלים.

בדרך כלל מייבאת סוכנות "וולוו" 300 משאיות בשנה, אולם בשל המחסור שנוצר בעת מלחמת יום הכיפורים הותר להב' "מאיר" למכוניות, לייבא 100 משאיות נוספות אשר, כאמור, נמכרו כולן.

הצעה להנהגת שינויים מבניים באג' האינג'ינרים

מאת יוסף בירדי, סופר "דבר"

ההצעות שיובאו לפני ה־ועידת הבינויים של אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים, אשר תיערך ב־26 בחודש, מכוונות בעיקרן להרחבת עצמאותם המקצועית של ה־איגודים השונים המהווים חלק מן האגודה, והתהוות ריבונית יותר של הפעילות האחרת הקשורה באיגודים אלה.

לועידה יימסר על הקמת איגוד האינג'ינרים להנדסה וניהול, אשר בו ישתתפו חברי האגודה השייכים גם לאיגודים אחרים, כדי לקדם התחום מיוחד זה. באותו התחום מוצע להקים מרכז תעשיה בתחבורה מכון התקנים, המכון לפריון העבודה ו־היצור ומרכז הבניה — כולם מוס־דות שהוקמו במסגרת אגודת האינ־ג'ינרים והועברו אחר כך לפיקוח ממלכתי במרכז. בספר יו"ר אגודת האינג'ינרים ויזום ההצעה אינג' אלתנן סלס, ישתתפו משרד המסחר והתעשיה, "כור", התעשיה הקיבו־צית ומוסדות להשכלה גבוהה; מר־כז זה יפעיל קרן ציבורית למימון מחקר בעשייתי שימושי ולישום מחקר זה. יכוון את המחקר בתחומי התעשיה השונים, יתאם בין מחקר־ים אלה, ינקוב אחריהם וישייע ליצואו של ידע תעשייתי.

הסיגוני המיבני המוצע הוא הקמת כוסד אשר ירכז, יתאם ויכוון את פעילותם של האיגודים המוסדות הפועלים בתוך אגודת האינג'ינרים. כדי להבטיח יעילות מירבית ב־השקעת המאמצים באותם התחומים אחד יתהלם על הנדסתם. שינוי מיבני אחר קשור בשיטה הבחי־רות. ההצעה היא כי הבחירות ל־ועידת האגודה ייערכו על בסיס אישי, אזורי ומקצועי. שאדריכלים בלבד יבחרו בנציגם את הבריתם האדריכלים, מהנדסי חשמל בלבד יבחרו מהנדסי חשמל אחרים וכו'. כל שהמוסד הנבחר מצומצם יד־הר (רק ברכוי ותוך פרצל) יינתן לאנשים להיבחר גם על ידי בני מקצועות אחרים, אם כי הכוונה היא ליישם על "עריק" נסיים בכל מוסה.

הצעה נוספת שתובא לפני הוו־עידה נובעת מהידוק קשריה של האגודה עם בני מקצוע בחו"ל ב־עקבות הקונגרס העולמי הוללישי של אינג'ינרים וארכיטקטים שנער־ך בישראל. המדובר הוא בארגו־נם של חברים אחרים בחו"ל, שהם בעיקר ארגונים בין לאומיים, מפע־לים וחברות, אשר יסייעו לאגודה בהחלפת ידע מקצועי וכן בבחינה פינוסית, בייחוד בפיתוח פעילותו של המרכז הבי"ל לשיתוף פעולה מכני שאגודת האינג'ינרים צומדת מאחרת.

בר־לב: על התעשיה לשאוף להגיע לייצור מקומי של צרכי הבטחון

"שנת העבודה 75—1974, ה־מתחילה ב־1 באפריל הקרוב, תעמוד בסימן מלחמת יום־הכיפורים ותוצאותיה, ויש לצפות כי תהיה זו שנה בעי־לת השיבות בלתי רגילה ל־ישראל בכל אחד מתחומי חיינו הלאומיים" — זאת אמר אתמול בצהריים שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב, בכינוס השנתי של לש־כת רואי החשבון בישראל, שנערך במלון "מגדל דניאל" בהרצליה.

"מבחינה מדינית ובטחונית תהיה זו שנה מכרעת עם סיכויים, אך גם עם בעיות", הוסיף השר. "זאת משום שעם כל רצוננו להגיע להס־דר עולמי, הרי הגבאי בו יצבור הוא שמצבנו הצבאי יהיה איתן".

אשר להמצב הכלכלי סבור בר־לב, כי תוך השנה הזאת נוכחה לדעת אם המשק הישראלי מסוגל להשיג את הפיגור שחל בו בכל המלחמה ואף להיכנס לתקופה הד־שה. להערכתו יש סיכוי למשק "ל־צאת לכרחב, הזית שבתקופת החי־רום השתיל המשק הישראלי לטובה ומגיע לו אות כבוד על כך". להלן גלה השר, כי הוצור אשר ירד בחודש אוקטובר 1973 לכ־50 אחוז מהתפוקה הרגילה — הגיע בחודש ינואר לכ־90 אחוז, תוך סימנים ברורים שבסוף חודש מארס תשנה יגיע לתפוקה הנורמלית. ה־יצוא, לעומת זאת, במצב שלא נפגע.

עם זאת, הטעים, שבפני המשק הישראלי יעמוד השנה — מלבד הבעיות הפנימיות — גם בעיות עולמיות, עקב המחסור בחומרי גלם והגל עליית המחירים בעולם.

לדעת השר בר לב צריכה התע־שיה בישראל לשאוף עד כמה שאפ־שר להגיע לייצור מקומי של צרכי הבטחון שלנו, בעיקר בתחום ה־אלקטרוניקה והמתכת. הדבר יחייב כ־20,000 עובדים נוספים, בשלי־כתם בעלי מקצוע.

בסיכום דבריו ציין שר המסחר והתעשיה, כי מאז המלחמה נבק־שה הממשלה לספוג מהציבור סכו־מי כסף גדולים אשר יגיעו לכ־9 מיליארד ל"י.

בכינוס השתתפו גם מאיר שמגר, היועץ המשפטי לממשלה, כשה גוידרפר, הממונה על הכנסות המ־דינה, צבי טרלו, מנכ"ל משרד המשפטים, ויעקב ניצן, נציב שירות המדינה. הינהה את הכינוס נשיא לשכת רואי החשבון בישראל, זלמן גריפל.

נאשם בהבטחת נישואין כוזבת לאלמנת מלחמה

כתב אישום נגד נאשם בהוצאת 17,000 ל"י במרמה מאלמנת מל־חמת ששת הימים, תוך הבטחת נישואין כוזבה — הוגש אתמול לבית המשפט המחוזי בתל אביב.

הנאשם משה גזר, בן 33, מרחוב סוקולוב 89 בתל אביב, מואשם גם בכך שהתחזה כרופא, הציג עצמו בשם בדוי. שכר במרמה מכו־נית מחברת "אויס" ונשאר חייב לה כ־10,000 ל"י. ואילו לבעלת הבית שלו נשאר חייב שכר דירה בעד תקופת מגוריו בדירה בשכו המהדמה.

בכתב האישום נאמר, כי הנאשם פירסם בחודש ינואר השנה מודעת שידוכין בעתון והציג עצמו כרופא המעוניין לעשות היכרות עם אשה. אלמנת מלחמת ששת ה־ימים התקשרה עמו והוא הציג עצמו בפניה בשם ד"ר יובל אירן, רופא שחזר לפני זמן קצר מיפאן, שם עסק במחקר כטעם האו"ם. כן טען כי הוא עובד במחלקה הגינ־קולוגית בבית החולים "הדסה" ו־"איכילוב" ויש לו גם קליניקה פרטית. התביעה טוענת כי כל הפרטים ה־ללו כוזבים. באמתלה שהוא זקוק להלוואה כדי לשחרר מטען שה־גיע עבורו לנמל, הוציא הנאשם מן האלמנה 17,000 ל"י. כן הוא מואשם במעשי מרמה אחרים.

מת משה בראונר

מאת סופר "דבר" בטבריה

משה בראונר, בן 55, מותיקי מורי בית־הספר "צבל" מקיף בט־בריה, מת אתמול לאחר מחלה. המנוח נולד בצ'כוסלובקיה. עלה ארצה בשנת 1938. בפרוץ מלחמת העולם השניה התגייס מטעם מוס־דות היישוב לחיל התופרים של ה־צבא הבריטי ונשלח לאירופה. בש־נת 1940 נפל בשבי הגרמנים ב־יוון. בגמר המלחמה נסע לאנג־ליה ושם נשא אשה (חוה, אחות ראשית בקופת־חולים) וחזר עמה לארץ־ישראל ב־1946. לטבריה בא ב־1955 ומאז עד שחלה היה מורה־מדריך בבי"ס המקיף "צבל" בטבריה.

אחרי ארונו הלכו בני משפח־תו, קבוצה תלמידיו ורבים ממו־קירי זכרו. הניח אשה ושני בנים.

עיריית גבעתיים העלתה המסים

מאת סופר "דבר" בגוש דן

מועצת עיריית גבעתיים החלי־טה פה אחד על שיעורי העלאת המיסים ב־1974/1975. כם הארנו־נה למגורים, לסוגיהם השונים, יועלה בין 25 אחוז ל־45 אחוז. הסוג הנמוך של המגורים עוהרר מהעלייה. לבתי עסק עד 60 מט־רים מרובעים תהיה העלאה של 65 אחוז לעומת אשתקד. לגבי בתי עסק גדולים יותר יהיה החי־שוב בהתאם לגודל המיבנה.

כם העסקים לבתי עסק עד 60 מט"ר לא יועלה. לבתי עסק גדו־לים יותר ההיה העלאה של 50 אחוז. לבתי קולנוע לא יועלה כם הארנונה.

ראש עיריית גבעתיים ק. קריי־בן הודיע שמשפחות בעומות יכו־לת יוכו בהנחות במיסים.

ייפתח בי"ס לעובדי הוראה בכירים שיכשיר מורים לתפקידי ניהול

מאת סופר "דבר" בירושלים

במשרד־החינוך יפתח במבשרת ירושלים בית־ספר לעובדי הו־ראה בכירים, שיכשיר מורים ל־תפקידי ניהול. יהיה זה מוסד רא־שון בסוגו בעולם. משך הלי־מודים בבית־הספר, שיכלול פני־מיה, יארך שנה ובמסגרת לימו־דים זו לא יעניקו לבוגרים תו־ארים אקדמאיים.

חטיבת הנשים של המגבית ה־מאוחדת בניו־יורק, שהתרום לה־קמתו של בית־ספר זה, תרכה גם להקמת בית־מדרש חדש למורים בשטח תבנית ל' בתל־אביב שם ילמדו 300 סמינריסטים במשך שלוש שנים את מקצועות ההו־ראה בחסות אוניברסיטת תל־אביב — על כך מסר אתמול סמנכ"ל משרד־החינוך א. שמואלי, בטקס חנוכת בית־הספר המקיף בקרית־מלאכי, שהוקם בתרומת חטיבת הנשים שהקימה בעיירה זו גם ספריה ומתקני ספורט.

ראש המועצה המקומית ד. עבר־די מסר כי בבית־הספר, הכולל גם את חטיבת הביניים, לומדים 400 התלמידים והושקעו בו 2.5 מיליון ל"י. עוד 4 מיליון ל"י יושקעו בהרחבתו. בטקס השתתפה משלחת של הנשים מניו־יורק.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

עומדת דום לזכרם

של מוריה, עובדיה, בוגריה ותלמידיה
שנפלו במערכות מלחמת יום הכיפורים

אוסטרוביץ אבי
אזכיראלי אמיר
אידנברג יחיאל
איפרגן ראובן
בן־ישי משה
גולדמן אהרן
גלר מרדכי
הלוי גדעון
וולברג אלכסנדר
וינוגרד ישעיהו
חוצב חיים
חיימוביץ אברהם
לדרמן מיכאל
לוי שלמה
לוסטיג יהודה
ליטני יניב
מגורי ציון
מרוק יצחק
נוי ניצן
סבתו שבתאי
סופר יעקב
פריגלנדר אילון
צולמן מאיר
ריחני יחזקאל
שניידר גד
שנן גדעון
שרוני דן

כבוד ויקר לזכרם!

על מותו של

בר־כוכבא מאירוביץ ז"ל

ממיסדי אל על והבר לשעבר
במועצת המנהלים של החברה

אבלים ומשתתפים בצער המשפחה

המנהל הכללי וההנהלה
אל על נתיבי אויר לישראל

על מות

בר־כוכבא מאירוביץ ז"ל

מידידי מפעלנו

אבלים

חרסה - חסין אש - לפיד
מפעלי קרמיקה

מועצה מקומית קרית־טבעון

הקריה כואבת את כאב המשפחות השכולות
אשר אבדו יקיריהם — במלחמת יום הכיפורים
ומשתתפת יחד אתן באבלן הכבד:

סגן אבנור אמיר
סגן איבלר שרגא
טור' ברק נחום
סרן גבעון עודד
סמל הופנר אמיר
רב"ט וימר יצחק
סג"מ ויצנר רוני
רס"ן חורדה יהודה
סגן חקלי רון
סגן כהן ישראל
רב"ט לוי אליהו
סמל מוקוטוב מיכאל
סמל מרנין יאיר
סג"מ מרגין פנחס
סמל פרידמן מרדכי
סמ"ר קוסמן גדי
סמ"ר קורין יעקב
טור' שולמן אריה

ע. בן־דרור
ראש המועצה המקומית, קרית טבעון

אנו מרכינים ראש לזכרו של
חברנו—בננו

זאביק שדה ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

בית שדות־ים
והמשפחה

אנו מרכינים ראש במות חברנו

זאב בוצר (בוברוביצקי) זמבל ז"ל

ומשתתפים באבלה של המשפחה

בית ראש הנקרה

במלאות 4 שנים לפטירתו של יקירנו

עמיחי פרשטמן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום ראשון כ"ג אדר 17.3.74 בשעה 4 אחה"צ
בבית העלמין בנס ציונה

המשפחה

במלאות שתי עשרה שנה למותו של יקירנו

דוד מן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום א' כ"ג אדר תשל"ד (17.3.74) בשעה 15.30
בבית הקברות בפתח־תקוה
בשעה 18.00 תערך אזכרה ליד האנדרטה בכפר מעש

המשפחה

לחברינו וידידינו **עוזי ויגאל**
ולכל בית מאירוביץ

אתכם בצערכם על מות האב

בר־כוכבא מאירוביץ ז"ל

התעשיה האוירית לישראל

במלאות שלושים לפטירת יקירנו

מנחם גרסון ז"ל

תערך אזכרה וגלוי מצבה
על קברו ביום ראשון כ"ג אדר תשל"ד (17.3.74)
בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון

אוטובוס יצא בשעה 2.45 מבית המנוח
רחוב מיכה 22, תל־אביב

המשפחה

תודתנו נתונה לכל מנחמינו

ביום הכיפור כ"ז אדר תשל"ד (21.3.74)
התקיים אזכרה וגלוי מצבה של יקירנו

ליפא חייקיס ז"ל

בבית העלמין בחולון
נפגשים ע"י השער החדש בשעה 4.00 אחה"צ

המשפחה המתאבלת

אנו מודיעים בצער
על פטירתה של אמנו

צפורה עציון ז"ל

הובאה למנוחות ביום ה', 14.3.74 (כ' באדר תשל"ד)

הנה ושמעון נת
רבקה ויהושע נבו
והנכדים

ההנהלה ועובדי בנק כללי לישראל בע"מ

משתתפים באבלו ובאבל משפחתו
של

יונה ליבמנשטין

סגן מנהל סניף ראשי ת"א

על מותה ללא עת של

דליה ז"ל

עם החי' זאב ויינר

באבלו הכבד
במות הבת

דליה ז"ל

מרכז קופת־חולים | הועד המפקח הארצי של קופת־חולים

ליונה ליכטנשטיין

השתתפותנו הכנה באבלך ובאבלו של חן
במות עליהם

דליה

דינה ודוד שוהם

לטובה וזאב וינר

נדהמים ומזועזעים מגודל האסון
במותה של בתכם

דליה

אתכם בצערכם ובמכאוביכם

משען — חולון
מועדון הפנסיונרים
ההנהלה והעובדים

לטובה וזאב ויינר

משתתפים בצערכם על מות בתכם

דליה ליכטנשטיין ז"ל

המחלקה ליפו והשכונות
עיריית תל־אביב—יפו

לחי' גרסי ראובן

השתתפותנו הכנה באבלך הכבד על מות

אמך ז"ל

קואופ, תל־אביב דן השרון
אגודה צרכנית שיתופית בע"מ
ההנהלה והעובדים

לעובדנו הרצל כהן

השתתפותנו באבלך במות אביך

חליפה אגיאגיאן

הנהלת המפעלים הכימיים
התעשיה הצבאית

245 מיליון קוב מים כבר נוספו לכנרת

עליה גדולה במיפלס מי התהום

מאת סופר "דבר" לעניני חקלאות

בתחילת החורף עלה מיפלס הכנרת ב־1.30 מ', המהווים תוספת של כ־245 מיליון מ"ק מים. המיפלס נמצא כיום 211.75 מתחת לפני הים, לעומת 210.22 ... המקסימלי בכנרת ...

מיפלס מי התהום באזור החוף עלה ב־4.5 מטרים, באיזור בבניה — 5.5 מ', ובאזור קיסריה—ירושלים בין 5 ל־10 מ'.

כן אמר, כי נהלל כבר במילוי המאגר החדש באזור יבנאל והגבה, שליטתו הסתדרו כבר 500.000 מ"ק מים. מילוי המאגר נמשך בקצב של 35.000 מ"ק מים ליממה ועד המועד ... מיליון מ"ק מים. בחודש הבא, ... "מקורות", יוכנס לפעולה באילת מיתקן ההתפלה החדש, שביכולתו להפיק 100—150 מ"ק מים ביממה.

ארגון עובדי הפלחה תובע 850 ל"י לטונה חיטים ו־180 ל"י לטונה סלק־סוכר

ארגון עובדי הפלחה תובע 850 לירות בעד טונה חיטים ו־180 לירות בעד טונה סלק־סוכר, לעומת 700 לדישוש ו־120 ... השנה.

בוכיר הארגון דב ... כתב במכתב הארגון, כי במחיר של 700 לירות לטונה חיטים ... עלה ... האבנה בצלי־החיים בבקום להבד ...

ביתר לתחזית הקציב, לדבריו, חייב להיות. לפיה, פסר בין 100 ל"י לטונה, בין המחיר המוצע לבין מחירי הכספה ... אכות הגבלות הקשורות בהעבדת ... המספקים. הארגון תובע, איפוא, 850 ל"י לטונה חיטים והצמדת מחיר זה לפלילה בתשומות ... יגואר עד יוני השנה.

אשר לסלק־הסוכר, כותב הבכיר הארגון, כי בפחות מ־180 לירות לטונה לא יהיה כדאי להוציא מהארצה ולהוליכו לבפעלים. הוא מציין כי מחיר של 120 לירות, לעומת 96 ל"י לפני שנה, ... בכחיר כזה יבדבר החקלאים אם לא כדאי להם ... להאבנה בצלי־החיים בכל דרך אחרת. יש להעיר, כי השנה מצי־פים רק לגדל כ־110.000 סוכות סלק־סוכר, שאין בהן לספק אפילו צבודה מלאה לבית־חרושת אחד לסוכר, וזאת בשעה שבחורי הסוכר בצולים המצוי בינואר השנה ל־320 דולר הטונה.

271 מיליון ל"י — הצעת התקציב העירוני של חיפה ל־1974

מאת סופר "דבר" בחיפה

דיונים ... על הצעת התקציב העירוני החדש לשנת הכספים ... בישיבתה של מועצת העיריה ...

... 173 מיליון ל"י בתקציב שנה החולפת, ... 190 מיליון ל"י.

... תוספת של 50 אחוז והאת ... 10.000 ל"י עד 5000 ל"י ...

"מיני־זמר" בקרית־מלאכי

בני קרית־מלאכי קיימו שלשום ביזמה מקומית, פסטיבל זמר כקר כי "מיני־זמר" שבו השתתפו 1300 מצעירי העיירה. בין הבידורים — ... אורגן על־ידי ... מועצת הפועלים, המועצה המקומית ... המחבר — מוצבים ... בני המקום.

את הפרס הראשון, בסך 500 ל"י, תרם סניף בנק לאומי, את הפרס השני, ... ופרסים נוספים חולקו על־ידי "בית צבור".

הודעות לציבור

מכרז מס' 249/73

משרד החקלאות המחלקה לנכסים, ביצוע ומשק

מוזמנות בזה הצעות מחירים ...

מכרז מס' 245/73

משרד החקלאות המחלקה לנכסים, ביצוע ומשק

... מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 28.3.74 שעה 11.00. אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

תל־אביב

"ידעונים"

● במלאות שנה לפטירתו של ד"ר יוסף־טוב לוינסקי, ... ייערך אזכרה מטעם חברת "ידידי צפת" ביום א', 17 במרץ, בשעה 7 בערב, בבית־פייטלזון ... ב־10, עליה לקבר בבית־הקברות ... 3 אחה"צ.

הערוכה התודעה הפילהרמונית

● התערוכה לנושאה ... החיים של התזמורת הפילהרמונית הישראלית, תיפתח ב"היכל התרבות" בתל־אביב במוצאי שבת, 16 במרס, ב־6.00 בערב. בתערוכה ... צילומים, כיתובים, מכתבים, ... תוכניות ופריטים ...

באגודת סופרי יידיש בית־לייוויק

● במוצ"ש, ב־16.3.74, בשעה 7 בערב, יתקיים קונצרט עם הזמרת הידועה ... אילנה ... 231830 ... קונצרט בקופה משעה 5.30 בערב.

"אהל־שם"

השבת, פרשת ויקהל, 16.3, ב־10: י. טבריסקי — תנ"ך; ב־11, הרב פרידלנדר: הלכה; ב־4.30 במסיבת "עונג שבת", ירצה כ. א. כהן, על הנושא: "בהלכות יהושע ולנביאים". ... "אהל־שם" — משה גולדשטיין; דברי אגדה — ד"ר ש. ז. כהנא.

בבית התנ"ך בתל־אביב

התערוכה התנ"ך בדפוס ובאמנות ... פתוחה בבית התנ"ך, שד' רוטשילד 16 (כניסה ... לקבוצות ... 57760 ...

אזכרה לאהרן בירקן ז"ל

● תתקיים ביום א', כ"ג אדר, 17.3.74, ב־3 אחה"צ, בבית־הקברות בחולון. מתאספים ליד השער הראשי.

חיפה

ארגון אמהות עובדות חיפה במקבת עולי חיפה

● חוג ... ביום א' וב', 17—18.3.74 ... בשעה 9.00 בבוקר עד 9 בערב ...

● ביום ד', 16.3.74, ... בטכניון ...

● במוצ"ש ב־6.30, ... דן אלמגור ...

בוטל קיצוץ המים לחקלאות

הקיצוץ במיכסות המים לחקלאות, שנועד להיכנס לתוקפו בתחילת אפריל לשנת המים 1974/75 — נדחה בשנה אחת — מודיע דובר נציבות המים. ההחלטה נתאפשרה הודות לשיפורים שחלו במצב באגרי המים במשך החורף.

כזכור, עקב הידלדול המצוי במקורות המים, הוחלט בזמנו על קיצוץ בממוצע של 10 אחוזים במיכסות המים לחקלאות, ואף הוכנה תוכנית בהתאם לכך.

כדי למנוע עיכובים בהכנת הצעות ... הנציבות ... לחקלאים ...

מנהל חברת "רסקו": לזוג צעיר מספיקה דירה בת שני חדרים

חברת "רסקו" עומדת להציג לשרי האוצר והשיכון תכנית לתיכנון זוגי הבניה בארץ ובכלל זה שיפורים בגודל השיכון ... יגאל וינשטיין, במסיבת עתונאים שהתקיימה באולם בית סוקולוב בתל־אביב.

וינשטיין אמר כי מחירי הדירות בארץ מאמירים והגיעו לכדי ... כ־110,000 ל"י בעד דירה בת שלושה חדרים בשטח של 75 מ"ר. מחיר גבוה זה גורם לתסכול אצל הזוגות הצעירים ... מספיקה לזוג צעיר דירה בת שני חדרים בשטח של כ־45 מ"ר בלבד. דירה זו צריכה לשמש כדירת מעבר עד להתגדלות המשפחה ...

חברת "רסקו" מתחילה לבנות דירות קטנות בנות שני חדרים והיא תציע אותם במחיר של כ־65,000 ל"י למכירה, או תשכיר אותן במחיר של כ־450 ל"י לחודש. שתי דירות כאלה ניתן יהיה לחבר לדירה מרווחת בת 90 מ"ר ...

ועדה מצומצמת תקבע דמי הפקדון לארגזי משקאות קלים

ועדה מצומצמת, אשר בה חברים נציגי האיגוד הארצי למסחר בישראל ויצרני המשקאות הקלים בישראל — תנסה להגיע לפתרון בעיית דמי הפקדון לארגזי המשקאות הקלים ...

כזכור, העלו יצרני המשקאות הקלים את דמי הפקדון על ארגזים מ־5.5 ל"י ל־14 ל"י הארגז. לאחר התערבות של ... הורד המחיר ל־12 ל"י לארגז. ...

9 פרסים לילדים ולבני־נוער בתחרות חיבורים "כחול־לבן"

כ־500 ילדים ובני־נוער בכל רחבי הארץ, השתתפו בתחרות חיבורים "כחול לבן" שהוקדשה לתעשיה הישראלית. התחרות שנערכה בקיץ האחרון נועדה לילדים ובני־נוער בגילאי 10—17. נושאי החיבורים ... העשיה הישראלית; תרומת התעשיה הישראלית לפיתוח המדינה; כיצד תיראה התעשיה הישראלית בשנת ה־2000.

9 מבין המשתתפים בתחרות (שלושה מכל קבוצת גיל) נבחרו ראויים ע"י ועדת השופטים לפרס.

נדחתה בקשת האב למחול להורג בנו

מאת יואב דר, סופר "דבר"

פרקליטות כתה חיפה התנגדה ... לבקשתו של האב שביקש להפסיק את כל ההליכים המשפטיים נגד הנאשם ... בנו בן ה־17 ...

שוטרים ועובדי מכס פשטו על חנויות ימאים בחיפה

מאת סופר "דבר" בחיפה

100 שוטרים ועובדים של המחלקת הקירות ופיקוח של המכס, פשטו שלשום על חנויות הספקים ימאים והחרימו סחורה מוברחת ברבבות לירות.

... בעלי החנויות נוהגים לרכוש ... "ניינס" ...

חגיגות האביב בחיפה ייפתחו ב־8 באפריל

חגיגות האביב שיהיו הראשונות בחיפה, ייפתחו השנה בעיר ב־8 באפריל ויסתיימו ב־27 באפריל. תערוכת הפרחים הארצית והבין־לאומית, ... ארגון הבין־לאומי ... לנוחיות ישראל ...

התגיגות ייפתחו בתערוכות של ציירים יהודים, דרוזים וערבים ... עיריית חיפה הקציבה לצרכי ביצוע החגיגות כרבע מיליון ל"י.

א. בר־מנחם: יש לתת לאזרחי נתניה הרגשה של שותפות

מאת סופר "דבר" בנתניה

מיפגש ראשון של תרבותית עם ראש העיריה החדש, התקיים ביום ב' באולם "אהל־שם". ראש העיר, ד"ר א. בר־מנחם אמר, כי בכוונתו לתת לאזרח הרגשה של שותפות ...

,אגרקסקו' משלמת תוספות גדולות ליצואני הירקות

מאת סופר "דבר" לעניני חקלאות

חברת "אגרקסקו" הודיעה על תוספת מחיר רצינית לכמה מיני ירקות, במטרה לעודד את החקלאים לשלוח יותר תוצרת ליצוא ...

בגדול התות־שדה יקבל תוספת של 300 לירות לטונה לכל התוצרת ששלחו עד סוף ינואר ותוספת של 500 לירות לטונה לכל מה ששלחו בפברואר ...

יצואני הירקות ... תשלום פרמיה ... לירות לטונה ... 720 ... 550 ... 370 ... 340 ...

הסכם ליצוא ירקות מצוה: "אגרקסקו" התמה ביומים אלה הסכמים עם מגדלי הירקות במצה ... 200 טונות הדלי אביב, 40 טונות פלפל חריף, 20 טונות קישואים ו־15 טונות תות־שדה ...

תושיה של רס"ל הצילה ילד

תושיה שגילה רב סמל במשטרה, הביאה להצלתו של ילד בן 15 ... בקרית שפרינצק בחיפה ...

תביעה לפתרון בעיית התחבורה בחיפה בשעות הערב המאוחרות

מאת סופר "דבר" בחיפה

תביעה לפתור את בעיית התחבורה בחיפה בשעות הערב המאוחרות, הועלתה על־ידי משה בליטנטל (מאפ"י), חבר הנהלת העיריה, בשאילתה שהופנתה אל ראש העיר י. אלמוגי. ...

שלום על ישראל

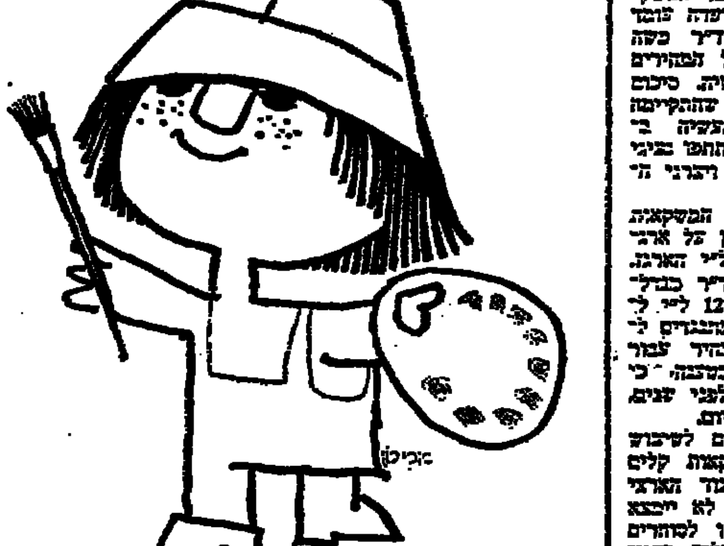

תחרות ציורי ילדים נושאת פרסים

ילדים עד גיל 16 מוזמנים להשתתף בתחרות ולשלוח את ציוריהם בנושא "שלום על ישראל" עד לתאריך ה' בסיון תשל"ד (26.5.74) לת.ד. 4868 חיפה.

עלון לפרטים נוספים אפשר לקבל לפי פניה בכתב לת.ד. 4868 חיפה.

בהצלחה

בוא לסונול וסע לשלום! סונול

הודעה ללקוחות

בהתאם להודעתנו משבוע שעבר לאיגוד המשתמשים בהובלה ימית, הננו להודיע כי בגלל הצפיפות השוררת זה זמן ממושך בנמל דורבן, נאלצנו להטיל היטל צפיפות בן 10% על המטענים המובלים אל ומנמל דורבן החל מה־19.3.74.

קונפרנסים וקוים אחרים הפוקדים את נמל דורבן, הטילו היטל צפיפות הנע בין 10%—20%, כבר מתחילת שנה זו.

צים

חברת השיט הישראלית בע"מ

גשר ערבי־נחל יהיה סגור לתנועה מצד מזרח

בימים א'—ב', 17—18.3.74, בין השעות 9—13.

צבור הנהגים מתבקש לציית להוראות.

עיריית תל־אביב—יפו

בריכת "הניצחון" חולון

מכריזה על מכירת זיכיונות לעונת הרחצה 1974

* הפעלת אולם ספורט.
* הפעלת מלתחות.
* ליכוד עזרה.
* משמרת כסאות נוח.

הצעות יש להגיש בכתב בצרוף 10% בטבה ההצעה לבריכה "הניצחון" חולון, לתי החתמים עד התאריך 1.4 ש.ז.

כפר הנוער הדתי

דאר כפר הסידים

• • •

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

1) לכתות חטיבת הביניים ז', ח', ט'
2) לכתות ט' של ביה"ס התיכון החקלאי, לכל המסלולים הבאים:
א) 4 שנתי — בגרות מלאה
ב) 4 שנתי — תעודה גמר בסכללות (4 בקבוצה בגרות)
ג) 4 שנתי — מקצועי (תעודת גמר בית הקצוצית בגרות)
3) לכתות י' — מסלולים תלת שנתיים:
א) מיכון חקלאי מסמ"ר.
ב) מחגכות מטפלות מסמ"ר.
ג) המסלולים החקלאיים.

פנימיה בתנובת מלאה.

(מתקבלים גם תלמידים אקסטרניים).

להרשמה נא להביא תעודת השליש האחרון ואישור רפואי.

בדבר פרטים, נא לפנות בשעות בין 8.00 — 12.00 למשרד הכפר. טלפון 952022(04).

האוניברסיטה העברית בירושלים

המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל בנין גולדשמידט — הר הצופים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה [1974-75]

הרישום החל ויסתיים ב־31.3.74

מתקבלות בקשות לכל הפקולטאות ובתי הספר

המועמדים הבאים מתבקשים להרשם באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל:

* בעלי תעודות־בגרות מחו"ל (מלבד מועמדים שהשלימו לפחות שנת לימודים אחת כתלמידים מן המנין באחת האוניברסיטאות בארץ).
* מועמדים הלומדים בתוכנית הכנה לעולים חדשים באחת האוניברסיטאות בארץ.
* עולים חדשים המתכוננים לבחינת־בגרות ישראלית כיתודת לעולים.
* מועמדים ללימודים מתקדמים שלמדו במוסד להשכלה גבוהה בחו"ל.

לשם קבלת טופס בקשה — נא לפנות בכתב למשרד לקבלת תלמידים מחו"ל, ת.ד. 24100, הר־הצופים, ירושלים, או אישית (לחדר 214, בנין גולדשמידט, הר הצופים).

מועמדים המעוניינים בראיון אישי — מתבקשים לפנות בכתב לכתובת הנ"ל או להתקשר לטלפון 288201/63, עליבנת לקבוע מועד לראיון.

מועמדים לשנה א' חייבים להגיש את הטפסים עד 31.3.74.

אוניברסיטת חיפה

ביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית

אורנים

נפתחה ההרשמה לחטיבה אקדמית

להכשרת מורים לבתי ספר על יסודיים ולקבלת התואר "בוגר" (B.A. או B.Sc) בהוראה המדעים)

המחלקה ההומניסטית:
1. מקרא
2. שפה וספרות עברית
3. היסטוריה כללית
4. תולדות עם ישראל
5. שפה וספרות אנגלית (מסלול חד חוגי)

המחלקה הריאליסטית:
1. ביולוגיה (מסלול חד חוגי)
2. מתימטיקה, פיזיקה

ההרשמה נפתחה ב־17.2.74 ומסתיימת ב־31.3.74. מדריך לנרשמים וטופסי הרשמה ניתן לרכוש באורנים.

לחברת "מטענים" ציבור החברים והעובדים

במלאות 10 שנים לקיומה של "מטענים" מיטב הברכות וההצלחה על אף הכל

תמר ויצחק אלקיים

המכללה למינהל

המדרשה למינהל

מודיעה על פתיחת סמסטר האביב תשל"ד והמשך ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה ללימודי־ערב אקדמיים בחוגים:

● מינהל ציבורי
● מינהל עסקים
● ראיית־חשבון

לימודי תעודה מתקיימים בחוגים הנ"ל וב: בנקאות, לימודי מחשב, ביקורת פנימית, חקר ביצועים, ניהול כח־אדם, ניתוח מערכות, תקשורת ויחסי ציבור.

פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:

ירושלים — בית־הפקיד, מזרוק 10, טל' 02-66280
תל־אביב — המכללה למינהל, אלנבי 113, טל' 03-624462
חיפה — בית־הפקיד, מאיר 44/46, טל' 04-524103
באר־שבע — בית־הפקיד, השלום 18, טל' 057-3706

משרד החינוך והתרבות

מענקי לימוד של ממשלת בלגיה 1974/75

ממשלת בלגיה הודיעה על מענקי לימוד המוצעים לאזרחים ישראלים שיש להם לפחות תואר אקדמי ראשון לשנה האקדמית 1974/75.

מענקי לימוד ההשתלמות: עומדת בפני מבקשים לבעלי תואר אוניברסיטאי ראשון (לפחות) או לבעלי אקדמיות לאמנויות.

משך המענק: שנה אקדמית אחת.

גובה המענק: 7,000.— פרנקים בלגיים לחודש, 8,000.— לבעלי תואר שני, 9,000.— לבעלי תואר שלישי.

שטחי הלימוד: חינוך אמנויות, מדעים, פיזיקה ומתימטיקה, כימיה, ביולוגיה, גיאולוגיה, מדעי ההנדסה, רפואה, רוקחות, אגרונומיה, מדעי הכלכלה, פילולוגיה, היסטוריה.

על המועמד לדעת צרפתית או פלמית.

גילו לא יעלה על 35.

אין המענקים כוללים דמי נסיעה.

על המועמדים לפנות למחלקה לקשרי חוץ, משרד החינוך והתרבות, רחוב שבטי ישראל 34, ירושלים, לא יאוחר מה־27 במרס 1974.

לפניה יש לצרף: תולדות חיים, תעודות, פירוט תכנית ההשתלמות כתובה בלועזית — רצוי בצרפתית, שתי המלצות, לפחות אחת בצרפתית או בפלמית, מתנים על ידיעת השפה.

בית הספר הריאלי העברי בחיפה

א. הרשמת תלמידים לכתות התיכוניות לשנת תשל"ה

תיערך ביום שישי ו' בניסן תשל"ד 29.3.74 במשרדי ההרשמה בבנין הראשי של ביה"ס בהדר הכרמל בשעה 08.30. הורים שברצונם לקבל מועמדות צריכים להביא אתם שתי תמונות של המועמד: תעודת גמר ... ; ההרשמה תימשך בכל יום בשעות 12.00—13.00 וביום שני וחמישי גם בשעות 16.00—17.00; אך בכתות אחדות מתקבל מספר מוקטן, וההרשמה אליהן תיפסק עם מילוי המכסה.

ב. הרשמת תלמידים לכתות היסוד לשנת תשל"ה

נעשית במשרד־ההרשמה בבנין הראשי של בית־הספר בהדר הכרמל בכל יום בשעות 12.00 — 13.00 ובימים שני וחמישי גם בשעות 16.00 — 17.00.

הערה: ביום שישי 12.4.74 יהיו משרדי ביה"ס סגורים.

משרד החינוך והתרבות — הטכניון

האגף לחינוך התיישבותי — מכון טכנולוגי לישראל

"יד־נתן" בית־הספר להנדסאים חקלאיים

1. בית־הספר מכשיר את תלמידיו במגמות הבאות:
א. הנדסאים וטכנאים במיכון חקלאי;
ב. הנדסאים וטכנאים לקרקע ומים (מגמה זו גם לבנות).
ההנדסאים יקבלו דיפלומה הנדסאי מוכרת ותעודת בגרות.
2. בית־הספר מתנהל בחסות ובפיקוח הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל, חיפה.
3. התלמידים חיים בתנאי פנימיה: אפשר ללמוד גם בתנאים אקסטרניים.
4. שכר הלימוד נקבע בהתאם לבצבם הסוציאלי ובקום מגוריהם של ההורים. תלמידי כיתה ט' מהתחרים מכסר לימוד.
5. מתקבלים בוגרי כיתה ח' לכיתה ט' ובוגרי כיתה ט' לכיתה י'. ישנם כבר בקוצות פנויים לכיתה י"א.

הרשמת התלמידים במזכירות ביה"ס ליד עכו, בכל יום בשעות 8.00 — 12.00. פרטים ימצאו ברצון לכל הורה.

הכתובת: "יד־נתן", בית־הספר להנדסאים חקלאיים ד.נ. אשרת (עכו) 910042.

אנו נתגבר!

هكذا امن الاهل

קורסים ✶ אוניברסיטאות ✶ סמינרים ✶ בתי-ספר ✶ אוניברסיטאות

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך — המחלקה לבחינות

בחינות בגרות ב"הבעה עברית" - ניסן תשל"ד והרשמה לבחינות משנה - קיץ תשל"ד

הודעה
להנהלות בתיה"ס העל־יסודיים ולנבחני־משנה

1. בחינות הבגרות ב"הבעה עברית" תתקיימנה השנה ביום הכיפר, ה' בניסן תשל"ד, 28 במרס 1973, בין השעות:
   - חבור עברי לעולים חדשים — 15.00 — 16.30
   - חבור עברי — 15.00 — 16.30
   - לשון — 18.00 — 19.30
   - לשון לעולים חדשים — 18.00 — 19.00
2. הבחינה תתקיימנה בבתי הספר העל יסודיים, בהתאם להנחיות כמפורט על סדרי הבחינות שנשלחו לבתיהם וישלמו בקרוב.
3. נבחני־משנה, משנים קודמות, המעוניינים להיבחן במועד הנ"ל — יפנו בהקדם לבתי ספרם ויירשמו לבחינות בהבעה־עברית — לא יאוחר מיום ג', י"ח באדר השל"ד, 12 במרס 1974.

במועד קיץ תשל"ד לא תתקיימנה בחינות משנה ב"הבעה עברית".

4. ההרשמה לבחינות־משנה ביתר המקצועות — אשר תערכנה בקיץ תשל"ד — תיפתח ביום ד' י' בניסן השל"ד, (1 באפריל 1974) ותסתיים ביום ב' כ"ג בניסן השל"ד, (15 באפריל 1974).

על המעוניינים להרשם לבחינות אלה — לפנות לבתי ספרם.

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיעים

על הרשמה למחזור לימודים שני (מועד האביב) במכללות הטכנולוגיות של "אורט" לקראת התואר הנדסאי וטכנאי

ההרשמה מתקיימת במוסדות הבאים:

איזור ירושלים: **מכללת "אורט" ירושלים**
רח' הנביאים 42, טל. 225919, 233675
במקצועות: אלקטרוניקה, בנין, אדריכלות ומכונות — לימודי ערב.

גוש דן: **מכללת אורט יד־סינגלובסקי, ת"א**
רחוב הטייסים 28
במקצועות: אלקטרוניקה, חשמל ומכונות — בלימודי יום וערב.
ניתנת אפשרות לבעלי תואר "טכנאי" להמשיך בלימודים לקראת התואר "הנדסאי".
בדבר פרטים: על לימודי יום: טל. 761480; על לימודי ערב: טל. 762291.

מכללת "אורט" גבעתיים
רחוב גולומב 15, טל. 729795, 729105
במקצועות: בנין, אדריכלות, מכונות, קירור ומיזוג אוויר, אוטומציה ומחשבים, בלימודי יום ולימודי ערב.

איזור השרון: **מכללת "אורט" נתניה**
איזור התעשיה החדש, טל. 22922
במקצועות: אלקטרוניקה, מכונות וקדם־הנדסאות — בלימודי יום ולימודי ערב.

"אורט" כפר סבא — בי"ס להנדסאים וטכנאים,
ליד משטרת כפר־סבא, טל. 923130.
במקצועות: אלקטרוניקה וחשמל — בלימודי יום וערב.

איזור הצפון: **"אורט" קרית ביאליק — ביה"ס לטכנאים והנדסאים**
קרית ביאליק, רח' הגליל, טל. 04-727724
במקצועות: מכונות — לימודי ערב, אלקטרוניקה — לימודי יום.

תנאי הקבלה:
מתקבלים בוגרי בתי־ספר טכניים ובוגרי תיכון או בעלי השכלה מקבילה. בהתאם לצורך תיפתחנה כיתות מכינות להשלמת ההשכלה הנ"ל.

הלוואות ללומדים: הלוואות בסך 2,000 ל"י לשנה תועמדנה לרשות המעוניינים (ריבית 6.5%).

פטור משכר לימוד ומלגות קיום למשתחררים: לפטור משכ"ל ומלגות קיום, זכאים לומדים אשר שרתו במילואים במש 75 יום (ברציפות או לסירוגין), בתקופה שבין 6.9.73—25.9.74.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות להנהלות המכללות הנ"ל.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש למורים העברי הממלכתי ע"ש דוד ילין בית־הכרם, ירושלים

הרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

מגמות הלימוד:
1) מחנכות לגיל הרך
2) גננות
3) מחנכים לביה"ס היסודי
4) מחנכים לחטיבת הביניים
5) מורים לאומנויות טכניות (מלאכה)

התמחויות לבחירה:
- מתמטיקה
- אנגלית
- מדעי הטבע
- מקצועות הומניסטיים
- ספרות ילדים וניהול ספריה
- חינוך מיוחד
- חינוך מבוגרים

קורסים:
1. מכון לחינוך ריפויי ע"ש רחל שור לילדים המוגבלים בשכלם ולילדים עם ליקויים בתפקודי המוח (לבעלי תעודת הוראה או בעלי תואר אקדמי)
2. מכינה להלמידים עולים.
ליד המוסד קיימת פנימיה.

לקבלת פרטים נא לפנות למזכירות בית המדרש בבית הכרם, ירושלים, ת.ד. 3378, בשעות 9—12 לפנה"צ. טלפון 523151/2.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

המגמה להכשרת מורים - הנדסאים

1) התכנסות ראשונה לקראת פתיחת הלימודים

אנו מודיעים על התכנסות ראשונה לקראת התחדשות הלימודים בשנה"ל תשל"ד של כל תלמידי המגמה להכשרת מורים הנדסאים אשר השתתפו בתשל"ג. ההתכנסות תתקיים ביום ב', 19.3.74 בשעה 17.00 באודיטוריום של בית הספר להנדסאים, קרית הטכניון.
המגוייסים מבין תלמידינו אשר נבצר מהם להשתתף בהתכנסות מתבקשים להחזיר אלינו את ה"ספח" המצורף למכתבנו מיום 28.2.74.

2) הרשמה לקורסים חדשים למורים - הנדסאים

נמשכת ההרשמה לקורסים להכשרת מורים—הנדסאים.
מתקבלים הנדסאים בעלי דיפלומה ותלמידי בית ספרנו להנדסאים.
פרטים במזכירות ביה הספר קרית הטכניון (טל. מספר 235166)
פניות בכתב לפי: ת.ד. 4459. חיפה 31040.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיע על פתיחת ההרשמה למועד האביב לכתות הרגילות ולכתות לנשים

א) למסלול יום במגמות ההנדסאים
אלקטרוניקה, מכונות, תעשיה וניהול, מחשבים, הנדסה רפואית (ביו־הנדסה), בניה, אוירונוטיקה

ב) למסלול יום במגמות הטכנאים
אלקטרוניקה, מכונות, כימיה, מבשור ובקרה, בניה

ג) למסלול הערב
הכשרת מורים הנדסאים
הנדסאי חשמל
טכנאי מכונות
טכנאי אלקטרוניקה
טכנאי בניה
קדם־הנדסאים

פרטים:

א) תנאי קבלה
1) מתקבלים/ות לכתות ההנדסאים ו/או הטכנאים מסיימי/ות י"ב כתות בתי־ספר עיוניים ו/או מקצועיים לרבות בעלי/ות תעודת בגרות אקסטרנית.
2) לכתות הטכנאים יכולים/ות להרשם גם בעלי/ות תעודת גמר של י"א כתות אשר מקבלים/ות למודי השלמה.

ב) מענקים והלוואות
1) ללומדים/ות במסלול יום נתנות הלוואות של 2,000 ל"י לשנת למודים (בתנאים נוחים).
2) לנשים הלומדות בקורסים לנשים ינתנו הקלות ולמנעות בדבר עזרה בקליטת ילדיהן במעונות יום, עפ"י אפשרויות מקומיות.
3) תלמידים/ות נצרכים/ות נעזים/ות מקרן המלגות של משרד העבודה.
4) תלמידים/ות מחוץ לחיפה נהנים/ות מהשתתפות בהוצאות בדמי נסיעה ו/או בשכר דירה.

ג) פרטים נוספים
ניתן לקבל בכתב או בע"פ במשרד ביה"ס הארצי להנדסאים בקרית הטכניון חיפה, ת.ד. 4459 (אוטובוס 19, 19/1).

- ההרשמה — כל יום בשעות 09.00—14.00, בימים א' ב' 09.00—18.00.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות באר־שבע

מודיע כי

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

במסלולים הבאים:
1. גננות לגילאי 3—6 (דו שנתי)
2. מורות בכירות לגיל הרך (תלת שנתי)
3. מורים בכירים לבית־הספר היסודי (תלת שנתי) התמחות במדעי הרוח.
4. מורים לבית הספר היסודי (דו שנתי או תלת שנתי) התמחות בטבע
5. מורים למוסיקה (דו שנתי)
6. מורים לציור ולאומנות (דו שנתי)
7. מורים למלאכה (דו שנתי)
8. מורים בכירים לחינוך מיוחד (תלת שנתי)
9. מורים לחטיבת ביניים — התמחות בהיסטוריה ומקרא
10. מכינה (חד שנתית) — ליוצאי צבא או בוגרים מעל גיל 22 אשר סיימו כיתה י"א. בסיום השנה יוכלו להתקבל כתלמידים מן המנין בחלק מן המגמות שלעיל.

מוסדנו הוא אחד מעשרת בתי המדרש המיועדים ליהפך למיכללות
★ ★ ★

ליד הסמינר קיימת פנימיה ולהלמידים מחוץ לבאר־שבע מובטח דיור. משרד החינוך והתרבות יעניק לכל תלמיד הראוי לכך, הלואה מוהנית אשר, בתנאים מסויימים, תיהפך למענק.
צה"ל יקבל כל חייב גיוס למיסגרת העתודה הפדגוגית, במידה שלימודיו יאושרו.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות למזכירות בית המדרש, רחוב ויצמן, ת.ד. 65, באר־שבע, טלפון 057-2573.

האגודה לקידום החינוך העל־יסודי בית הספר התיכון ע"ש מ. בויאר ירושלים

הרשמת תלמידים לכתות ט'-תשל"ה

הרשמת תלמידים לכתות ט' לשנת הלימודים תשל"ה תיפתח ביום ו', 29 למרץ 1974, ב"ח בניסן
שעות ההרשמה: מ־08.00 — 13.00 לפנה"צ, ומ־15.00 — 17.00 אחה"צ
במשרדי בית הספר בבית הכרם

לצורך הרישום יש להביא את המסמכים הבאים (במקור ולא בהעתק):
1. תעודת גמר של כתה ז'.
2. תעודת שליש ב' של כתה ח'

על המועמדים, או הוריהם, לבוא למשרדי בית הספר בימים שבין 17 ל־22 למרץ 1974, כדי לקבל טפסי הרשמה. באותו מעמד ייקבע לתלמיד מועד לבדיקה פסיכוטכנית.

טפסי הרשמה אפשר יהיה לקבל במשרד בית הספר בין השעות 08.00—14.00 לפנה"צ

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

כי ההרשמה לשנה"ל תשל"ה תסתיים בח' בניסן תשל"ד (31.3.74)

ללימודי התואר הראשון (ב"א) בחוגים:
במדעי הרוח
בביה"ס לחינוך (כולל המחלקה להכשרת מורים ע"ש א. בירם וביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית "אורנים").
במדעי החברה (כולל החוג למתמטיקה, החוג לסטטיסטיקה ולימודי מחשב).
במכללת עמק יזרעאל "אהל שרה".

ללימודי התואר השני (מ"א) בחוגים:
מקרא, ספרות עברית, הסטוריה של עם ישראל, תולדות הציביליזציות הימיות, פילוסופיה, הסטוריה כללית, אנגלית, חינוך־ייעוץ, חינוך־תכניות למודים, דרכי הוראה והדרכת מורים, פסיכולוגיה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, מדע המדינה, ביה"ס לעבודה סוציאלית.

וללימודי תעודה:
ספרנות
מינהל במלונאות

בחינת המיון הכלל־אוניברסיטאית
תתקיים ביום ב', כ"א באייר תשל"ד — 13.5.74
ולא כפי שפורסם בחוברת "מדריך לנרשמים".

חוברות הסברה וטפסי הרשמה ניתנים לרכישה:
1. בחנות אגודת הסטודנטים באוניברסיטה, בימים א'—ה' בשעות 10.00 עד 16.00.
2. בחנות ספרים "הדר", רחוב החלוץ 22, חיפה.

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל ע"ש שנקר

ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ה
החלה

מגמות הלימוד:
✶ טכנולוגיה טקסטילית
✶ ניהול תעשייתי
✶ עיצוב אופנה
✶ עיצוב טקסטיל

תנאי קבלה: מתקבלים תלמידים בעלי תעודת בגרות ו/או תעודת גמר מקצועית מוכרת, לאחר ראיון אישי.

משך הלימודים: שתי שנים לקבלת תואר הנדסאי. שלוש שנים לקבלת תואר אקדמי.

תואר: למסיימי שתי שנות לימוד יוענק תואר הנדסאי מטעם המכון הממשלתי להכשרה טכנית וכן תואר A.A.S. מטעם מדינת ניו־יורק.
למסיימי שלוש שנות לימוד, יוענק מטעם המכללה על יסוד ההכרה של המועצה להשכלה גבוהה של מדינת ניו־יורק, בתואר B.Sc. במגמות טכנולוגיות ו־B.A. במגמות העיצוב.

הלוואות ומלגות: יש אפשרות לקבל הלוואות למחיה ולמימון הלימודים ע"י משרד העבודה וכמו כן מלגות לימודים מקרן המלגות של המכללה.
חיילים משוחררים יהנו מהזכויות המוקנות להם ע"פ חוק החיילים המשוחררים (הוראת שעה) תשל"ד־1974.

פרטים והרשמה: במכללה, רח' אנה פרנק 2, רמת־גן, טלפון 729161, בימים א'—ה' בין השעות 8.30—13.00.

האוניברסיטה העברית בירושלים

האוניברסיטה העברית בירושלים
המחלקה למינהל תלמידים — המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה 1974/75

החל ביום א', כ"ה בשבט תשל"ד (17.2.74)
ויסתיים ביום ו', ו' בניסן תשל"ד (29.3.74)

מתקבלות בקשות לפקולטות / בתי ספר:

מדעי הרוח	הכשרת מנהלים	מתימטיקה ומדעי הטבע
חינוך	למרכזים קהילתיים	מדע שימושי וטכנולוגיה
הכשרת מורים (תעודת הוראה)	משפטים	הוראת המדעים
מדעי החברה	קרימינולוגיה	חקלאות
מינהל עסקים	רפואה	מדעי התזונה והבית
עבודה סוציאלית	רפואת שיניים	ספרנות
	רוקחות	

בעלי תעודת בגרות ישראלית או מי שלמד במוסד להשכלה גבוהה בארץ שנה אחת לפחות, יפנו אישית או בכתב ל"אקדמון", ת.ד. 41, גבעת רם, ירושלים ויקבלו את ה"מדריך לתלמיד החדש" וטפסי הרשמה תמורת 5.— ל"י (ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא יישלח המדריך). חיילים בשרות חובה יקבלו המדריך חינם. אישית או לכתובתם הצבאית.
בעלי תעודת בגרות שאיננה ישראלית ושטרם למדו במוסד להשכלה גבוהה בארץ, יפנו למשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים 95621.
תלמידי האוניברסיטה העברית המבקשים להוסיף/להחליף תחום לימודים יקבלו טפסים במזכירות הפקולטה או במשרד לקבלת תלמידים.

מועמדים ללימודי "מוסמך" ותעודה — ימציאו בקשותיהם ישירות למזכירות הפקולטה אליה הם מבקשים להתקבל.
מועמדים ללימודי "מוסמך" לפקולטות: מדעי הטבע, מדעי הרפואה, רוקחות, ספרנות ועבודה סוציאלית — חייבים לפנות לפקולטה לייעוץ מוקדם ולקבל טפסי הרשמה.

מועמדים מגוייסים שחל עליהם "חוק החייל המשוחרר"
1. למועמדים כנ"ל יינתנו זכויות יתר בקבלתם לאוניברסיטה.
2. מועמדים שהתקבלו ללימודים בתשל"ד ומפאת גיוסם נבצר מהם ללמוד בשנה זאת, קבלתם תקפה לשנת הלימודים תשל"ה באותו תחום אליו התקבלו — בתנאי שיפנו בכתב במועד ההרשמה למשרד לקבלת תלמידים, בבקשה לביטוח קבלתם לתשל"ה, בציון תחום הלימודים המבוקש. מועמדים שלא יפנו במועד — קבלתם לתשל"ה איננה מובטחת.

המעוניינים להתקבל על־סמך חוק החייל המשוחרר חייבים לצרף לבקשתם אישור משלטונות הצבא לזכאותם במסגרת חוק זה.

מועדי הרישום שלעיל חלים על כל המועמדים לשנה א'.

פרסם בדבר
הלוח החדש בדבר

הלוח החדש דרושים דבר

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך
המחלקה לכח אדם בהוראה

מיכרז תשל"ה/1
על משרות ניהול פנויות
בבתי ספר יסודיים

1. להלן אנו מביאים לידיעת ציבור עובדי ההוראה רשימת משרות ניהול בבתי־ספר יסודיים (כיתות א׳—ו׳) הפנויות לקראת שנת־הלימודים תשל"ה. משרות הניהול כוללות בחלקן גם את כיתות ז׳—ח׳ עד לביצוע הרפורמה.
2. התכונות הנדרשות מן המועמדים:
א. תעודה עברית, כללית ומקצועית, מוכרת בתי־הכרוב למורים. 5 שנות ניסיון בהוראה. לכל הפחות, שבהן תפקיה המוצמד כמורה למחנך;
ב. מיצד הדרכה בעבודה פדגוגית, ניסיון בפעולה שמחוץ להכוונת תלמידים, בארגון הברתי או בחוץ מתבלים, ידיעה של עקרונות המינהל החינוכי, ידיעה של חוקי החינוך ותקנות החינוך;
ג. כושר מינהלי הכרוך בניהול מסרה, בשפע, הקשבות למספרים של בכור חקורי: כושר לקיים מגע בכתב ובעל־פה עם גורמים בקהילה, מוניציפאליים ואחרים;
ד. רצוי בוגר הקורס השנתי להכשרת מנהלים לבתי־ספר יסודיים.
3. א. מינוי מנהל בית־ספר ממלכתי־דתי כפוף לאישור המועצה לחינוך הממלכתי־דתי, לגבי התאמתו למשרה הנדונה מבחינה דתית.
ב. המנהלים יחויבו להשתתף בהשתלמות למנהלים חדשים (למעט בוגרי הקורס השנתי).
4. המעוניינים להציג את מועמדותם ימלאו "טופס בקשה למשרות ניהול בבתי־ספר יסודיים רשמיים" בשני העתקים. אפשר לקבלו בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. העתק אחד יישלח אל מפקח המחוז, שבו נמצאת המשרה הנדונה, והעתק האחר יישלח אל המפקח הכולל של המחוז שבו עובד המועמד.
5. המועמדים יוזמנו, לפי הצורך, לשיחה עם ועדת בוחנים. היום האחרון לקבלת הבקשות מוצעות בלשכות המחוזיות, הוא יום ב׳, ט׳ בניסן תשל"ד (1 באפריל 1974).

רשימת בתי הספר

המחוז	היישוב	הזרם	שם ביה"ס	מספר כתות א׳–ו׳	מספר כתות ז׳–ח׳	הערות
ירושלים	איתנים	ממלכתי	איתנים	6	—	מיוחד
	על שחר	ממלכתי	השחר	7	2	
	ירושלים	ממלכתי	לוריא	29	—	
	ירושלים	ממלכתי	מרכז למען הילד	3	2	מיוחד
	ירושלים	ממלכתי־דתי	ניצנים	5	3	מיוחד
	ירושלים	ממלכתי־דתי	א. ד. רוטשילד	12	—	לשכה עם אפשרות הארכה
	ירושלים	ממלכתי־דתי	גבעת שפירא	4	1	
תל־אביב	הרצליה	ממלכתי	ויצמן	20	6	2 כיתות מיוחדות
	חולון	ממלכתי	עלומים	12	3	
	חולון	ממלכתי־דתי	ישורון	14	4	
	תל־אביב	ממלכתי	אלחריזי	10	—	
	תל־אביב	ממלכתי	בן־יהודה	10	4	
	תל־אביב	ממלכתי־דתי	הורב	7	3	
	תל־אביב	ממלכתי	רמת החיל	6	—	
חיפה	בנימינה	ממלכתי	אשכולות	8	—	
	חיפה	ממלכתי	אחוות ילדים	4	4	מיוחד
	חיפה	ממלכתי	דרור	15	—	
	חיפה	ממלכתי	עין הים	13	—	
	טירת הכרמל	ממלכתי־דתי	רמב"ם	7	—	
	קרית אתא	ממלכתי	פיכסקר	15	—	
	תל־חנן־נשר	ממלכתי־דתי	גם ירושלים	6	—	
מרכז	אחיסמך	ממלכתי־דתי	אור תורה	7	2	
	בית עריף	ממלכתי־דתי		6	—	
	גן־יבנה	ממלכתי־דתי	פיני	15	5	
	חדיד	ממלכתי		6	—	
	יהוד	ממלכתי־דתי	בבצלת	8	—	
	יהוד	ממלכתי	הרצל	7	2	
	יציץ	ממלכתי־דתי		6	2	
	נס ציונה	ממלכתי־דתי	חב"ד	9	2	
	פתח־תקוה	ממלכתי	המתמיד	9	2	כולל כיתה מיוחדת
	פתח־תקוה	ממלכתי	עין גנים	18	5	לשכה אחת
	ראש העין	ממלכתי	אשכול	6	2	
	רמלה	ממלכתי־דתי	תורב	7	4	
צפון	טבריה	ממלכתי־דתי	מיוחד	2	2	
	מירון	ממלכתי־דתי	אוהלי הכד	10	—	
	רמת דוד	ממלכתי	אוהדי הקישון	4	3	מיוחד
דרום	אשקלון	ממלכתי־דתי	ישורון	11	6	לשכה אחת
	באר־שבע	ממלכתי	מצפה	16	4	
	באר־שבע	ממלכתי	דרך מצדה	10	—	בי"ס חדש

לחברה תעשייתית גדולה
באזור תל־אביב

דרוש
מראיין (בנושאי כח־אדם)

* על המועמד לשלוט היטב בשפה עברית ורוסית.
* משוחרר צה"ל.
* רצוי נסיון קודם בראיון ובמגע עם קהל.

למועמד המתאים מובטחת משרה מעניינת בתנאי שכר הולמים.

● על המעונינים לפנות בכתב אל: ת.ד. 7089 תל־אביב.

למפעלנו בדרום רמת־הגולן
הצופה על אגם הכנרת

דרושים עובדים
בכל ענפי המתכת

* מגורי המשפחות בישוב בני יהודה, בבית מגו ובחדרה (4—6 חדרים).
* הלוואה נוחה לרכישת ציוד ראשוני לדירה.
* עבודה במפעל חדיש ומפותח צה"ל.
* תנאי שכר — בהתאם לכישורים.
* הקלות במס הכנסה.

המעונינים — בעלי המשפחות — יפנו בכתב, בציון קורות חיים של בני הזוג אל: "תעשיות גולן" בע"מ בני יהודה, ד.נ. רמת הגולן. הפונים יוזמנו לראיונות אישיים בת"א או בחיפה.

— פניות מובטחות —

דרושה מוכרת
נא לפנות להנהלת כל בו המשביר לצרכן
רח' המלך ג'ורג' ירושלים.

דרושה מוכרת
נא לפנות להנהלת כל בו המשביר לצרכן
רח' אלנבי 115 תל־אביב.

החברה לפיתוח קיסריה בע"מ

מחפשת

מציל ים אחראי

לעבודה בחוף הרחצה בעיר העתיקה, קיסריה

הצעות בכתב נא לפנות לת.ד. 44, קיסריה.

המדפיס הממשלתי
ירושלים

דרושים לעבודה קבועה

סדריי"ד ומעמדים

בעלי נסיון בסדרייה, עם ידע במכונות והבחינות והסדרים.

בדבר פרטים, נא לפנות אל מחלקה כח אדם, המדפיס הממשלתי, רח' כרים התשמונאות, ת"ד 765, ירושלים, חדר 20.

או בטלפון 02—36261, כל יום בין השעות 8.00 עד 15.00

קופת חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

דרושות
אחיות מוסמכות
ומעשיות

למחלקות פנימיות או ילדים לבית החולים לווינשטיין ברעננה.

לפנות להנהלת שרותי הסיעוד בבית החולים לווינשטיין או לבתי האחיות במרכז קופת חולים ארלוזורוב 101 ת"א.

מרכז קופת חולים

שימו לב:

דרושים מתנדבים
לפעולות ההתנדבות
הבאות:

1) עזרות לאחיות בתחנות לאם ולילד
2) "חונכות" בבתי־ספר ובגני ילדים
3) מתנדבים למתן שיעורי עזר

המתנדבים יתבקשו להקדיש כמספר שעות בשבוע לפי נתונים.

לפנות אל לשכת המתנדבים:
ירושלים, מועדון לעולה, רח' אלקלעי 9, טל. 33718
תל־אביב, רח' החשמונאים 99, בימים ב' ו־ה' בין השעות 9.00 — 11.00
חיפה, בית רוטשילד, הר הכרמל, טל. 82749

משרד הבריאות

קורס לאחיות מעשיות

משרד הבריאות, יחידת האחיות מודיעים על פתיחת קורס לאחיות מעשיות ללא תנאי פנימיה, עבור נשים בעלות משפחה, בביה"ס לאחיות שיינבורן בת"א (ליד ביח"ח איכילוב)

מועד פתיחה — 1.5.74.

תנאי הקבלה — 8 שנות לימוד לפחות.

● בדבר הרשמה נא לפנות למנהלת ביה"ס לאחיות שיינבורן, ת"א, רח' הנרייטה סולד 17, טל. 258417.

לתושבי
אשקלון, באר־שבע, קרית גת
והסביבה

למפעל תעשייתי

דרוש

חשמלאי מוסמך

רצוי עם ידע באלקטרוניקה
תנאים מצוינים למועמד המתאים.
אפשרויות קידום — השתלמויות בחו"ל.
לפנות ת.ד. 5043, אשקלון.

שי באה
ספר מספרית דבר

דרוש
איש אחזקה
בעל ידע בנגרות בסיסית

אפשרויות דיור במקום, וכן אפשרות עבודה לבת הזוג.

נא לפנות לאלוני יצחק,
ד"נ בנשה טל' 063—89091

מושב ציבורי

מחפש רופא כללי
לעבודה באופירה

● בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 922524 תל־אביב בין השעות 19.00 — 23.00, גם בשבת.

המועצה האזורית תמר
ים המלח, סדום

מכרז

לתפקיד רכז חקלאי

מתבקשות בזה הצעות לתפקיד רכז חקלאי. הכישורים הדרושים:
א. ידע חקלאי מקיף ובמיוחד בענפים הקיימים בישובי המועצה האזורית.
ב. ידע מינהלי ויכולת לנהל קשרים עם מוסדות ציבור וגורמים ממשלתיים וצבוריים.
ג. התמצאות בנסיבות החקלאיים והישובים.
ד. כושר הדרכה להקלאים בלתי מנוסים.
הדרגה המוצעת — מכבאים 2—ב.
פרטים נוספים, בהתאם לנהלי המועצה, ניתן לקבל במשרדי המועצה האזורית תמר. טלפון בס׳ 86039: 057—86039.
הצעות יש להגיש למשרדי המועצה האזורית תמר, ד.נ. ים־המלח, עד ליום 24.3.74.

עמוס הדר — ראש המועצה

למשרד התיירות

דרושות

מזכירות־כתבניות
בשפות עברית־אנגלית

בדבר פרטים נא לפנות לאגרבלות במשרד התיירות, רח' המלך ג'ורג' 24 ירושלים, טל' 223361/220.

בפיר
המועצה המקומית ראש־העין

מכרז פומבי מס׳ 2/3/74

בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שרות העובדים) תשכ"ב—1962 מכריזה בזה המועצה המקומית ראש־העין על משרה פנויה כדלהלן:

תאור המשרה:
פסיכולוג חנוכי

דרגת המשרה: בהתאם לכישורים.
שיעור המשרה: כשרה מלאה.
תיאור התפקידים:
1. בדיקת ילדים.
2. פעולות אבחון ילדים.
3. מתן יעוץ לילדים, הורים וצבורי הוראה.
נתונים אישיים הדרושים למילוי המשרה:
1. תואר M.A. בפסיכולוגיה חינוכית, או מועמד העומד בשלבי סיום של התואר השני.
2. נסיון של שנה אחת בעבודה לפחות.
הבקשות למכרז יש להגיש למזכירות המועצה עד יום שני, ב' ניסן תשל"ד, 25.3.74 בשעה 12.00.
טפסים להגשת הבקשות אשר להשיב במזכירות המועצה ובמנהלים המחוזיים והמפקחים של משרד הבריאות.

יוסף מלמד — ראש המועצה

המועצה המקומית
קרית־ים

מכרז מס׳ 24/74
עבודות נקיון בחוף הרחצה העירוני

המועצה המקומית קרית־ים מכריזה בזה על קבלת הצעות לעבודות נקיון בחוף הרחצה העירוני.
את כתב ההצעה למכרז ניתן לקבל במזכירות המועצה.
כתב ההצעה יוגש בשני עותקים שיוכנסו למעטפה.
את המעטפה יש להכניס לתיבת המכרזים שבמועצה עד יום שני, כ"ב בניסן תשל"ד — 15.4.1974 שעה 12.00.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהיא.

מכרז מס׳ 25/74
שמירה בחוף הרחצה העירוני

המועצה המקומית קרית־ים מכריזה בזאת על קבלת הצעות לשמירה בחוף הרחצה העירוני.
את כתב ההצעה למכרז ניתן לקבל במזכירות המועצה.
כתב ההצעה יוגש בשני עותקים שיוכנסו למעטפה.
את המעטפה יש להכניס לתיבת המכרזים שבמועצה עד יום שני, כ"ב בניסן תשל"ד — 15.4.1974 שעה 12.00.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהיא.

בנימין אפרת — ראש המועצה

קרית־ים, י"ח באדר תשל"ד — 12.3.1974

המועצה המקומית
קרית־ים

מכרז מס׳ 27/74
מצילים אחראים על חוף הים

מתבקשים מועמדים לתפקיד מצילים אחראים מוסמכים לעונת רחצה זו. בעלי תעודה ממשלתית מתבקשים לפנות למחלקת התברואה, חדר 109 בבנין המועצה בשעות העבודה.
את ההצעות יש להגיש עד יום ראשון, כ"ט בניסן תשל"ד — 21.4.74.

מכרז מס׳ 28/74
עוזרים למציל על חוף הים

מתבקשים מועמדים לתפקיד של עוזרים למציל לעונת רחצה זו. המעונינים מתבקשים לפנות למחלקת התברואה, חדר מס׳ 109 בבנין המועצה, בשעות העבודה.
את ההצעות יש להגיש עד יום ראשון, כ"ט בניסן תשל"ד — 21.4.74.

בנימין אפרת — ראש המועצה

קרית־ים, י"ח באדר תשל"ד — 12.3.1974

לוח נתניה

דירות למכירה

דירה בוגה בנתניה מכה דירות נאותה. עם כל הכלים במקומות הטובים בנתניה השרה. פרטים במשרד רח' ... 51 טלפונים — 053־23958, 053־...

מפעשות בע"מ, רח' ברטנן 10, טלפון: 251980 (יתקנה מבשר גור קריתון).

● מינהל הרכב הממשלתי מכריז על מכירת רכב וקטנועים משומשים בתוצרים וסוגים שונים במגרש ביפו (מכרז 2/74). פרטים הקשורים במכרז ימסרו במזכירות מינהל הרכב הממשלתי, רח' יהודה הימית 31, יפו, כ"ה 17.3.74 עד 27.3.74 בשעות 08.00—13.00.
אין מינהל הרכב הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

● למכירה ב.מ.ו. 2000 משנת 1969. לפנות טלפון: 04־520024, 04־86883־4.

מכוניות

"פיאט" נתניה המבצע כל ... חדשות או משומשות הנ... ביותרים למשכנים וקיבוצים. הרצל 44, טל. 053־23453.

שידוכים

... משרד שידוכים ... לכל הגילים. ... רבים אקדמאים דתיים.

השקעות

● למכירה שקמד U.T.B. 651 עם הנעה קדמית — שנת יצור 1968 במצב ביגוני — נא לפנות למשק רבינוביץ, ד. נ. מושב.

מכוניות

מרכז למכונית משומשת ... הכנות. ...

מכירות

● למכירה אבזור אלומיניום 6 כבל 1800 מ', טל. 055־91582.

● למכירה בהזדמנות, מכונת כתיבה חשמלית באנגלית SMITH-CORONA, תוצרת ... טל. 02־410046.

מדינת ישראל
שירות התעסוקה
המשרד הראשי

מכרז פומבי מס׳ 6/74

תואר המשרה:
פקיד השמה לנוער

הדרגה המוצעת: י"ב (יוד בית) — י"ד (יוד דלת) בדרוג האחיד
מקום העבודה: לשכת עבודה לנוער ירושלים
דרישות התפקיד: השכלה תיכונית או השכלה מקצועית מקבילה, נסיון מעשי בעבודה ארגונית או חינוכית עם נוער, ידיעת חוקי העבודה בארץ בכלל, חוק שירות התעסוקה וחוקי נוער בפרט, כושר ניהול משא ומתן עם מעבידים וגישה חינוכית לנוער, כושר הבעה בכתב ובעל־פה, שליטה בשפה העברית. על המועמד לגור במקום.

מכרז פומבי מס׳ 8/74

תואר המשרה:
פקיד השמה ורישום

הדרגה המוצעת: י"ב (יוד בית) — י"ד (יוד דלת) בדרוג האחיד.
מקום העבודה: לשכת עבודה רחובות.
דרישות התפקיד: השכלה תיכונית או השכלה מקצועית מקבילה, ידיעת חוק שרות התעסוקה והתמצאות בחוקי עבודה בארץ; נסיון בעבודה ארגונית או סוציאלית; כושר קיום מגע עם מעבידים ודורשי עבודה, כושר הבעה בכתב ובעל פה, שליטה בשפה העברית.
על המועמד לגור במקום.

הערה: במשרה מועסק עובד ארעי.
על המעונינים במשרות הנ"ל למלא שני טפסי בקשה למשרה פנויה מדף 1061 (אפשר לקבלם בכל בית־דואר). לצרף תעודה על השכלה או העתק מאושר ממנה ולהעבירם למשרד הראשי של שרות התעסוקה למדור המנגנון, הקריה, בנין מס. 2 ירושלים עד ליום 4.4.74.

למפעל מתפתח בירושלים

דרושים:

* פקידה כתבנית השולטת באנגלית על בוריה.
* עוזר למחסנאי.
* פקיד מחסן.

לפנות בכתב לת"ד 1016 ירושלים 91000
או טלפון 02—227223.

מדינת ישראל
משרד האוצר — אגף החשב הכללי
מינהל הרכב הממשלתי
יפו

מכרז 2/74

מינהל הרכב הממשלתי
מכריז על

מכירת רכב
וקטנועים
משומשים

מתוצרים וסוגים שונים במגרשו ביפו

פרטים נוספים והחומר הקשור במכרז ימסרו למבקשים במזכירות מינהל הרכב הממשלתי, רח' יהודה הימית 31, יפו, החל מתאריך 17.3.74 עד תאריך 27.3.74 בין השעות 08.00—13.00.
אין מינהל הרכב הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

השתתף גם אתה
בחידון דבר 1974

יינקטו צעדים מיידיים להקלה על הצחנה ולמנוע הזרמת שפכים לירקון

סדרי ביצוע מיידיים שמטרתם להקל על בעיית הצחנה והגלישת השפכים לירקון, נקבעו אתמול בישיבה שהומנה בתל אביב על ידי מנכ"ל משרד הפנים חיים קוברסקי.

בישיבה השתתפו מנכ"ל משרד הבריאות ד"ר ב. פזת, ראש עיריית תל אביב יפו ש. להט, ראש עיריית רמת גן ד"ר י. פ"ל, ראש עיריית פתח תקוה י. פיינברג, ראש המועצה המקומית רמת השרון פ. בלקין, נציב המים מ. קנטור, והממונים על מחוזות תל־אביב והמרכז במשרד הפנים.

הנוכחים קיבלו את הצעת הסיכום שהפלה קוברסקי. שסעיפיה העיקריים הם:

* משרד הבריאות יאתר תוך ימים אחדים את כל המיפגעים התברואיים הגורמים לגלישת שפכים בלתי מטוהרים, תעשייתיים וביתיים, ויעביר לכל רשות מקומית את רשימת המיפגעים שבתחומה.
* כל רשות מקומית תטפל באורח מיידי לפי פקודת בריאות העם, ולפי חוק רישוי עסקים, במקרים של אי ציות על ידי בעלי מפעלים. תוציא הרשות המקומית צו סגירה לפי החוקים האמורים.
* לגבי רשות מקומית שלא תטפל באורח מיידי, כאמור, יפעילו הממונים על המחוזות את סמכותם לפי פקודת העיריות. ישלו את סמכויותיו ראשי הערים המוסמכות לידיהם ויפעלו במקומם. תוך זקיפת ההוצאות על הרשויות המקומיות.
* איגוד ערים לביוב גוש דן יקים מייד מנגנון פיקוח לצרכי מניעה ותיקון מיפגעים בתחום העיריות של הגוש. ויוסמך על ידי העיריות לפעול בשמן ויעל התבונן למניעה והסרה של מיפגעים. נציב המים יאציל לאיגוד הערים לביוב גוש־דן, סמכויות לסגירת מפעלים מזהמים. בשל פגיעה במקורות המים.

בישיבה נודע שבמאתיים מפעלים. ורובם בתחום ערי גוש דן וביניהם ברשויות מקומיות אחרות שבסביבה, מזהמים את נחל הירקון ויובליו.

כן הוברר על דעת הכל. שאין צורך בהקמת רשות מרכזית חדשה. שכן קיים למטרה זו איגוד ערים לביוב של ערי הגוש. והוא אשר צריך לעמוד במרכז הפעולה הדרושה לעניין.

במסגרת פרוייקט הביוב הארצי יימצא פתרון יסודי לבעיית השפכים של גוש דן וההסדרים האמורים הם לתקופת מעבר.

שר התחבורה ומזכ"ל ההסתדרות נתבעים להתערב בסכסוך „צים" – איגוד קציני־ים

מאת סופר „דבר" בחיפה

איגוד קציני־ים ומועצת עובדי „צים" — המייצגת את פקידי החברה — קיימו אתמול ישיבה משותפת על מצב החברה ובכיוזמה שיגרו מברקים לשר־התחבורה ומזכיר ההסתדרות בהם הם תובעים את התערבותם המיידית „על־מנת למנוע הידרדרות והתרפה המצב".

במברקים צויין. כי בישיבה „הובעה דאגה חמורה לגורל החברה מצורת ניהולה ומן המגמה לחסל את צי־הסוחר הישראלי החברה הלאומית, דבר שיפגע באלפי משפחות, הן בים והן ביבשה".

מזכיר איגוד הקצינים, רב־חובל שמואל צוקר, אמר לי בהקשר לכך שיש לראות בישיבה המשותפת של שני הגופים התחלת שיתוף־פעולה ביניהם לראשונה בתולדות החברה.

התקרבות בין שני הגופים באה בעקבות מכירת אניות ישראליות והעדפתו של יושב־ראש דירקטוריון „צים" שלא יתרמו יותר כספים לחברה. משמעות דברים אלה וצורת ניהול החברה מבשרים, לדעת צוקר, את גסיסת „צים".

יצויין, שבקרב פקידי „צים" גברה באחרונה תסיסה בעקבות פרסומים על כוונות לארגן מחדש את החברה. הפקידים חוששים ששינויים אלה יגרמו לפיטוריהם של רבים מהם. היחסים בין הנהלת החברה לאיגוד קציני־ים מתוחים מאז הפילוג באיגוד הפדרטיבי של הימאים ובחירת נציגות חדשה באיגוד קציני־ים שהוקם בעקבות הפילוג הזה.

חברת „צים" פירסמה בימים אלה נתונים על פיתוח הצי שלה, לפיהם הושקעו ב־4 השנים האחרונות 300 מיליון דולר ברכישת 19 אניות חדישות ביותר. ב־13 אניות הצוותים הם ישראלים. טונאז' האניות החדשות שנרכשו הוא כ־1,135,000 טונות מעמס. באותה התקופה בערך נמחקו מרשימת צי החברה 14 אניות מיושנות במעמס כולל של פחות מ־200,000 טונות. הנהלת החברה ציינה בפירסומיה, שמאז ייסוד „צים" לא ידעה החברה תנופת פיתוח כזאת.

אסיר ברח מבית המשפט

מאת סופר „דבר" בנתניה

האסיר דוד בן־אברהם דהרי, בן 18, מנתניה, ברח אתמול לפנה"צ מבית־המשפט בנתניה. דהרי הובא מבית־הכלא להעיד כעד הגנה במשפטו של חברו ובן־גילו שמעון סופר. אף הוא אסיר. שביקש להזמין את דהרי.

דהרי ביקש מהשוטר לאפשר לו ללכת לשירותים. כשהתירו את כבליו, התחמק מהשוטר ובמקום לפנות לשירותים, ברח מהיציאה הראשית שבקומה השלישית. דהרי מרצה עונש של שלוש שנים על התפרצות. המשטרה מטפלת בחיפושים אחרי האסיר.

בנו של השייך ג'עברי לא נעצר

בנו של ראש עיריית חברון, כורזון ג'עברי, לא נעצר לחקירה אלא רק הוזמן לבירור על ידי המשטרה בקשר עם השמועות שפשטו. כאילו הוא מעורב בעניין הצלמו של יוסף נאצר, עורכו של העתון „אל פאג'ר" המופיע במזרח ירושלים.

דובר מפקדת אזור יהודה ושומרון הדגיש. כי אין כל שחר לידיעות על מעצר בנו של ראש עיריית חברון או אנשים המקורבים לראש העירייה. בקשר עם הצלמו של עורך „אל פאג'ר" נחקרים אנשים רבים המתגוררים בהר חברון, כמו שנחקרים אנשים במזרח ירושלים או בכל מקום אחר בגדה המערבית. שעליהם מקבלת המשטרה מידע כי הם היו מעורבים בצורה זו או אחרת בפרשה.

תולדות האמונה הישראלית

מאת יחזקאל קויפמן

4 כרכים

במחיר מוזל 84.– ל"י

(במקום 110.—)

רק עד 31.3.74

הוצאת דביר

מעוניין לקנות

● מעוניין לקנות מוטו־קטנוע באורך של כ־1.80 מ' בצבע כהה במצב טוב. לפנות טל. 82 87 95.

3000 ל"י – מענק הביטוח הלאומי ליולדת הרביעיה

מאת מרים גורה, סופרת „דבר"

רחל קולב מאשקלון, שילדה שלשום בערב רביעיה בביה"ח „אסף הרופא" בצריפין, תקבל הבוקר במקום הגיגה את מענק הביטוח הלאומי בסך 3000 ל"י.

המענק יוגש לה אישית על ידי הינה בוקאי, מנהלת ענף אמהות ומשפחות מרובות ילדים בביטוח הלאומי ה. נוטבאום, מנהל סניף ביטוח לאומי ברמלה.

גובה המענק הוא לפי תקנות הביטוח הלאומי. בלידה רגילה מקבלת היולדת רק 200 ל"י.

ליולדת שילדה את ארבעת ילדיה — שלוש בנות ובן — אחרי טיפול נגד עקרות, נפלה גם זר פרחים גדול בשם הביטוח הלאומי. נודע לנו, שהחל מה־1 באפריל שנה זו יוגדל מענק הלידה בהתאם לשכר הממוצע במשק.

בית אבות „נאות השרון"

פתחנו שלוחה חדשה באזור הפיתוח בהרצליה

אם יש לך הורים עצמאים שאתה רוצה לשמור על בריאותם פנה ל„נאות השרון". החדרים עם שרותים צמודים. זהו המקום האידיאלי ביותר להורים. הנמצא תחת השגחה רפואית מעולה. פיזיותרפיה ועיסוי. בית יפה בסביבה שקטה. פארק גדול צמוד למקום. אוירה כפרית רגועה. שרותים מעולים. גינה מסביב. מטבח דיאטטי.

פעילות חברתית מגוונת.

הכתובת: רחוב הקדמה 77. הרצליה פתוח
טלפון 932227 בשעות 16.00 — 8.00.

טובה ועמיר עירון

שמחים להודיע על הולדת בן

נכד

לפנינה והרצל למדן   ולרבקה ושבתי עירון

לגיסתי ואחי היקרים

הינדה וצדוק ויסנשטרן

לנשואי בנכם היקר

נחום עם בחירת לבו רבקה

ברכת מזל־טוב לבבית

ברכה ומאיר

חידון „דבר"

מכונית פיאט 128

היום

מתפרסם בדבר־השבוע

חידון הפרסים הגדול מס' 10

שנושאו בריאות

פתור את החידון ותשתתף בהגרלת הפרסים הגדולה.

בין הפותרים שישלחו פתרונם בשבוע הקרוב יוגרל פרס 500 ל"י מתנת „מפעל הפיס".

רופא מוצב המזח קיים את הבטחתו

מיפגש מרגש של חבריו לכניעה ולשבי

חיילי מוצב המזח, שנאלצו להיכנע ולצאת לשבי המצרי (לאחר שקיבלו אישור לכך), התכנסו אמש למיפגש מרגש — מאז חזרו מהשבי. את המיפגש אירגן רופא המוצב, ד"ר נחום ורבין, בפאב „חגרי השמיניי" בהרצליה.

בכך מימש ד"ר ורבין הבטחה שנתן ל־35 חיילי המעוז, דקות ספורות בטרם נכנעו ויצאו לשבי המצרי: „אם נשוב הביתה בשלום אני מבטיח לכם סעודה ונגינה בפאב".

איש מהם לא יכול היה לזכור את הדברים הרבים שנאמרו ברגעים האחרונים במוזח, בטרם יצאו וקופי־קופה, נושאי ספר תורה, אל השבי. אך ד"ר ורבין זכר כי הבטיח — ומימש את הבטחתו.

ד"ר מיכאל כץ, היחיד שהוזמן למיפגש ולא היה עמם בשבי — הגיע אף הוא. למעשה רק הגדל „זימן" לד"ר ורבין את השבי. רק באקראי הוא הגיע למוזח כרופא.

ד"ר כץ היה בשירות מילואים כרופא המוזח. יומיים לפני המלחמה יצא לחופשה ואת מקומו תפס ד"ר ורבין. כאשר נקרא ביום כיפורים לשוב אל יחידתו כבר לא יכול היה להגיע למוזח וסופח ליחידת שריון...

הכל מתעניינים איש ברעהו. מבקשים לדעת היכן מוצב כיום כל אחד ומתי מרעד שתרורו. שלמה ארדינסט, מי שהיה מפקד המוזח, ואשר עמד להשתחרר בחודש ינואר, שומע מפי אחד החיילים כי תאריך השחרור שלו יהיה בעוד כחודש. „כבר קשה לי להאמין" הוא מעיר בחיוך.

החבורה מתכנסת קבוצות־קבוצות. יושבים ושומעים מהחוויות המבעיתות של המלחמה שעברה עליהם. „אפשר לשבת כך ימים ולילות, לספר ולספר בלי סוף" אומר צבי זוהל, המכונה בפי כל „ציפר־פר".

בקולות השמחה נשמע גם קולו הצרוד קמעה של אביהול פלד, אשר חייו הוענקו לו מחדש במתנה, לאחר שנפצע קשה במהלך הקרב במוזח. ד"ר ורבין הצילו ברגע האחרון בביצוע קנה־הנשימה ועתה הוא יושב בחברתם. בשעות הקטנות של הלילה, לאחר שהרימו כוסית ואכלו, פותחים בשירה. „עם ישראל חי" מהדהד קולם בשיר, כאילו הם מבקשים להמחיש כי לא חלום הוא זה כי אם מציאות...

מצב חירום בנמל בן־גוריון בגלל פיצוץ צמיג במטוס

מצב חירום הוכרז אתמול בצהריים בנמל התעופה בן־גוריון עקב פיצוץ צמיג במטוס „אל־על", שהמריא מלוד עם 120 נוסעים בדרכו לקופנהאגן.

המטוס המריא בשעות הצהריים בטיסה 459 לקופנהאגן. לאחר ההמראה הבחינו האנשים בקירבת המסלול ברצועה גדולה של צמיג שנותרה על המסלול. נמסר לקברניט מתוך חשש שאחד הצמיגים התפוצץ, דבר שיקשה על נחיתה מושלמת. הקברניט החליט לחזור ולנחות בלוד. ולקראת הנחיתה הוכרז מצב חירום בנמל ובקצה המסלול הוצבו אמבולנסים, רכבי חילוץ ומכוניות כיבוי. המטוס טס לעבר הים ושיחרר כמות ניכרת של דלק כדי להקל על הנחיתה. לבסוף נחת נחיתה מושלמת ונעצר על המסלול. עם תום הנחיתה בוטל מצב החירום בנמל.

נוסעי המטוס הורדו ממנו והוסעו באוטובוסים לבית מלון. אנשי התחזוקה של „אל־על" עוסקים בינתיים בתיקון המטוס, וכפי שנמסר ייצא לדרכו בתום התיקון. (ע)

זכה ב־500 ל"י בהגרלה השבועית של חידון „דבר" 1974

בהגרלה שנערכה בין פותרי חידון דבר מס 8, שהוגש ע"י „שטוק" זכה מרדכי גבאי מגבעתיים, ברזוסוב 38/א', ב־500 ל"י מתנת „שטוק".

מרדכי גבאי השיב נכונה על 12 השאלות בנושא „גפן ויין בתנ"ך" ועל 4 השאלות הפרסומיות של „שטוק".

תלוש הפתרון הוחזר לשק התשובות. שהגיעו למשרדי „דבר" והוא זכאי להשתתף בהגרלת הפרסים הגדולה. שתיערך בגמר החידון.

מפלגת העבודה הישראלית
המוסד לבקורת ולבירור עתירות

ישיבת מזכירות המוסד

תתקיים ביום ראשון, כ"ג אדר תשל"ד. 17.3.74 בשעה 16.00 (4 אחה"צ) במשרדנו, בבית מרכז המפלגה.

השבוע ביד יצחק בן־צבי

יום ראשון, כ"ג אדר תשל"ד — 17.3.74 (באנגלית)
תולדות חקר ירושלים — מר דן בהט
יושב ראש — פרופ' אברהם הלקין
יום שני, כ"ד אדר תשל"ד — 18.3.74
תולדות מערת המכפלה והמבנה שמעליה —
מר שמעון ארזי
בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים

יום שלישי, כ"ה אדר תשל"ד — 19.3.74
יום חמישי, כ"ז אדר תשל"ד — 21.3.74
קורס ירושלים למורים
בשיתוף עם הרשות המשותפת להשתלמות עובדי הוראה — משרד החינוך והתרבות

יום רביעי, כ"ו אדר תשל"ד — 20.3.74
„ארץ ישראל בתלמוד ארץ ישראל" —
פרופ' אפרים א. אורבך
דברי פתיחה — הרב ה. מ. לויטס
הציבור מוזמן

יום חמישי, כ"ז אדר תשל"ד — 21.3.74
קתדרה לחוקרים בתולדות ארץ ישראל ויישובה
הנושא: אמנות נוצרית מקומית בירושלים הצלבנית
מרצה: ד"ר נורית כנען

משתתפים בדיון: פרופ' משה ברש
פרופ' בצלאל נרקיס
יושב ראש: פרופ' יהושע פראוור
מרכז: פרופ' יהושע בן אריה
הזמנות ביד יצחק בן צבי, ת.ד. 7660 ירושלים טל. 38201—2

ברית התנועה הקבוצית

למוזמנים לכנס המשותף של מליאת מזכירויות התנועות הקבוציות

אנו מודיעים על שינוי מועד.

הכנס יתקיים באפעל ביום חמישי 28.3.74 ולא ביום ראשון 17.3.74

פרטים על תוכנית הכנס וסדר היום נשלחו בחוזר נוסף למוזמנים.

המוסד לבטיחות ולגיהות

משתתף באבלם הכבד

של מנהל המוסד

מר נפתלי עמידן ומשפחתו

בנפול הבן

בועז הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

במלאות 6 שנים לנפילת בננו היקר

זאב (זאביק) אלתרמן ז"ל

בפעולת כראמה

תתקיים אזכרה ביום ראשון כ"ג אדר תשל"ד 17.3.74
בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין
בקבוצת משמר השרון

המשפחה

אנו מודיעים בצער על מותו של
בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר

בניהו טומשוב

הלויה היום, יום ששי, כ"א באדר תשל"ד 15.3.74
אוטובוס יוצא מביתנו, בעפולה, רחוב שרת 45.
בשעה 2 אחה"צ

המשפחה האבלה

ביום ראשון כ"ג אדר תשל"ד 17.3.74
בשעה 3.30 אחה"צ
נעלה את זכרם של יקירינו

ד"ר ישראל רבקאי ז"ל

במלאות 20 שנה לפטירתו

רבקה רובין ז"ל

במלאות 6 שנים לפטירתה

מתאספים בבית הקברות בנחלת יצחק

המשפחה

אנו משתתפים בצער חברינו

מרים ומגדל בר־גיל

בנפול בנכם היקר

יורם בר־גיל ז"ל

במלחמת יום הכיפורים

בית קבוצת שילר

תודה למנחמינו באבלנו הכבד
במות

סמל **דהבי יובל ז"ל**

אשר נפל במלחמת יום הכפורים בחזית הצפון

אשתו: זיוה
הוריו: שולה וצבי
אחותו: אסנת
אחיו: גיא

למשפחת דהבי

אתכם באבלכם הכבד בנפול בנכם

יובל הי"ד

אשר נפל במלחמת יום הכפורים

מושב ברק

אנו משתתפים בצערם של החברים

אהובה ושמעון בוברוביצקי

במות בנם

זאב ז"ל

שניספה בתאונת עבודה
חבר קבוץ ראש הניקרה
ולא תוסיפו עוד דאבה

הועד המחוזי בדרום של
הפועלים היציבים והקבועים בסולל בונה

מפלגת העבודה הישראלית
מחוז תל־אביב

משתתפת באבלן הכבד של משפחות

ויינר ליכטנשטיין

על מותה לא עת של הרעיה והבת

דליה ז"ל

למר זאב ויינר ומשפחתו

השתתפותנו הכנה על מותה ללא עת של הבת

דליה ז"ל

אגודה צרכנית שיתופית
תל־אביב — גן השרון
ההנהלה

כואבים את מותה של האחות והידידה עטרת ראשנו

דליה ליכטנשטיין - ויינר

המורה המוצבת בתיכון עירוני ד' ביפו

הלויה תצא היום, יום ששי, כ"א אדר תשל"ד, 15.3.74, בשעה 12.30 בצהריים, מבית הלויות, רח' דפנה 5 ת"א. לבית הקברות בקרית שאול

האבלים:
ההורים: טוביה וזאב ויינר
בעלה ובנה: יונה וחן ליכטנשטיין
אחותה וגיסה: זיוה ומנחם פלוק
ומשפחות: ליכטנשטיין, ויינר, לרר

יושבים שבעה בבית ליכטנשטיין בת"א, רח' שרת 37

עם **טובה וזאב ויינר**

אתכם באבלכם הגדול
על מותה ללא עת
של בתכם

דליה

מרכז משען ועובדיו

למנכ"ל מרכז משען

החי' זאב ויינר ומשפחתו

תנחומינו הכנים
במות בתכם

דליה

מוסדות בתי אבות:
הולון
כרמל
אפעל
קסטן
רמת־אביב

למנהלנו

החי' זאב ויינר ומשפחתו

אתכם באבלכם
במות בתכם

דליה

מוסדות ילדים:
אונים
עלומים
אפל
כרמית
אורים

לחברנו **זאב וינר ומשפחתו**

אתכם אנו באבלכם הכבד
במות

דליה ז"ל

„משען" סניף חיפה
ההנהלה והעובדים

לחברנו **זאב ויינר ולמשפחה**

אתכם באבל
על מותה ללא עת של בתכם

דליה ז"ל

חרות בע"מ

כוח המיקוח של ישראל

מאת הגי אשד

לקראת סיבוב השיחות הבא עם שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר במגע להסכם ההפרדה בין ישראל לסוריה כדאי לזכור ולהזכיר את כוח המיקוח שיש לישראל כלפי ארה"ב, את מקורותיו ואת מגבלותיו. אם תדע ישראל להשתמש כהלכה בכוח המיקוח שיש לה, היא תוכל להגיע להסכם הפרדה עם סוריה בתנאים מתקבלים על הדעת.

המקור העיקרי לכוח המיקוח הישראלי הוא דווקא זה הנובע במדיניות הדטאנט והפשרני במדיניותו של קיסינג'ר, אם כי אין להתעלם גם מהמקור המשני של כוח המיקוח הישראלי הנובע מגלי הביקורת והספקנות כלפי קיסינג'ר ומדיניותו, ההולכים ומתגברים הן בבתי הקונגרס והן באמצעי התקשורת ובעיקר בחוגים האקדמאיים והליברליים בארה"ב. את המקור המשני הזה יכולה ישראל לראות בשלב זה כרזרבה לעתיד לבוא, שמוטב לא להשתמש בה לפני שתתגבר יותר ההתנגדות לקיסינג'ר ולפני שיוברר, כי אין מנוס מלהזדקק לה. עובדה היא שמסיבות שונות, שלא כדאי להאריך בהן, מתחזקות בארה"ב מגמות אנטי־סובייטיות של חשדנות כלפי מדיניות החוץ של ברה"מ, חששות מפני עוצמתה הצבאית הגוברת וחרדה מפני המשטר הסובייטי ויחסו אל היהודים והחוגים הליברליים. מתרבים הקולות בארה"ב, שמדיניות הדטאנט מועילה לברה"מ יותר מלארה"ב ושאדריכל מדיניות זו ד"ר קיסינג'ר משלה את העם האמריקאי ואולי את עצמו בהצלחתה ובתועלתה, תוך התעלמות מסכנותיה ומנזקיה.

אחד המבטאים המובהקים ביותר של מגמה ביקורתית זו הוא סנטור הנרי ג'קסון, וקיומו ופעילותו בזירה האמריקאית הם בלי ספק נכס ומקור עוצמה לישראל וליהודי ברית המועצות. דווקא משום שגם ישראל אינה יכולה לבחור עצמה כליל ממידה של ספקנות וביקורתיות כלפי קיסינג'ר, אף על פי שעד כה לא פגע בה לרעה, שומה עליה לא להביך את סנטור ג'קסון ולא לעבור בשום פנים את הגבול של שמירה על תמיכתו ואהדתו.

אבל, כאמור, לפי שעה אין כל צורך לראות בסנטור ג'קסון ובמגמה שהוא מבטא את המשען העיקרי של ישראל בארה"ב ויש אף להימנע מניצול המחלוקת בינו לבין שר החוץ האמריקאי ומדיניותו. בשלב זה יכולה ישראל להתבסס על מדיניותו של קיסינג'ר הן כלפי הערבים והן כלפי הסובייטים, לפעול במסגרתה ואף לסייע לה על ידי התפקדות עם קיסינג'ר עצמו ועם מהלכיו. סיוע זה מתבסס על ההנחה שישראל היא גם השוט וגם הגזר בידי קיסינג'ר כלפי הערבים. את דרכה הזהה למצרים ואף ליתר מדינות ערב משלמת ארה"ב בעיקר במטבע ישראלי וביתר דיוק בסחורות ישראליים, שפרעונם ההדרגתי והמתמשך תלוי במידה רבה באוזר ברצונה ובהחלטתה של ישראל.

אם יפעיל קיסינג'ר לחץ דראסטי על ישראל, כדי שתבצע נסיגה רבתי מהשטחים הוא ישחט בכך את התרנגולת המטילה ביצי זהב. שהרי, כאמור, מיד לאחר שהתמנה לתפקידו כשר החוץ בחודש ספטמבר 1973, היינו לפני מלחמת יום כיפור, כינס אליו קיסינג'ר את שרי החוץ הערבים שבאו לעצרת או"ם בניו יורק והבהיר להם בלשון ברורה, כי מברית המועצות הם יכולים לקבל נשק ותמיכה מסוגים שונים, אבל את הדבר העיקרי שבו הם חפצים, את השטחים שבהם מחזיקה ישראל, יכולה רק ארה"ב להחזיר לערבים. אם יוחזרו השטחים במהירות גדולה מדי ולאחר שיוחזרו — יאבד קיסינג'ר את הפיתוי העיקרי לערבים לחזור אחריו. וה"לא" הישראלי לגבי ההיקף והקצב של הנסיגה הנדרשת על ידי הערבים פועל, לכאורה, לקיסינג'ר. מאריך את התהליך ההיזור הערבי אחרי ארה"ב ומאפשר הבשלה של פירות רבים יותר הן לארה"ב והן לישראל. כל עוד מקיימת ישראל במדה של נכונות עקרונית לשאת ולתת על נסיגה תמורת צעדים מקבילים והדדיים של הערבים לקראת שלום, היא מקיימת מכלול כוח מיקוח הנובע ממדיניותו של קיסינג'ר ומסייע לה.

עד כאן הגזר. השוט הישראלי הונף בשלב הסיום של מלחמת יום כיפור, כאשר הובא הנשיא סאדאת למצב, שבו נאלץ לפנות לעזרת ארה"ב כדי שתציל אותו מהאיום של התקדמות צה"ל לעבר קאהיר. לאחר שהוברר לסאדאת, שהצבא המצרי אינו מסוגל לעכב זאת ושהסובייטים לא יורשו על ידי האמריקאים להתערב להצלת קאהיר והארמיה השלישית המכותרת, אין צורך להזכיר ולהוסיף כאן זה פעם אחר פעם. החוויה הזאת של ימי 18 ו־19 באוקטובר ואילך הסיפקה לנשיא סאדאת והעיקר היא הספקה לד"ר הנרי קיסינג'ר, שכל מדיניותו הנוכחית בזירה התיכון יונקת את כוחה מאותו רגע, שבו חש סאדאת כי הוא נאלץ לפנות אל ארה"ב בבקשת עזרה והצלה. הליכת ישראל עד לקאהירה, שבה תחדל להיות איום פוטנציאלי על ארצות ערב הנקבים בידי קיסינג'ר את השוט העיקרי המסייע לביצוע מדיניותו.

עובדה היא, שאחד השיקולים העיקריים של קיסינג'ר כלפי המצרים, כפי שהדבר מתבטא בפרסומים השונים הוא שעליו להתחשב בגבולות אפשרויותיה של ישראל לצעוד את הוויתורים הדרושים. בהקשר זה מוכרים היטב הקשיים הפנימיים בישראל של מערכת הבחירות, על קשיי הרכבת הקואליציה ואפילו על עמדות "הליכוד" והמפד"ל (ראה כאמור מאמרו האחרון של איחסאן עבד אלקודוס ופרסומים מצריים אחרים באותה רוח). על אחת כמה וכמה שמדיניותה של ארה"ב מבוססת על הבטחת חיזוקה הצבאי והכלכלי של ישראל. גם אם מתעכבים פה ושם אישורים של סיוע כספי וצבאי אמריקאי לישראל, בשלבי הביצוע השונים וגם אם נעשים עיכובים אלה כדי לרכך את עקשנותה של ישראל בשאלות שונות — אין מקום לסכנה, כי יש גבול לעיכובים אלה מצד ארה"ב. כאשר תתעקש ישראל בכל תוקף בנושא שיראה לה חיוני ביותר, תבוא לידי ביטוי המגבלה האמריקאית הנצבית על אי־החלשת ישראל ועל אי־פגיעה בה מעבר לנקודה הסיכון שבה תחדל ישראל להיראות כאיום צבאי מסוכן בעיני הערבים. דווקא מדיניותו של קיסינג'ר מבוססת, כאמור, על כך שאפשר יהיה להשתמש בישראל גם כשוט וגם כגזר כלפי הערבים.

כוח המיקוח הישראלי כלפי הסובייטים נובע מדרגת ההזדהות וההתחייבות האמריקאית להגנה על ישראל שהגיעה לשיא חסר־תקדים במלחמת יום כיפור ולאחריה. לאחר שהפכה ישראל ל"לקוח" אמריקאי מובהק מנקודת ראות סובייטית, הרי כל פגיעה סובייטית בישראל כמוה כפגיעה ישירה בארה"ב וכהשמטת הקרקע מתחת למדיניות הדטאנט של קיסינג'ר.

כל זה בתנאי שתגביל ישראל את הפעלת כוח המיקוח שלה למסגרת מדיניות הדטאנט ולא תתייצב כנגדה ולא תיראה כפועלת להכשלתה. מלאכה זו היא מלאכתם של סנטור ג'קסון ושל כל יתר האמריקאים הרוצים להכשילה, או להגבילה. ישראל מצדה יכולה וצריכה להסתפק בהתבקות תקיפה להבטחת האינטרסים החיוניים ביותר שלה ושל יהודי ברה"מ בכלל זה, ואף להשתדל להאריך את תהליך המשא ומתן וההידברות על הסדרים חלקיים שונים עם ארצות ערב, כדי שתהליכי המשא ומתן, ההסכם וההתקדמות לקראת שלום יעמיקו לחלחל לתודעה הערבית ולמרקם החברתי המדיני בארצות ערב.

ועידה שכמותה לא היתה

מאת יוסי ביילין

ייתכנו הערכות רבות על הוועידה הי"ב של ההסתדרות, אולם איש לא יאמר, כי היתה זאת ועידה משעממת. ותיקי ההסתדרות, וראש הממשלה ביניהם, היטיבו אותה לוועידות ההסתדרות הראשונות. לא השתתפתי באותן ועידות. אך קשה לי לא להסכים עם הדעה הרווחת, שוועידה כזאת עדיין לא היתה בהסתדרות. ספרי ההיסטוריה מכחישים אכן כמה מדברי הנואמים על אידיליה בין "גדוד העבודה" וההסתדרות או על ההלכה המנצחת לחברת העובדים עוד לפני 1923, אבל לא נזדקק עמם בדקדוקי עניות, ונסכים שגם אם היו סערות, מריבות ומחלוקות אישיות בעבר, לא הגיעה "רמתן" לזו שהופגנה בוועידה הי"ב.

הופעתם של "הפנתרים" היתה מעניינת במיוחד. היה מרגש לראות את סעדיה מרציאנו יושב ליד שולחן הנשיאות, כנציג סיעתו, בשורה אחת עם גולדה מאיר, משה דיין, ישראל גלילי וישראל ישעיהו. אך בעקבות שריקותיהם וכרזותיהם של "פנתרים" הפכו את אולם היכל התרבות לאסיפת בחירות רבתי משעות הימים הרחוקות, והפרידו במידה רבה לדיונים ענייניים. אפשר למיין את סיעת "הפנתרים" לשני חלקים: האחד הוא הפוליטיקאים המקצועיים, שעברו ברובם דרך ארוכה למן מפ"ם — או אפילו מפא"י — דרך "העולם הזה" או המפלגה הקומוניסטית עד ל"פנתרים". בראשם עומדים שלום כהן, המאות להניף כרזות והמהמה אותם בגידהה, ובעיקר גלעדי, דובר התנועה, שניהם מרבים לחייך, להצמיד ידיים עם נציגי רוב הסיעות האחרות ומשחקים משחק פרלמנטרי למופת. השני הוא ה"פנתרים" האמיתיים. אלה עולים לבימה ואינם מסוגלים להשלים משפטים, וקוראים — ללא הצלחה — מן הכתב. אולי כניסתם למסגרת היא אות כבוד לוועידה, אבל משונה לראות בחור בג'ינס מטופטף, שראית אותו מחולל מהומה באחת הקלפיות שביום ביום הבחירות להסתדרות, והנה הוא יושב, רגליו על משענת הספסל שמתחתיו וסמל הוועידה תקוע בדש בגדו, סמוך לשרשראות שהוא עונד על צווארו. אחד מבירי המערך לחש לשכנו, כי בחור זה הוא מועמד לרשת את תפקיד מזכיר חברת העובדים. והשכן קיבל זאת כמעט ברצינות, מה שמוכיח שהכל יכול היה לקרות בוועידה הי"ב.

להפרעות, שבאו בעיקר מהשמאל הקיצוני ומהימין הלא־כל־כך קיצוני, התלוו הסכמים בלתי־סבירים. נציג ברית־שלום [?] מטעם "מוקד" נאם בפני באי הוועידה כתוצאה מהסכם "אי־הפרעה" מצד "מוקד", ו"הפנתרים" היו אמורים להודיע אם תקבל אותם ראש הממשלה לשיחה. ההסכמים, שמקורם סחיטה פשוטה, לא הצליחו.

היחסים בין הבמה לאולם היו "חמים" מאוד, ורבים מן המשתתפים עלו על הבמה והביעו את מחאתם. הסדרנים הגברתניים מ"הפועל" וקור־רוחו של בקר, מזכ"ל ההסתדרות לשעבר ויו"ר נשיאות הוועידה, הם שהשיבו ריקם חלק מן המתפרצים. כצפוי נאבקו נואמי כל הסיעות על משך נאומיהם, העקשות של יושב־הראש מנעה מרבים לסיים את דבריהם. ליחיד שלא נכנע היה תימני קשיש, ארוך־פיאות ובעל זקן סב, נציג רשימת התימנים, אשר נאם ולא שעה לנקישות הפטיש. מעטים מן היושבים באולם הבינו את דבריו, אם כי יודעי דבר אמרו לי, כי היתה זאת עברית, ואפילו עברית רהוטה. בניגוד לאחרים שניסו להתמקח עם יושב־הראש, הוא לא הסתכל כלל לעברו של בעל הפטיש המאיים והמשיך לדבר בשטף מהיר. נזכרתי במערכון של זהר ואיינשטיין על חידון התנ"ך. בקר היכה על השולחן כמה פעמים, הקהל הייך, בקר פרץ בצחוק ולא עצר בעדו. הקהל מחא כף והתימני הזקן סיים לומר כל מה שהיה לו לומר וירד מן הבמה בחיוך מנצח.

לכרות הרוב המוחלט של המערך התוצאות שכל הצעות הוועדה המתמדת יתקבלו. היו כמה הפתעות בצורת ההצבעה. היתה התרוצצות רבתי של נציגי סיעות, וביניהם בלטו הרב מנחם הכהן, ראש "העובד הדתי", אלכס מסיס ממר"י ומתי מגד מ"מוקד". בספסלי ה"ליכוד" נשמעו כמה פעם קריאות למנות את הקולות ולא להסתפק בציון של "רוב ומיעוט". אך כאשר פנה יושב־הראש אל הנהלת הסיעה פסקה האחרונה בכל המקרים שאין צורך בכך. סיעות המיעוט הרחוקות זו מזו בבחינה אידיאולוגית, כמו "מוקד" ו"העובד הדתי", הצביעו יחד בכמה עניינים. אחת מהצעות ההחלטה הראשונות היתה בענייני האיגוד המקצועי. סיעת "העובד הדתי" הציעה הסתייגות, שלפיה תצרף ההסתדרות הקמת בתי־כנסת במקומות העבודה לעובדים דתיים שיבקשו זאת. בעד ההסתייגות הצביעו 64 נציגי "העובד הדתי" ונגדה לא הצביע איש. אנשי הנהגת המערך, שלא רצו בהסתייגויות תבעו מן הרב מנחם הכהן, שהוא חבר כנסת מטעם המערך, להעביר את העניין לדיון בוועד הפועל של ההסתדרות. אך הרב עמד על דעתו וחברי סיעתו החלו מעתה לתמוך בכל הצעות הוועדה המתמדת לבד מזו העוסקת בקליטת עליה.

אך בדרך כלל היו ההצבעות אוטומטיות, ומי שיעיין בספר ההסתייגויות יראה, כי הצעתה של סיעת "אחדות", שכללה את המשפט הבא בלבד: "לפעול למען עליה המונית וקליטתה בעבודה, בשיכון ובחברה הישראלית בתנאים ללא הבדל ארץ מוצא", נדחתה בידי צירי הוועידה ברוב קולות גדול.

ההתלוצות על סף תגרת־ידיים ומעט מעבר לה איפיינו את ועידת ההסתדרות הי"ב. גם בעבר היו מיעוטים מבוטלים בוועידת ההסתדרות, אך הדברים לא הגיעו לקיצוניות כזאת. לשיא הגיעו הדברים בישיבת הנעילה. נתן אלבוחליו, שהשיב להסתייגויות בתחום המדיני תקף את רק"ח על התנגדותה לקיומם של עם ישראל ומדינת ישראל, ותקף את מר"י באותו נושא, בנוסח מתון יותר. אורי אבנרי עלה על הבמה חיוור כסיד וניסה למחות ונטל את המיקרופון מידי היושב־ראש. בקר לא ויתר; על הבמה עלו אלכס מסיס, מתי מגד ונציג רק"ח אירנה, ופניהם לעבר אלבוחליו. הדחיפות ההדדיות הגיעו כמעט לתגרת־ידיים, שנמנעה בשל נחת זרועם של גברתני "הפועל", גברתנים שהגנו גם על נציגי המפלגה השבירית המצופים סביב שולחנם בשאתי הבימה, ואשר מצאו עצמם לפתע באמצע התגרה.

אי־נוכחותו של בן־אהרון הורגשה במהלך הוועידה הרבה יותר בנוכחותם של נואמים אחרים. היו אלה, בעיקר, אנשי "מוקד" אשר תבעו להזמינו לנאום, וכשהודיע רפאל בש, כי בדברי יו"ר הישיבה הראשונה היה בכוונה להשתתפותו של המזכ"ל הקודם בדיונים, פרצו הם וחלק מאנשי הסיעה "אחדות העבודה" אל הבמה. נציגים רבים החלו נוטשים את מקומותיהם ומתקרבים אל הבמה, עד שהחלו להפסיק את דיוני הוועידה ולהכריז על התייצבותה של הנשיאות.

השעות המאוחרות של הלילה מצאו את הוועידה באווירה נינוחה הרבה יותר. ההפסקה שנגרמה בשל יציאת הנשיאות להתייעצות נוצלה לשירה בציבור בניצוחו של מזכיר ההסתדרות בפועל ירוחם משל. ליד המיקרופון החליף אותו שאול בן־שבתאי, אבל עד מהרה השתלט על המיקרופון אחד מחברי סיעת "העובד הדתי" שהחל פוצח בפרקי חזנות. נציגי השמאל החלו שרים "עקיבא ישיר לנו סולו", ומשהגיע להוציא את עקיבא גוף כי ישיבת הנשיאות. אולם בינתיים ערו בספסלי "הליכוד" "משל ישיר לנו סולו", ועל הבמה עלה נציג מסיעת "אחווה" ששר שיר כמחאה לקול תשואות חבריו לדעה.

רשימת חברי המוסדות שהובאה לפני הוועידה ולפני מועצת ההסתדרות, הוקראה במהירות ולא עוררה בעיות; קשה היה להבין במהלך ההקראה את מאבקי האיתנים שקדמו להכנתה, בעיקר במערך, כשסגניו היפה הצבע להבדיל את ייצוגן של הסיעות השונות, וכשאנשי הסיעות אינם מוכנים לוותר. את ה"פנים הקבועים", המוכיחים תמיד מחדש עד כמה היו הם חשובים, הותירו הנציגים, כרגיל, לאנשי הארגון הוותיקים.

Alitalia

ITALY'S WORLD AIRLINE

תל־אביב־רומא
יום יום
החל מ־1 באפריל 1974

יום א'
יום ב'
יום ג'
יום ד'
יום ה'
שבת
בשעה 14.00
מגיע לרומא: 16.15

יום ו'
בשעה 22.50
מגיע לרומא: 01.05 (שבת)

חברת התעופה עם זמני ההמראה הנוחים ביותר

צעת תקציב המדינה, שהגיש שר האוצר לכנסת, והתחזיות המצורפות אליה, מורות כי לכלכלת ישראל צפויה שנה קשה. א זו בלבד שהמשק צריך להתגבר על השפעת המלחמה, לא שעליו לשאת גם באי־הוודאות הנובעת הן מן המצב הבטחוני המעורפל והן מן הצורך לקיים גיוס־מילואים ברמה גבוהה. הרבה מבינים בתיקצב, והן מן התנודות הכלכליות החריפות ומצביעות את הפעילות הכלכלית העולמית. מצב זה נותן אותיו המדאיגים במאזן התשלומים החוץ, שבו צפוי גרעון של יותר משלושה מיליארד דולר.

מטבע הדברים משתקף מצב קשה זה גם בתקציב המדינה המוצע, אשר הסעיף הבולט בו הוא ההוצאה הבטחונית של 14½ מיליארד לירות — הוצאה קטנה במקצת מזו שהועמסה עם פרוץ המלחמה על השנה המסתיימת, אך עולה עליה תלויה על כל מה שידענו בעבר. החובה לקדם את ההתעצמות צה"ל בנשק בצד קיום רמה גבוהה של כוננות משאירה גמישות מעטה למתכנני התקציב ולמבצעיו. אף־על־פי־כן עשה שר האוצר מאמץ ראוי לשבח להגיש לבית לא רק תקציב מאוזן אלא גם לשריין בו סכום של 400 מיליון לירות כרזרבה למקרה שהפעילות המשקית תחייב מאמצים מכוונים לבטחת התעסוקה.

שר האוצר החליט — ולדעתנו בצדק — שלא לוותר על ביצוע הרפורמה במס הכנסה, אשר בעקבותיה יירדו השנה סים אלה ב־13% בממוצע. המגמה הזאת באה להגביר שלום מס־אמת, לעודד את רצון העבודה של הפרט ובסיכומו ביא להגדלת הגבייה ולא להפחתתה.

מתן בכורה להוצאות הבטחון בתקציב הוא כורח עליון ישראל, ואין להעלות על הדעת שאפשר לענות על כורח זה לי שיקופה תחום אחר. ממילא ברור, כי הרבה יעדים שיכולנו תור אליהם, אילולא התרחשה המלחמה, יושגו במועד מאוחר מן החזוי קודם. עם זאת נעשה מאמץ ניכר לשמור על מת שירותי הרווחה, ובכל הנוגע לשכבות הנזקקות ביותר, ף להרחיבם. את המחיר של הנטל הכולל יצטרך הציבור שלם בתחום הצריכה הפרטית. שלפי התחזיות לא תעלה השנה אלא אף תרד. בעניין הקונצפציה הזאת אין מקום לטענות גד האוצר: מתוך הבנה ומתוך תביעה, שלא תרד אצל אלה שלמעשה אין להם ממה לרדת, חייבים שאר חלקי הציבור הישראלי לתרום את חלקם למצב המיוחד שבו אנו נתונים ושיהדות העולם והעזרה האמריקאית תורמים את חלקם להקלתו.

לא תקריות בלבד

הוועידה הי"ב של ההסתדרות, שננעלה השבוע אחרי שנים וחצי ימי דיונים, זכתה לפרסום בלתי־רגיל בכלי־התקשורת לא בגלל תוכן הבירורים הרציניים בה. ריבוי התקריות, וההתפרצויות וההפרעות למהלכה התקין של הוועידה משעת טקס הפתיחה ועד מעמד הנעילה אולי מנע סכנת "שעמום" ממי שמחפש בידור צעקני בהתכנסויות כאלה. אך ספק אם היה לטובת הפלאת העניינים, שלמענו נקראה הוועידה.

יותר על כן: ההתנגשויות, שאף הגיעו לתגרות־ידיים, לא היו תוצאה אורגנית מן הדיונים אלא נראו כמעשה מכוון מלכתחילה לחבל בהם. רוב התקריות יצאו מתוך שורותיהן של הסיעות הקטנות מאוד המיוצגות בוועידה רק הודות לעובדה, שבבחירות לוועידת ההסתדרות לא מופעל אחוז חסימה. אם גם נכון הוא, כי קול הניתן לסיעה קטנה אינו צריך להיות שווה פחות מקול הניתן לסיעה גדולה, ודאי הוא, שאינו שווה יותר. הסיעות הקטנות חייבות ללמוד, כי אסור להן לנסות להשיג בקולות צעקה מה שלא השיגו בקולות הצבעה.

עם כל זאת תהיה זו טעות למדוד את הוועידה רק לפי רוב המהומה שהיתה בה. ועידה כללית, כאירוע המוני, מטבע הדברים קיימות מגבלות למידת היסודיות של הבירורים בה. אף על פי כן אין להמעיט כלל בחשיבות הנושאים בענייני החברה והפרט שנדונו בוועידה ושעל־ידי כך הופנו אליהם זרקורי ההתעניינות הציבורית. דומה שיש לציין כאן במיוחד את ההצעה שהעלה מזכ"ל ההסתדרות בפועל ירוחם משל להקים מרכז מקיף, אשר ירכז את הטיפול בבעיות עיקריות בתחום הסוציאלי: שיכון, חינוך והשכלה בצמוד לטיפול בשכונות. יש לקוות, כי לאחר כינון המוסדות המצומצמים של ההסתדרות ובחירת י. משל כמזכ"ל ייעשו צעדים מעשיים להגשמת הצעה זו — לא רק בדרך היצירה הפורמאלית של המסגרת החדשה אלא על־ידי מילוי המסגרת תוכן זה.

דחיית ביקור קיסינג'ר במוסקוה

דחיית ביקורו של ד"ר קיסינג'ר במוסקוה לא נומקה הפעם בסיבות "טכניות", וזאת למרות האפשרות שגם ביקור הנשיא ניקסון בבירה הסובייטית יידחה מן המועד המוסכם בחודש מאי לחודש יוני, ואולי אף לתאריך מאוחר יותר. דחיות אלה עומדות בניגוד לבהילות שציינה עד כה את מאמצי הנשיא ושר־החוץ שלו לקיים בכל מחיר את מדיניות ההפשרה עם ברה"מ. מדיניות שהפכה לסם־חיים לממשל האמריקאי נוכח ערעור סמכותו על ידי פרשת ווטרגייט. אולם באחרונה גברו בקונגרס, בזרועות הממשל ובציבור קולות הביקורת, המטילים ספק בתבונת ויתורים נוספים לברה"מ על מזבח ההפשרה והמצביעים על הפירוש החד־צדדי הסובייטי למושג זה, והוא: ההפשרה קיימת רק במידה שהיא מעניקה יתרונות לברה"מ, והיא חדלה להתקיים בשעה שיש בה כדי להעניק יתרונות לארה"ב. דווקא עתה, כאשר ביקש קיסינג'ר לסתור ספקות אלה, תרמה מוסקוה עצמה לחיזוקם.

שלושה צעדים סובייטיים בשבוע האחרון חשפו את יחסה האמיתי של ברה"מ להפשרה: ההודעה הסובייטית־הסורית, שפורסמה לאחר שני ביקוריו של גרומיקו בדמשק, ובה איום בעימות בין שתי מעצמות־העל אם יימשך המסע האמריקאי להגברת השפעתו באזור; התמיכה הסובייטית בחרם־הנפט הערבי, שהושמעה בלוויית זו לראשונה ערב ועידת טריפולי; והדרישה הסובייטית, אשר קיסינג'ר עצמו רמז לאופייה האולטימטיבי, שהוא יביא עמו למוסקוה את ביטול "תיקון ג'קסון".

ייתכן שקיסינג'ר נאלץ לדחות ביקורו כאשר הוברר, שזו הפעם הראשונה בפעילות הדיפלומטית המסחררת שלו לא יוכל לשלם למוסקוה את המחיר הנדרש בעד ההפשרה. ספק אם גם בתום השבוע הנוסף יוסר "תיקון ג'קסון" משולחן הקונגרס; והידיעות, כי שרי הנפט הערבים יחדשו ביום א' בווינה על ביטול החרם על ארה"ב עשויות גם ליטול את העוקץ מהתמיכה הסובייטית בחרם זה. נשארת בעיית סוריה — וגם כאן לא יוכל קיסינג'ר להביא למוסקוה הסכמה ישראלית לדרישות הסובייטיות־הסוריות הקיצוניות, אף כי יש נכונות ושאיפה ישראליות להגיע להסכם סביר.

שיא פרלמנט
צל הקאנצלר שלו

מאת שלמה שפיר

יום בו הגיעה משלחת האיגוד הסוציאליסטי באוסטריה הקאנצלר ד"ר ברונו קרייסקי, את הארץ אורח רם־דרג אחר סטריה, הוא נשיא הפרלמנט ברית האיגודים המקצועיים באנייה, המנמה עם הקו הקקן של אישים בעלי השפעה רת הסוציאליסטית בווינה. ליה בן ה־62, שמקורו באיגו ל הכתבה המכונן כיו"ר פד ת האיגודים האוסטריים כאז, נתוספה בשנים האחרונות בשרה הפרלמנטרית הרמה ב המשרה הפרלמנטרית הרמה. ידת ההסתדרות הי"ב השבוע האורח בעל הדרגה הגבוהה הוא ידוע זה שנים כידיד של ההסתדרות ושל ישראל טריה וגם בעת ביקורו הנו נתן מודים ביטוי לעמדתו תקופה המבחן במלחמת יום ורים בינתה ברית האיגודים יתגו את מעשה התוקפנות ה להבטיח לכל מדינה את להיות בשלום ובבטחון. אנייה שבא משורות עובדי בת הוא ממוצא חברתי שו קרייסקי האינטלקטואל בנו בנות הגדולה, ויש סוברים שניים בולטים בדעותיהם. לא יש גם סבורים שבאנייה בין אלה שהכריעו את קרייס לכלול את ישראל בתכנית, לאחר שחזילה בתעדיף הקנצלר ספק בדבר כדאיות ה. אולם פה בארץ, שעות ספו לפני בואה של משלחת ה רנציונל, כלכד ידיד הפ זכות על ראש ממשלתו מוכיר בברירותיהם. את ה שנוהל נגד אוסטריה. שנאו גופתה ללא צורך, קרייסקי וממשלתו מפולם שבר לבטל את מתן שרו מעבר לעולים. בברית הפו "ללא כל רעש וללא הע אפשרנו במשך השנים מע רבבות רבבות וגם לאחר מי החטיפה התהלכה לכבוד את עברו בשטחנו אלפים רבים מ". המשך מדיניות זו של ם פתוחים נתאפשר דווקא למניעת שפיכות דמים; לו אז קרבנות בנפש, עלולה תגובת חלקים מהציבור ל את המשך המעבר והעמי בסימן שאלה. יתר על כן: נאומים והצהרות של קרייסקי המתפרסמים ב"ארבייטרצייטונג" הסוציאליסטי מסתלפים לא אחת על־ידי אמצעי התקשורת והתעמולה הימנית הבורגנית; כך קרה גם עם הנאום בו גינה קרייסקי ביקורת על המדיניות הישראלית ששימש אחר־כך בסיס להתקפה על ישראל מצד נשיא פינלנד אורהו קקונן. הישראלים חייבים להודות מלב־רום על הגישה היהודית המיוחדת של הקאנצלר; מבחינה זו אין הוא יוצא־מן־הכלל, וכבר היו מנהיגים והוגי־דעות סוציאליסטים אוסטרים ממוצא יהודי, שקרבו לו בהסתייגות מהלאומיות היהודית. באנייה מלא הערכה לגבי תכונותיו האינטלקטואליות של קרייסקי, הנוהג לכתוב בעצמו את מאמריו ונאומיו הפרוגרמטיים. אילמלא היה עסוק שנים כה רבות בעניינים מעשיים כשר־החוץ ומאז 1970 כראש ממשלה, היה בעל מבנה עם גדולי התיאוריטיקנים של הסוציאליזם הדמוקראטי בימינו. ואכן, מי שמעיין בנאומיו ובמאמריו פרי עטו של קרייסקי אינו יכול לחלוק על קביעה זו.

ד"ר ברונו קרייסקי

אנטון באנייה

באיזו מידה גרמו פרשה שבאו וחילוקי־הדעות המדיניים בין הקאנצלר קרייסקי לגולדה מאיר להרעת היחסים בין אוסטריה לישראל? האם השתקף הדבר ביחסים ההדדיים בין מפלגות העבודה או בתנועה המקצועית? באנייה נמנע להעריך השפעות אלה: "אולי יש דעה כזאת אצלכם, שאתם רגישים מאוד לגבי כל צעד וצעד בגלל מצבכם המיוחד בשל היותכם מכותרים אויבים והמלחמה המתמדת על קיומכם, אך אין היא רווחת אצלנו. איננו מבחינים שקיימת מדיניות מרדעה של צינון יחסי וינה עם ישראל. כמדינה נייטראלית במרכזה של אירופה המעוניינת ביחסים טובים עם כל הארצות מצבינו, כמובן, שונה ממצבכם. אולם כמדינה שריבונותה נלקחה ממנה בסוף שנות השלושים ושלאחר מלחמת העולם השנייה היתה במשך עשר שנים תחת כיבוש ארבע המעצמות יש לנו הבנה רבה לצורך להבטחת השלום ושלמותה הטריטוריאלית של מדינת המזרח התיכון. בוועידות המפלגה הסוציאליסטית בחודש שעבר לא עלה הנושא כלל לדיון, אף לא באורח בלתי־רשמי. עם זאת נודע לקרייסקי בכל הנושאים הבין־לאומיים משקל מיוחד נוכח נסיונו המוכח בתחומים אלה", מסכים באנייה.

האם קיימים חילוקי־דעות בין המפלגות ביחס למזרח התיכון? "האופוזיציה, מפלגת־העם השמרנית, ניצלה את משבר שנאו מטעמים פוליטיים, אך אין זה מעיד כלל שהיא קרובה יותר לישראל מאשר הסוציאליסטים בעלי הקשרים המאורגנים עם תנועת העבודה בארץ. בעניין זה אין בדעתו להחרץ משפט..." כסוציאליסט ותיק, שאחרי דכוי מרד וינה היה כלוא במבצר עד 1937, רונו כנראה באנייה על הריגה הנפוצה בארץ בדבר עדיפות מעלות העם כבחינה ישראלית. הוא מוכיר את המוצא הלאומי של מנהיג האופוזיציה שלייננגר, שהיה נאצי בנעוריו, אך ממהר להוסיף שמשגיאות נעורים אלה אין, כמובן, להסיק לקחים לגבי ההווה.

הקאנצלר קרייסקי הביע הכרות את תמיכתו בזכות ההגדרה העצמית של הפלסטינאים והדבר אף נתפרש כתמיכתו בהקמת מדינה שלישית נוסף על ישראל וירדן. האם נדונה בעיית־כבתה זו גם במוסדות המפלגה או האיגודים האוסטריים? "לא היה דיון כזה, אך מדינאים רשאים להביע את דעותיהם". גם בעניין משבר האנרגיה לא נגררה אוסטריה אחרי ההיסטריה שהיתה אופיינית למדינות אחרות; אולם אין ספק שעמדת צרפת בפרשה עוררה תמיהה ותגובות שליליות בקרב הציבור.

בתפקידו כיו"ר ברית האיגודים האוסטריים שימש באנייה בקיץ שעבר יו"ר בפגישת נציגי האיגודים המקצועיים החפשיים והאיגודים הקומוניסטים בווינה, שלושה מכל צד, ובעקבות פגישה זו נערך בתחילת שנה זו דיון משותף בין נציגי האיגודים ממערב־אירופה ומבזרחה במסגרת ועידת ארגון־העבודה הבין־לאומי (איילו) ואף הוסכם על מפגש נוסף. האם יש לראות בכך תחילה של איחוד מחודש של התנועה המקצועית שהיא מפולגת מאז 1949? באנייה מחייב מגעים עם נציגי האיגודים הקומוניסטים על בסיס דו־צדדי ורב־צדדי: "ללא ויכוח אי־אפשר להוכיח את יתרונות המשטר הדמוקראטי". אך הוא מוציא מכלל אפשרות איחוד מחודש; אין הדבר עומד כלל על הפרק. האם עוררו האיגודים הקומוניסטים במגעיהם עם האיגודים האוסטריים את בעיית המזרח התיכון? "דומני כי הכירו שלא ניתן להשפיע עלינו ולהביאנו לכלל החלטות משותפות בעניין זה" — משיב באנייה באורח חד־משמעי.

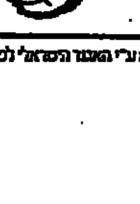

אנו נתגבר!

ממומן ע"י האגוד הישראלי לפרסום

هكذا من الأصل

„זרוע חינוכית — לא תעמולתית"

מאת חיים איזק

שמעון פרס אינו מקלה את עצמו: אין הוא מתיימר להיות קוסם וההסברה איננה בעקיפלא. בשיחה שבצע עם השר לעניני ההסברה, שיחה שהתמקדה כולה בתפקידו כמיניסטר-ישראלי החדש ולא התפליגה לשום נושא אחר שלפרס יכול להיות נגיעה בו, נקט לאורך כל הדרך גישה מהוססת של התענוה לגבי הסיכויים שהוא צופה למאמציו. אין הוא רואה את משרד ההסברה לא כמשרד מונופוליסטי ולא כמדריך יחיד לדעת-הקהל. הוא יודע, כמובן, שהסברה תלויה במדיניות ושלמדיניות רעה לא תועיל שום הסברה. אך הוא סבור, ש„מדיניות מוסברת" עשויה להיות מדיניות רעה" ובכך רואה הוא אתגר רציני.

לנוכח צניעותו בהערכת הסיכויים להצלחתו — ואין אתה יודע, אם צניעות זו היא סייג ליציפות בפני אכזבות אפשריות, או אם באה כאן לידי ביטוי ספקנות אמיתית — בולטת דבקת היעדים שהציב לעצמו ולמשרדו.

פרס מגבה זאת בקיצור אפיגראמטי. ב„מוקנקושית" בניית הצירות רואה הוא שלושה תפקידים למשרד-ההסברה: א) לחזק את העם לארץ; ב) לחזק את העולם אל העם; ג) לפענח את הביטויים החיוביים המוגהים ביסוד המדיניות של הממשלה.

והוא מפרט — תחילה בענין ההסברה כלפי חוץ: „אחת הבעיות העומדות לפנינו היא, בעצם: כיצד למנוע מתעתעים בהדגשת הבריות התכונה של ישראל הניצבת רק על חרבה ועל גבולותיה. ישראל מרעיה כיום בדיוק בלתי-באוזה, כאילו ריב באיזור כורח", ובהקשר זה „נתנה לכותרות רבות כל כך עד שהמאמצים עליה הלכו לאיבוד". ההסברה צריכה, לדעתו, להקנות מימד חדש, מימד עומק, לדמות ישראל בעיני העולם — ישראל של ההתיישבות, של הקיבוץ והמושב, ישראל של הצבייה בכל תחומי הפעילות האנושית. ישראל של האמנות („האם ידוע, למשל, שיש בישראל 5000 ציירים ?"), ישראל של התנועות ההפשית. דרך הדרכה מספר פרס, שלא מכבר שאל אותו מתנ-חוץ, אם כל עתוני ישראל הם בבעלות הממשלה. „עניתי לו, שככל הנראה אינו קורא עברית..."

האשר להלכי-רוח האנטי-ישראליים המטופחים עכשיו במקומות שונים בעולם, סבור פרס, כי אפילו אין תקווה שבסיכום ההסברה תצליח להפוך הגבים מוגים-מלכתחילה לידידי ישראל, אך המאבק של נפש הלא-יהודי, שאין לו דעות קדומות כלפינו, אינו חסר סיכוי. מול התעמולה הערבית המנוצחת אין ספק — אומר פרס — כי דרוש טיפול בקרשי הגרוטאים. למשל, שאלה הפליטים-אם ושאלת הפליטים הערבים לא הוסברו עד כה המבר יסודי מנקודת-הראות הישראלית. „הרוץ מספרים שנכתבו על-ידי יהודים, אין לך כיום ספר-ענין על בנושא הפלשתינאי".

בתשובה על שאלה מגלה שר ההסברה, כי אחת מתכניותיו הראשונות היא לעודד כתיבת ספרי-יסוד כאלה. הכוונה איננה, כמובן, להוציאם בהוצאה ממשלתית ישראלית, אלא לידם הוצאתם של ספריה שלמה, שתוכל להיות לעזר לאינטלקטואלים וביחוד לסטודנטים הווים בחוץ-לארץ".

פרס מאמין, כי בהסברה לחו"ל אין להדגיש את נושא הגבולות דווקא אלא יש להתרכז בנושא הקיום של ישראל. „אולי כיום שאנו כדוברים כל הזמן דרך קואורדינאטות גיאוגראפיות אנו מחמיצים את המסרה. כמה ישראלים יודעים מה הגבול בין דרום ויאטנאם וצפונה, בין קוריאה הדרומית והצפונית? כמה שיש להבליט, לדעתי, הוא כי זהו מאבק של עם קטן על קיומו. עם שתוך כדי מאבקו עם יריביו, שאולי קרוב עכשיו יותר לחיסול היריבות, בונה חברה חדשה".

פרס אינו מתעלם מקושי גדול העומד לפני ישראל בבואה להסביר את עצמה לעולם. „בתקופה ישראל, היה דור של בעצבי דעת-הקהל, שזכר מלחמה-העולם ה-

רואה עוד חי בקרבם המעטל אותם, במצבי דעת הקהל בימינו ודבים לשכנה ולהכביד את המבר הזה".

במצב זה רואה פרס את התחרות עם התעמולה הערבית כתפקיד קשה מאוד. „אבל במאפרשת על דברי המשרד הערבי: קולנו גבוה מקולנו, אפשר לדבר עליו: קולנו בנוך בקופתגר. אם יעלה בידו בתחום זה להשוות את היכולת להישגי הערבים — יצייד זאת כהצלחה. הוא חוזר ואומר, שלא היה רוצה ליצור ציפיות מוגזמות. „אם בבקרים הסופיים נביא לאובייקטיביזציה של הנושאים ובמקרים אחרים להבנה — אפשר לראות בזאת הוצאה טובה".

על ההסברה כלפי פנים אומר פרס, כי שלוש בעיות כרוכות בנפש האדם הישראלי: א) גידול כוחם של הערבים, ולא רק בכמות; ב) אי-שביעות-רצון מקצב גידול כוחנו, ביחוד בתחום העליה; ג) הספק לגבי כשרוננו להיות איש עם רעהו ולהיות כולנו עם בעיותינו. „כל שאלות אלה צריך לתת תשובות רציניות ואין לברוח מהן".

בעניין השאלה הראשונה — אומר פרס — אפשר לומר, שקידום העולם הערבי אינו בהכרח סותר את אינטרס השלום ושהבעיה המרכזית של ישראל היא, איך להתמודד עם הסכנות המאפיינות את תקופת-המעבר של התחיה הערבית. ש„התחילה ברגלה הצבאית ושאולי תסתיים ברגל המדינית". שר ההסברה רואה את ההידברות עם

בצדים לסייעו בעדה: אכן קרנות הכבוד הצבאיות. אבל יש גם סיכויים מדיניים. התפקיד של ההסברה בענין זה הוא לתת לציבור רקע ופרספקטיבה.

על השאלה השניה עונה פרס, כי על הציבור להבין שלמרות התמורה הכללית בחשיבות העליה כבר רב בחיזוקה של מדינת ישראל, הרי העליה והקליטה מובלות „מיהסגו אליהן".

ואשר לשאלה השלישית: לדבר קרסיה יש בהיר — אך גם פלט, היא מושתתת על הערכים והפוסות, יותר מאשר על אישים ה„פוליטים". ממשלה קואליציונית פירושה לא רק סתרי-כבר אלא נסיון של עיצוב מימשל בתנאי חופש מירבי ו„לפעמים כדאי לתת מקום לעוד עד ולא לקצץ בכנפי הויכוח שהוא נשמתה של הדמוקראטיה".

פרס אומר, כי משרד ההסברה שונה במשרדים ממשלתיים אחרים, בעוד שתחומיו אינם מוגדרים ומגובלים. לגבי היחס לשלים הדרשים, למשל, משתלבים תפקידיו בתפקידי משרד הקליטה; לגבי הצבא הוא חייב בתיאום עם דובר צה"ל; לגבי שאלות הקשורות ב„אידיאולוגיה לאומית" הוא פועל בשכנות למשרד החינוך. הרי שלפי תיאורו של פרס, אף כי סמכויות משרד ההסברה מוגבלות, שטחי-פעולתו חובקים עולם ומלואו. „זה לא משרד במובן המדויק, זהו מימד".

משרד ההסברה — אומר פרס — צריך לפעול כ„זרוע חינוכית, ולא תעמולתית; לשפה אהבה לארץ, הבנה לגורל העם היהודי; ליצור תרבות יחסים מעולה יותר". אין הוא בנית, שתהיה התגבדות לעקרונות אלה. „הרי כולנו מעוניינים שיהיה לנו הזה דופק ותקוה. אם יש כיום יאוש — הוא נובע בחידה רבה בחוסר הבנה. אנו מליכים את צלנו לפנינו".

האין צריך להגיד, שפרס רואה בנתן מידע אחד מתפקידיו העיקרים. משרד ההסברה — הוא אומר, „המבנים שהכניסו אינו-הוראת הרגע — צריך „להביא מידע לרש, ולא שהחדש יבוא אל מקורות המידע". באינטלקטואליזציה ובאובייקטיביזציה של המידע מוגנה, לדבריו, השיבות מבדרגה ראשונה. פרס איבר, כי אם יוזכה לדעת שמדיניות מסויימת של הממשלה אינה ניתנת להסברה בשום אופן, לא יהסס ליזום שינויים במדיניות הזאת, הוא יעשה זאת לאו דווקא בסמכותו כשר ההסברה אלא בתוקף הזכות השמורה לכל חבר הממשלה להעלות יוזמות.

דבריו של השר, הממונה בין השאר גם על הרדיו והטלוויזיה, בענין כלי-התקשורת מבטיחים בהירות רבה. הוא מודע למשקלם העצום של שירותי השידור, שיותם נזקקים להם מיליון וחצי מיליון צופים ומאזינים ושהם בלי ספק „בית-ספר טוב". אך האם יש ברצונו לסמן אותם יותר, כדי שגם עליהם תהיה הולכת כלי-תקשורת ממלכתיים מונופוליסטיים?

פרס אומר, כי סמכויות השר — לפי החוק — מוגבלות ואין הוא מתכוון לחרוג מהן. „המועצה הציבורית מבוססת על המנו והתוכנן. הדבר היחיד שביכ בידו לעשות הוא לנגות ולהשפיע „ככל אדם אחר הם כמבנה על ביצוע חוק רשות השידור". פרס בהרדי: „כשם שכל אחד יכול לכתוב מכתב למערכת, כך גם אני יכול לכתוב מכתבים. אני מקווה, כי המכתבים שאכתוב יקראו בתשומת-לב".

אך כדי שלא יתפרש המשפט האחרון כאזהרה מסותרת, הוא מוסיף מיד: „איני יכול להכתיב. אבל אני יכול לגרום ליוזמות. למשל, אני יכול להציע לטלוויזיה לעסוק יותר בשטח החינוך לאזרחות, תרבות יחסים, הצגת הארץ באור נכון. ברור שאם אנסה ליצור הדמית מסוימת — אתקל בקשיים".

כשואלים את פרס, אם הוא עצמו, כמסביר בעל כשר-ביטוי, מתכונן להופיע לעתים מזומנות על מסך-הטלוויזיה, הוא משיב, כי הוא אומר להשתמש בטלוויזיה רק כשיהיה צורך להסביר החלטות-יסוד של הממשלה, כמו ההחלטה על השינוי בסובסידיות. אך בדרך-כלל הוא חושש, שמגוף הופעות בטלוויזיה („חשיפת-יתר" בז'ארגון המקצועי) אינו בריא. חשיבות הוא רואה בהבאת קולה של הממשלה לציבור. „קול צלול, מובן ובהיר. אך ודאי לא בקול יחיד. ההסברה הממלכתית היתה כמשתתפת בהתחרות, אבל לא תנסה לפעול פעולה מונופוליסטית".

ולבסוף תשובות על כמה שאלות מכויות בענין עבודת המשרד:

● מה יהיה המנגנון שיעמוד לרשותו? תשובה: מנגנון קטן, תוך הפחתת סגל העובדים הקיים. „אשתדל לפעול יותר בדרכי השפעה וקשר מאשר באמצעות מנגנון".

● איך תהיה חלוקת התחומים בחו"ל בין משרד ההסברה ובין משרד החוץ? תשובה: עדיין מוקדם כדי לדבר על כך.

● האם יש לו מידע אישי בעניין ההסברה בחו"ל או האם הוא סומך על מה שמרווחים לו? תשובה: „כל מה שידעתי — מהקפי. יש הבדל בין מה שאתה יודע כאורח ובין מה שאתה צריך לדעת כנושא באחריות. ידע חובבני הוא רק מבשלה". פרס אומר שהוא ניגש לתפקידו מתוך התחררות בצורה כדעת קדושות. הוא עומד לקבל לו בקיאות בנושא עליה דיווחים מפי אנשים בנוסים בשטח ועל-פי האווה לעצמותיהם על כיבוחים בתחום התקשורת.

התשובה על השאלה האחרונה סוגרת מעגל: כמו דבריו בראשית של השיחה היתה גם היא בקול צנוע-זנענה. לפי מה — נשאל — יראה את מילוי התפקיד כהצלחה או ככשלון?

פרס: „להצלחה איני מקווה. אם ישראל תובן יותר בעיני עצמה תהיה — אראה בכך אי-כשלון".

איך מתאר לו שר ההסברה החדש שמעון פרס את תפקידו ● „יש להדגיש פחות את נושא הגבולות ולהתרכז בנושא הקיום". ● שלוש השאלות הגדולות המכרסמות בנפש הישראלי ומה התשובות שעל ההסברה לספק ● מה אומר שמעון פרס לעשות בטלוויזיה וברדיו?

„טאס" עונה לדיין

מאת דב אפל

בדרך כלל חולפים ימים כספר עד ששמאליסטים בחלונות הגבוהים במוסקבה להגיב על דברי ביקורת הנשמעים מפי מדינאים ישראליים.

אולם הפעם — כנראה בעקבות הפרסומים שניתנו לא רק בישראל להודעה המסכמת את תוצאות שיחותיו של גרומיקו בדמשק — נחפזה סוכנות הידיעות הסובייטית לגנות על דברי משה דיין בנוסח הנוכה המכון ליחסים בין-לאומיים בירושלים.

אלא שעורכי „טאס" התקשו להכחיש את טענותיו בצורה חד-משמעית ולכבר, כי לא היו דברים מעולם: ברה"מ לא ידעה כי המצרים והסורים רוצים לפתוח במלחמה חדשה נגד ישראל ולא היתה משובת בארוח פעיל בהכנתה. ולא זו בלבד אלא שכלי התקשורת של ברה"מ מעלים על גם את תרומתה הכבירה של התעשיה הצבאית הסובייטית ושל המומחים המדריכים הסובייטיים להישגיהם של המצרים והסורים במלחמת אוקטובר.

שר הבטחון של ישראל יכול היה, בעצם, להסתמך על מקורות סובייטיים רשמיים כדי להוכיח את אחריותה הישירה והמודעת של מוסקבה להכנתה, להתלקחותה ואף לניהולה של מלחמת יום הכיפורים מהצד הערבי. מכתבר שהפוליטביורו החליט לאחר ביקורו של ברז'נייב בארה"ב להיענות לתביעותיהם של סאדאת ואסאד ולהחיש את משלוחי הציוד הצבאי למען חידוש המלחמה נגד ישראל. יחד עם הציוד הגיעו כמובן גם המומחים המדריכים שאימנו את חילות מצרים וסוריה בהפעלת כלי המלחמה החדישים שסופקו להם.

מבצע זה היה מנוגד לחזה למדיניות מלחמה ברית שבתם ביוני 1973 על ידי ברז'נייב וניקסון וחייב את שתי המעצמות להימנע מללבות מוקדי מתיחות בחלקים כלשהם בעולם. אולם שמיניו של ברז'נייב בפוליטביורו, גרסו, שבאמנות מופרות לדוחו ולכתבו של ההסכם עלולה להעמיד בסכנה את מעמדה של ברה"מ בעולם הערבי ולחזק את טיענה של סין, כי הסוציאל-אימפריאליסטים מתנכרים למאבקם של עמי ערב נגד התוקפנות הישראלית תמורת הסדרים של האימפריאליסטים האמריקאים.

לכן ניתן לומר בצורה פרדוקסאלית, שמלחמת אוקטובר היתה במידה ניכרת תולדת התשתיות של המנהיגים הסובייטיים מהסלכרתיה השלילית של ההידברות בין ניקסון וברז'נייב על התפתחות היחסים בין ברה"מ לבין מדינות ערב. ב„פראבדה" מ-28 בפברואר הופיעה כתבה מקאהיר המפילה צדדיה מאלפות לצידקת הערכתנו זו. „אויביה של מצרים" — נאמר ברשימה — „ניסו ומנסים גם עתה לזרוע אי-אמון כלפי ברה"מ ומדיניותה ולעקור מלב המצרי הפשוט את רגשי אהדתו למדינה הסוציאליסטית הראשונה בעולם".

כותבי הכתבה ו. בולשאקוב ו. בלוזוב המתמודדים בבעיית המזרח התיכון ומכירים מקרוב את מצרים מבהירים, שהכוונה היא להצעולה המערבית הציונית. אבל אין הם מזכירים, שגם עתונאים מצריים, לרבות הסביין היכל הואיטאן עבד אל קדוס, עצמו לאחר ביקורו של ברז'נייב בוואשינגטון, כי ברה"מ הזהרה להידברות עם ארה"ב מבלי להתחשב באינטרסים של הערבים.

השתנואים הסובייטיים מעדיפים לעומת זאת להביא לידיעת קוראיהם את סיפורו של מנכ"ל הוועד המרכזי של האיחוד הסוציאליסטי הערבי על המערכה שמפלגתו ניהלה לפני מלחמת אוקטובר נגד התעמולה האנטי-סובייטית.

„הסברנו להמונים" — אמר — „שארה"ב נותנת נשק לישראל כדי להרוג ערבים ואילו ברה"מ מספקת לנו נשק כדי להתגונן מפני התוקפנות הישראלית". ההרצאות על נושא זה וברוח זו — מעידים כתבי „פראבדה", נערכו באותו זמן בשורות ביוחדות, מסום שה„תעמולה הריאקציונית של המערב בשותפא עם התעמולה של פקין ניסתה להחדיר לתודעתם של המצרים את הרעיון שברה"מ לא תעזור להם במאבקם נגד התוקפנות הישראלית". ליתר בהירות מצטטים בולשאקוב ובלוזוב את דברי חאפז גאנם, המזכיר הראשון של האיחוד הסוציאליסטי, כי „ההתרשויות באוקטובר (כלומר תוכנה של ברה"מ המוכנת להתלקחות של מלחמת אוקטובר ד.א.) הוכיחה בצורה בהירה, שהיחסים ההדדיים ההדוקים בין ברה"מ וארה"ב אינם נרכשים על חשבונם של עמים אחרים אלא, להיפך, מובילים להפגת המתיחות הבין-לאומית ולפתרונם של סכסוכים בדרכי שלום".

איבני בטוח, שהמזכיר הראשון של מפלגת השלטון המצרית ניסח את דבריו כפי שנוסחו ב„פראבדה". אולם גם מניסוחם ה„ברז'נייבסטי" של דבריו מתבקשת המסקנה, כי הסיוע הצבאי שאפשר לסאדאת לפתוח במלחמת אוקטובר נועד להפריך את הסכנה, כי ההידברות בין ניקסון וברז'נייב תהיה על חשבונם של הערבים. אין גם טעם להניח, שהמומחים המדריכים הצבאיים הסובייטיים לא דיווחו למארשאל של עזרתם בהיכנן השלהו של הנשק הסובייטי בשדה הקרב.

לכן בעורר תליתה סיפונו של „טאס", כי שר ההגנה של ישראל ביקש „להעביר על אחרים את אחריותו לפתיחת מלחמת אוקטובר". גם לא ברור, מדוע לדעתה של סוכנות הידיעות הסובייטית „כוחכת" היא האשמה, שברה"מ לא עשתה דבר למניעת המלחמה. אם ממשלת ברה"מ ניסתה, לאחר שסיפקה למצרים והסורים את הנשק שנדרש להם למען המלחמה, שלדם להימנע מהתקפה נגד ישראל ולא הצליחה, יכול היה „טאס" לזכור את זאת במפורש.

קשה גם להבין, מדוע לפי ההבנה של עורכי „טאס" יש ב„אחריות האישית" של משה דיין למלחמה ב-1956 ולמלחמת ששת הימים כדי להפריך את טענתו, כי ברה"מ ידעה על תכונה של מלחמת אוקטובר 1973 ולא עשתה דבר כדי למנעה. דיין הרי לא אמר, שמוסקבה ידעה חודשים או שבועות לפני תחילת המלחמה, מתי סאדאת מתכוון להפעיל את הציוד שסופק לצבאו אף ייתכן, שנציגי מצרים לא הודיעו למומחים ולמדריכים שבאו יחד עם הציוד ומתי הוא מוכן להוציא לפועל את התכניות האופרטיביות שעיבדו יחד עם קציניו הבכירים. דיין גם לא טען, שראשי הקרמל להבו על סאדאת או יעצו לו לנמר ולפתוח בהתקפה דווקא בשעה באוקטובר, דבלעות ספורים לפני פתיחת הקונגרס העולמי של שוחרי השלום במוסקבה.

במאמר מוסגר נציין, כי זכייה לאחר פרוץ המלחמה טען „לה מונד" בהסתמכו על מקורות מהימנים בדמשק שסאדאת הודיע למכורות על כוונתו לפתוח במלחמה ב-5 באוקטובר רק ארבעה ימים לפני יום זה. העתון הפאריסאי הזה שנקט בהמהלך המלחמה עמדה אנטי-ישראלית מובהקת הטיל בהזמנת „פראבדה" את האחריות להתלקחותה על מנהיגי ישראל, סונגבר אפילו במאמר מערכת על התנהגותה של ברה"מ בסכנה, שבמוסקבה היתה גילולות באמצם של הערבים אילו גילתה לניקסון את המועד המכום, הוך ידעה שהוא יעביר אותו לירושלים.

אכן אין פלא, שסוכנות הידיעות הסובייטית, הרף הדש הנגמר הפערות התפשר המאפיין את עודכיה, לא טרחה להפריך את ההאשמות שהטיל דיין בקשר לאחריותה של ברה"מ להכנתה והתלקחותה של מלחמת אוקטובר. ההאשמות האלה הרי הואבית בתוכנן את קו התעמולה הסובייטית במיכור הערבי.

לעומת זאת נראה שהמשנונים של „טאס" ביקשו להגיב על דבריו של דיין כסעיפים שאינם קשורים במישרין בעמונתיו כלעוצמה, אלא מתוך שיקולים הקשורים בדאגה ההדירקה של מדינות הגוף של הקרמל ובעבודת של ברה"מ בעולם הערבי. גרומיקו התכבע בהלוך שיחותיו עם סאדאת לסלם מחשבתיים לידידות הסובייטית הבורה המעכבת אספקת הציוד הצבאי החייכה הפוליטית ובו בזמן להציק ככל האפשר את קשריו עם ארה"ב ועם העולם הקפיטאליסטי בכלל.

הוא הגיע כנראה למסקנה, שעל ברה"מ לפעול במרץ כדי למנוע את סוריה בלהיגרר אחרי מצרים ולהבליט כי בלי התמיכה העקבית של מוסקבה יואלצו הערבים להסכים להסדרי ביניים עם ישראל ולבזבז את הישגי מלחמת יום הכיפורים.

בכאן גם ניכנה ההודעה המשותפת, שפורסמה עם תום ביקורו של שר החוץ הסובייטי בדמשק, הבטיה בהבנתה של סוריה לנקוט את כל האמצעים להחזרת השטחים והקובעת שכל הסדר הפרדת הכוחות חייב להיות מכולב במסגרת הסדר לפינוי כל השטחים.

יש, כמובן, לזכור שהודעות משותפות של מנהיגים סובייטיים ומדינאים הערביים אינם בהתאם בוגדר שברה"מ מתחייבת לסייע לערעורו במוצד קבוע ומודד בהגיאם לגולת שהפיה. וגם אין לראות בהודעה שסיכמה את שיחותיו של גרומיקו בדמשק מסבר הפכיל מידע מחייב והימין לגבי שונותיו, הביטויו והכליתו של הפרשה.

אולם דובה, כבוסקה ההודעה המשובה, שחוקא בעת ביקורו של גרומיקו בבירת סוריה פורסמו הידיעות על כוונה של אסאד להודיע את המלחמה ושהודעת הסיכום של ביקורו התפרסמה כשיחוד ראשי לסוגתיו אלה. אפילו אין זה כן הנמצא, שלכד הבקיון נכשא כוריה באפרי. שבכלכלת ישראל קיבלה את הידיעות בדבר כבנת המיתקפה הסוריה כדי להקרע כריה בין סוריה ובהם. בכל מקום, נהחה בוסיה לפנית על האטומית של דיין כדי להבהיר את הידיעות בדבר הגיבית-כביכול של הצבא הסו-דוהא בעת ביקורו של גרומיקו בדמשק ולהבהיר בהודעות זאת בהודיסם, שהיא הושבת בהסדר כוללני עסנסון ובהעבם שינעה מעל. בכחו וריבונה טריטוריאלית כל מדינות המזרח התיכון.

ברז'נייב וגרומיקו יודעים יפה, שבירות יכולה הבדל לתהודס רק על בסיס זה ולא על ידוד הגלקרינה הארופים כבלליו בהודעה הכבתפה שבכבת את ביריה גדי-ביורו-אסאד.

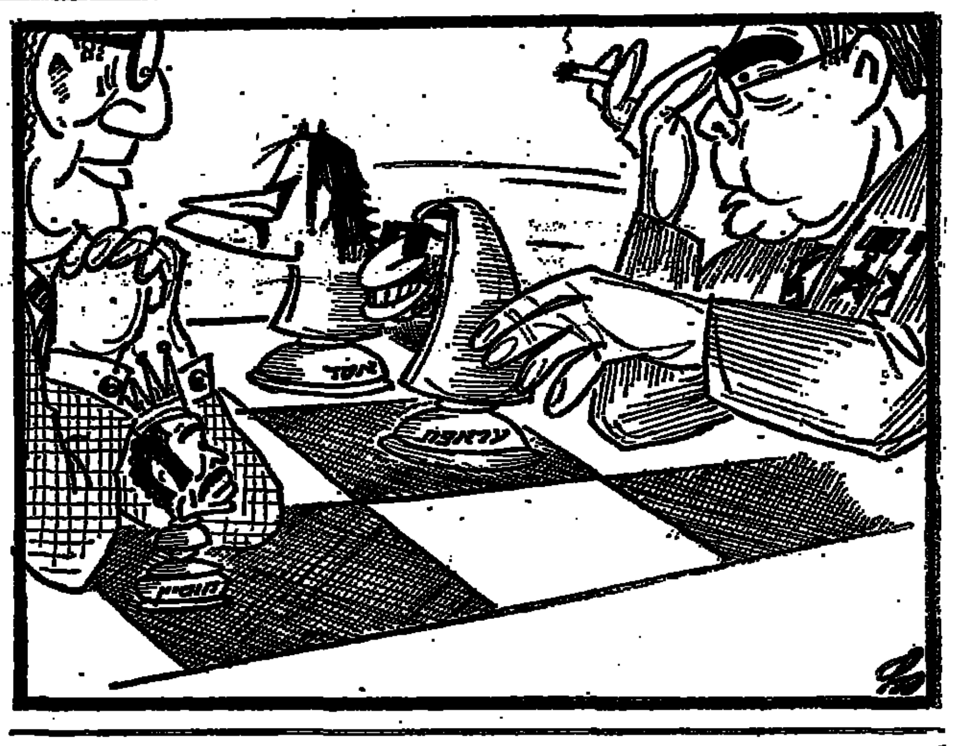

בין שני זרמים קטביים

מאת מיכאל אסף

„אני במצרים רוצים היום ובשיר. אני רוצים להרהיב את השפה הרוח והיצים שיהיו אצלנו שהיה מרקה לכאן להיות ולעשות. הרי האימה מקפה ואינה מהרהבת באנחנו היהם כמו תיפשת האוכלוסות ...אבל לו התמיינו כמשא המלחמה, היו מאמינו ומקמי מושכים לאירבונו, שבורק הקבוצה, ואל ההתהיו שנקום בהן הוליש לשיכת הרעבות לפרות ולג'ואמפיים ודירים לבאו... ואל עינינו הרבנות, שנשקם אותו. תנוהו לתן את החיים... ונבנה עיננו מהדש על שבתי הבדבר הברזיים... נבאל את האנשים: העצבים המנהיגים יעזררו... והו שעמד זמן רב ויישב עבה. והו שמבא מבלם תחת הארבה כמני הפבכה המצילים, ויצא לאוויר העולם... והאב ישוב לילדיו והבן אל הוריו... החיים יתיישבו ומנפשה יירגשו... ואלה שיחלו מיום החיים — יחיו... הרי שלכמן השיבה במיליוני עיניים בכמוך שנים רבות, אמן!"

„אל-אהבאר", קאהיר
אניס מנצור (אחד השרפרות של סאדאת).

לאחר הפסקת הלחימה, שהחלה ביום הכיפורים, נסדק המתנה הערבי שוב לשני זרמים קטביים. בראש הזרם הראשי עומדת מצרים והמבה בה — עד להסתבכות החדשה בעניין הנפט — אלג'יר, כלומר: שתי מדינות הנקראות מתאבנות. בראש הזרם השני עודו תחילה עיראק ולוב, אולם בחודש האחרון התהפך קאדאפי וחזר-בתשובה לצד מצרים. מתנגדי מצרים הפעילו, כמובן, את כל כוח השפעתם על סוריה, שעמדה יחד עם מצרים בחזית המלחמה ושמצרים עזבה אותה לשעה לבדה עד שנגלה את עניין הפרדת הכוחות. מפלגת „הבעת" השולטת בסוריה ובעיראק, מחולקת ומתנפצת בתוכה עד היסוד בהערכת דרכו של סאדאת והתנועתו כלפי סוריה לאחר הלחימה. יש רואים ביצים (למשל: מפירת ויציבת הטבטיים) המצוידים, שאמרו שלים טוריה, נמנה עם הגוף המתון של מפלגתה, בעיקר בכל הנוגע ליחסיה עם מצרים. ודאי אין לשכוח, כי המפלגה השלכת בעיראק קשורה קשר מהדק ביותר עם רוסיה. בו בזמן שסוריה של אחד כהלבבת בין מוסקבה, קאהיר, ריאד ובגדאד, ועתה יש להוסיף גם את וואשינגטון, אם כי בצורה האחרונה בלבד.

לקוטב המצרי הצטרפה באחרונה סודאן. ובכל פיסכה ערבית בצורה ודאי גם תוספות תוניס ומארוקו להמגה זה. וההתגוננות הגדולה ביותר היא במדינות עשירות הנפט שבחצי אי-ערב (כולל כוויות המפרץ הפרסי) ובראשן סעודיה. כמסובבת ביותר היא עמדת ארגוני המחבלים בימים אלה כלפי הקוטב המצרי וזרמו.

מה טיבו של הזרם המצרי? אולי גדול הסופרים המצריים בזמן הזה, תופיק אל-חכים הזקן (במצרים ראו בו בשעתו מועמד לפרס נובל בספרות), פירסם זה עתה שורה של מאמרים בשם „שיבת התודעה" (בעקבות יצירתו שתורגמה לשפות אחרות בשם „שיבת הרוח"). במאמרים אלה אין הוא בוכה, חלילה, את סאדאת ואף לא את מלחמת יום הכיפורים. המאמרים מוקדשים כולם לנאצר ולפעלו בעיקרו, כי הגדרת אל-חכים, טשטש התודעה של מכלול מצרים, השפוש ככהן, כדי לגנוב ראיית הגוף של מצריו — שהוא הרפתקנות, צביעות וזיוף. ועוד: טשטוש מכוון של עידן העבר המצרי, הקרוב (כ-1919, כלומר: תנועת זאגלול פחה, יוצר התנועה הלאומית המצרית, שהכשירה את הדרך לפני נאצר (תבדית) והרחוק גם יחד. הסופר, שנאצר התאמץ הרבה לקרבו אליו, מסיים את מאמריו בערך כך: הדבר כבר אינו בוהה, אך צריך לקום איש קיחזור את הספר: „שיבת התודעה".

באחרונה נתפרסם גם מאמר מאת אחד החשובים ביותר בין הפובליציסטים המצריים, אחמד בהא אל-דין שנושאו „התודעה האמיתית". כלומר: אי שהחברה הערבית, הרודמם ותסתגל לחברה מודרנית. שכגלויות חזקה תוך ניצול הכנסות הנפט, כל צד הנפט הערבי נשאב ההולך, אי-ש-תאבד את ההזדמנות האחרונה. הוא מסביר, כי הכסף בלבד אינו יכול לענות על צרכי החברה הערבית. אלא אם אוצר הכסף הנמצא בארצות דלות אוכלוסיה דהרבות, יושקע בארצות הערביות האחרות, חסרות נפט, אבל עשירות באוכלוסיה, ביד"ע וכו' וכו'. כמובן, הכוונה העיקרית היא להשקעת הכסף במצרים ותוך אי-תוך פעולות המדינות ליצירת אישיות ערבית עצמית וחזקה, שתגיע לפי הערכתו ל-340 מיליון נפש בסוף המאה (הערכה מוגזמת לפי הערכתי, כדי 100 מיליון נפש — מ.א.).

בעקבות פרסומים אלה ניתן לקבוע: מה שמאפיין את עמדת סאדאת ותומכיו בשעה זו הוא: א) השאיפה לחסל את מדינת ישראל בהווה איננה ניתנת להתגשם, כי אפילו רוסיה — ממצב זה או אחר — איננה מוכנה לתת יד לכך. לכן יש לפעול את תמיכת רוב מדינות העולם בתביעת הערבים להחזיר את האדמות שנכבשו ביוני 1967. זה המקסימום שאפשר להשיג בשלב זה. ב) המשכת המלחמה בישראל והוסר הסדר עמה — הסדר שרוב ארצות העולם ואולי גם מצרים רוצות לקרוא לו „שלום" — כשבכם בזבוז האפשרות, הניתנת ביחוד על-ידי ההכנסות מן הנפט לבנות חברה מצרית מודרנית, בריאה, חזקה. בכל אופן, מצרים איננה יכולה ואיננה רוצה להמשיך בדרך המלחמה וחייבת לעשות את הכל כדי להיות עצמה מודי בלחמה שתחלו בימי „המפלגת הבוקפת מיתוסי" (כך בפי אינטלקטואלים כצרים. אבסם לעתיצוה רק בחדרי חדרים) ובאשר שבת. מצרים גם חייבת להציל את יתר ארצות העימות עם ישראל וגם את תנועת המחבלים הפלסטינאים ללכת בדרכה של מצרים. ישראל ויריך צריכות לאפשר למצרים להצליח במשימתה ובהשפקידה כזרם הראשי בעולם הערבי הנוכחי. ג) הזרם הזה דוחה את הקיצוניים כפתרון לבעיות החברה הערבית והמשטרים הערביים. אמנם מתחשב הוא במציאות העולמית ובעזרה הגדולה שרוסיה הקומוניסטית הגישה עד כה ל-

(המשך בעמוד 19)

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללמודי חוץ
עיריית ירושלים
אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל
מודיע כי נותרו מקומות מספר
בלימודי תעודה דו-שנתיים בנושא:
ניהול הנדסי בבניה
בירושלים
הלימודים יפתחו ביום רביעי 20.3.74.
פרטים והרשמה:
1) הטכניון, השלוחה בירושלים, בנין הפירה, רחוב יפו 22 טלפון (02) 232251, בימים שני ורביעי בין השעות 17.00 — 19.00.
2) בטכניון בתל-אביב, רחוב ליסין 14, כל יום בין השעות 08.00—13.00, 16.00—19.00.

כל השירים ששרת בגנון ובגן, בבית-הספר ובתנועה, בכיתה ובטיול — עכשיו, בספר אחד, צבעוני, ציורי, מתוק, עסיסי, מחיה זכרונות נשכחים, ספר שילדים יתלהבו ממנו ומבוגרים ישתגעו אחריו:

ילדות קלה
שירי-ילדים, שירי-עם ושירי רחוב
ליקט וערך אורי סלע
מ„השפן הקטן" עד „הזקנה שלי חולה"
וגם כל מה שבאמצע
הוצאת מסדה

משרד התקשורת
מודיע
לציבור מנויי הטלקס בארץ
כי היום יום שישי, כ"א אדר תשל"ד, 15.3.74 בשעה 15.00
תופעל מרכזת טלקס חדשה בבאר-שבע
מרכזת הטלקס החדשה, אליה יחוברו כל מנויי הטלקס בבאר-שבע, בסדום, בערד, בדימונה, בירוחם, במצפה-רמון, באופקים, בנתיבות ובישובי הסביבה, היא מרכזת חדישה ובעלת קיבול רב. היא תאפשר קשר של מהיר ונח מהאזור לשאר חלקי הארץ, הפעלת מכשירי טלקס נוספים באזור.
עקב הפעלת המרכזיה החדשה ישונו החל מהיום מספרי הטלקס באזור משלוש לארבע ספרות.
השינוי מתבטא בהוספת הספרה „5" לפני המספר הקיים.
לכל מנויי הטלקס בארץ נשלחה הודעה מפורטת על דבר השינוי.

אטלס כרטא
יוחנן אהרוני — תקופת המקרא
מיכאל אבי-יונה — תקופת בית שני המשנה והתלמוד
מרדכי גיחון — מביתר ועד תל חי היסטוריה צבאית
יהודה ואלך — מראשית ההתיישבות ועד קום המדינה
מהדורה שניה חדשה ומעודכנת
בכרך אחד
שמונה שנים של מחקרים וחפירות העשירו את ידיעותינו, בהדפסה השישית של „אטלס כרטא" הוכנסו שינויים על-פי תוצאות המחקרים האחרונים.
„אטלס כרטא" מעודכן לפי החפירות והמחקרים האחרונים שנערכו בארץ.
המחיר 92.50 ל"י
גם בתשלומים
ספרית דבר — להשיג בסניפי „דבר" או בחנויות הספרים.
לכבוד ספרית דבר, ת.ד. 199 תל אביב
נא לשלוח לביתי אטלס כרטא, ארבעה ספרים בכרך אחד, ע"פ הסדר הבא:
(סמן x במשבצת המתאימה)
□ הנני מצרף בזה המחאה ע"ס 92.50 ל"י
□ הנני מתחייב בזה לשלם 92.50 ל"י בשלושה תשלומים חודשיים רצופים: תשלום ראשון בסך 32.50 ל"י מצ"ב, מס' ההמחאה ___ ושני תשלומים שווים בסך 30 ל"י כל אחד (מס' ההמחאות) ___
שם ___
כתובת ___
מס' תעודת זהות ___ חתימה ___

פרופ' מורגנטאו מאשים תלמידו

המלומד הזועם רואה רק סכנות במדיניותו ה"חד־צדדית" של ד"ר קיסינג'ר. – בעקבות מיפגש המדענים ליחסים בין־לאומיים בירושלים

מאת יהושע תדמור

לאוניברסיטה העברית בירושלים ובמיוחד לחוג ליחסים בין־לאומיים היה השבוע אחד מימי הגדולים. יהודי נדבן בשם ליאונרד דייוויס ורעייתו תרמו תרומה נכבדה להקמת מכון ליחסים בין־לאומיים שנועד לבכורות המחקר. לרגל חנוכת המאורע זימנו לכאן ראשי החוג בירושלים ליום ארוך ואינטנסיבי של דיונים וסמינריים כמה מגדולי אנשי המדע ביחסים בין־לאומיים, שרבים עולים אליהם לשמוע תורה מפיהם באוניברסיטאות השונות ושפירסומיהם וספריהם הם בגדר לימוד־חובה באותם חוגים.

נצטרפו אליהם כמה מבכירי המרצים והפרופסורים הישראליים ויחדיו דנו בכלל נושאים אקדמאיים לאזורה אך גם בעלי השלכה מעשית על הבעיות השוטפות המעסיקות את ישראל לטווח ארוך ולטווח קצר. הדיונים נתפצלו לשלושה נושאים עיקריים: מעצמות העל והמאבק במזרח התיכון, עמדות המדינות הקטנות במערכת הבין־לאומית ונגבות המערכה במערכת הבין־לאומית הי־ בעתה.

נוכחותם של האורחים בעלי השם הבנייקה כיכול ביוחד לדיונים ולא בכדי שהתה עם ראש הממשלה כארבע שעות והשתתפה פעם בפעם בדיונים.

בין הבאים היו פרופסור האנס מורגנטאו היהודי, שעמדותיו הביקורתיות על מדיניות ההפשרה עם בריה"מ והתרצות וכן על מדיניותו הבורה תיכונית של קיסינג'ר זכו מכבר להדים מרובים בארה"ב, בישראל ומעבר להן. מורגנטאו הוא מחבר של ספרים רבים ביחסים בין־לאומיים ושבו הולך לפניו כאחד המומחים הראשונים במעלה בתחומי מדיניות החוץ וההגנה של ארה"ב. הוא כאילו לא ידוע כל כך — הוא הוא שהיה מורו של הנרי קיסינג'ר באוניברסיטת הארווארד ויש אומרים שלא חל עליו הפתגם שאין אדם מקנא בבנו ובתלמידו. מכל מקום, ביקורתו על מדיניותו של קיסינג'ר היתה חריפה, מחוצה בטבען של נביא זעם הרואה שואה לארה"ב ולישראל. היו כאן גם אירים ומומחים הדומים פחות בישראל אם כי בגדול הבוויכוח השולט שלהם בברה"מ לגבי ארה"ב ולתוצאות

נוכח מדיניות ויחסים בין־לאומיים. היו עם כריסטופר ברטראם, מנהל המכון ללימודים אסטרטגיים בלונדון, שעסק הרבה בבעיות בטחון אירופה ויחסי מזרח מערב. היה שם פרופסור קלאוס קנור מפרינסטון, מנהל המרכז ללימודים בין־לאומיים שם ומחברם של ספרים וחיבורים הרבה. בא גם ד"ר רוברט ד. פנטאל, עורך "פורין פוליסי" רב־ההשפעה הבקי לפני ולפנים בנעשה במרכזי הבית והכרעות בשלוחות הממשל הנדונות בוואשינגטון. כן בא אליסטאר בוקאן, המנהל לשעבר של המכון ללימודים אסטרטגיים בלונדון, המנהל לשעבר של בית הספר המלכותי לענייני הגנה והיום — בבליאל קולג' באוקספורד, וכחברם של ספרים שונים בשאלות הגנה, מאזן הכוחות ואירופה.

אולי החשוב בין האורחים היה פרופסור תומאס שלינג מהארווארד, שספריו — "אסטרטגיה של סכסוכים", "אסטרטגיה של פיקוח נשק" ו"חימוש והשפעה" הם מהחשובים שנתפרסמו בנושאים אלה.

ולא הזכרנו עדיין את פרופסור קארל דויטש מהרווארד, את רוב דבריו לענייננו שבחרן לנושאי ההעצמות והבורה העולמית, את פרופ' מורטון קפלן, הנחשב היום לאחד מהמומחים הבולטים למדיניות של ארה"ב, את ד"ר קורט באסטאייגאר ועוד. שלא לדבר על המומחים הישראליים, אשר רק לדברי כמה בהם הצלחנו להאזין במיוחד בתחום בירור היחסים האסטרטגיה הסובייטית, כגון ד"ר יאיר עברון, ד"ר גליה גולן, ד"ר אבנון סלע, שהרצאותיהם עוררו עניין רב.

בין סימפוזיון למשנהו, "הספגרי" את פרופסור מורגנטאו לאחר דבריו בכנס, כהאזינה להם גם ראש הממשלה. הרי אלה דברים קשים ומרים. שאם אכן בהם — יומה על ישראל לבחון יפה את מהלכיה וצעדיה ובכל מקום להיזהר מאוד מכתון אשראי על אבטן נדיב מדי לקיסינג'ר. על סמך היכרות רבת שנים עמו, קבע מורגנטאו שלמדיניותו "האישית" יש ויסולות להיות כבדם תכיד כמה משמעויות. לפיכך "בשרקפה סכנה גדולה ממדיניות קיסינג'ר", הערכתו של מורגנטאו לתוצאות מדיניות ההפשרה עם

מדיניותו המזרח־תיכונית של קיסינג'ר, כהיא חלק ממנה, לגבי ישראל היתה קודרת.

דבריו של מורגנטאו וההתקפה הבלתי מקובלת בעלת הנימה האישית המובהקת נגד קיסינג'ר עוררו תגובות בעיקר מצד המשתתפים הישראליים. כך נוצרה המבוכה קצת מביכה, כאשר הישראלים ובראשם גולדה מאיר משבחים את שר החוץ האמריקאי ומהללים ומביעים בעקיפין אשראי אמון למדיניותו, והמכבים בכך על ידי מומחים אמריקאיים נודעים. בעוד האורח הנכבד מזהיר איתנו קשות מפני קיסינג'ר ודבריו כאילו נופלות על אוזניים אטומות.

בהמשך לדברים אלה שאלתי את פרופסור מורגנטאו, כיצד ומדוע הוא מכנה את מדיניותו של קיסינג'ר — "מדיניות אישית", שמשמעותה איננה מובנת כל צרכה לעם האמריקאי. תשובתו של מורגנטאו היתה חריפה וקצרה: קיסינג'ר החליט להביא ל"דטאנט" בין ארה"ב לברית־המועצות. הוא הפעיל את כל משקלו לכונן תכליתו בשיטתיות זו. זה איש ההפים, המבקש להטיל את ריכוזו האישי על מהלך ההיסטוריה. הוא החליט שהתשורה היא המדיניות שזקוקה לה היום ארה"ב. "אתם רואים את השלכותיה של מדיניות זו במזרח התיכון. רבים באמריקה מטילים, יותר ויותר, סימן שאלה על מדיניות זו. אך בגלל שיתוקו של הנשיא והצורך במשל תקין מול חזקו והאמביציה של קיסינג'ר — נוצר חוסר איזון במדיניות האמריקאית. זו מדיניות בעלת גושפנקה אישית מובהקת ורבות סכנותיה".

שאלתי את מורגנטאו אם לאור ההשפעה הרבה שמשמע בישראל הנכונות להאזין ולהשתמש בשירותיו של קיסינג'ר לא שינה בי מקצת את שכנו המערכתי.

"לגבי לא". — השיב מורגנטאו. מגמתו של קיסינג'ר מאז ניבע את מדיניותו היא אחת: לספר ולקדם את מעמדה של ארה"ב במדינות ערב תוך הפעלת לחצים על ישראל להיזהר על השטחים. to deliver Israel to the Arabs — היינו "למסור את ישראל לערבים" — בלשון הסלאנג האמריקאי. "שום דבר לא נשתנה במדיניות זו" — אומר מורגנטאו — "ובדוע אשמה את דעתי", ובדבריו ניכרה הרגשה כנראה בעיקר בשל התגובות הביקורתיות שהשמעו כלפי גישתו בסמינר שעה קלה לפני כן.

"מה בעצם נשתנה?" — שואל מורגנטאו. "קיסינג'ר הוליס לפעול להחזרת כל השטחים עבורם לערבים. שטחים שלהלקם צידעת משמעות אסטרטגית לערבים. האם הוא מבטיח שלום? האם הערבים החליטו על שלום?" — בהריס מורגנטאו.

"בכל אופן" — שאלתי — "האם אין מדיניות זו של קיסינג'ר משרתת את שני הצדדים? הרי ישראל כייחלה לשלום. וכל סיכוי לשלום חובה למבחנו. מה גם שיש סיכונים חיוביים במצרים, וכל מה שנעשה עד כה — זה בסך הכל — הפרדת כוחות.

לא. מורגנטאו אינו רואה כל צדמות במדיניות זו. אין היא משרתת את שני הצדדים. זו מדיניות חד־צדדית. שלקיסינג'ר אישית יש עניין לקדמה. משום כך הוא מלביש לה דמות היגבות שהוא דבק בה ונוטה להאמין בה כבלי שהוא בדק אותה עד הסוף. כה גם שהוא כבהל בצת ובעונה אחת להזדהות עם האינטרסים של כל צד.

שאלה: האם זו נאיביות בגזר או מדיניות מודעת?

מורגנטאו: לא. לא. אין הוא נאיבי כלל. הוא התחייב איכשהו על מדיניות עולמית כמחייבת והתחייבות זו מכתיבה לו מדיניות מזרח־תיכונית וכל השאר הם ניסיונים כלפי הצדדים ליצור למדיניות זו איכות. אחרת אין הגיון בכל המהלך כולו.

שאלה: מה יקרה אם ישראל תחליט בשלב מסויים לעצור ולהתנגד למהלכיו?

מורגנטאו: ישראל כבר ניסתה פעם. יש לישראל תבוסה ניכרת באורח"ב בכלל וגם בוואשינגטון. אך דיין כבר ניסה פעם להתנגד, כאשר סירב להיעתר לפנייה לספק בזמן ותחייה לארמיה השלישית. הוא אמר לקיסינג'ר: אתה תובע כאתבו לעצור אספקה לאויב שלהם בגו ועשוי מהר לחדש את לחימתו. על כך הגיב לו קיסינג'ר: אם ישראל לא תסכים, אז ארה"ב היא זו לספק את צרכי הארמיה השלישית או שהסובייטים יצפו את המלאכה. בכל מקום, אם הסובייטים ייכנסו באורח פעיל למערכה בשל כך — הרי את המלחמה הבאה תצטרכו להלחם בעצמכם.

שאלתי את מורגנטאו אם הוא צופה לחצים על ישראל בעקבות שיחותיו הקרובות של קיסינג'ר במוסקבה.

מורגנטאו: אינני יודע פרטים. אינני בתמונה. אך גם ללחצים יש גבול. ואם תחליט ישראל להתנגד — יש סיכוי לכך. אך זה צריך להיעשות בזהירות ובחכמה.

שאלה: האם צפויה לקיסינג'ר התנגדות גוברת בגבעת הקפיטול?

מורגנטאו: לקונגרס ולסנאט אין כישר הכרעה. קיסינג'ר אינו מביא להם הסכמים לאישור. או ג'קסון דיבר ופולברייט דיבר, וריביקוף ואחרים דיברו. ובכן?

שאלה: ומה על פתיחת התעלה והנוכחות הסובייטית הגוברת בביבי האחור בדרך לאוקיינוס ההודי?

מורגנטאו: אז מה? זה לא ירתיע את קיסינג'ר. במיוחד שהתעלה היתה כבר פתוחה בעבר וכלום לא אירע. לא זה העיקר. זו גם איננה נוכחות של קבע. אז יעברו אניות. העיקר הוא בעמות מדיניותו של קיסינג'ר לגבי ישראל.

לחברנו

אהרן מגד ורעייתו

מזל טוב

לנשואי הבן אייל

אגודת העתונאים בת"א

שש משימות עיקריות

מאת משה כרמל

השאלה שהוצגה בראשית שבוע לפני הכנסת על־ידי גולדה חכמה באמתה — אפשר גב ת כהותה תורה ניבבת לפני נים ואתגרים כן האמורים ה ליים ביותר, שעמדה לפניהם נה במשך כל שנות קיומה, ות גדולות — פוליטיות, צב ואסטרטגיות — נתחוללו, ה מתחוללות באזורנו. אלה אספים חדשים לאפשרות של ים מדיניים, צבאיים, שיש קן למלחמה ממושכת ואכז כפם שהם גם חשש מכבנה ות של תוקפנות מחודשת, אפת להסל את עצם קיומה ישראל.

איבר להסדר מדיני ואיומי חמה כרוכים בעת הזאת מכש בו, האיש לא יוכל לומר בוד ת כה יולד יום, חודש, שנה, שהתרחש בחזית הסורית ב האחרונים אכן מוכיח זאת. הממשלה שקמה לאחר יסורים — הדנא: אף בוזנות — תהיה ה לסגולות של ליכוד פני ראיה הנולה, הפגה מדיניות, ר הכרעה, גמישות דיפלומטית, ות נפשית; ומעל לכל — מלדה וכושר מעשה להוליך העם אל השלום המיוחל, גם ך ויתורים קשים ומכאיבים, זה להכין אותו היטב ולהבוג בתוכנה אל כל מוקמות ריע את מדינת ישראל בכל ג, או להזוק אותה, שלב , אל תבאים של תלושה ותולות כלה, לקפשה, את יעודה ה די בגאולת העם היהודי המשור יתו בארצו הריבונית. ש משימות מרכזיות עומדות תי, לפני הממשלה החדשה.

מעל דמשק. ומטרותיה האסטרטגיות, והשפעתה עתה לכוחות הישראליים.

המטרה המדינית המרכזית של הממשלה הזאת היא לחדש את הוידות דעוה בפגנה לפתוח בגיוס מדיני ישראלי־מצרי. מגע זה הבליטו להוליך להסכמי שלום שיתנו בסופן לישראל מדרום ריבכיזו את חופש השיט. הסכמים אלה, אם ישגו, יהיו כרוכים בנסיגה ישראלית אל גבולות בני־הגנה, בפירוז מרחבי סיני ובהסדר של שליטה ישראלית בשארם־א־שייח; כל זאת, תמורת הסדרים המייצבים, שלב־שלב, יחסים חדשים של רגיעה, היונד לחומה וחיים של שלום.

במגעים זה החדוק ישראל לאיתנות ולגמישות, לתבונה ולקשיות ערות, כשהוא צמודה לעיקר שכמטרה אל השלום, הבטחון, הנכונה לפשרה טריטוריאלית נועזה הכרוכה בהשגת מטרה זו.

במקביל יש לעשות להשגת הסכם להפרדת הכוחות בחזית הסורית, החיונית לשני הצדדים גם יחד. אין לשכוח את הקשר הקיים בין פתרון בעיה זו בחזית הצפון לבין עצם האפשרות של הסדר מדיני מצרי־ישראלי, שבמרוצו להפסיק, למעשה, את מלחמת ישראל־ערב; שכן אין לדעת באיזו מידה נוחה מצרים בתחרותן להגיע להסדרים מדיניים עמנו, כבלי שהושג הפרדת הכוחות בחזית הסורית, הגואל ומצרים הושנו להיות נוקפת בשותפות האגודת הערבית.

הידיעות והמגורות בדבר כוננות כלמחמתית של הצבא הסורי והכנונו למתקפה — עוררו דאגה מוצדקת. אין צריך לומר, כי צבאנו וישובינו ערוכים לקדם את פני התוקף. יש לקוות, כי סוריה תהרהר היטב בטרם תטיל את עצמה להרפתקה צבאית חדשה, בידעה היטב, שמטול יום־כיפורים לא יחזור עוד.

אולם טענות דוברי הליכוד, כי הידיעות על אפשרות של מתקפה סורית על המובלעת שבידינו בדרך לדמשק, מוכיחות, כי אין שחר לתקוות השלום, כי גורלנו נחרץ למלחמה ודאית נוספת — נכזו ותיחיבינה עלידי העם בישראל. העם ברובו לא קיבל את המאמאלים של מלחמה שאין לה סוף, את הגזירה של שפיכות דמים מתמדת בלתי־נפסקת ואת הסדיסיות שבאיבה נצחית של הערבים לישראל, שלא תבוא לי שלום על סיומה.

והח"כ מ. בגין טוען: הבטחתם שלום, והנה איומי מלחמה, ואין זו אמת. בשלום לא הבטחנו שלום, אלא רק לעמול להשיגו, כשם שבשלום לא הבטחנו שלא תקרה מלחמה, אלא רק ביקשנו למנעה. השלום הוא סיכוי, המלחמה היא אפשרות.

מנהיג "חרות" טוען, כי כעמדת הממשלה, שאיננה מוכנה לוותר על רמת־הגולן, המבקשת להחזיק ברצועת עזה ולקיים אחיזה בשארם־א־שייח — אין כל סיכוי לשלום. כי הערבים יתחבו אם כן, הרי בהחזקה בארץ ישראל השלמה, באי־נכונות לסגת כל שום מקום ובעמדה של אף שעל — ודאי וודאי שאין סיכוי לשלום. ואם כך, הזאת הבשורה של הליכוד לדור העתיד? זוהי הפרספקטיבה שהוא מציג לפני הנוער? זו איננה אלא בשורה של מלחמה נצחית, של הוויתור כל תקוה לשלום. של תסוד סיכוי למסור. לבסות זאת, נכונות לפשרה טריטוריאלית והתייצבות בגבולות בני־הגנה — סיכוי עצה להשמיט את המוטיבאציה הערבית למלחמה ולהוליך אל השלום.

א. הפסקת הלוחמה והתירה לשלום

מלחמת שחורה יצרה תנאים ים הולידה אפשרויות להסד צבאיים, בחזית הדרום ובי הצפון, המכוונים לביסוס ה דב של הפסקת־האש ולהשגת ה בשטח־הקרב, כמו גם ל רים מדיניים בעקבותיהם, ש יתם — חתירה אל הפסקת י־האיבה בין הצדדים ולהו ואל הסכמי שלום בעתיד ה ק יותר.

ין להקל ראש בהסכם להפרדת חות עם מצרים, שהתבצע ב צות מלאה עלידי שני הצדד . בעקבות הסכם זה מסתמנת א במצרים להכשיר את תעלת ץ לשיט, לשקם את ערי התע להחזיר את הפליטים למקו יהם ולפנות למהלך לאומי צי לפיתוח הארץ. דבר זה מעורר ה, כי אפשר שפני מצרים בת להסדר מדיני של הסכסוך ישראלי.

הידיעות הסורות לתביעתנו ה צה להמציא את שמות השבויים אשר את ביקורם של נציגי ה ב הדום אצלם מורה על סי י, כי סוריה תהיה נכונה לפ ה במצרים, כפי שהיה הדבר עם גרים, על הפרדת הכוחות ריים. דבר זה, אם יתמלל, עשוי יה להסיר את האיום של התלק האש אפשרית בכל עת ולייצב הרגיעה אף בחזית זו.

יש אינו צריך להתעלם מן מורה שבתביעות הסוריות ה לגות, המפודדות עלידי בר ג, בדבר קשירת ההסכם של הפרדת הכוחות עם הבטחה מבד ה ישראלית מרמת־הגולן, ש קל בהתנגדות ישראלית בכ ת. אך, כפי שיש עניין ליש בהפרדת הכוחות בחזית ה ית, כדי לבסס את הפסקת ש, לצמצם את המתיחות בגבול סור בכוחות — כך יש עניין ריה בהסרת האיום הישראלי

ב. חיזוק הבטחון והיערכות למלחמה

עלינו להיערך היטב, מהר וככל התנופה למלחמה אפשרית חוזרת, אשר אם תפרוץ, היא צריכה לבצוא אותנו מצויידים, ערוכים ונכונים — בצבא, בישובים וברחבי־העם. עלינו חייבת להיות פקודות היטב לנתהים בפריגות־ערב, הערכות למלחמה, בעזרת ברה"מ המספקת להן נשק רב, מודרני ומתוחכם ונותנת להן גיבוי מדיני נרחב בהכנותיהן התוקפנית.

עלינו לראות בעיניים גלויות את ההתלכדות הערבית הנרחבת, הרבה אל מעבר ל"מדינות העימות", המספקת בכסף אדם, בנפט, בעשר ובלחצים בין־לאומיים כדי להיערך למלחמה נגדנו. אל נזלזל בנסיון להרהיב את התמיכה בתכנת המלוכדת אל העולם המוסלמי כולו, תוך הפחה אקסטאזה דתית להצלת המקומות הקדושים. אל נקל ראש בגילויים הראשונים של כפיון בזיקות בין־לאומיות של "מתנדבים" ממדינות קומוניסטיות, מארצות המוסלם ומתנועות שמאלניות, המצטרפים לאויבינו להילחם בנו.

בכוחנו לגבור על כל נסיון מתקפה ערבית בעתיד, אם נהיה מצויידים היטב. פתוחים למחשבות אסטרטגיות חדשות, ערוכים כהלכה כעם לוחם, על הגבולות ובמרחבי הארץ, דובקים בקיום הלאומי הריבוני, ואין לדעת עצמה באיזו מידה חזקה ועזה החזק.

ג. הידוק הקשרים עם ארה"ב

עלינו לטפח את יחסינו עם ארה"ב ולהדק את קשרינו עמה. לא נוכל להתעלם מכך, כי מלחמת אוקטובר — על הישגי הערבים בזירה הבין־לאומית, על התגברות המעורבות הצבאית והמדינית של ברה"מ באזור ועל ההכרה בתצפידות ישראלים נרחבת בנשק ומתוחכם — הגבירה את זיקתנו לארה"ב ועשתה אותה הדוקה לנו יותר. דבר זה אינו עושה את ישראל, בשום־פנים, תלויה, או גרורה של ארה"ב. והאינטגרציות של הליכוד בעניין זה — אין להן שום בסיס. טוענים כי אנו נכנעים ללחצים אמריקאיים. להיפך, ארה"ב איננה נותנת פקודות ואנו איננו מקבלים פקודות. אך ביחסי ישראל — ארה"ב טובים הקשבה הדדית, בירורים כשותפים הדאגה לקיום יחסים תקינים, החיוניים לישראל יותר מאשר לארה"ב...

לו קיבלנו את העצות כל הליכוד בעניין הפסקת־האש והפרדת הכוחות, אפשר שהיינו נגררים כבר בתוך הנוכר של משבר קשה ומסוכן עם ארה"ב — נוסף לנזק שבהמשך מלחמה בגבולותינו — ואפשר שהיינו חורסים במו־ידינו כקור השוב, ויזודה, של התצטיידות, ההכרחית לעצם עצמאותנו וקיומנו בעת מלחמה.

עם זאת, אין לומר, כי אין הסס מהלות גוברת ולחצים בעתיד. עלינו להיות מוכנים גם להסתייגות עם ידידנו הגדולה בעניינים הנוגעים לקיומנו, לבטחוננו ולריבונותנו, ובוודאות כזה יש לנו גם סיכויים טובים לשכנע.

יתר עם כך, אל נשקע ברוח של פאטאליזם, כי אין ולא תהיה לנו בעלת־ברית זולת ארה"ב. העולם אינו סטאטי והתמורות מתרחשות בו, ואין זה חסר סיכוי כי נפרוץ לנו דרכים חדשות אל בעלות־ברית נוספות ונרחיב את התמיכה בנו בעתיד. אנו זקוקים לערנות, ליוזמה, לפעלתנות בכל התחום הבינ־לאומי־דיפלומטי, הכלכלי והצבאי.

ד. רווחה סוציאלית ליהודי התפוצות

עלינו להשקיע מאמץ גדול בתחום הרווחה הסוציאלית החיונית גם לאחדות הלאומית ולתפקוד הכולל של המדינה, שכל העם שותף לה, הנץ הלוקה צדקת של הנכל. לא נוכל להמשיך עם כיסי עוני, עיכבי דלות וחיים של אביונות הקיימים עד בהחלי־הארץ. בעיה זו חריפה במיוחד נוכח הבדלי הפער הגדולים ההתנצבות לדי פערים על השבון הרבים. לדכות ההצערות מקשטת כרווחי מלחמה.

עם הואנה הבלתי־נלאית למשיכה תוך הכשעות כדי לקדם את צמיחת המשק ולהרחיב את הבסיס הכלכלי לקליטת עליה, הרבה לעבור לצמצום הפערים הסוציאליים ולהעמקה התחושה השייכות הלאומית המלאה של כל אדם, אשה וילד, כי אכן בנים הם לשכינה המקיימת חברה צודקת, מתקדמת והוויונית, ההוגנת לכל אורות, פותחת לפניו אפשרויות קידום ההתפתחות והבערת מטוכה את גדון העוני הכללה, כמו גם את חרפת רמת־זוטיים הפרוצה המשחיתה.

המערך הציוני־הסוציאליסטי שבהרכבה הממשלה החדשה, בשיתוף עם המפלד הבוחר הליברלים, יהיה חייב לעשות בהיפוה ובהקיצות לתיקון החברה הישראלית, לשיפור איכות החיים של כלל האוכלוסיה, לצמצום הפערים הסוציאליים ולהעמקה התחושה כוהפות לאומית לכל, שאיננה אפשרית בתנאי דלות מבחינים מזה — כל עושר מופגן מזה.

ה. גישה חדשה ואמצום פערים

יש להגביר את השיתוף בין העם בארץ לבין יהודי התפוצות, תוך פנייה אל הקבים הרושה להידוק הקשרים בין המדינה והעם היהודי, דרכים שיהיה בהן כדי לחזק את כוחה של ישראל באורח משמעותי מן המקור העשיר, הגדול והחיוני אשר לה ברחבי הבל. ובעניין החיוני לה ביותר, תפרכיב הראשי של הצמצה הישראלית, האדם היהודי — שלושה מיליונים בוקפים מאה מיליון כביבם — מחייב גידול מהיר של האוכלוסיה במדינה וההתקוממות מבקודה העליה היהודית. בנוסף לתמיכה הכלכלית־הכספית הנהוגה של הנשיכ התפוצות, לבדך עליה, חייבים לתת את הדעת לכך, כי לא בזה העיקר, אלא בבעיות ההתחזבות הגדול של ההרגל היהודי בתפוצה ובמאבק בקקף להגברת העליה בכל הארצות ובכל היכבהה עם בפווים יהודים.

הארץ היתה למקור הכדואה יבאותו ליהודי העולם, אך היא חייבת להיות מקור שאיבה אליה, להגברת רווחה האנושית ולהתעצמה הבטחונית.

ו. הקשבה לציבור והגברת האמינות

על הממשלה החדשה להגה חייב את דעתה על ההכרה בחברה האמינות בממלכתונה. להגהיר הגב ליהודי הרוח בציבור, לכונן את צעדי של הנוער הגדול בארץ ורשאה להציבוהייה, לצבות לקליטתם המובה של החיילים כמתחרים להצביק בחזון לעם ההנון עדיין להלם המלחמה שהיה ההורד להתפתחויה העתיד. אל תתעלם הממשלה מכך, כי יותר מכל מבקש העם אשר בארץ לרדצות בממשלה צוות אחראי, כובעד, נבון ונועז שיהיה מסוגל לצדרוך, בהרשה ובאורח יסודי, את המדינה לבאות — לאפשרות של הי שלום, אם יתאפשר, ולכוד על עבידה במלחמה, אם הבוהלל.

על זהות והזדהות

מכתב לעמית צעיר

מאת אריה ל. אבנרי

לפתוח הצעיר דורון רוזנבלום ם לפני שבועיים כאמר יוצא ב"הארץ" בשם "בא להה ביבים ברופים אלה לא בפר מי אנחנו, אלא פשוט: אנחנו? האם אנו יהודים? אנו ציונים? האם אנו יש ים?" שאלות בלתי־אקטוא ששום סופר לצייני מפל לא מצא בהן עניין, בשעה צי העם כולו היו נשואות ל בות של מרכז מפלגת העבו של המפד"ל ושל רפ"י, בצי לעשן הלבן שאולי יתמר ר ר: יש לנו! יש! עשן הלבן יצא ונמוג, ושאלו של דורון רוזנבלום הלוחות זות ובבקשות, אם לא הסד מרכשמעיות, לפתות נכרין ובדד אתן.

באמר הנ"ל קובע ד.ר. בין ר:

"כתוצאה משימות הפשרות נולד בארץ דור חדש, הוא דור המדינה, שככל שהיה המוד ומעוקצני בילדותו, הריהו בבגרותו אולי האומלל בכל הדורות של העם היהודי, משום שאינו יודע מהו זהותו העצמית —

שלוש שאלות המעדערות את ציקת קיומם הלאומי והאוריקי של בני דור הדור דינה הזיולנים הם:

א. האם אנו יהודים?

ב. האם אנו ציונים?

ג. האם אנו ישראלים?

כל שלוש שאלות אלה אין איש יכול לענות בבגיונה בנוכחי של המדינה. התשובות לכל שלוש השאלות הן: כן ולא. — — — —

דרך הביניים בה אנו חיים היא דרך הפשרה שאי־אפשר לחיות אתה. יחד עם זה אין בנו האומץ המשאבים הרוחניים להחליט. דורי אינו יודע "מה להחליט"."

מה שלקורא יש עתה מעבר כה כואב לד.ר. שמעיד על : "באותו בילדי־דור המדינה ד־ תש"ח) חושבני שיש תו אות ללבוש ולכסות־בעיקר בגולה אבל חלק מבני גילי, עבור שלוש מלחמות, ובמי להתמשל בתודעתם הקיומית נא כעם לחיות, הגיש למס כאין כעם להיותם במדינה", לים קשות ככלפי. בולת, אם רבים הבי בהבה, אולי אקל ד.ר. אם אומר לו, שכותב שו אלה ורבים אחרים, אהה ב

קום המדינה היו שנותיהם יותר משנותיו היום — גם הם מתלבטים בשאלה הזוכות, אולי מדובר אחר: ד.ר. שואל: כה ירשנו? ואותנו מגנה השאלה: מה הורשנו? מה נשאר מאותם רעיונות ומשאות נפש שהביאו אותנו או אנחנו הבאנו לארץ, שיהיה ראוי שהדור הבא יאמץ אותם ויכריע אותם מחדש כקניין שכולו שלו? ערכים לאומיים חברתיים, מוסריים ורוחניים אינם שאלה של גיל. קיומם מותנה בכך אם הם מודרחיים ראשוני שאי־אפשר לאדם בלעדיהם, או שהם "חכמת בעדריםי" אשר בגיל העמידה מתגערים במנה, והצעירים מסרבים אפילו להתהגות בה, מתוך מכוון רראיית הבביאות.

כה קרה לאבות לילדי תש"ח שהיו נושאי ערכים עד קום המדינה, ומן קום המדינה ואילך נעשו אובייקט ללעג הציני של בניהם, משום שהם מדקלמים "ציונות" ואורח־חייהם מוכיח את ההיפך מדרישותיהם היפות?

נקודת המסיבה שלהם היתה, לדעתי, האמונה הכוזבת שהקמת מדינה משחררת מחובת הגשמה עצמית. המושג הגשמה עצמית, שהודש על־ידי הציונות־העובדת, לא היה אלא לבוש חדש למאמר ביותר של היות יהודי — החובה האישית לקיים את המצוות המכביות. גרעין הקיום היהודי לאחר אבדן העצמאות המדינית לפני 1,900 שנה היה בהגבורת מרכז הכובד אל האדם, אל הפרט. דוובר שהגורים המכריע בהיתוק שבין ברוך שפינוזה לקהילה היהודית היה בקיבוצו (במסכת הדתית־המדינית) שהתורה היתה חוקת מדינת היהודים, ומאחר שזו בטלה פקע גם תוקף החוקה. האלם ליהודה עמדה על החובה האישית של האדם, ולא בלי יסוד ראו רבני אמסטרדם בשפינוזה מוהר הגה אשית היהודה.

לבתינה זו היתה התנועה העברדה המשך ורציפות להפיכת החיים היהודית את היקה לכורשת הדורות. היא ניסתה לצקת תכנים חילוניים כלל־אנושיים למצות היהדות, כפי שהתחייבו מתמורות התקופה, אבל היא היתה המשך ישיר להזדות שקדמו לה ואף הבתה להבזק ולשמור את מורשתם. יש קשר הדוק בין משברים רוחניים ותנאים כלכליים. התמורה שהתחוללה באורח־החיים, ברמה הכלכלית ובזיקה לציונות אחרי קום המדינה, מקורה ללא ספק בהתפתחויות כלכליות שהביאו להשתוקות מערכי עבודה, להקשחה ביוסוי הבריעה, לאנוכיות ולריצה

אחרי ריוותת הפרט. אולם מי שינסה להתבונן יותר עמוק במבוכה החקיפה, ענצורה ברגע המאות שעבורה יראה בסבירות קרי־המדיה של הגשמה העצמית את אחת מגורמי ההתפרקות המבריזים בינו.

מדינה מטילה חובות — ציונות תובעת את האדם, את תהלשנו החפשית, את המעשה המחייב המהוה בחייו. המדינה חייבת לספק לאזרח, במידת האפשר, את השירותים הנגישים לו לפי החוק ולפי עצמו. לכן מותר לשירות־השידור לפסס את מאזינו ואת צופיו בכמות עצומה של חומר מעם העוסר תוכן, העומדת בניגוד גמור לכלים היפות על בנייה תרבות עברית — אך ורק במקום שהמסקר הוכיח כי זו תביעת הצרכנים.

והבסלת חוק השבות אפשר להתנבא בלי סוף ביחו יהודי, אך אין למדינה הזכות לתבוע בן העולה שיקלייר את עצמו לקראת הגבורה בחייו ובהייתו ראוי להתחוף בתהליך התחיה הלאומית ותחיית התרבות העברית.

וכיוצא בזה ההתיישבות, שהיא נטבה אפה של הציונות והיסוד לקיומה של המדינה. התיישבות פירושה לא דווקא חקלאות, אלא, ואולי בעיקר עצה, תעשיות, בניית ערים חדשות ופיזור האוכלוסין. מי חייב בכל אלה? כל ילד יודע שלהתיישבות בעיירות פיתוח הולכים עולים חדשים ואילו בני קיבוצים ובני מושבים הולכים להתיישבות חקלאית כאילו זו המונופל שלהם. ילידי הארץ ואחרי חיה החותקים אינם נקראים ליוזמה של הארץ והכללתה אזרחית. למה? כי זו ציונות, ואין המדינה יכולה לכפות אדם לשנות את מקום מגוריו, ואפילו רופא לישוב־ספר אין בכוחה לגייס אלא על־ידי הסבות כספיות.

לפני אותה שנות, שבבסיס נראר כבר בתחילת קיום המדינה, עבד רובם של דור האבות של ילדי תש"ח, הם פתרו את הבעיה שלהם בצורה מקורית: את החובה היום למדינה פרש מרצון או מאונס, ואילו את המומתים לציונות שילמו במלל, בדיקלום, בהנהרת אמונים תוך הוכחה, לרוב, שהמעשים עומדים בניגוד להיבוריהם. כלום פלא הוא שבניהם הם אנטי־דרך?

איך לגבור על שגיות זו? האם יש ניגוד שאינו ניתן לגישור בין המדינה ובין הציונות, בין היות יהודי והיות ישראלי? האם ניתן לפרק את הנטייה האנטי־יחודית אצל יהודים לפרוק

עולה של בגיגה? האם צדקו אלה שאמרו: כי הגשמת הציונות היא סופה של היהדות? האם צדקו אלה שאמרו, כי הקמת המדינה כביתה את הציונות? האם המקורות הרציונליים שלנו המובן? האם המציאות הפריכה אותם והפקיעה את ערכם?

באוזות כודעיות הסופרים דיבר ס. יזהר על המשבר הרוחני בישראל (כמדומה לי שזה היה לפני כלתכת שבת הימים) ותחעבב על הבקיחות הרציונליות שאליהם עלינו לחזור, אם רוצים אנו להתהלך מבנו. הוא דיבר אודות על הגרתו של א.ד. גורדון — על רעיון השיבה אל הטבע, על העבודה כערך אנושי על החובה המבויית של הגשמה עצמית על הכשרת הלבבות על הפרט לקראת היורש חיי האומה.

מה יודע הנוער שלנו על א.ד. גורדון — חוץ משמו ברחוב ספלות? מה מקומו של גורדון במערכת החינוך בישראל?

מה מקומו של בובר במערכת החינוך שלנו — עם כל הכבוד שהנהילו בצד האפשרויות העומנות הנכונות בו (כמי הדוקא ההיאזוחן הזה?) מה הדוגמה האישית להוראה ד"ר האבות להור הבנים בהגשמה לעידבחתהם של גורדון וברנר?

גרעינה של התנועה הלאומית שלנו הכל הציונות היה: הגשמה עצמית, הפרט, השאיפה לתמורה, השבפון האישי. אלה הא ערכים כלל־אנושיים, ואולם אנחנו "יהודי" אותם במשך מאות שנים כל התור־ריבונות ועצמאות, והם התוך העיקר של הציונות, מסמכר לתם התוך והעיקר גם של מדינה מתוקנת.

לכן הדרך לזהות עצמית שלנו עוברת על פני ההווה הבריאה בין דיבור למעשה. רובם הגדול של האבות של דור ילדי תש"ח, הצעידים מכבר, זוכלו להתחיה ברציונת לכלה הנאמרת ולמה שהיא מחייבת; הם המעיפו מבנה וסכו מכשכשונה — הבנים חייבים למרוד בהם. לעשות מפנין ה"דיבור" לציה, החיית עם ישראל, קיבוץ גלויות, רנסאנס תרבותי, בניית חברה מתוקנת, שיבה אל הטבע (הבייה מחיפנו סטמה הכל ברים בה), ורציפות הדורות — לא מלים ריקות הן. הן מחייבות שבמהו באורח־החיים של הפרט ישתנה. הן מחייבות הקמת חברים של כגגיקים, של מורדים בדרכים סלולות ומפלסי נתיבות חדשות.

מלים יפות? יש בארץ הזאת כמה רבבות הנכנסים דרכים כאלה — מדוע לא יימצאו מאות אלפים?

ספרים חדשים
בהוצאת עם עובד

ספרות יפה

השמלה מאת ה.ה. לורנס

כלרגע הסיפורי של לורנס מוצא לו ביטוי מובהק בסיפוריו הקצרים, הנחשבים כאחד ההישגים הבולטים בספרות האנגלית המודרנית.
הופיע ב"ספריה לעם"
161 עמ' 5.— ל"י

הכל זורם מאת ואסילי גרוסמן

ואסילי גרוסמן, הסופר היהודי הסובייטי, אשר במשך שנים היה מקובל על המשטר בברית־המועצות, עורך ברומן־הפרודה זה את חשבון חייו ומציג בכאב ובגבורה את מאבק האיתנים הנטוש בין האמונה בחיים ובין האליליות הרודנית של המשטר.
הופיע ב"ספריה לעם"
205 עמ' 5.— ל"י

עבד הוא תלילה מאת פ. בקוס פרגס/לילך

לראשונה בתולדות הקורא העברי ליצירתו של אחד מחשובי הסופרים האמריקאים של שנות השלושים והשלושים, ברונו פסיכולוגי המבליט עוצמה פרשת ההידרדרות של רופא צעיר ואהרליבסקי.
הופיע ב"ספריה לעם"
332 עמ' 7.50 ל"י

יונה מהפסר וזה מאת מיכה שפיר

סיפורה של אהבה מופלאה, שהיתה יפה הצללים שהיו בחוויה היהודית בזמננו.
307 עמ' 20.— ל"י

היהודים והמהפכה [illegible] פלמון

הראשונה של המהפכה הציבורית [illegible] היהודים הבריטים באירופה, שהגיעו לשיאן בהתפכה 1848. ניתוח בכלים של היסטוריון ישראלי בעל שם עולמי.
232 עמ' 18.— ל"י

הנוער

יונה לבנה מאת ל. פאפיק בעיבוד אריאל אופק

בב, בן ונכדה הבין יחד בהביאם לקורא הצעיר סיפור בקסים על המהירות בממלכה בלילה הפינגווינית, עם ציוריה של צפורה אופק.
הופיע בסדרה „כפן הסיפור"
24 עמ' 8.— ל"י

המנהרה שלפני ממלכה/לבן מאת ישראל להמן

ספרו החדש של סופר הילדים המצליח, המתאר מסכת יחסים מופלאה בין נערה לילדיה. בלוות בציוריו של גידרא כרמי.
הופיע בסדרה "דן הכבש"
112 עמ' 10.— ל"י

עם עובד, רח' מאיר 22 תל־אביב, טל. 611526, 615881
הפצת ספרי "הספריה לעם" לחייליים ע"י "עמי", רח' בילנוב תל־אביב

דבר ספורט

מכבי ת"א וכפ"ס מצפות למעידה של המוליכה בראש

הצריך 4 המחזורים בליגה, אם־כן, למכבי נתניה הדרגתו של [illegible] ... אלא שלא לעלות הזכן, ההמתנים מדויים לכל שהם מקווים אתגר לכל קבוצה [illegible] מעידה שלהם עלולה לי עכן את מכבים בראש הטבלה.

[illegible]

המשחקים: מכבי יפו — בית"ר ת"א; מכבי נתניה — בית"ר ירושלים; מכבי ת"א — מכבי פ"ת; מכבי חיפה — הכח ר"ג; הפועל כפ"ס — הפועל חדרה; הפועל באר־שבע — הפועל חיפה; הפועל ת"א — הפועל פ"ת; הפועל ירושלים — בני־יהודה.

ליגה א': [illegible]

האטה בביקוש למניות

[illegible]

המחזור — 170 אלף דולר.

המחזור בשוק אג"ח היה 10.4 מיליון ל"י, בירידה כמשלתיה 5.5 מיליון ו־6.5 בפתוח — 1.14 מיליון ל"י.

גלי הדרה	285.5	−3.5
שמן	126	+1.5
בגל	205	
פלית	275	
חברות להשקעה ואחזקה		
אלגר מ	81.5	+2.5
אלרן מ	165	+5.0
כרבזית	p197	+7.0
פ:	93.5	+1.5
וולפסון ב	92	
דיסק' השק' ר	190	+5.0
דיסק' השק' מ	192.5	+5.0
בליל השק'	188	+3.5
כלל השק'	180.5	+1.5
כלל הצעיות	171	+1.0
עת השק'	151.5	−4.5
אגרות חוב ניתנות להמרה במניות		
אי. די. בי. ט"ה	79.5	−1.0
בליל ט"ה	137	+5.5
מזרחי ט"ה	96.5	+1.5
אמפיקאר — 80	96	+1.5
פ. משכנתאות — 35	113.5	+4.0
טפחות — 39	108	+3.5
דיסקונט השק' — 59	95	
דיסקונט השק' — 72	84	+1.0
מזרחי השק' — 19	92.5	
בליל השק' — 102	81.5	+1.5
מילוות במדד 1968		
א	151.6	+1.7
ג	152	+1.0
ד	148	−0.5
ה	149	+1.0
ו	142.6	+1.1
ז	138	+1.0
ח	130	+0.5
ט	269	+3.0
י	281	
כ"א	139.9	−0.1
מ"ב	138.8	−1.5
מ"ד	267	+0.5
מילוות במדד 1969		
א	128.9	−0.1
ב	205	−3.0
ג	266	−1.5
ד	265	−2.5
ה	201.5	−1.5
ו	260.5	−2.0
ז	263.5	
ח	264.4	−0.1
ט	261.5	
י	259.5	−1.0
כ"א	260	+1.8
כ"ב	260.5	−0.5
כ"ג	259	+2.0
מ"א	257.1	−1.5
מ"ב	259	−0.5
מ"ג	254.5	
מ"ד	254.1	−1.8
מ"ה	254	+1.5
אגרות חוב הדולר		
6% הסמל מ'	150.1	−0.4
5% ים המלח [illegible]	345.9	−0.1
5% ים המלח פ	52	+1.7
7% [illegible]	133.5	
מלוות ממשלתיות		
6% תולים 6	137.1	+0.1
6% תולים 8	102.6	−0.2
6% תולים 9	153.5	
6% תולים 10	106.3	
6% תולים 11	104.5	−0.4
6% תולים 12	105.5	+0.5
6% תולים 14	104.2	
6% תולים 15	102.6	
6% תולים 16	102.8	−0.2
6% תולים 17	106	
6% תולים 18	105.8	
תולים 14	109.1	+0.9

שם המניה	השער בר'	שנוי
בנקים ומוסדות פיננסיים בנקאיות		
א.ה.ה. ש	230	+5.0
א.ה.ה. פ	233	+5.0
אי די בי בכ'	212	+7.0
אי די בי	175	+6.0
אגוד	270	
אי' בריטניה מ	288	
דיסקונט א	465	+14.0
המזרחי מ	169	+3.0
הפועלים ב	326	+3.0
בל"ל	275.5	+3.5
בל"ל — 60% דיב'	271	+3.0
מוסדות למשכנתאות		
אמפיקאר ב	236	+2.0
פת. כללבנק' פ	236.5	+1.5
שכון בכ'	166	+1.0
שכון ב'	186	+1.0
משכנת בכ'	240	
טפחות	237.5	−1.5
מוסדות פיננסיים עסקיים		
עלמון	100	+2.5
אוצר להתעשיה	197	+2.0
הקלאות	79.5	−1.0
פת' תעשיה בכ'	71.5	+0.5
ביטוח		
אריה	282	+3.0
הסנה	196.5	+2.0
מור	261.5	
בגר	172	
מסחר ושירותים		
פת תרבב	72	+1.0
דלק מ	159	+4.0
קידר 10	175	+3.5
השמל	62.5	+1.0
מקרקעין בניה פיתוח וחקלאות		
אזורים	180.5	
אפריקה 10	260	+1.0
הפ' הישוב א	157.5	−1.5
פר"ב	135	+6.0
גבבים	176.5	+4.0
ישרס	141.5	+0.5
מבני הדר	82.5	−1.5
בשקיבים	179.5	
באת אביב	75	+3.5
רסקו בכ'	83	+3.0
רסקו	62.5	−1.5
תעשיה		
אליאנס	470	+4.0
אלקו 2.5	97.5	+0.5
אלקטרה 5	180.5	+2.0
אתא ב	107	+1.5
אתא ג'	108	+3.5
דובק	375	+15.0
כבלים	171	+1.0
כבב. פ	810	+5.0
כבב מ	927	+7.0

אושרה העלאת האגרות בנמל התעופה לוד

ועדת האגרות הבין־משרדית אישרה העלאת כל האגרות בנמל לוד. ההעלאה תיכנס לתוקפה ב־1 באפריל הבא והיא תכניס בתוספת של 10 מיליון ל"י להכנסות הנמל.
האגרה לנוסע תועלה מ־15 ל"י ל־20 ל"י. כל יתר האגרות — כגון נחיתה, חניה, פריקה וטעינה, שכירויות ועבודות שירותים — יעלו ב־25 אחוז. (ע.)

ואלה הפרסים שיוגרלו בין משתתפי חידון דבר 1974

פרס שני
מערכת סטריאופונית
SONY®
פטיפון+רדיו ו־2 רמקולים

פרס שלישי
מקרר תדיראן

פרס רביעי
אנציקלופדיה יודאיקה
16 כרכים בשפה האנגלית

פרס חמישי
טילון ICM

פרס ששי
חימום מרכזי
אמקור

פרס שביעי
כרטיס טיסה
לרומא הלוך ושוב
(לא כולל מיסים)

פרס שמיני
כרטיס טיסה
לשיט חופים
(לא כולל מיסים)

פרס תשיעי
תנור לאפיה ולבישול
בחשמל
ובגז
פאר

פרס עשירי
תנור
חימום
שיטת
דימפלקס
Dimplex

ועוד פרסים נוספים

גזור ושמור

המרכז לטלוויזיה לימודית

מודיע על
תוכניות מיוחדות

לשבוע שבין כ"ג באדר לכ"ח באדר (17.3.74—22.3.74)

„הלרים והאפית" תכנית בהלאהדיר עם בהיה עזראל — יום ראשון, כ"ג באדר, 17.3.74, שעה: 16.00
„נחו־במי" שער כמי 25 — יום ראשון, כ"ג באדר, 17.3.74, שעה: 16.12
„האנזים בקבלה" [illegible] — יום ראשון, כ"ג באדר, 17.3.74, שעה: 16.51
„הרפתקה בשפרבבה" [illegible] — יום ראשון, כ"ג באדר, 17.3.74, שעה: 17.40
[illegible] — יום שלישי, כ"ה באדר, 19.3.74, שעה: 16.00
„איבה ויפבה" [illegible] — יום שני, כ"ד באדר, 18.3.74, שעה: 16.00
„אתגר" [illegible] — יום שני, כ"ד באדר, 18.3.74, שעה: 16.40
„אי הקסיפוב" [illegible] — יום שלישי, כ"ה באדר, 19.3.74, שעה: 16.12
„בשקולי עוקף" [illegible] — יום רביעי, כ"ו באדר, 20.3.74, שעה: 16.40
„שירות השמונים" [illegible] — יום רביעי, כ"ו באדר, 20.3.74, שעה: 17.00
„אביבי" [illegible] — יום חמישי, כ"ז באדר, 21.3.74, שעה: 16.38
[illegible] — יום שישי, כ"ח באדר, 22.3.74, שעה: 16.30
„מזרקת" המכון לבני הנוער — יום חמישי, כ"ז באדר, 21.3.74, שעה: 17.00

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מודיעה

נמשכת ההרשמה של מועמדים חדשים לשנת הלימודים תשל"ה (1974/75)

לחוגים / מחלקות:

הפקולטה למדעי הרוח והחברה (בהסות האוניברסיטה העברית): מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף בין חוגי לשון עברית וספרות עברית, מחשבת עם ישראל, היסטוריה של עם ישראל, מגמה לארכיאולוגיה של המזרח הקדום, היסטוריה, גאוגרפיה, חינוך, מכלול משולב חינוך ומדעי ההתנהגות, תעודת הוראה, הלשון האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה, מדעי ההתנהגות, כלכלה, סטטיסטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע: ביולוגיה, גיאולוגיה, מתמטיקה (קיימת אפשרות ללמוד מתימטיקה בצרוף חוג במדעי הרוח והחברה: קיימת אפשרות להתמחות אחרי השנה הראשונה, לקראת מדעי המחשב), פיסיקה, כימיה, מדעי הגרעין (אנרגיה גרעינית).

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה: הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים (מטלורגיה).

הפקולטה לרפואה: בית הספר לרפואה.

ההרשמה תסתיים ביום א', ה' ניסן תשל"ד (31.3.74).
לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות בגלויה למדור הרישום, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע, מיקוד 84 130.

כפר גלים

בית הספר התיכון—מקיף
להוראת עיוני חקלאי ומקצועי

לשנת הלימודים תשל"ה נפתחת בביה"ס קבוצת עיונית לפקצירות דרושות:
לימודים עיוניים —
מגמה הומניסטית — לתעודת בגרות.
מגמה ביאולוגית — לתעודת בגרות.
לימודים חקלאיים —
מגמה עיוני תיכון — לתעודת בגרות.
מגמה מקצועי — לתעודת גמר בשלמות.
לימודים טכנולוגיים —
בהסות הטכניון — הפקולטה להנדסה חקלאית.
(מכונאות, עיבוד מתכת, מסגרות מבנים, חשמל, מיכנור ועוד).
מסלול מקצועי תיכון (מסמית) — לתעודת בגרות מכנית.
מסלול מקצועי רגיל (מסמיך) — לתעודת גמר מכנית.
מתקבלים תלמידים בוגרי כיתות ח', ט' ומספר מצומצם של בוגרי כיתות י'.
בביה"ס קיימת פנימיה, בה מתקיימת פעולה חברה תרבות ענפה (ספורט, חוגים, מחול, מלאכות, מוסיקה, אמנות ועוד).
הקבוצת הבוגרים מתקבלים תלמידים לפנימיה לכיתות ח', ט', י' — בעלי הישגים טובים בלימודים.
שכר הלימוד מדורג בכל המוסדות ההמשכים, לתלמידי השכבות הנזקקים — מקבלות מלגות מ„קרן הפנימיות".
ההרשמה הח"ל ביום א', ה' בניסן תשל"ה, 31.3.74, בשעות 08.00—16.00 במשרד בכפר גלים.

הקבוצה והקיבוץ בישראל

מאת
אליעזר שושני

מידע חשוב על כל קבוצה וקיבוץ בישראל.

מקומו של הקיבוץ במפת הארץ, השתייכותו התנועתית, תולדותיו ומבנהו המשקי והכלכלי.

פרק מיוחד מוקדש להתפתחות התנועות הקיבוציות והמבנה שלהן.

הספר שחיכינו לו יצא בהוצאת „דבר" בשיתוף עם איחוד הקבוצות והקיבוצים.

המחיר: 28.50 ל"י.

להשיג בסניפי „דבר" ובחנויות הספרים.

לכבוד
ספרית „דבר"
ת.ד. 199 תל־אביב.

נא לשלוח לביתי את הספר „הקבוצה והקיבוץ". רצ"ב המחאה ע"ס 28.50 ל"י.

שם ______
כתובת ______
חתימה ______

ספרית דבר

אנו נתגבר!

הוצאת מסדה
דרך ז'בוטינסקי 21, רמת־גן

ספרים חדשים לילד ולנער

נוּבָלִי
מאת: ימימה אבידר־טשרנוביץ
ציורים: אלונה פרנקל
סיפור חביב על חוויותיה של ילדה ישראלית באפריקה. מנוקד.

אני אוהב לטייל
מאת: אפרים תלמי
ציורים: תרצה טנאי
שירים מרוממים לילדים, בצבעים נאים, הפסיפים אהבת מולדת.
ספר המקנה לילד ערכים ויושר־הסתכלות.

עיון ועזר
המינהל הציבורי בישראל
מאת: ד"ר יעקב ראובני
מידע מפורט על המנגנון המסועף של השירות הממשלתי, דרך קבלתם לעבודה של עובדי המדינה ותנאי קידומם, והערכות על מגמות ההתפתחות של הבירוקראטיה הממשלתית הישראלית.
רבים מהנושאים הנדונים הם בתחומם כלל־ארציים, באשר המינהל הממשלתי מהווה דגם מייצג לכשני־שלישים מכלל השכירים במדינה.

לבסיקון לתודעה יהודית ד'
מאורעות וגילויים בתולדות עמנו
מאת: ד"ר אריה מנצ'ר
ספר זה, הרביעי והאחרון בסדרה, מקיף תקופה ארוכה מאוד, מאז יצא עמנו לגלות אחר חורבן הבית השני ועד ימינו.
הספר יחד עם שלושת קודמיו: הוגי ומנהיגים; ציונות, ישוב ומדינה; אישים וספרים — מהווים מעין שלמות, אם כי כל אחד מהם הוא ספר לעצמו, הכולל פרקים בתחום מגוון. מופיע ביוזמת משרד החינוך — המרכז לטיפוח התודעה היהודית.

הופיע

סנדו דוד
נוראות בגילופין
שירים

„היה נעים לקרוא, הזמנה, כי כל אוהב שירה שיטול את הספר לידיו, יבוא על שכרו"
דוד אריך רד לכפרה („על המשמר")
„העיקר סנדו דוד הוא משורר מקורי, בעל גימה קדה, בעל צלילים מיוחדים לו"
י. זמורה („מאזניים")

הוצאת „יבול"
הפצה בלעדית: ספרי בפ"ה, גחלת בניסן 50 ר"א

חיל במילואים!
הצטרף לרבבות מנויי דבר

משא
לספרות, אמנות ועיון

בגליון זה

- לבעיית מוצא הלשון — מאת יורם ברונובסקי
- מקוריות יחסית — מאת עוזי שביט
- שירים — אברהם ברוידס, מיכל סנונית
- תערוכות ✶ מחול ✶

למה הם מדקלמים?

מאת ד"ר גדעון עפרת

מישהו כינה את מחזהו החדש של חנוך לוין „נעורי ורדה'לה" „סיום טרילוגיה", כלומר, חלק שלישי בסידרת מחזות אחרי „חפץ" ו„יעקובי ולידנטל". אכן, אפשר לראות בשלושת המחזות טרילוגיה, בגלל הצורות והתכנים הזהים כמעט, ואפילו הגברת ביבטוחעס הפסנתרנית מ„יעקובי ולידנטל", חוזרת כאן כמדומה בדמות המטפלת של ורדה'לה (האם במקרה משחקת זהירה תויסאי את שני התפקידים?) המציינת ש„מישהו רצה לקנות לי פסנתר". הפאראדוקסים הלויניים הטיפוסיים, החד האישי של לוין למחזאות האבסורד, מאפיינים גם את „נעורי ורדה'לה": דרמה ללא קונפליקטים, ללא דיאלוגים (ואם יש דיאלוג הוא דואט של מונולוגים), ללא גיבורים, עלילה, שיא והתוודעות. כהד למחזות הקודמים, כסיכום האסתטיקה של המחזה הזה ומחזותיו הקודמים, וכהד ברור למחזאות האבסורד נותן לוין בפי ורדה'לה את מילות הסיום הבאות:

„אני לוקחת מהסיפור שלכם את העלילה והדמיון וההרפתקה והיצר ואת כוח החיים והרצון ומשאירה פה כמה דמויות חיוורות, נטולות חיים, עומדות באור החיוור של השחר."

ואולם מה שמופר מאוד כבשורת אפסותו של האדם, עליבותו החומרית והרוחנית, הימחקותו בידי האחרים ובידי עצמו, מגיע לדעתי ב„נעורי ורדה'לה" לשיא שלא ראינו כמותו במחזותיו הקודמים של לוין. „נעורי ורדה'לה" הוא המחזה ה„נכון" ביותר של לוין, הרגיש ביותר, האמיתי ביותר והנוגע ללב ביותר (נוגע ללב באופן האכזרי והבלתי-נות ביותר, אך נוגע ללב). אם שני מחזותיו הקודמים נראו לי ארוכים מדי בחלק השני, מתמשכים קצת וחוזרים על עצמם, הרי „נעורי ורדה'לה" פרט על נימי הרגש והמוח ללא רגע אחד של שעמום. אם במחזות הקודמים הצלחתי להזדהות עם הבשורה הלוינית, אינטלקטואלית בלבד, בשל מלאכותיות יתר של הדמויות וניכור באמצעות פאראדוקסים, הרי ב„נעורי ורדה'לה" לא יכולתי שלא ליישם — יישום רגשי ותבוני — כל רגע את עליבות הדמויות הבימתיות על עצמי, כאדם אבוד במרחבי הלא-כלום, בעולם של קטנוניות הכרחית וצורך עז בקשר, חום ואהבה שלעולם לא יתגשמו.

אם בשני מחזותיו הקודמים של לוין עדיין ראיתי פער מסויים בין הטקסט הספרותי והביצוע הבימתי (דבר שבלט יותר בבימוי הגרוטסקי של „חפץ" שהומר בבימוי הלירי-מלאנכולי של „יעקובי ולידנטל", אך עדיין לא הגיע להארמוניה המלאה שבין התיאטרון והמלה), הרי ב„נעורי ורדה'לה" השלימו התיאטרון והספרות של לוין, זה את זה: התיאטרליזם הבזוי של הדמויות היה התיאטרליזם הנלעג שעל הבמה, הריקנות הקיומית היתה הריקנות הבימתית, הפוזות הפאתטיות, המאפיינות את ריקנות קיומן של הדמויות הנאחזות בפוזה כטובע בקש, היו התנוחות הבימתיות, וחוסר-הקשר המתסכל-כמעט, הומחש בכל סצינה.

לוין עושה ב„נעורי ורדה'לה" מה שעשה במחזותיו הקודמים אבל הרבה יותר טוב ונכון, ונוסף על כך פיתחו לוין המחזאי והבמאי של ההצגה, ושחקניו בהצגה זו טכניקת משחק המשלבת ריאליזם עם דקלמנות מלאכותית. השחקנים „משחקים רע". ובכך משחקים היטב את תפקידם. תחילה הייתי סבור שלוין נוקט בשיטת המשחק הברכטית ורוצה משחק „הצגתי" כיסוד מנכר, המדגיש שלפנינו הצגת תיאטרון ולא קטע מהמציאות. ואולם, אף שהיסוד הניכורי אכן מתחייב משיטת הדקלמנות של השחקנים, התבררו לי שני דברים: (א) עולם האבסורד התיאטרוני של לוין, המנוכר מעצם טיבו, אינו נזקק לאמצעי-ניכור מלאכותיים נוספים. (ב) לדקלמנות של הדמויות שלו יש משמעות מעבר להיותה אמצעי תיאטרוני טכני.

למה מדקלמות דמויותיו של לוין את הטקסט הנתון בפיהן? המחזה „נעורי ורדה'לה" סיפק לי כמה תשובות, שכולן משתלבות, נדמה לי, עם תפיסת העולם הלוינית-אבסורדית, שכתבתי עליה בשני מאמרים ב„משא" (*).

הדקלום הוא אחד המישורים במסגרת חוסר היחס לעצמך: במישור הראשון חשות דמויותיו של לוין — או אומרים להן — שהן עלובות ואפסיות לחלוטין. בשלב הבא כבר מודעות הדמויות לעליבותן הנוראה. בשלב השלישי הן זקוקות לאקט של השפלה — השפלה עצמית או השפלת האחר — כסיבה לקיומן המחפיר וכאישושו. בשלב הבא מודעות הדמויות לאקט ההשפלה שלהן ולמניעיו. הן יודעות שהן משפילות את העלוב מהן כאקט של עוצמה. בבחינת „ראו, אני חזק!", כשם שהן יודעות שהן מעריצות את החזק מהן כדי לשאוב ממנו את העוצמה החסרה בהן כדמויות עלובות וכדי ליצור איזו מערכת יחסים. ואפילו יחסי מטפיל ומושפל: מערכת היחסים הזאת היא צורת בטחון, מסגרת, חממה כלשהי, מפלט מההכרה להיות בעליבות מתמיד עם המודעות

(סוף בעמוד 3)

(*) „אין כל חפץ בחפץ", „משא". „המיטאפיזיקה של חנוך לוין", „משא".

משא, גליון מס' 11 (118), ..ומוסף ל„דבר"
יום ו', כ"א באדר תשל"ד, 15 במארס 1974
עורכים: אברהם שאנן, יצחק בצלאל

חיים הזז (כ"ט באלול תרנ"ח — כ' באדר תשל"ד)

הזעזועים והספיקות

מאת אהרן מגד

יצירות גדולות, יש בהן סגולה של אבני-גביש מלוטשות, שמכל זווית שאתה מתבונן בהן, נובע מהן נוגה אחר. כך ספרים, מזוויות-זמן שונות. קרא היום שירים כמו „דבר" של ביאליק, או מחזור „שמחת עניים" של אלתרמן, או „רחובות הנהר" של אצ"ג, או „שנותינו ספו" של שלמה אבן-גבירול, שהחרוז החוזר בו הוא „חי, עד מתי קץ הפלאות?" — ותראה כמה שונה האור הנשקף מהם היום, מזה שהיה ידוע לך משנים. הזמן הוא המטיל צילו — או אורו — עליהם, והם מחזירים לו משלו ומשלהם.

לא פעם, בחודשים האלה שמאז מלחמת יום-הכיפורים, הרהרתי בהזז, מדוע הרהרתי בו? משום שיותר מבכל זמן אחר, מתקשרת לי ארץ-ישראל, בקשר חזק מאוד של ברית גורל, אל ההיסטוריה היהודית כולה. מי מאתנו לא פונה היום אל ההיסטוריה? מי לא נזכר, ברצונו ושלא ברצונו, בפרקי מלחמות עתיקות וחורבנות, בפחד שואות? מי לא שואל, כפי ששאלו יהודים פעמים כה רבות בתולדותיהם בעתות משבר — „אי הדרך, אי ז'" או „עד מתי קץ הפלאות?"

לא היה עוד סופר בדורנו שחש את זעזוע האדמה היהודית בכל עצביו, כמו הזז. מרוסיה ועד תימן, ד ר ך ארץ-ישראל; מימי המלחמה והמהפיכה עד ימי ההגשמה הציונית, לפניהם ואחריהם. לגביו היתה זו אדמה א ח ת, מקצה העולם עד קצהו, הגלויות ל ר ב ו ת א"י, אדמה שהבקיעים הנחרצים בה כגידים, חוצים את כולה. כמו המשולח ב„הדיבוק", עובר הזז במקלו ובתרמילו מקהילה לקהילה, רואה את הפורענות המתרגשת, את האימה הכלואה, ונבואת-הלב שלו על קץ הפלאות מלווה בספיקות גדולים? ארץ-ישראל מתי? ימות-המשיח? בעקבות משיח? המשך? התחלה?

אוטשרטניה, מוקרי-קוט, בודח-ישן, צנעא. שקט מדומה. אידיליה של קיץ גובל, שמימים עומדים הבתים „כמין זקנים בעלי-מום: חיגרים, גבנים ושוטים". טעם של שממון וחורבן. ואזהרה. „אזהרה לדורות לעתיד-לבוא". כמו כפרים בצל הר-געש. ואחר-כך באים זעזוע האדמה, רעידת האדמה, הסופות, הפורענויות. ארבעים שנה לפני סולז'ניצין כתב הזז את התאומות הקודרות על רוסיה בימי ערבובה רשויות, „דלתות נחושת" ו„נהר שוטף" ויתר פרקי מהפיכה. שיש בהם הצל החסוך של כוח שטני העומד להשתלט על העולם ולפורר אותו. כל המסגרות מתפוקקות, כל היחסים מתחללים. נמחק הקו המבדיל בין שותר לחטא, בין חירות לזנות, כמו אצל פולישוק, מוטל פיקלני, לאצח; כמו אצל יוזשא ב„בקץ הימים" מאתיים שנה לפני כן. החרבות היא שלוחי חרבות, ראשית הקץ. „הכפירה" — אומר הרשל פריביסקר — „יותר משהיא כפירה בעיקר, היא כפירה באדם. לא על השם יתברך היא מביאה כלייה, אלא על בני-האדם". ובאוויר של רוסיה היהודית — כמו באוויר של תימן היהודית — עוברת אנחה גדולה של שברון-לב. מי ימנה את כל האנחות והאנקות בסיפורי הזז. את כל ביטויי השבר והנהי ורציצות הגוף והנפש, את כל האוי והאבוי, בעגה אידית [illegible]

היום, כפי שאמרתי בראשית דברי, יש לדברים אלה אור אחר, חד אחר, מאשר לפני עשר, עשרים ושלושים שנה, איזו אמת אחרת מתגלה בהם, בצילם הקודר של המאורעות האחרונים, וככל שמור הדבר — אמת א ח ת בדברים ובהיפוכם; מעבר ל„צודק" ול„לא-צודק" — כי ההוויה היהודית היא פאראדוקסאלית כל כך — שרק הפאראדוקס, רק דברים-וניגודם בעת-ובעונה-אחת, יהיה בהם שיקוף כלשהו של אמיתה.

והאמת שבסיפורי הזז — אמת שמעבר ל„סתירות" שבנגלה — נובעת מאחדות ה ת ח ו ש ה, שלמרות ניגודי ה ד ע ה, והתחושה העוברת דרך כל יצירתו היא זו של התערערות החיים היהודיים, ב כ ל מ ק ו ם. בגולה ובא"י כאחת, של רעידת אדמה, היסטורית וגיאוגראפית כאחת. יהודי מוקרי-קוט נאנחים: „את, אח, הגלות היא ב ג ל ו ת". ויהודים בארץ-ישראל נאנחים: „ארץ-ישראל היא בגלות"... ובמקום אחר אומר הזז: „הזמן הוא מקום חיותנו, כשם שהמקום הוא מקום חיותן של אומות העולם"... וזמנו של הזז הוא זמן אפוקאליפטי, של קץ התקופות, של ס פ ק גאולה.

המשורר קיטס, כותב באחד ממכתביו על „הכושר השלילי" (negative capability) של הסופר: סופר אמיתי — אומר הוא — חייב להיות בעל כושר לאי-בטחון באמיתות, למיסתורין, לספיקות.

הזז נראה לנו — ביחוד בנאומיו, בשיחותיו, בהכרזותיו — כאיש בעל בטחון גמור. בסיפוריו — נדמה לי שהבטחון הגדול ביותר שלו הוא ה ס פ ק, והספק שלו — ספק טראגי הוא, כי הוא נוגע ל ע צ ם ה ק י ו ם.

אך כיוון שלא בהיסטוריוסופיה אנו עוסקים כאן, אלא באמנות — צריך לומר שגדולתו של הזז היא בכך, שתחושת-העולם החריפה שלו, זו של פורענות, של התמוטטות, של שבירת-כלים, השתקפותה העיקרית היא ב ס ג נ ו ן, בכל משפטיו. המשפט ההזזי הוא כמו סייסמוגראף של זעזועים: הסטיות מן התחביר המקובל, כפל ושילוש וריבוע התאריך והפעלים, היפוך הסדרים, רווחי התהיות והקריאות, ריבוי המאמרים המוסגרים, ההתפרצויות, החזרות, הדיבוריות הגועשת — בכל אלה יש אי-מנוחה מתמדת, חרדה, הדי סערות ורעמים רחוקים וקרובים. הסגנון כולו הוא כעין כלי-רעם לאותה חוויה פרועה ומשובשת, רעועה כבית שגיבעו בו סדקים — שהיא תוכן היצירה הזאת. אתה רואה את הסופר כשידו כותבת בפנקס הפתוח — והשולחן רועד, כי כל אדמתו רועדת.

אך יש בזה גם עוד משהו: הזז תיאר מהפיכה — הן בגולה והן בארץ — אבל ביצירתו הרי יש ס ד ר, כבכל יצירת אמנות אמיתית; הוא תיאר שבירת כלים — והכלי שלו שלם. ונדמה שאתה חש כאן אותה דיאלקטיקה שבין החומר והרוח, שאותה ראה הזז בהוויה היהודית עצמה. החומר — בתים, עיירות, מוסדות — מתמוטט ונופל, ובה-בשעה הרוח נכספת לחיות. להמשך, לחיות הרוח של כל הדורות, בתוך ההרס. למרות ההרס. אותה „רוח קודש", המצפה „למשיח גואל צדק", א ו ת ה כביכול ביקש לשכר [illegible]

[illegible]

ארכיון חיים הזז

[illegible]

עצרת חיים הזז

[illegible]

איגרות מאת חיים הזז

[illegible]

„תאו" — כוריאוגרפיה רוברט כהן, בלהקה „בת-שבע"

על טכניקה ועל רגש

מחול

[illegible]

מאת ניצה פלקסר

[illegible]

ז'אן דוד

[illegible]

מיקבץ

[illegible]

לסטודנטים ולמרצים!
זה עתה הופיעו
פסיכולוגיה חברתית
מקראה בעריכת
ד"ר אהרן בן-עמי
מהדורה שלישית של הספר
יסודות הסוציולוגיה
מאת פרופ' יונתן שפירא
ספריה אוניברסיטאית
עם עובד

ספרית פועלים
א. ב. יפה
מקבילות בסיפור המודרני
מופאסאן • באבל • המינגוואי • הזז • צ'יכוב • גוגול • סקוט-פיצג'ראלד • ש"י עגנון
שרה לובו-גולדשמיט
בדממות האלה

הופיע
שדמות
גליון נ"ג — חורף תשל"ד

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל
משרד הבטחון — ההוצאה לאור
הופיע
ימי אוקטובר
עורך: מרדכי נאור
מחיר 14.50 ל"י
הנחה בקניה מרוכזת, להתקשר לטלפון: 594-201, 212-210

טבע או הסכם

(לבעיית מוצא הלשון)

מאת יורם ברונובסקי

צבי שנער — מתערוכתו בטלויזיה, תל־אביב (ראה פיקאסו — עמוד 4)

אברהם ברוידס

קול הנפש בשיר

מיכל סנונית

דברים יפים

קל וחומר דברים טובים

ראות מתחלפת קצרה

מקוריות יחסית

מאת עוזי שביט

צבי שור — אוטופורטרט (מתערוכתו במוזיאון [illegible])

למה הם מדקלמים?

התלמוד בתימן

מאת משה צדוק

ספרים חדשים

ספרות

קח — שירים 1969—1972 מאת נאויר ויולטיר, 97 עמוד מספרי סימן קריאה, יצא לאור ע"י מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור, 1973.

מבחר — משירי נתן זך בלווית איורים מאת מתי גרינברג, 126 עמוד, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ד.

ניקולו מאקיאוולי — מחזה סיפור ודיאלוג. תרגם והוסיף מבוא והערות מנחם דורמן, 202 עמוד, הוצאת הקיבוץ המאוחד תשל"ד.

נרקיס וגולדמונד — מאת הרמן הסה תרגם מגרמנית יעקב פיכמן, 280 עמוד, הוצאת שוקן תשל"ד.

לגלות לאדם אחר — ראיונות עם סופרים ורשימות על סופרים מאת משה דור, 248 עמוד, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ד.

מחומים וחותם — עיונים בספרות מאת אברהם בלאט, 312 עמוד, יצא לאור ע"י הוצאת סיגלית תשל"ד.

מפי העם — סיפורי־עם מפי עדות ישראל, רשמה והביאה לדפוס מלכה כהן, 224 עמוד, בהוצאת „ידע עם" החברה לחקר הפולקלור.

באלון קאנאן — רומאן מאת רוסאריו קאסטיאנוס, מספרדית יוסף דיין, 210 עמוד, הוצאת ספרית פועלים, תשל"ד.

הנפילה הגדולה, כנתוך הטרילוגיה משפחת הורוביץ — רומאן מאת צבי הורוביץ, 240 עמוד, בהוצאת מוזיאון „בית־ן" בקרית־טבעון, 1973.

ספרי עיון, מחקר ועדות

מדינות מטורפות, פנטיזם וטרור כבעיה בטחונית — מאת יחזקאל דרור, 166 עמוד, הוצאת מערכות, תשל"ד.

בית־אבי — מאת יצחק רבין, 80 עמוד בלווית תצלומים, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

החסידות ברומניה — מאת יצחק אלפסי, 134 עמוד, הוצאת סגולה, תשל"ג.

פוריה בקהילות ישראל, לקט מנהגים, פעילויות ונושאים לתחפושת, שעשועי־לשון וחידונים — מאת יוסף שער, חוברת בת 44 עמוד, בהוצאת משרד החינוך והתרבות, תשל"ד.

התא — מאת קארל פ. סוואנסון, מהדורה מתורגמת מחדש, מתוקנת ומורחבת, 224 עמוד, מסידרת ספרים על יסודות הביולוגיה החדישה בהוצאת יחדיו וספרית פועלים, 1973.

פסיכולוגיה חברתית, סוציאליזציה, עמדות, קבוצות־מקראה בעריכ.: ד"ר ראובן בן־עמי, 320 עמוד, בהוצאת ספריה אוניברסיטאית ועם עובד, תשל"ד.

אוקטובראים עבריים, תולדותיה של אשליה — מאת יהושע א. גלבוע, 141 עמוד, בהוצאת אוניברסיטת תל־אביב, תשל"ד.

חיטים הנוראים, פרשנות על מלחמת יום־הכיפורים — מאת חיים הרצוג. 108 עמוד, הוצאת ויידנפלד וניקולסון וספריית מעריב, תשל"ד.

עיקרי תולדות הלשון העברית — קובץ מאמרים מאת פרופ' חיים רבין. יצא לאור ע"י המחלקה לחינוך ולתרבות בהסתדרות הציונית.

משנתו של הרב קוק — מאת צבי ירון. 398 עמוד. יצא לאור עליידי המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בהסתדרות הציונית העולמית, תשל"ד.

צבי פרץ חיות — מאת ד"ר אריה מנצ'ר, מסידרת אישים בעם היהודי, 56 עמוד, בהוצאת ההנהלה הישראלית של הקונגרס היהודי העולמי, תשל"ד.

תעלת סואץ ואזורה — מאת צבי אילן, חוברת בת 32 עמוד, בלווית מפות, בהוצאת קצין החינוך ראשי, ענף ההשכלה, תשל"ד.

מפתחות — רשימת חישובים היהודיים במזרח ובמגרב, בעריכת י' קניאל ובסיוע י' איילון, 72 עמוד. בהוצאת אוניברסיטת בר־אילן, תשל"ג.

המעלות ממעמקים, דברים בסוגיות הדור על התשועות ועל המלחמות — מאת הרב יהודה עמיטל, 146 עמוד, בהוצאת אגודת אלון־שבות, תשל"ג.

היטלר, אנטומיה של רודנות — מאת אלן בולוק, שני כרכים, 654 עמוד, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ד.

התנועה הציונית ברוסיה — מאת ד"ר י. מאור, 590 עמוד, בהוצאת הספריה הציונית על־יד היחלת ההסתדרות הציונית, תשל"ד.

משנתו של פוריה, תורת התשוקות, החברה ההרמונית, הפאלאסטר — מאת ינינה מיילר, מפולנית מרדכי חלמיש. 159 עמוד, בהוצאת ספרית פועלים ואוניברסיטת תל־אביב, תשל"ד.

ביידיש

טוירן אין די בערג — פון יעקב צבי שארגעל, 115 עמוד, הוצאת ישראל־בוק, תשל"ג.

בי זיך, מספר 3, העפטן פאר די שאפונגען פון שרייבערס, נייע עולים — בעריכת יצחק יאנאסעוויטש, אדר תשל"ד.

עיריית ירושלים

המחלקה לתרבות

עיריית ירושלים מודיעה בזה כי התאריך האחרון להגשת ספרים לפרס ירושלים לחנוך ע"ש דוד ילין ז"ל

הוארך

עד יום רביעי, כ"ו אדר תשל"ד (20.3.74).

לאחר מועד זה לא יתקבלו ספרים נוספים.

פרטים אפשר לקבל במחלקה לתרבות רח' חיי אדם 2, ירושלים. טלפון 226211.

דיוני הוועידה השתים עשרה של ההסתדרות

שיבה שניה – יום ג' אחה"צ

גונן (ריקוח): צריך לסגת מהשטחים שנכבשו

רינהאבן שבמר י. משל ב־ תוכנו המעיל הוצא, כקיף ו' פעלה רבים בהסתדרות. הזה זו היא בימוי לעצמה ה־ ה הנלאבה בה. השאלה היא: מבלים צבצה זו ולטובת ואם ההסתדרות כשתמכת זה, בכדי לשנות את האינטר־ של העובדים. אני פועל ב־ ת המושל, ולפני שבאתי ל־ זה ערכתי משאל קטן בין ה־ דים. מה ידוע להם על ה־ זה ובה יוסם אליה. לצערי, צאת לא היו מעודדות. ה־ עדה מבחינת בעיני הפועלים שתמכה בעוקים אמרי־פרי כבר חוק לביצון שבותות, ערבות בהירדין לפגיעה עב־ שהי ריותק. היא גם בתנה לקביעות הממשלה במיסקת ילה, מבצע המיסים. הפיכה פס המאבק הבקעי. מאבנכת הוי אותה. הנוכחה של הנה־ ההסתדרות עם ביטול הסוב־ יות של מצרכי המזון. דבר גם קשה בסכבות שמעלות.

נר דברי מגביל בגק לצמי בשני קצת שנים: האחד, חבר ה„ליכוד" מ. גרוס־ השני — פחות טובן. חבר רך איש העסקים ההסתדרו־ אשר ידלין, שאמר: „כי יו שפר הם דמגוגיה הרת" והו, ידלין, גם אתה כמו חב־ בהנהגת ההסתדרות, שכותבם כי אתם מייצגים? המאבק נכרי הכבכוא בהצגנות דב־ עובדים בחוצי המדינה, כפי יה, באחרונה נגד מדיניות ה־ שלה, הוא תוצאה טבעית בן זירה הקיימת בחברה הישרא־ בין העובדים השכירים ה־ צול המבר של בעלי־ההון ש־ משלה מייצגת את האינטרסים הם. סיעת רקיח הגישה שורה הצעות כגון הצלחה כללית שכר היסוד ב־25 אחוז להר־ ב תוספת יוקר וכל צעם ש־ יעדקים יצלה בשלוש בקוטה; זימת הוזים קולקטיביים אחה והו; ביטול חוקים ומקבות ה־ מעים בחופש המאבק המקצועי. זה. חוק המבחה שלמו הוא ה־ צה על האינטרסים של הצבי־ ם. האינטרסים־אל זהה מאד מהמבולל ש"ד המאבק של עמלי העולם. מה נוסו לוותר ליו? כדי בישלף הפגנות וה־ באי? האין כבר על מה להיאבק? סבב הכלכלי הקשה הוא תוצאה שירה מן המדיניות הכושלת של משלה בשטח המדיני והבטחוני. ער מציעים שההסתדרות לקרוא משלת ישראל, לפעול לשלוחת דם לג'נווה; לבצע הולמות מד־ ות הכבחון; לסגת משטחים כבשו ולהכיר בזכויות הלאו־ ות של העם הערבי הפלסטינאי במסגרת של הסכם שלום.

רוטברד (ליכוד): יחסים בין ההסתדרות וועדי העובדים — פגומים

ברצוני להתעכב על חוקה ה־ דית ויחסי הגומלין בין מוסדות ההסתדרות לבין ועדי העובדים. יש בהם ליקויים רבים שאינם בעים לטובת העובדים את ה־ גישה שנציגי ההסתדרות אינן בעניניהם האמיתיים. בכוון אי־ לוכם של אנשי ההסתדרות שאחרי כמתוך הנפשי שלהם ומש כמתכחים והכספיים פש־ ת. לפי מיטב הבנתם והכרתם, בה ההסתדרות לייצג את ה־ בדים בתביעותיהם ולא לשכע ותכת ומקשרת בינם לבין מע־ ידהם. נראה, כי גישה מוטעית של אנשי ההסתדרות נובעת מוסר מעורבותם המתולשת ב־ בבי ציבור העובדים. רבים בהם תו מוכן טעטה על עבודה. הם בעתבותם להלוסין אווירת ונה. המפעל, בית התרושה, ה־ דות, הציבורי, ועוד. יוקר, ברזל, נוסף, המעביר את ההסתדרות עם ועדי הפוב־ ג. הוא המתבה על כל גילויה לליקיים ועל תוצאותיה התמד־ לצערנו. לא רק שאין כוס־ ההסתדרות בלהיום בהופעת יקה זו. אלא שלדעת ועדי בדים רבים היא היונכת, הכספ־ והמלבבה של תרבות הסתכת בדיבה.

ליקוי חמור נוסף הוא אי שי־ הם של ועדי העובדים בתהלי־ ובהכרעות על הסכמי העבר ולא רק שאין מסתפים אנ־ בהכנת הסכמי העבודה, אלא ברבית המקרים הם כתנגדים ם הלקית, כללית או לטעויות יימיות. התוצאה ברורה: שכר לאין ספור, אי כיבוד הסכ־ עבודה, הסכמי עבודה קשים ידות הליכות ומספר השערורות הכלכלות של הרם קוסריםהבודה הליכה.

ביאלר (מערך): מה קרה בפתיחת הוועידה מכאיב את הלב

כאב לב אני אומר, כי את־ על בצרב הלל כבוד ביתר ההסתדרות. אין ההסתדרות עליה ופשית, ולא בתחום הדרת. מדוע יש לנו צרב כזה במבצר ראש משלה? אני אומר את זה לחבר ם, שאני מאמין שהם באו ל־ ההסתדרות בשל המאבד הגדול ש־ ייה, מתוך שהיא פותחת בפני הם, ושל כל העליה הבאה לארץ. משמת להם בטעות. כמו הצד־ הזות הרבה יותר נעלה. בדבר זה חולת להיות? נשמור על ה־ זהה שיקורף לצעירים האלה, קריך לעלים, ואל נתפך אותו שהוא נראה אהמולל ברורב. יקר לסוד היום — לא על ום לבדה יהיה הארם. אכנם ה־ על על האיכור הכקצועי הוא זה, עליו נשען העבר ב־ ית צביעה של עטרת המדים, ית פנבית הכל, אולם כאשר

יש רוצה, שפה ואפשר להסתדר

יש רוצה, שפה ואפשר להסתדר ולחיות חיים טובים. בארץ הזאת — כאן ההסתדרות צמחה מהחיים. על כן הבה ניתן לבית הזה עצם תוכן של חיים. הבה נבנה שותפות זו, שהתחילה בכ"ס קודם, הפעלים באווירה של התלכדות, כשהיא פתוחה לכולם ולא תהיה בארץ ישראל תחושה כפי שקיימת בארצות אחרות בעולם. נחזיר את העטרה הזאת ליושנה. נתגייס למפעלים הדקים בתחום ההסברה, בתחום הקליטה לדור הצעיר ולחיילים המשוחררים. הרבה תפקידים מחכים לנו. עלינו לעשות מאמץ משותף כדי שנהיה ראויים לתפקידים אלה.

א. דרוקמן (מוקד): יש סכנה לעצם קיומה של ההסתדרות

אין היום חלקים עליכן שהחב־ רה הישראלית נמצאת במשבר קשה. בצדק התערער האמון ב־ ממשלה, במנהיגות העוכחית וב־ מדיניותה. ולצערנו חרב האי־ אמון הוא גם בהסתדרות. השמת העיקרי — הצמת שכר העובד ורמת חייו — לא עמדה בו ה־ הנהגה. הניצול הפעמי הגבר, ספסרות שולטת בשוק, הפער בין שכבת מיליונרים מתעשרים ובין כלל העובדים גדל, וגזירות הגבר־ שלה גיתכות בלי הרף ובלי מצ־ פון על רמת החיים של הפעלים בצורת ביטול סובסידיות. במקום העלאת שכר, יש מיסים חדשים והדבר פוגע בעיקר במשקי הב־ גמה ובילדים. צעירים ומשוחררי צה"ל לדבנותיהם ייהוקו למצב של חוסר אפשרות לבנות בית ו־ כשפחה. ילדים חסרי מורין ל־ פינה וחסרי כוס חלב לשתיה. אין פלא שחלק בתוך ההנהגה ה־ הסתדרות הנוכחית תרוש ואוסף הצלחות.

בכל ארץ בעלת משטר קפי־ טליסטי, כשלנו מנצל ה־ אפשרים הביא־שאשים. בכב זה וכאיים להביא למצב עוד יותר גרוע. לכן הסכנה היא לעצם קיו־ מה של ההסתדרות, לארגון המס־ גדי של העובד, למעמד הצמצה. לכל ההיוני שנוצר בכמשק יותר כחיי דור. מצב זה חייב להיפסק ולהשתנות. סיעת „מוקד" תביעה שהי תביעות:

א. על ההסתדרות להיות עצ־ מאית ולא ההגבה. מבי של ה־ ממשלה ומשרד האוצר. תתייצב ההסתדרות בצד העובדים ולא בצד גזירות הממשלה. תתייצב ההסתדרות, בכל סקרת של סכסוך בין העובדים למעבידים לצד ה־ עובדים ולא כמתווך ביניהם ו־ לא כמאיים על העובדים. אני מת־ כוון לשוד ולמלוכה בשלם. ב. מישטר המגבר, הדמוקרטיה ה־ הסתדרותית, אבל לא רק בבחר־ סים, ועידות ומופעים עממיים. כאו יסוד ההסתדרות נשמעת קריאה „ייגתן דבר הפועלים ליד־ הפועלים", הביעה זו טרם נענתה. ליכבתה. קשים וחשבנו המנגנו־ נים לפני כל הכרעה. הנהג ה־ הנהגה לפי הכלל „נשבע ב־ בפצה" ולא „נעשה ונשמע" בש־ בבית.

ויקטור אלוש („פנתרים שחורים — ד.י.י"): מדוע קופחו שלושת הילדים הראשונים?

ברצוני לדבר בשם משפחות ברובות ילדים, גרעי במצוקה, עוני והכבדות בישראל של שנת 1974. אין מדינה בעולם שיש לה הסתדרות בה גדולה וחזקה כמו שיש לנו במדינתנו. ודווקא הסת־ דרות זו, הגדולה והחזקה, פת־ עלמת בבעיית הנוער, המצוי ד־ המצוקה והמצוקות בישראל.

כאב לי ש־15 ילדים אני גדלתי בסאמלבל על המצוקה. על המדי־ ניות הכלכלית של הממשלה ועל עורתת הוזבצה של ההסתדרות. בעיני צריכה ההסתדרות להיות כבון לנציל, כבן להלוש ומבן לעני ולא שותף למדיניות הכלכלית של ספיר. כשפחות מרובות־ילדים לא יוכלו לעמוד בגלל הכלכלי ויעשירים בשבילם דומה לקריעת ימסוף. התוספת של 15 ל"י אינה בלבה, אפילו את כחיר הלחם. מקבלים רק בהילד הרביעי. האם שלושת הילדים הראשונים הם לא ילדים? חבר שאינו שכיר ואינו עובד בתעשייה, אלא הוא רוכל או הוא כפר אך כחזר עבר ביות, אינו מקבל בעד שני ה־ ילדים הראשונים שלו שום פיצוי. לפי חוק הביטוח הלאומי מגיע לו, אבל ההסתדרות מתעלמת כ־ זה, ואיני יודע לאן נעלמים 100 מיליוני הלירות. אני קורא להקים ברכביות נוספות במתכונת של העסקים אשר יתנו הגנות במצבי בכון למשפחות מרובות ילדים. אני קורא לממשלה ולצירות ל־ הגדל את הכצבורות. בתקופה זו של כהבור בכתואים על ההסתד־ רות לצאת בקריאה לא רק ל־ עידוד העליה התרבותית, אלא גם לעידוד העליה הפנימית, חייבת גם להיות דאגה כמה לנוער של ה־ יום שהוא האורה, הפעל החזיל על כחר. יש לי 9 ילדים בבהי־ ספר. רבים כמו הילדים שלי אין להם התיקים ויפים כאלה. ללכת אתם לבית־ספר. ואילו היה יותר תומכי, תוחה ההתעלולות הדרמה את התיקים האלה לילדי צעיים באתנדי פיתוח. אני הראשון הוי־ רם את התיק שלי.

א. אגין (מערך): 50 שנה לתנועת הנוער העובד והלומד

אני רוצה להביא את דברה של הסתדרות הנוער העובד והלומד הבולכת קצת בוועידה מן הדי־ נים.

בימים אלה אנחנו חוגגים יובל 50 שנה לתנועת הנוער העובד והלומד — בלגולה של ההסתדרות הנוער־העובד בלבד. אין מישים

ימי הגיגה והצהלה

ימי הגיגה והצהלה. אבל אילו היינו בודקים כמה חברים של ה־ תנועה הזאת הם היום חברי ה־ הסתדרות, או כמה מאחוזי כדי־ נת ישראל עברו את כור ההיתוך של התנועה הזאת, היינו נבהלים בהסיכותו של המבצע הזה.

הסתדרות הנוער העובד והלו־ מד פתוחה ומקבלת לא רק ב־ צעירים עובדים, אלא בעצם בכל בני ישראל העובדת. אי־אפשר לתאר כאן ההסתדרות הזוכבת ב־ תנועת הזאת, שהיא נשכח־אפה. אבל אפשר לומר, שאנחנו צרי־ כים להציב היום אפקים הדשים שאליהם צריכה ההסתדרות לכ־ וון באמצעות הנוער־העובד. לא מספיק לטפל ברמת־החיים, אלא צריך לטפל גם באיכות החיים אשר תאפשר לנוער עובד לכבוא לעצמו בכגרת ליכודית ועצמו לכבוא לעצמו מבג וקשר עם נערים עובדים, ויש להוסיף את תושבה תרבית והנרים דרך זים הנבצאים במסגרת התנועה.

ובלים כספר לחברי סיעה „ה־ פנתרים השחורים" שהבבטאו ב־ קולניות בוועידה הזאת: אנחנו מטפלים בבעיות של פער ובמס־ גרת הנוער־העובד נמצאות 11 קבוצות של בני קיבוצים העוב־ לות בעיירות פיתוח ובשכונות עוני. נערים מקיבוצים ומבדבבים מוכנים גם היום לקיים דו־שיח ולפתוח במגע אשר יאפשר לפעול בקרב כל הנערים שאתם אומרים שאתם מייצגים אותם.

כבודני שאלמלא הפעולה של ההסתדרות בתחום הזה יתכן והיתה כאן סיכה הרבה יותר גדולה של „פנתרים שחורים". לכן אני קו־ רא לכם לשתף אתנו פעולה כדי לקרב את הנוער שאינו זוכה לכך. אמש שכעמו בפתיחת ה־ ועידה את דבריו של נציג ע־ ריית ירושלים ואת בשורת הכבר־ גות החדשות, אבל באו הראו את הוזרות מקום — ולו צר — לי מועדון נוער אחד. אני, איפוא, קורא לוועידת ההסתדרות להטיל על כוצבת ההסתדרות לקיים כוו־ בב מיוחד שיוזן בעיגייני הנוער, להגיע למסקנות ולהטיל על ה־ נוער־העובד ועל הירבצה הבדבכות לבצע אותן.

ג. סעד (מערך): 80,000 חברים ערבים מאורגנים בהסתדרות

יש לציין בסיפוק את המפעלי־ הם של הפעלים הערבים, שכבוד רב הוא לי לייצגם בוועידה. עם יותר חברי, בהשובים להוכות ההס־ תדרות. מהוועידה ה־11 עד הוועי־ דה ה־12 עלה מספרם מ־30,000 חברים והגיע ל־80,000. חברי אלה הכירו את נאמנותם להסתדרות, לתנועת העבודה ולמדינה בכל ה־ תקופות, סבלו את סבלן ושמחו בשמחתן.

עשרים וחמש שנים עברו מאז התחילה ההסתדרות לארגן את החברים הערבים, לשלבם בתוכה ולהשוות את שכרם, תנאי עבוד־ תם וקבלת השירותים שההסתדרות בגישה לחבריה היהודים. האוכלו־ סיה הערבית מאורגנת ביותר מ־ 110 נקודות יישוב. וההסתדרות בגישה את שירותיה ביותר מ־ ששים כועדונים ושתי מועצות פועלים. יש ועדי פועלים בכפ־ רים גדולים וביותר מהמישים כפרים יש סניפים של קופת־ חולים ו־150 אגודות שיתופיות. גם קרנות הביטוח וקרנות העזרה ההדדית על כל שלוחותיהן, מב־ שות להם עזרה הדדית. מועצת פועלי נצרת, לכמשל, שיש לי ה־ כבוד לעמוד בראשה, הוכיחה את עצמה בשטח קהילתיה כמועצה פעילה בשביל חברייה.

עם זאת אנו מבקשים מהוועידה להחליט ולתקן את העוול ואת הדברים הנראים לנו ספוני הר־ קה, כמו ייצוגם במוסדות ההס־ תדרות השונים.

גם המפלגות, האיגודים המקצו־ עיים ולכל הבוסדות, צריכים לראש לייצוג זה. יש להחליט על שני דברים: אחד, לתקן את שמה של חברת העובדים ולקרוא לה חברת פועלי ישראל, במקום ה־ פועלים העבריים בלבד. שניה, ש־ חברת העובדים הבבה מוסדה בתאימים בבקסוד הערבי והפעיל להבין שיתוף התבר הערבי בה. על ההסתדרות להקים כבבים ראשי־ יים לשכם למוסדות ההסתדרות בישוב הערבי והן לתת להם די־ רוש כתאים.

אמנם קופת חולים כגישה את שירותיה לאוכלוסיה הערבית. אבל יש לשפרם בהרבה ולהביאם ל־ רמה המתאימה לאוכלוסיה בת־ קופה.

בן הורי ימיני (ברית יוצאי תימן): התימנים רוצים להיות מיוצגים על־ידי אנשיהם

יש לי הכבוד לייצג את ברית יוצאי תימן המקראת „בית". ל־ כולכם ידוע, כי לתוצאי תימן הוס־ טוריה ארוכה ועבודה בארץ. הרוי צותם הוכיחה את עצמה שהם כאנגלים להיות פוכדים כמש. גם כאשר נוצרה ההסתדרות היו רבים כאד כתוצאי תימן בין מייסדיה. עם זאת הגיעו אנשי רשימתנו למסקנה שהם חייבים להיות כיו־ צגים ישירות על ידי אנשים ה־ היים אתם. ואין זו בעיה של ייצוג בלבד — התימנים מיוצגים יפה בהסתדרות — אלא שאלה פת־ רון בעיותיהם. ועד שלא תהיה הגיעה בלתי הלויה, שתייצג אותם בצורה שאינה כבולה במפלגות לא נוכל לוכר שאכבם נשהרד בעיותיהם. בכוונתנו לשתף פעולה עד כמה שאפשר עם מוסדות ה־ הסתדרות ועם ראשי הסיעות. אין בכוונתנו, חס ושלום, להיות אנטי. אנו נביא את הבעיות לפני הבוס־ דות ונבקש את פיתורם.

טועים כי השתתפותו בוועידה היא על בסיס עדתי והתשובה לכך כונחת בתוך מצרך הסלטון בארץ ההסתדרות. מדוע? כפני שרבים הם המוסדות והגופים ה־ עדתיים המוקמים על ידי המוס־ דות. הנה ההסתדרות יוצאי אמ־ ריקה, דרום אפריקה, בריטניה והדומה להן, בהם מוסדות משפט, הם נכאים לקיום, אבל כמובן הם לא צריכים לבוא ולבצוק כאן, כיון שאת המיליונים הרבים הם מקבלים ציוניות. ואנחנו לא יכולים לעשות זאת.

תקוותנו שהכנסת יכירו בר־ צוננו הכן לשתף פעולה עם כל אדם ועם כל גוף ויתנו בנו את האמון הכלא. עם זאת אנו כבר כספל בהנהרינו, באותה מידה ש־ המוסדות האלה כספלים בחבריהם.

מ. גבהה (בר"ח והחית הסבאל): יש להיזהר מהליכוד

הכבוד של העם בישראל התבצם פה לוועידה, ועידת פועלי יש־ ראל, ואפשר היה לקוות שתיפכב מפה הקריאה־התורה: לא עוד מלחמה, לא עוד שכול ויתמות, אלא שלום. שלום אמת, שלום צודק, בלי קיפוח ושיפצה, כי רק שלום צודק הוא גם שלום כבר־ קיימא. אולם בהרבה ימים של המערך ו„הליכוד" הוסל אלם על הוועידה. ההצעה לדון במצב ה־ פוליטי נדחתה, על אף השצה ה־ דחוקה. ובאשר השובו לקוטבות הכבודה וחוגר את הדין על אשר לא שמשהם פה לבמאים לשלום. בית פועלי ישראל חייב קודם כל לתת תשובה לבעיה של הפוני. הפער החברתי האיום והבלתי נס־ בל עבר שחיים רבים וטובים מבינינו. לא ההתפרצות היא ה־ סוכנת. אלא אי הורדת. הסם לא נישאה קריאת הזעם של כל פוע־ לי ישראל נגד המדיניות של ה־ בכקלה הבקפחת את שכרו של הפועל. בלבה את היקר, כחסלת את הסובסידיות ללחם ולמצרכים ראשונים אחרים. בו בזמן שמאות ומיליונים ל"י מוצאות כמתנה ל־ מיליונרים. כמתנה תיגם למתנג־ בבודה ומשבלי פועלי ישראל?

אני קורא לכל פועלי ישראל תואמנים לעצמם, לשלטון הברית העבודה ולהירות דמוקראטיה: היזהרו מהסכנה הנאו־פאשיסטית, היזהרו מהליכוד שבזה על שלטון הבבודה!

ז. צור (מערך): ארבע משימות להסתדרות

המציאות שבה אנחנו מתלבטים לוועידה שנה כאחר כזו שהיתה בזמן שהלכנו לבחירות בספטמבר. במציאות שינה הציבה שאלות חד־ שות, אם כי השאלות הקודמות או לפשות פרבית, קיימות.

ארבעה דברים שוכדים עתה ב־ פנינו. א. המציאות של עצת היהודי בשבוע הבא יובא בפני הכנסת תקציב של 35 מיליארד ל"י, וזה אם נזכור שצפוי גרעון במאזן התשלומים בסך 2¼ מיליארד דו־ לרים, ויש גם עצירת אלפים במילואים — האלה בלבד כעמידים אותנו בפני הצורך להיערכות אחר־ רת, במשק ובחברה. באותה: יותר מאמץ ויותר שיהיה.

התכניות שהלכנו בהן לבחירות — חיסול העוני וצמצום הפער — יש לבצע אותן עתה, להקן אותן ולהגביר אותן, כדי שאפשר יהיה לעמוד במציאות החדשה.

ב. ההסתדרות קולטת עליה. כאן בוועידה הקודמת, כבה דיברנו על תקוה לעליה מברית המועצות, עלי יותר מ־80,000—90,000 כבר־ ריות־המועצות אכהנו גם כקודים שעליה זו הלך ותגבר, וכן ש־ הגדל ותגבר גם העליה בארצות המערב. אנחנו מקודים שארית היהודים בכדינות ערב יצאו ויבו־ עו לארץ. אבל אין זו רק שאלה של מדיניות. וזהי שאלה של קלי־ טה ואין קליטה בלי קליטה חב־ רתית. על ההסתדרות על כל מרכיביה לתגייס לקליטה הבר־ רית של העולים, כי הזמן דוחק.

ג. ההסתדרות מייצבת את הא־ רץ. אבל היא צריכה לעשות יותר בכל המקומות: בערבה, ב־ רמת הגולן, בבקעת הירדן, בגליל ובנגב ובכל מקום שיש שבבה. היא צריכה להשתתף גם בהקכבן של ערים חדשות.

ד. ההסתדרות בונה כשק עצבי, המלחמה הזו, כבר בעבר, גילתה מה היה כוחו של מבק העובדים, הקואופרטיבי, הקיבוצי, המושבי, האדמיניסטרטיבי. איך היינו עומדים בימים הקשים האלה בלי המשק הזה של משק העובדים המשק הציבורי?

יש, איפוא, להזק את משק ה־ עובדים, יש גם לחזק את כגמתה הכללית של ההסתדרות. לא אינוד מקצועי לאחד, ולא חברת עובדים לאחד, אלא ההסתדרות אחת, הסתד־ רות המבנה בשק. יש בהסתדרות הולקות וצריך לתקן אותן, כמו עבודה שכירה במשק העצבי שיש לבצר אותה; יש בעיה של הצור־ רציונליזציה יותר שיתוף של העוב־ דים במשק האדמיניסטרטיבי וגם זאת צריך לעשות.

ואחר לכה שאירע אתמול: ל־ ההסתדרות נוטשו גורמים לא ציו־ ניים, אנשי ציונים והודים אנטי־ סוציאליסטיים. בהפקידנו לכבוד את ההברים האלה לדרכם. אני באמין שיש בכוחנו להביא את הוארציונים להיות ציונים ולהביא את הלא סוציאליסטים להיות סו־ ציאליסטיים.

מראה כללי של חזית „היכל התרבות" בעת הוועידה

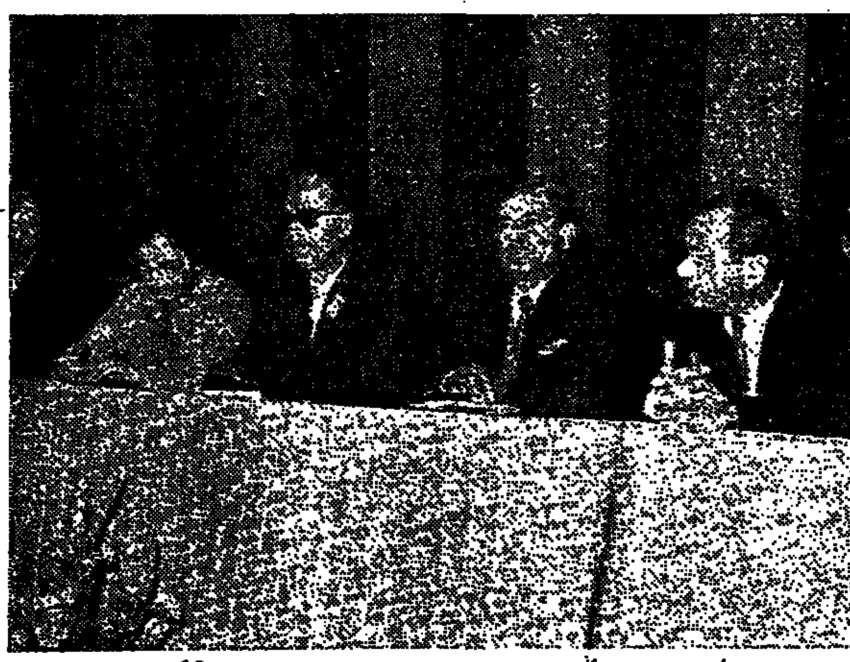

אורחים מכל קצות תבל השתתפו בוועידת ההסתדרות ה־12

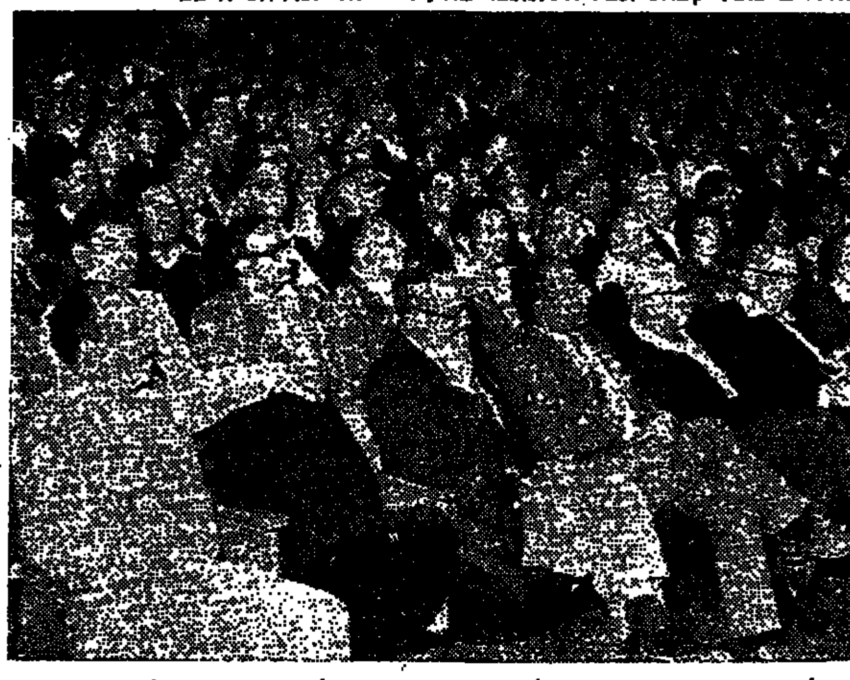

קהל הצירים והאורחים מילא את יציעי „היכל התרבות" בתל־אביב

ח. סרור (המערך): „ליכוד" משתמש בדמגוגיה סוציאלית

כל החברים שנאמו לפני דיברו כל אחד לפי סגנונו. אני אביא את סגנון שכנתישהקה.

ההסתדרות לא עסקה ואינה עו־ סקת בבעיות כדיניות. אך תפקידה העיקרי החשוב, ואפילו הבלעדי, הוא השמירה על ענינו של העם העובד בישראל. היא חייבת לע־ שות הכל כדי לצמצם פערים, היינו להקטין הקיטוב החברתי הד־ סוציאלי.

כה משמעות בשפתה ברובת ילדים? זהו בשפתה היא במצב של מצוקה חברתית איומה, מש־ פחות אלה כהוות כ־20 אחוז כב־ אזרחי ישראל, כהוי מיליון תוש־ בים.

לא ראיתי איש מאנשי „הליכוד" בשכונות התקוה או כעיירות פיתוח והי את הבבוקה הזאת. יש להם שתי פנים: אחת גריפת קולות בדמגוגיה סוציאלית והשניה שי־ רות לאדונים, אשר שלחו אותם לכאן כסוס טרויאני לתוך ההס־ תדרות. וברצוני לומר לאותן שכ־ בות עוזות המצוקה. אשר בתוך את איבכן בהם: אם כפלגה, כבו שלכם, בונה את עתידה רק על שבאה, הרי תודתכם כולה דמגו־ גיה.

הנה חבר שלכם לא בזמן עלה על כס הנשיאות בעירית תל־ אביב. הוא כבר לא הספיק „להת־ הפכ" והראה כה הוא עושה. א. בוריד בעליו את עניין השיכון. והבינבין לא. אבר זאת, ב. קובע שירותים סלקטיביים. לפי שיטה „לכלם — יתכתו השירותים. זהו הדרך שלכם. הוא הדין לגבי הלוי־ קת האנקביות. אתם רוצים להפר־ ריד בין ההסתדרות לבין חברת העובדים. כיצד אתם כנהלים זאת בביתכם? תולכים לאנשים הקט־ נים, לבעלי בתי מלאכה אשר ב־ קושי יש להם זכות קיום ואוכרים להם, שחברת העובדים בתחרות בהם. ולפעילים האורגנים אתם אוכרים שההסתדרות מקפחת אר־ תם. אם כאים דברכם שלהו מ־ פעות המורה נציגים, שלהו נציגים בשכבות הבמולה, הם יחבדו אה־ רת.

א. חסון (ל"ע): אל ניתן לשכירים ליפול טרף לאלימות כלכלית

בלי הזון גדול אין ההסתדרות יכולה למלא את שליחותה הלאו־ מית, החברתית ועם זאת גם בלי

ראלי הוא צבא העם

ראלי הוא צבא העם, ואם לא נחזק את העם לא יחוזק הצבא.

איני מאמין בנצחונו של הצדק בבלי שבידי הצדק יהיה נשק הב, אבל בלי נשק טוב גם ה־ צדק לא יוצג. את הצדק צריך לבנות. לכן, אי אפשר שיוצאו לקרב אנשים צעירים, יקריבו עצ־ כם למען קיומה של מדינת ישר ראל, וישובו אחריכך אחד ל־ שכונת התקוה והשני לוילות. דבר זה לא יתכן שיהיה. אם אתנו רוצים להיות בעלי יכולת לעמוד מול סכנות אנו צריכים לבנות חברה יותר צודקת, יותר שיוויונית עם פחות קיפוח, פחות עניים ופחות עשירים.

אני חושב את שר־האוצר ספיר לאדריכל כביר של המשק הישר־ ראלי, אבל אדריכל כביר עושה גם שגיאות כבירות, והאגף הזה (המובה, כבראה, ל„ליכוד" — המלהיב) דורש כל הזמן ביטול הסובסידיות מפני שהן, לדבריו, עוזר להקלאים. אולם כאשר בוטל לו, ההבדל להם לפתע שזה לא בזמן הנכון ולא בקצב הנכון. אבל איזה טעם יש להם לספר? בה שאינו נכון הוא שהשכבות ה־ בקופסות לא היו צריכות לסבול כהצא זה בביטול הסובסי־ דיות. אמנר שתקציבו מגיע ל־36 מיליארד ל"י יכול לסבול עוד כמה מאות מיליונים ל"י. אבל השכבות המקופחות — ד־ זאת היתה השגיאה — היו צרי־ כות לצאת מהמשבר הזה. אני גם חושב שספיר לא היה צריך להמות עד שההסתדרות תלחץ והשיג עוד משהו, ולפי דעתי השיגה הרבה ולא השיגה הכל.

בקראי את התיקונים שאנשי „הליכוד" מציעים, אני מכרח לו־ מר בצער שאינם כבינים מה זה קיבוץ, פחות בתייר שבא מאמרי־ קה. אתם יכולים להציע לאחרי עלינו לבטל את העבודה השכי־ רה, כדי שלא יהיו מהוסרי עבו־ דה, אך אינכם יודעים מה זה קי־ בוץ ומה נותן הקיבוץ. עליכם להוסיף על הדיבורים הרמים שלכם ההתיישבות וההתנחלות, לבנות כמה עשרות קיבוצים ב־ ארץ הזאת, ואז תדעו לבקר או־ תם. אתם גם מציעים לבטל את הרגל האדום ולבטל את הימנון ה„אינטרנציונאל". למעשה אתם מציעים לנו לנתק כל קשר עם המפלגות והארגונים הסוציאליס־ טיים בעולם. סכה רבים מהם באו לברך אותנו. הדבר היה הופך לאסון להסתדרות אילו היתה כבר קבלה עמדתכם ואני בטוח שאתם תיאבקו לצאת מיפא בהסתדרות הזאת.

ועוד סכה מלים ל„פנתרים ה־ שחורים": יש לי איתה סטימבם למלחמתם, כל עוד היא בלתי מהייפת וכל־עוד איננה מנוצלת על־ידי אנשים העוסקים בסקום מלחמה בעוני בתנגה כולמות ל־ צליה בחורה לכנסת. אולם כאשר אתם מוסיפים לזה כל מיני דברים וראשראליים כבו זריקת תיקים או כמו שהחבר שלכם כבך עשה — קריעת תעודת־הזהות וזריקתה בכנסת — אתם רק פוגעים ב־ עצמכם, באמינות שאתם מתייחסים ברצינות למלחמה הזאת. בכקום שנכבד אתכם, אנחנו כתחילים לראות אתכם כגוף זר בתוכנו ואנאו לא הייתי רוצה בכך. אתמול, השפלתם, לפי דעתי, את כבודה של ההסתדרות ואת כבודכם על־ ידי הצעקות והאגון עבו קיבלתם את פני ראש־הממשלה. הייתי מייעץ לכם, שתראו את עצבכם כחברים אחראיים בהסתדרות ה־ זאת, הלחמו בארחה רציני את כלחמתכם, ובמשתף יחד אתנו הלחמו על תיקון הדברים שיש לתקן אותם והם רבים מאד.

ההסתדרות צריכה להתארגן

שההסתדרות צריכה להתארגן ל־ פעולה בתחום קליטת עליה. אין ענין זה ממלכתי בלבד. זאת ד־ עוד: הבעיה של מזון למשפחות מרובות ילדים ובעשות הכנסה היא בעיה חמורה, ואני מבין ש־ ההסתדרות תגייס את כל המור־ בים — את המשק העצמי שלה, את היצרנים, את המשווקים, את „המשביר", את זרוע השיווק ה־ סיכתאי והקיבוצי — כדי ל־ הפש דרך איך להוזיל את המזון. השנה התברכנו בשפע במזון. מדוע כחיר התודים הוא כה גבוה ל־ צרכן? הבעיה איננה של „תנובה". אלא יש להפש דרכים שונות כיצד לעבור וכיצד להפעילה את החברה ואת איכות החיים שלנו — ליתר אחוה, ליתר שיוויון, ליתר עזרה הדדית, וליתר אהר־ בות הדדית.

י. חזן (מערך): צה"ל צבא העם ולא שמורת טבע

אני מביע את בצרי על שבי־ רעידה זאת לא יושבים אתנו כל הזמן שרי הממשלה שהם חברי תנועת העבודה כדי ללכוד בי־ שולהיהם בהר המצב. הם היו אלי כשכירים שני ימי עבודה במשרדיהם, אבל היו כרוויחים הרבה למשך עבודתם. והסתד־ רות מכוונת לעשות את הבלתי אפ־ שרי כבעש — להושיב אתנו יחד כאן. מבדילים ביננו התהומות. אנחנו שייכים לקוטב אחד, ואתם — חברי „ליכוד" — לקוטב שני וקשה להניח שאנו מסוגלים להבין אחד את השני (קריאות מהאולם). ובכל זאת, אנחנו מנסים להיות יחד בשל דבר אחד: הדאגה ל־ בטחונה של מדינת ישראל. בכובן זה אני מבדיל בין אגף אחד ל־ שני, ואף־על־פי־כן יש הבדל מהו־ תי בין ביקורת לבין דמגוגיה סוציאלית המתנצלת בכל החדשי־ ם ובכל החיים, והיא רק את השלילה — וזה אתם עושים. דברים גדולים מאד נעשו על־ידי המדינה שהיא כל הזמן עומדת על נפשה, ואילו הייתם יכולים לצהות בלהה אחת טובה, הייתי כאמין יותר לביקורת שלכם. אני רחוק מלומר קדוש־קדוש ל־ כל דבר שנעשה אצלנו. עשינו הרבה שגיאות ושיינו בהרבה דב־ רים, אבל עשינו דברים נפלאים — הקימונו בתנאים הנוראים ב־ יותר עם שבצבאו הידוע להגן על עצמו והקימונו כאן בנין הבענק להצלת העם היהודי (שואות כפיים). בין כמה מאמים, מבני האנשים, היתה אחדות, שיתום אבי־ רה שלמהכת יום הכיפורים שיבי־ תה את עצמו. אני מצטער מאד. אני מצטרף לאביבנים שאחרי ה־ מלחמה, חל שיקוי מהותי בעצמו ובפשינו יתפתחו הדברים בדרך הרצויה וההיהנית. אני מבבא, ש־ אם לא בלבד לקה ולא ברביא בסקנות מבה עקרה, ולא בעשה באבק לתקן את חייבו, יהוה זיינו כחר מאד לכסלולם הקודם.

אני צריך בינוקים כדי לתר־ כיח שאת הארץ הזאת צריך לבנות כארץ של בנק, שחיה, שיתוף ועורבת הדדית. כולנו חיי־ מ בא־טלבה ש„צבא הגנה ליש־ ראל" הוא שמורת־טבע מסביב: המיה קצת שהיכות, מסביב יל־ צימו כל הזמן, מסביב יאמרו כל האמצות זה תפלות, כל הדגלים מרנפנים. אבל ב„צבא הגנה ל־ ישראל" כדר גבוד. בתוך יהיו אנשים שמרוויחים על השבון ה־ כלל, יהיו מסכרים ובניהם יהיו ב„צבא הגנה לישראל" מלאכים. אין הדבר כן. „צבא הגנה ליש־

הסבון ניקה אין מילתה

השבון ניקה אין מילתה לקדם כמרתגה ויפרוח, הדברים אמר־ רים ביותר על בצרכת היחסים שבין הממשלה להסתדרות ועל כפרכת היחסים שבין ההסתדרות לחבריה.

משמאל ומימין מנסים להציג לפנינו ברירה פשטנית הזה, שכי־ גיעה הצליפים תשופים לעיני כל. אומרים לנו: אם ההסתדרות תשתף פעולה עם הממשלה, סופה להיבלע מן הצורך הצבעלי. אם השכם פה לפניות ציבור הבונ־ דים אין מנוס מפיתוקה מן הער־ רף הממשלתי. שתי סכנות אלה אורבות לנו וכבר היו דברים כי־ עילם.

עלינו להשקיע כל מאבץ לכ־ כירת על האיזון שיביאה הלכה למעשה את עצמאותה של ההס־ תדרות, בלי לסבך אותה במאבקי יוקרה מסובבים ובסוכבים והיוני הוא לא רק שממשלת ישראל תק־ שיב להצעותינו, אלא גם שהיא תתחשב בהן. לדעתי הגיעה העת לאמנה סוציאלית בין הממשלה לבין ההסתדרות. המקרה האחרון של צמצום הסובסידיות רק שיבש עמן נוסף למורות התוי־קוריזות והוא חייב להוליך אור אדום.

עצר מכאיב ומדאיג ביותר נו־ עד גם בין בין ההסתדרות לבין הבריה ועולה להיוצר. תלולה, בביאאת הרחיזאשון של קיום שתי הסתד־ רויות: זו הרבמית, הבבוסדת, הנכברת והמתנכרת; וזו של הער־ השבבים ושל המבני פרבלים.

על ההסתדרות לגבש תכניות פעולה ברורה בתחום הזה, שתחד־ זיד אל ביתה אימונם של המברי חבריה. יש להעמיד במרכז את הדאגה האמיתית והמתמידה ל־ אותן שכבות השכירים הנשחקות בין גלגלי האינפלציה, והעולה ראשונות טרף להכרעות אנטי־ סוציאליות ולאלימות כלכלית.

י. פוקס (מערך): „הפועל" בולם התדרדרות הנוער לאלימות

על־אף המשברים והקשיים אשר עברו על „הפועל" בשנים האח־ רונות חל גידול במספר הבבר־ „התאגדות הפועל", ותקבי טוביים הרשים והופעה מהלקות הרשות בכנישי „הפועל" וכבתחרות. כ־ אירך גיסא יש התדרדרות בקרב הנוער לאלימות רשימוש בסמים. זאנו בטוחים, שתודיעת המסתד־ רות האשר בטודע, כי „הפועל" הוא ארגון המפורש וההכוון ה־ גופני המשלים את צרכי הפרט של חברי ההסתדרות.

המיבנה המיוחד של „הפועל" גורם לכך, שהתאגדות ההוזקות מבחינת התקציב השוטפ, בייזודה את רובד המבריק לפעולה הת־ הרהית ומהספורט הצפני כמכם לא נוזר דבר. מרכז „הפועל" בתוך דעתו לפיתוח וקיום הפער־ לה הצממית. התורה המרכזית הקדושה שהיה של דיונים לכרשא „הפועל", היא והליכה כי סגוף „הפועל", על־אף היותו במגרת עצמאית, נבבא בתחום אחריותה המלאה של מרכזת הפועלים ב־ מקום, אולם המציון הוכיח, כי לא תמיד יכולה מרכזת הפועלים לקיים מגמה זו הלכה למעשה. מרכזת הפועלים בשתף יחד עם אגודות „הפועל" להוליך המקצו־ עות הוזולה ושקעו בגרעונות כספיים. לכן, אני קורא למוסדות ההסתדרות לבחון מחדש את ה־ קשר שבין כגוף „הפועל" עם מרכזו ועם מרכזת הפועלים. יש להבטיח ולסייע למרכזות הבוד־ עלים לשאת באחריות לניהול ספר־ ית „הפועל" בכקומותיהן תוך המלת האחריות הארגונית הכספ־ פית במקביל על המוסדות המר־ כזיים הנבחרים של מרכז „הפו־ על".

צ. שריג (ליכוד): יש לפתור בעיית החינוך לילדים

באמרו דברים קשים מאד על־ ידי נציג המערך סרור, ורציתי לשאול אותו שתי שאלות: כי הסמיך אותך לדבר בשם אנשי שכונת התקוה? ושנית, המסתכל על הצירים ורואה מי מייצג את „הליכוד" בוועידה הזאת. הדבר הכבד שרציתי להתייחס אליו הוא בעיית החינוך במדינת ישראל. לי יש משכורת 1,300 ל"י ברוטו להודש. ילד בתיכון וילד בגן טרום חובה. מכה אני יכול לחיות כשעבור שכר לימוד בלבד אני חייב לשלם 150 ל"י? כמובי יש כאות ואלפים ועל־כן יש לתת את הדעת. אני פונה אל כל ציר הוועידה לתת יד לפנייה למוסדות המתאימים לאפשר לציבור הפו־ עלים חינוך ילדיהם חינם לפני שיהיה מאוחר מדי.

ש. שורש (מערך): נתבע קודם כל מעצמנו

בדיוק כאן חמישים שנות המר־ עד הסובה, הייתי בין ראשוני הנוער העובד ואני זוכר את אר־ תה המציאות שהיתה אולי יותר קשה מאשר היא כיום. בטוח לבי בדיקת ריבונית יהודית והסתד־ רות המונה יותר כמיליון חברים. לכן בכל הדיונים ובכל המבוקות טוב לזכור שבבואם והראשונה יש להבדע מהארבנים השונים וגם בעצמנו ורק בשילוב זה של הגישה עצבית יחד עם התורה הציבורית, בצמור את הבעיות. המציאות לאחר כלהמת יום ה־ כיפורים תגיה הרבה יותר קשה מבעבר. הרי אנו צריכים משאבים גדולים גם לעניינו בטהון. צרי־ כים לשקם כה שנפגע — ולא רק הבריה הכלל לעשות זאת. גם ההסתדרות צריכה לתת ביכלי־ תה ומכוחה לכך. קודם כל בתחום קליטת החיילים המשוחררים ה־ חוזרים כשירות המילואים; יש גם לנהל את המשק הוך שיתוף פעולה הדוק בין ההסתדרות ל־ בין הממשלה כדי שלא יעקוד אותנו אישהו כיתוך או משבר. צריך שכל חייל המוזר משירות המילואים, או המשתחרר משירות חובה, שתהיה לו עבודה. גם ה־ בעיות של שיכון זוגות צעירים ו־ השכבות העניות תדריפו עתה עוד יותר. הוא הדין בהכשרה המקצ־ צועית, אפשרויות ליהוד — הכל יותר הכל כבה שהיה בעבר. אני גם בצערה לדברי החבר צור.

חלוקת הצירים

בבחירות לוועידת ההסתדרות הי"ב, שהתקיימו ב־11.9.73, היו מיליון ו־159,852 בעלי זכות בחירה. הצביעו 797,419 חברים, המהווים 68.75 אחוז מכלל בעלי זכות־ההצבעה.

777,735 הקולות הכשרים התחלקו בין הרשימות הבאות:

- המערך — מפלגת העבודה הישראלית, מפ"ם: 453,462 קולות, שהם 58.30 אחוז, המקנים לרשימה 875 צירים.
- ליכוד — גוש חירות־ליברלים בהסתדרות, המרכז העצמאי הרשימה הממלכתית: 176,855 קולות, שהם 22.74 אחוז, המקנים לרשימה 341 צירים.
- תנועת העבודה הליברלית 46,438 קולות, שהם 5.97 אחוזים, המקנים לרשימה 98 צירים.
- רשימת הפועל הדתי: 33,099 קולות, שהם 4.26 אחוזים, המקנים לרשימה 64 צירים.
- הרשימה הקומוניסטית החדשה בישראל: 18,727 קולות, שהם 2.41 אחוזים, המקנים לה בוועידה 38 צירים.
- רשימת מוקד לשלום ולתמורה סוציאליסטית מיסודן של מקי והתנועה הכלה־ילבן: 13,370 קולות, המהווים 1.72 אחוז, המקנים לה 26 צירים.
- רשימת הפנתרים השחורים — הפנתרים ישראליים: 12,638 קולות, שהם 1.63 אחוז, המקנים לה 24 צירים.
- התנועה לאחוה: 7,055 קולות, שהם 0.91 אחוז. הרשימה תיוצג בוועידה על־ידי 14 צירים.
- רשימת הבמה הדמוקרטית הישראלית חזית השמאל (מקודם העולם הזה — כוח חדש): 5,846 קולות, כלומר 0.85 אחוז, המקנים לה 11 צירים.
- רשימת ברית יוצאי תימן: 3,276 קולות, שהם 0.42 אחוז, המקנים לה 6 צירים.
- רשימת „גח"ל הרשימה העצמאית לבנין בהירות אי־ שיות: 2,445 קולות, שהם 0.31 אחוז. 5 צירים.
- רשימת הגימלאים בישראל: 2,392 קולות, שהם 0.31 אחוז, המקנים לה 5 צירים.
- רשימת ברית השמאל הציוני־סוציאליסטי עצמאי: 2,131 קולות, המהווים 0.27 אחוז המקנים לה 4 צירים.

בסך הכל אושרו על־ידי ועדת־הבדיקות 1,501 צירים לוועידה.

נוכח התשובה שלצירים רבים בכל הסיעות, שנבחרו לוועידה, משתייכים לשרות במילואים, ובהתחשב בחוקת הבחירות והחו־ קה, החליטה ועדת־הבדיקות פה אחד, כי אם הודיע ציר שנבחר לוועידת ההסתדרות הי"ב לנציג המוסמך של הרשימה שבאמצעותה הוא נבחר, כי נבצר ממנו להשתתף בוועידה, זכאי נציג הרשימה להחליפו במועמד אחר מהרשימה. הודעה על כך תימסר בכתב ליו"ר ועדת־הבדיקות.

סיעות כרי — חזית שמאל וברית השמאל הציוני־הסוציא־ ליסטי הודיעו שהן כתאחדות ומהוות סיעה אחת. הצירים שנבחרו על־ידי שתי הרשימות האלה מהווים איפוא יחד סיעה בוועידת ההסתדרות הי"ב.

סיעת התנועה לאחוה, רשימה ב הרשימה העצמאית בייר הודיעו שהן מתאחדות ויקראו להבא רשימת התו"ה. הצירים שנבחרו לשלוש הסיעות יהוו סיעה אחת ובהתאם לכך תיקבע נציגותה במועצת ההסתדרות.

המזכיר הכללי בפועל ירוחם משל והמזכיר הכללי לשעבר א. בקר שניהל את הוועידה

י. כהן („ליכוד") לבטל מועצות הפועלים הקטנות

הגענו למה שהגענו ומתבקש שינוי יסודי בחיינו ובהתנהגותנו בהסתדרות העובדים — וקודם כל אנחנו צריכים לראות את עצמנו שליחים. מה שקרה להסתדרות ולמועצות הפועלים הוא, שלמעשה הן מכנו מנגנונים ועסקנים מקצועיים קבועים לנושאי שליחות, כביכול. לכן אני מציע שנדון ברצינות בהגבלת תקופת הקדנציה והשירות של כל שליח, אם בועדי עובדים, אם במועצות הפועלים, אם בוועדה המרכזת של ההסתדרות. וכד תפקיד המזכיל. יש לקבוע שתי תקופות כהונה ואחריהן לעבור לתפקיד אחר. הדבר השני הוא, שעלינו למנוע את הסירבול שיש בהסתדרות: את המנגנון הכיתור המאכלה הסמויה. לכן אנו מציעים לדון ברצינות באיחוד מועצות פועלים קטנות שלא ממלאות תפקידן ובמקומן נקים מועצות גדולות יותר, בעלות סמכויות. החברים שלוחו אותנו אינם מסתכלים בעין טובה על קיום מועצות פועלים קטנות, עם מנגנונים מנופחים, וכי אשר למעשה הם לא ממלאים שליחותם. אם נקים מועצת פועלים רחבה, בעלת סמכויות, נראה לי שנוכל גם לייעל את העבודה ההסתדרותית וגם לתרום להרגשה הטובה של החבר. היה לנו ויכוח עם בן־אהרון על שיצר הרגשה כאילו המאבק המקצועי הוא תכלית הכל בחיים של ההסתדרות וכתוצאה מכך התהכמו שר האוצר והמדינה על ההסתדרות והרימו עיוותים קשים כמו ביטול הסובסידיות. אילו היו עושים זאת הדרגתית העוגה היתה מתחלקת בצורה יותר נכונה. ציבור השכירים נפגע בצורה החמורה ביותר בתקופה הזאת ואני חושב שחלק מזה נובע מהמדיניות הבלתי אחראית של בן אהרון וחלק מהמדיניות הבלתי אחראית של שר האוצר. כן אני מציע הפרדה מוחלטת בין גבאים לבין ממונים. לא יתכן שהגענו למצב קונצרנים ענקיים של חברת העובדים, שהם גם המחליטים על המדיניות וגם מנהלים אותה. עלינו להגיע גם בהסתדרות מדיניות של מנהלים לפי כישורים ולא לפי קשרים. וההנהגה החדשה שהציבור תעמוד במבחן קודם כל, אם היא תראה את תפקידה באמת ללכד את המחנה, להביא לשותפות של אמת ולהתוות דרך נכונה להסתדרות כשליחות המדינה.

ג. מוסא (רק"ח): העובדים הערבים דורשים שוויון מלא

העובדים הערבים שותפים למאבק אחיהם היהודים לשלום צודק ולשיפור רמת החיים. המאבק היהודי—הערבי המשותף הוא דבר חיוני לעמלים הערבים. אבל לעובדים הערבים יש בעיות נוספות, חשובות מאד. רובם עובדים בעבודות בלתי מקצועיות ולא ניתן להם לעבוד במפעלים ובמשרדים, במוסדות ממשלתיים, הסתדרותיים וציבוריים. אין בתי ספר ללימוד מקצועי חקלאי ברובם של הכפרים הערביים. חסרה עבודה מתאימה לבוגרי תיכון ולימוד גבוה. חסרות מרפאות קופת חולים בכמה מהכפרים ויש לשפר את שירותיה הקיימים. אין אף מועצת פועלים נבחרת בכפרים. חסרים מרכזים ופעולות תרבות וספורט. נוסף לזה יש להקים מפעלים בכפרים שיהיה באפשרותם לקלוט את העובדים.

אנו דורשים כהן אפשרויות התקדמות לצעירה ולפועלת הערביה במקצוע, באפשרות השגת עבודה, בשכר ובתנאי העבודה. יש להפסיק כליל את התופעה המכוערת של העסקת בנים על ידי ה„ראיסים". אנו דורשים שוויון מלא לעמלים הערבים ולהכיר בשפה הערבית כשפה רשמית בהסתדרות ובמדינה. אנו דורשים גם ביטול הדיכוי המופעל על נציגי העובדים, לבטל את מדיניות האפליה והדיכוי הלאומי והגברת ארגונם של העמלים הערבים בהסתדרות.

נוזהת קצב (מערך): גם רשתות השיווק שלנו לא עמדו במבחן

ייצוגן של חברות בהנהלת ההסתדרות הוא בעיני דבר חשוב לציבור החברות ולהסתדרות כאחת. לא יתכן שחצי מיליון חברות בהסתדרות, המהוות יותר מ־49 אחוז מחברי ההסתדרות, יהיה להן יצוג בודד בהנהלת ההסתדרות ולא יתכן שרק חברה אחת בלבד תהיה בין 20 החברים בוועדה המרכזת. תנועת הפועלות, שהיא הנושאת החברתית הדואגת למשפחת העובד, דרושה לכאן הגשמת יעדים קונסטרוקטיביים. ראויה לייצוג יותר הולם. אין זו שאלה של ייצוג בלבד, או מאבק למען תקציבים ומינוי, אלא שילובן של החברות במסכת האחריות הכוללת. אני בטוחה כי החלטתה של מפלגת העבודה בקשר לשריון 25 אחוז חברות גם בוועדה המרכזת, תביא בכל זאת לשינוי פני הדברים.

זה שנים רבות מתרכזת הפעילות בהסתדרות בתחום תוספת יוקר־המחיה ויוקר לעיתים. לפני כ־4 שנים הרגע הצורך שאין זה מס־

פיק אלא שיש לעסוק במדיניות מחירים ובמעקב אחרי המחירים. כדי להיות גורם מגן על ציבור הצרכנים. לצורך זה הוקמה הרשות לצרכנות. שעסקה לא רק בתחום המחירים אלא גם בתחום טיפוח טיב המוצר, הגינות השירות, מעקב אחרי פירסום אמת, ועוד כ־500 תלונות להודרש הגיעו לרשות והטיפול בהן, היוה מקור אינפורמציה הטוב ביותר לרשות. לגורמים הממלכתיים והציבוריים ולצרכנים עצמם. הוא הביא מודעות בנושא הצרכנות, לכל המופקו לקיים. זה עולם ומלואו. בכ"ז ניתן לצמצמו ולעשות למען יעמוד ניצולו של הצרכן ע"י הונאות למיניהן, ואמנם סקרים ומידגמים שעשתה הרשות מידי פעם היוו גורם מרתיע. מרתיע וכלם מפני ניצולו של הצרכן. אני מרשה לעצמי לומר שתליתי תקוות רבות יותר ברשתות השיווק שלנו שיהוו דוגמה בנושאי מחירים ושירות. האמנם הם היו דוגמה? האמנם השוני ביניהם לבין השוק הפרטי היה רב ביותר. בולט ומורגש? האם כל היצרנים המספקים המשווקים שלנו לא יכלו לתרום תרומה נכבדה יותר בנושא פער התיווך, טיב המוצר והכמות? לצערנו לא היו כאלה. ואילו היו כך היינו יכולים להיות דוגמה לשוק הפרטי. גם מועצות הפועלים יכלו לספח יותר את הנושא הזה. אמנם נעשתה פעולה ברוכה מאד במועצת הפועלות, אבל גם זה אינו מספיק. אני חושבת שלהצרכנות, תחום ההוצאות הוא המטבע השני של השכר. זו תורת חיים. דרך־חיים, איכות חיים וכי כמו ההסתדרות שצריכה לספח ולהקנות עצמאות לרשות במידה כזאת, שאם יבוא אליה צרכן ויתברר שצריך לתת לו הגנה אפילו נגד רשתות שיווק או ייצור שלנו, הוא יהיה בסדר העדיפות הראשונה שלנו.

נ. קרקבי (מערך): גדל מספר החברים הערבים וגדלו הדרישות

ההסתדרות עשתה פעולה מבורכת. היא הצליחה להיכנס כמעט לכל הכפרים הערביים ולהחדיר את התודעה הפועלית בקרב הפועלים הערביים ועשתה רבות למען הרמת קרנו של הפועל הערבי. עובדה היא — שמספר הפועלים הערבים המאורגנים בהסתדרות הולך וגדל. ולא רק במספר הפועלים, אלא גם במספר הפועלות. גם באיגוד המקצועי ובמישור הכללי החברתי והתרבותי עשתה הרבה. אבל יש דבר חשוב בקשר להברות — הן עתה חברות בזכות עצמן ולא בזכות בעליהן כבעבר. ומכיוון שהמספר גדל — גדלו הדרישות ואנו מבקשים מההסתדרות שתרחיב את פעולותיה. יש גם לתת לחברים הערבים את היצוג המתאים להם במוסדות שיוכלו להיות גשר מקשר בין הפועלים בכפרים לבין ההסתדרות.

ז. שטראוך (ליכוד): דורשה פנסיה ממלכתית

יש תהום בין מלים יפות ובין המציאות בארץ. וכאן ברצוני לברר לחבר חזן: גם אלה הרואים את הדברים הנפלאים שהתרחשו כאן בארץ ויודעים להעריכם כראוי, רשאים ומחויבים לראות את כל מה שטעון תיקון הדעך לבקורת. אחת המלים איפוא היא: „משק פועלים". ואני שואל: האם משק העובדים הוא משק־עובדים? האם לפחות לא עלינו לדעת את המתרחש? הנה מועצות הפועלים משותקות, מתכנסות רק לאישור תקציב ולאסיפות חגיגיות. הן לא קיימות למעשה. למה שלא ניתן סיכויים לכל הענין הזה ולא נקבע כללים מתי המועצה מחוייבת להתכנס? הנה ועדי העובדים, האם הם משקפים את הרכב העובדים במפעלים. למה שלא נקבע בחירות רובביות־אישיות לועדים? כל מי שבא לארץ יהיה להצריך את החיוב שבה. אך כל אחד רשאי לומר: שלא כשמעון להתהמע במלים יפות, אלא צריך לבדוק כמה מלים אלה מתאימות למציאות. לא מספיק להוסיף לפנסיה לעובד ולהצטמצם בקרנות מסויימות אלא לשאוף לפנסיה ממלכתית. הדבר הוא ממלכתי. זמן שירות התעסוקה. כדרת לא ניכל לאמר זאת ביחס לפנסיה?

ס. מרציאנו (פנתרים): אם לא יוחל בפתרון הפעם – יהיה מאוחר

הסיבה שהפנתרים הצעירים נמצאים כאן בגלל שאתם יושבים על הכיבה של העוני. בגלל שאלפי צעירים בשכונות יושבים בבתי־סוהר, ולא באוניברסיטה; בגלל שעשרות ומאות נערות צעירות, בגיל חמש־עשרה וארבע־עשרה, יורדות לזנות מפני שאין להן מקום לישון. אם דחפתם את הבחורים האלה הצידה, הם לא יתייכו לחברה הישראלית. אבל כאשר יש מלחמה, אז אתם בונים הם כוהים. ראש הממשלה, גולדה מאיר, החליטה שיש עוני בארץ וצריך לעשות משהו. הרכיבה את המומחים, ובראשם ד"ר כץ, ואמרה: תבינו לנו תכנית לפתרון הבעיה. והם הכינו את דו"ח המצוקה שעבדו עליו שנתיים. עתה נותנים אותו. היכן ההסתדרות? ההסתדרות חייבת לקחת על עצמה את הדבר הזה

ולהכריח את הממשלה לפתור את הבעיה, כי אם לא — תרגישו רע. בשכונות גהם דבר אשר יגרום לכם לבכות, לא בגלל שהפנתרים אומרים להם לעשות כך, אלא בגלל שהם גדלו בשכונות. תארו לכם: אין לאנשים עוד יותר בשמעת בשכונות שיצטרכו לשבת אתכם. אז מה יהיה? — זאת הבעיה. לכן אני פונה פה לכל המפלגות לא רק לדבר, אלא להכריח את ההסתדרות להלחם בעוני ובפער; להכריח את הממשלה ואת ראש הממשלה לעשות ולבצע את המסקנות דו"ח כץ, ואז הפנתרים יהיו נחמדים והעוני יחוסל ולא יהיו צריכים את הפנתרים. יש להכריז על מצב חירום בקשר לעוני, כמו שהכריזו על העליה מברית המועצות. ההסתדרות אינה צריכה לבנות שריפות. אלא להתחיל לפתור את הבעיה. אם לא — יהיה יותר גרוע מניו־יורק. יהיו שתי חברות, שני עמים ולא למען זה הקמנו את המדינה.

אני קורא לכם: ההחילו להושב ברצינות על הבעיה הזאת תכריזו את ראש הממשלה להתחייב לדו"ח כץ, ואז תהיה חברה אחת, עם אחד.

ש. בן־שמחון (מערך): עוני בישראל מסכן את קיומה

כל הציבור היה שותף לדברים שאמר מרציאנו, ובנושא זה אין מחלוקת. לא סיעתית ולא מפלגתית. אין יהודי במדינת ישראל הרוצה בקיומם של הפערים החברתיים ואין לאף אחד מאתנו מונופול לפתרון בעיה זו. עוני במדינת ישראל הוא דבר מסוכן לקיומה. אני יודע שההסתדרות יכולה להיות כתובת נבחרה לפתרון. יש לה אפשרויות רבות וגם כלים, אבל לא רק ההסתדרות. צריכים להיאבק בשני המישורים: במישור הממלכתי וגם במישור הפנימי־חברתי־הסתדרותי.

אין לי ספק שעל ההסתדרות לעמוד בראש המאבק לביצוע המסקנות של הוועדה לבעיית הנוער. היא גם יכולה לעשות בתחומים שאין הממשלה מסוגלת לעשות. קראתי את כל המצעים ויש בהם יותר משותף כאשר

שר הבטחון משה דיין מחליף דברים באולם

לא משותף בתוכנו. יש לדאוג לחלוקה צודקת של ההכנסה הלאומית. תוך הגדלת מצד אחד של חלקם של משפחות מעוטות הכנסה ומיתון הכנסותיהם של בעלי הכנסות גבוהות. יש גם לומר לבעלי השכר הגבוה: אנא, הסתייגו קצת. לא מיד, לא עכשיו — אם כי הם המאורגנים יותר הם חזקים יותר — ולהעלות את הכנסתם של בעלי שכר נמוך; יש להבטיח שכר מינימום. ולא סתם מינימום קבוע, אלא שכר מינימום נייד, שצריך להיות 60% מהממוצע של השכר בכללו. ההסתדרות צריכה גם לפנות לממשלה ולומר לה, שעליה לנקוט צעדים משמעותיים לריסון ההתייקרויות ובניגוד לרווחים מופרזים, לנהל מדיניות סוציאלית שיש בה כדי להבטיח שירות בריאות והנהגת פנסיה לכל תושבי ישראל. גם קיצבת הביטוח הלאומי צריכה להיות ניידת ולא לנהל כל פעם מחדש על כל 2—2½ ל"י וכן עלינו לדאוג גם להכשרה וההשתלמות המקצועית שיהיו על חשבון המעסיקים.

אשר לבעיית הדיור, אנחנו יכולים הרבה לשפר. יש משפחות מרובות ילדים המתגוררות בצפיפות איומה המשפיעה על רמת החינוך, ועל ההתנהגות החברתית. על ההסתדרות לדרוש מהממשלה שההשקעות לדיור יהיו על חשבון משלם המסים הישראלי. גם הקרקע הלאומית צריכה להיות מוקדשת לבניית דירות למשפחות מרובות ילדים, לזוגות צעירים ולחיילים המשוחררים. ההסתדרות צריכה לדאוג גם לגנים נוחים ומפוסים בכל שכונות

העוני ועדי הפיתוח, וליום שלם, כדי לאפשר לאמהות ולמשפחות מרובות ילדים לצאת לעבודה ולהגדיל את הכנסתן. דרוש יום לימודים ארוך, חינוך חינם לכל, עיוני ומקצועי, ושיחרור סטודנטים ממשפחות מרובות ילדים משכר לימוד. וההוצאות כאן יהיו ודאי גבוהות, אבל אם לא נדע לשתף את השכבות האלה בעשייה היומיומית שלנו, אם לא נדע להוציא מתוכן העובדים, השכונות, והפועלים, משכבות העבודה אנשים שיבואו לכל הפורומים שלנו להתייצבות, להכרעה וגם לדיון — יישאר פגום כל מה שאנו עושים.

ע. נוף („ליכוד"): המנהלים ולא בעלי ההון חיים על חשבון הציבור

בקווי־היסוד של ממשלת־המעבר קראתי: „הממשלה תפעל יחד עם הסתדרות העובדים הכללית לשיפור יחסי העבודה ומוסר העבודה בארץ ולטיפוח הכרת האחריות למשק". אולם הממשלה הזאת, הקרויה ממשלת פועלים, בשיתוף עם הנהגת ההסתדרות, היא האחראית להפיכת החברה הישראלית לחברה בשלטונם של מנהלים. אלה אינם בעלי ההון שעשו את כספם בעבודה, בכשרון, ביזמה. אלא יקירי המשטר המקבלים את כהם ההון הדרוש לי קורבים עם השליטים ובלי קשר ליכולתם ולכשרונם. ואמנם, יש שיכבה אחת של מנהלים החיה היטב על־חשבון כולנו. חברי סיעתנו העלו הצעה להקמת עול המיסוי כדי למנוע ריבוי מנגנונים ומשרדים והקואליציה של ספיר ובן־אהרון הכשילה את ההצעה. בימים שבהם אלפי זוגות צעירים מצפים שנים לדירות בנות 2 חדרים בשיכון צנוע, נבנה „שיכון עובדים" וילות. פנטהאוזים. „מגדלי דוד" לפקידים ולמנהלים, וההסתדרות איננה מוחה על כך. הצענו הסדר של דירות שכורות לכלל האזרחים, וההסתדרות, חברת העובדים. „שיכון עובדים", התנגדו לכך. בעוד משפחה מתחילה לשלם מס־הכנסה על משכורת החל מ־700 ל"י, משל־

מות קבוצת־לחץ של היזמים רק 28% משכבתיה של אלפי לירות. ההסתדרות של בן־אהרון לא מחתה. בנק־הפועלים משמש זרוע ל„המשך שלטון מפלגות הפועלים". אבל לאף חבר הסתדרות יהודי אין בבנק־הפועלים שום יתרון על־פני כל בנק מסחרי רגיל אחר. פנחס ספיר מביא לכנסת — המצרך מאשר — את חוק החברות עתירות־ההון הפוטר מיליונרים למשך 30 שנה מכל מס־הכנסה, אילם כאשר אזרח רגיל מת משלמים יורשיו מס־עזבון על הדירה שהשאיר למגוריהם. האם יש פלא שנוכח עובדות אלה קרה לנו הדבר החמור ביותר: לא רק חברה של מנהלים אלא חברה שבה האזרח חש חוסר־אונים, חוסר ייצוג, מתדפק ולא נענה? לכן נתנגד לכל אחוז חסימה הבא לסתום את הפה ולגדוע את הקול של היחיד או היהודים.

י. ריפתין (ברית שמאל): אל תהיה ההסתדרות נייטראלית בהכרעה לקראת השלום

דברי מרציאנו הם מעמקי הזעקה משכונות העוני. זוהי זעקה הדורשת תשובה מידית, ואני פונה לוועדה המרכזת החדשה להקדיש את הישיבה הראשונה שלה ועד הפועל של ההסתדרות לנושא זה. ההסתדרות לא היתה אף־פעם נייטראלית בשאלות הגורל של העם ושל הארץ, וגם היום אי אפשר שההסתדרות תהיה ניי־טראלית לגבי גורל ההכרעות של השנה הקרובה. היתה אפשרות שתקום השבוע ממשלה אחרת שתמגר את האופציה של יוזמה ישראלית למען השלום. ואני מברך את ועידת ההסתדרות שהממשלה הנוראה הזו לא קמה ונשארה שמורה לישראל האופציה הפתוחה לקראת השלום. וההסתדרות צריכה להיות בה אקטיבית. היא לא פשוטה, ואני סבור שההסתדרות לא תהיה נייטראלית בה. בתי־החרושת, פועלים, ועדי פועלים, תוך מלחמה לצדק, צריכים להתגייס לקראת הכרעה, לתיקון שלום ובטחון. זאת הזכות של ההסתדרות. וזאת הקוראה.

ש. מנצורה (תימנים): יוקר המחיה מעוות הטעון תיקון

יוקר המחיה היכה באורח חישי ראלי ובפרט במשפחות ברוכות הילדים. ההסתדרות והממשלה חייבים לתקן את המעוות וסיעתנו מציעה כמה הצעות עקרוניות:

א. אנו מתנגדים בתוקף לתיקון, שינוי או פירוש, סעיף 10 בפרק 6 לחוקת ההסתדרות הכללית, שפירושו, חיסול הסיעות הקטנות בהסתדרות באחוז החסימה. זה יהיה עוול משווע לחברי ההסתדרות. סיעת התימנים בהסתדרות, שהם ממייסדי ההסתדרות, תתנגד בתוקף לאחוז החסימה. ב. סיעתנו מציעה, שההסתדרות תאפשר לציבור המסורתי לעשות את הפעולות של הדת, כגון באחד הימים הרצויים לו בימי החול במקום ביום שבת. המדובר בו באסיפות ובטיולים. ג. הוועידה מציינת, שיש לגייס שליחים, מכל העדות לכל אחינו היהודים הפזורים בארצות תבל; לעודד אותם ולהשפיע עליהם לעלות לארץ־ישראל; להעמקת התודעה היהודית והציונית בקרב הקהילות היהודיות הפזורות בארצות הנכר. כן מציעה סיעתנו לאפשר לעולה החדש ולכל אזרח בישראל להיקלט במקום־עבודה מבלי שיאלץ לפרוש מהעבודה כתוצאה מסירובו לעבוד בשבתות ובימים טובים; הוועידה מחליטה לפעול במרץ ובדייקנות, שכל מטבחי הפועלים במוסדות ציבוריים וגם במקומות־העבודה יהיו על טהרת הכשרות; ההסתדרות תעשה לשיתוף־פעולה בין הממשלה וההסתדרות לבניית מוסדות ציבוריים — בתי־כנסת, בתי־מדרש. בתי־מרחץ ומקווי־טהרה בשיכונים הסתדרותיים. היא גם תתבע מכל הגורמים להקים מרכזים קהילתיים במקומות כגון ראש־העין; תפעל בקדחתנות לפתרון בעיית הרחבת הדיור של העולים הוותיקים והחדשים. תתבע מהממשלה לזרז בניית דיור מתאים למשפחות ברוכות ילדים; תתבע מהממשלה לבנות דירות מספיקות לחיילים ולזוגות צעירים, אשר לא זכו עד היום הזה לבנות בית בישראל. אנו מבקשים מצירי הוועידה לתמוך בהצעתנו.

ד. יוהנס (ל"ע): יש להימנע מפגיעה בתשלומים הגלומים בלי הסכמת ההסתדרות

דבריהם הכנים המשכנעים של מרציאנו ויעקב חזן, מחייבים מסקנה נוקבת לגבי המשטר החברתי־כלכלי במדינת ישראל. מסקנתי המסקנת פיתוי היא. שועידה זאת צריכה להציב לפני ההסתדרות מטרה ראשונה במעלה — להנהיג במדינת ישראל משטר חברתי בו יוכל העובד להתפרנס מיגיע־כפיו, מבלי לקבל ומבלי להיות זקוק למענקים ולמסובסדות ולכל מיני תמיכות מטעם המדינה או גופים ציבוריים אחרים. משטר חברתי כלכלי כזה הוא אתגר אשר ראוי שההסתדרות תתמודד עמו, ותעשה כל מה שביכולתה להפוך אותו למציאות. בינתיים... הוא, להימנע מהתנגשויות, מהתנצחויות ומעימותים מיותרים ומן הדין שהממשלה וההסתדרות יקיימו יחסי הבנה ושיתוף פעולה מלא ביניהם. מדרתיים עומד שר־האוצר להגיש תקציב המדינה. לעובדים ולהסתדרות צפויה שוב הפתעה — הורדת הגרעין על התשלומים הגלומים המכוסים בהסכם. ניתן היה לצפות שהאוצר יעשה כל מאמץ כדי להגיע להסכם מוקדם עם ההסתדרות בנושא זה. לכן יש להזהיר את האוצר ולדרוש ממנו שיכבד את עמדה של ההסתדרות כמגינה על האינטרסים של ציבור העובדים כחברים.

דברי ראש הממשלה גולדה מאיר:
מה שהושג בבנין הארץ לא היה מושג ללא ההסתדרות

אני רואה זאת כזכות לנו, שבוועידת ההסתדרות זכינו לשמוע את הנציגים האמיתיים, הנאמנים, של הדור הצעיר בישראל. אלה הבונים, העושים, המתלבטים בבעיות, אינם בורחים מבעיות וגם אינם מרשים לעצמם להגיע למסקנה שיש פתרונות קלים על חשבון המדינה והעם.

עדיין אנחנו נאבקים על חיינו. אמנם נכון, אנחנו חיים חודשים אחדים לאחר מלחמת יום־הכיפורים. בתקופה כזו אנו רוצים לקוות שאולי הפעם יש יסוד לתקוה ולתפילה הטהורה ביותר שישנה בלב כל אחד ואחד מאתנו. אין יהודי בארץ שאינו רוצה בשלום. אין יהודי שאינו מתפלל לשלום. אנחנו יכולים להגיד זאת במיוחד היום, כאשר כל אחד מאתנו החזיק בידו את רשימת הנופלים במערכה — חוברת של יגון, של הוד ועצבות. האם ביום כזה אפשר לחלק את העם היהודי למי שרוצה בשלום ולמי שאינו רוצה בשלום? אין טעות יותר גדולה מלחשוב שאנחנו כאילו יכולים לקנות לעצמנו את השלום, שלום־אמת, בשקט ולנטוע ולחרוש ולעבוד וללמוד ולכתוב, לעשות זאת בהשקט ובשלווה על־ידי ויתור על שטח פה ועל שטח שם. הדרך איננה סלולה.

לא ההתיישבות מעכבת את השלום

האם מפריעים לשלום אותם בחורים צעירים אשר העזו להתיישב על הגולן? או אלה היושבים בספר בדרום? מה היה עד שהחברים האלו עלו להתיישב ברמת־הגולן? מה היה שם עד 1967? יושבי הקיבוצים למטה עדיין זוכרים זאת. היש מי ששכח מה קרה לקיבוצים האלה? מדוע הפגיזו את גדות? מדוע הפגיזו את הנקודות האחרות? מדוע גדל דור שלם של תינוקות במקלטים?

לא סיפחנו אז את הגולן, לא חרשנו אף דונם אחד על הרמה, ישבנו רק למטה. ומה קרה? מדוע פרצה מלחמת ששת־הימים?

עד היום יש בשוליים כאלה החושבים שאין לנו רשות להיות כאן כלל — לא על הגולן, לא בגדות, לא בשום מקום אחר. עם אלה אין מקום לויכוח. העם היהודי אמר את דברו. תנועת־הפועלים הציונית אמרה את דברה. לא מאתמול. העליה לארץ משך עשרות שנים, ההתיישבות בעמקים ובנגב הוכיחו את הרצונות ואת המעשים. האם לא היו תמיד כאלה אשר סברו שאסור לנו להתיישב בעמק־הירדן, בעמק־יזרעאל ובעמק־חפר. כיום אין עוד זכר לתנועות האלה. והיישובים גדלו והתפתחו. בני הקיבוצים האלה ובני המושבים האלה הם היושבים היום על הגולן. הם גם היושבים בדרום. ועוד נזכה שבניהם ישבו בחלקים השונים של הארץ.

כל הממשלות בישראל וכן הנהגת הישוב לפני היותנו למדינה — עשו כל מאמץ אפשרי לעלות וליישב את הארץ. בקושי, בתנאים איומים — גם בתנאי־ביטחון איומים וגם בתנאים כלכליים קשים ובחוסר כל — גרשנו והוכחנו כי הארץ שלנו. ההתיישבות בארץ, עבודתנו בה — הן שיצרו את בנין הארץ הזאת.

רצינו שלום. מאד רצינו שלום. עוד לפני המדינה עשה כל

ישוב, כל קיבוץ, כל מה שהיה בידו כדי להגיע לאיזה שלום — שלום מוסכם, שלום בלי הסכם, פשוט שלום — עם הכפר הערבי השכן. האם היתה בכפר הזה נכונות לקבל את היד המושטת לשלום — היה שלום. לא בכל מקום. ואנשים יהודים נפלו בארץ לא רק במלחמות רשמיות, אלא גם בהתיישבות, בכל פינה שהלכנו ליישב נשפך דם. זה עצוב, אך זו האמת שאותה עלינו לזכור לעצמנו ולעם בארץ ובגולה, לנוער בארץ ובגולה. ואם אנו רוצים להגיד את כל האמת עלינו להגיד עוד דבר אחד: נמשיך לעשות כל מה שביכולתנו. נתאמץ לעשות ונזכור את העבר — מה עשינו, איך עשינו. אולי אפשר יותר, אולי אפשר עוד איזה דבר. התנאי לכל הוא שנגיע לשלום. אנחנו רוצים שלום, שבו תהיה לנו אפשרות להגן על גבולות מוסכמים עם השכנים, מוכרים על־ידי העולם כולו.

היום נפתח כבר הדיון בבעיות בין־לאומיות באוניברסיטה העברית בירושלים. באו לפתיחה מומחים לבעיות בין־לאומיות, מהגדולים שבהם, ונערך דיון. כרגיל בויכוחים אלה צצה הבעיה: מה בקשר לערבויות? פחות גבול ויותר ערבויות. או יותר נכון, פחות גבול ואולי יותר הבטחה לערבויות. נדמה לי שלא היה אחד, אשר היה מוכן להגיד, שהוא בטוח שאפשר לסמוך על ערבויות, גם כאשר הן ניתנות באמונה. אנחנו מדברים על מדינות דימוקראטיות, שהן בעיקר צריכות לערוב לבטחוננו. במדינות דימוקראטיות יש מוסדות נבחרים, יש דעת־קהל, ואין אחד שיכול להחליט „כן או לא". בכל־אופן, בשום־אופן לא הייתי ממליצה לפני ישראל על ערבויות. נוסף על גבול שנראה אותו כבטוח — אדרבה. אבל במקום גבול שאפשר להגן עליו — לא!

אנחנו היום עכשיו בתקופה, שבה יש רצון עז להאמין שחל שינוי בסביבתנו. תקווה — לא בטחון. אני מוכנה להאמין בזאת גם לאחר שקראתי באחד בעתוני־הערב שנשיא מצרים אומר, כי ציונות היא כמו נאציזם. אינני יודעת, כמובן, אם באמת אמר זאת. אבל הוא אמר גם דברים אחרים בזמן האחרון.

הסכם שבוצע בדייקנות

אני מוכנה בהחלט לחפש בכל מלה חיובית אצלו ואצל המנהיגים הערביים האחרים. אולי בכל־זאת יש הגזמה. במידה שמצרים לא היתה מוכנה לוותר לנו — היא לא ויתרה על דבר; גם אנחנו לא ויתרנו. אך כשהיתה אפשרות להידבר — אמנם על דבר חלקי, עדיין רחוק משלום — ניהלנו משא־ומתן, בלי תנאים, בלי לדרוש כניעה באיזה צורה, בלי לדרוש ויתור על דבר חיוני.

העם הזה שמח שמחה אמיתית כאשר אהרון יריב נפגש פנים־אל־פנים עם הגנראל גמאסי. ישב עמו באוהל אחד, לוחצו ידיים. היתה זו שמחה! רצינו לראות בכל דבר סיכוי מעודד לבאות. ובמה שכתבו שהמשא־ומתן התפתח והגענו להסכם על הפרדת־כוחות שבוצע וכתוצאה מכך יכול חלק מחיילינו להשתחרר ולחזור הביתה. ויש לומר את האמת: ההסכם להפרדת־כוחות בין מצרים ובינינו בוצע בדייקנות על־ידי שני הצדדים, על־פי הכתוב והרוח של ההסכם. מותר למישהו להיות נגד ההסכם. מותר לחשוב גם עכשו שהיתה זו טעות. אך העובדה היא שההסכם הזה, הרא־

שון שנחתם בינינו לבין מצרים במשא־ומתן ישיר, פנים־אל־פנים — בוצע בדייקנות.

מדוע מותר לקוות שזה צעד ראשון? לא רק מפני שזה כתוב בהסכם. תמיד חשבתי, ונדמה לי שכולנו חשבנו: עם אינו הולך לשלום עם עם אחר מפני שהוא חושב כי השלום נחוץ לעם השני. עם אינו יכול לחיות בלי שלום, להיות במלחמות מתמידות. במלחמה עלולים ליפול חללים רבים, יש הרס רב. שלום מאפשר לבנות את הארץ, לפתחה, להעלות את רמת־החיים, לשפר את השירותים.

מעולם לא חשבתי שהשכנים שלנו יגישו לנו את השלום כמתנת חינם. תמיד האמנתי — ומפני זה לא התייאשתי מהשלום — כי יבוא יום וההמונים במדינות־ערב לא יסכימו עוד למצב הזה. ויקום במקום כלשהו מנהיג אשר יוכל להגיד לעמו באומץ לב: לא חשוב מה יתחסו לישראל. ניסינו להרוס אותה, ניסינו לגרש את היהודים — ולא הצלחנו. שילמנו בעד זה. עכשו הגיע הזמן שנשלים עם קיומה של ישראל. אינני אומרת שיאמרו: „נשלים על קיומה של ישראל" אלא „נשלים בפשטות עם קיומה", מתוך לא מפני שזה נחוץ לישראל. אלא מפני שזה נחוץ להמונים במצרים, לעשרות־המיליונים החיים בארץ זו. להם זה נחוץ.

כאשר התחלנו לשמוע שרוצים לבנות, לשקם את הערים, לבנות בתים ובתי־ספר, שקיימת בעיית כבישים, בעיית התחבורה — כשמדברים על הדברים הפרוזאיים האלה ושוב אין קוראים לצאת למלחמה, זהו יסוד שאפשר להתחיל לקוות כי אם זה יימשך, אולי נגיע למשהו...

אין בטחון שאם זה יתפתח, שגם אם נקיים משא־ומתן יהיה פשוט, נשתה כוס־קפה ונחתום על הסכם. אבל עם רצון אמיתי משני הצדדים, כשקיים בשני הצדדים במידה שווה או כמעט שווה, הצורך לשלום — יש אולי, בפעם הראשונה, תקווה שנגיע לכך.

נעשה הכל להפרדת־כוחות בצפון

אני רוצה לקוות שנגיע לראשית הדרך גם בצפון. נעשה כל מאמץ מצדנו להגיע להסדר על הפרדת־כוחות גם עם סוריה. חלילה, לא נגיע — לא באשמתנו יהיה הדבר. אם לא נגיע זה יהיה מפני שהתנאים והדרישות של הצד השני לא אפשריים ואסור היה לקבל אותם. עד הגבול הזה — ואם גם יהיה רצון מהצד השני — נוכל להתקדם.

אנחנו מחזיקים בשטח בו התנהלה מלחמה. יש שם כפרים שבהם חיו אנשים, יש משקים, שדות, כרמים. ברגע שנגיע, סוריה תבריח לממשלה ירגישו את לחצם של אנשים אשר רוצים לחזור לשטחם, לביתם, למשקם. להמשיך באורח חייו אשר ממנו נותקו כתוצאה מהמלחמה — ייתכן שאז תחול הת...

לפני חודשים אחדים, כמעט מיד אחרי מלחמת יום־הכיפורים היינו מוכנים להחזיר 15 — 20 אלף כפריים לבתיהם תמורת שבויינו. נראה שזה לא היה די חשוב להם. אבל אינני מתייאשת. אני רוצה להאמין שהנקודה הזאת של הכפרים, הרצון לא לחזור על מה שהתחיל רק היום ברמת־הגולן, לחזור לזה ואולי לדברים יותר חמורים — אולי הנקודה הזו תביא לחזרה.

בכל־אופן, דבר אחד בטוח: נעשה כל מה שביכולתנו שוב, כדי להגיע להתחלת הדרך שבסופה מוכרח להיות שלום. בדרום, בצפון וגם במזרח.

ובינתיים, בעת־ובעונה־אחת עם כל המאמצים לשלום, עלינו לעשות שני דברים נוספים: אנחנו מוכרחים להיות חזקים שנוכל להגן על עצמנו בכל זמן בכל עת. יחד עם זאת אין אנו יכולים בשום־פנים־ואופן להזניח, אפילו ליום אחד, אותם התיקונים שיש הכרח לעשותם בחברה שלנו. לא שאנחנו מתחילים בכך היום. התחלנו לפני שנים רבות. הגענו להישגים לא קטנים בשנים האחרונות. אבל אין איש בתוכנו שאמר או יכול להגיד כי דיינו במה שיש.

יש עשירים בארץ. יש רווחים קלים. יש לעשות הכל שהדברים הללו יהיו בלתי־אפשריים. מי שיש לו הצעה איך לעשות הכל בבת־אחת בארץ של פיתוח, של הקטנת... תבוא עליו הברכה. תנועת־העבודה בארץ, ההסתדרות, מעולם לא הסתפקו בדרישה רק מאחרים. זה הוכח ביום הוסד... היתה הרגשה של אחריות הדדית, לא רק על־פי הכתוב בחוקה טיפוסית. היה קשה להיות ללא עזרה הדדית מעל ומעבר לשכתוב בפנקס־החבר.

לתמוך בשכבות החלשות בהסתדרות

אני רוצה לברך את ההסתדרות, שתצא מהוועידה הזאת די חזקה, שיהיה לה כוח להגיד לחברה: גם בתוך החברה שלנו יש יותר חלשים ויותר חזקים. יש כאלה שהם חלשים מדי, יש כאלה שהם חזקים מדי. זה לא על־חשבון מה שיש לדרוש מגורם שמחוץ להסתדרות, אלא אנחנו, בביתנו, בתוך הבית, פנים לעשות את הדברים.

שלוש שנים היה לי חלום, עד שנזכחתי אותו מפני שבצאתי שיתף לחלום זה. אמרתי לחברים: הביטו, גם במלחמה, גם במלחמת־ההתשה. גם כאשר הוצאות הבטחון בארץ אין דומה להן בשום מקום בעולם. לא על־פי היחס לתוצר הלאומי, לא לפי ההכנסות. יש שכבה בארץ, שהכרח להעלות את הדרג שלה... הבה נחליט איפוא, כי עד רמת־שכר זו וזו נילחם עד כמה שאפשר יותר. כל מה שאפשר לתת בכלל. למעלה מזה אי־אפשר להעלות את רמת־החיים בימי מלחמה ונתנה הגזמה כאלה. לא הצעתי את גבול השכר. על־כך יכולה היתה להחליט ההסתדרות. דיברתי על עקרון גבול. לצערי הרב, הדבר לא נתקבל. אני מוכנה לחזור על הצעתי זאת גם לקראת המשא־ומתן הקרוב על הסכמי־עבודה. אולי אוכל לעשות נפשות לרעיון בוועידה זאת. אהיה מאושרת אם אצליח בכך. לא רק מפני שאני מאמינה שהכרחי לעשות מה שאני אומרת למען אלה שצריך להם, אלא גם, מפני שאראה את החלטת ההסתדרות בנושא זה מהווה לימים היפים והטובים ביותר בחיי ההסתדרות. ואין דבר של מה־בכך כאשר ארגון־פועלים רואה כתפקידו להרים את תנאי־החיים של האיש העובד. זהו אחד הדברים היפים ביותר בכל חברה. אבל ההסתדרות מעולם לא היתה ואני מקווה שלעולם לא תהיה — איגוד מקצועי בלבד. יש הסתדרויות ואיגודים מקצועיים רבים בעולם. לכל אלה חסר דבר אחד: העול האחריות של בנין עם ובניית מולדת לעם הזה. לאחת מהן אין עם מפוזר בכל קצות העולם שיש להביא לבנות ולקלוט אותו בה. אין בעולם איגוד מקצועי שהתנסה בכה... כזה. אין בעולם איגוד מקצועי שרואה את עצמו אחראי לעמו ולבנין מולדת.

בוועידת ההסתדרות הראשונה היתה קבוצה קטנה אשר רצתה שתהיה כלל הענינים: איגוד מקצועי — וזהו. הדבר לא נתקבל. דובר עם רבות על־כך. כאשר קוראים היום את המצע וההחלטות של הוועידה הראשונה, מתמלאים דרך־ארץ, וגם במידת מה, הרגשת־פליאה על ההרצפה: נציגים של 4,000 פועלים בארץ קיבלו על עצמם והחליטו הכל — הם החליטו על משק פועלים, החליטו לראות עצמם אחראים לכל מה שהעם היהודי רוצה ושואף אליו ונחוץ לעצם קיומו.

מה שהושג על־ידי העם היהודי בבנין מולדתו — אין לי ספק שלא היה מושג לולא הציבור הזה ומה שהוא מייצג. לולא תנועת־הפועלים שלא הלכה על־פי שיגרה של איגוד מקצועי רגיל שהיתה מודעת לעול שקיבלה על עצמה ובחרה בדרך הזאת באומץ, באהבה, בנכונות לדברים רבים ואשר בנתה מה שבנתה.

אני מאחלת לעצמנו, להסתדרותנו, שתראה בוועידה הזאת ובאלו שלאחריה לא רק המשך־דרך שלה. אלא קפיצה גדולה קדימה, כדי לתת כוח עיקרית לפתרון אותן בעיות שעלינו לפתור בתוך חברתנו.

ישיבה שלישית – יום ג' בערב

שמעון שבס (קיבוץ אפיק): תוכפל אוכלוסיית רמת־הגולן

אני חבר קיבוץ אפיק ברמת־הגולן, המשתייך לאיחוד הקבוצות והקיבוצים. חברי ואני הגענו במר־ד' תנועת הנוער העובד והלומד. חניכי קיני התנועה והצעירים, שהתגבשנו לפני הליכתנו לצה"ל לגרעין נח"ל שלם לעצמו יעד חלוצי להקים יישוב חדש ברמת־הגולן. כשסיימנו את שרותנו הצבאי עברנו כהיי ציר לחיי יישוב קיבוצי בספר. חברי והחברים המשקים השכנים לנו מכל התנועות והזרמים, רואים בהתיישבות בכלל, וברמת־הגולן בפרט, ייעוד המשרה.

בשורות ההתיישבות התחדשה הזן להקים ולבנות חברה חדשה וצעירה, הקולטת מהעיר אל הכפר חברים חדשים, בוגרי תנועת־נוער, חניכי גרעיני נח"ל, עליה הדהה. אנו רואים עצמנו שותפים לאחריות לבטחון מדינת ישראל, ואנו חיים כולנו, כל תושבי הרמה, את הכוונת כורמה לחיי יום־יום שלנו. אנו מעבדים את שדותינו, מגדלים משק וילדים באחריות רבה ובשיגרה־יום לא קלה.

יש בפי גם תביעה להסתדרות הכללית: אנו מבקשים להמשיך לראות בנכסי ההתיישבות החלוצית ובחינוך הנוער להתיישבות גולת הכותרת של פעולת ההסתדרות. בזכות פעילות זו בעבר, בשיתוף עם התנועה הקלוטית, קמו יישובים רבים, והלוואי יקומו עוד ועוד ישובים חדשים, שישבו את האזורים השוממים מנפש אדם. עבודה רבה מצפה לנוער החלוצי. אנו מקווים שיצטרפו אלינו עוד נערים ונערות רבים ככל האפשר.

רצוני לקרוא מעל במה זו גם לנוער בישראל. רבה העבודה ורבים המעשים שעומדים לפנינו. עתיד המדינה מבחינה חברתית, כלכלית ובטחונית, תלוי רק בנו. אין ברצוני לעסוק בפראזות. אני רוצה רק לקרוא בהזדמנות זו, ולזכות בקריאה זאת בתמיכת ההסתדרות כולה: למעשים של הגשמה חלוצית אישית ולהמשכת של ההלכה המוסדות המייעבים להכפיל את האוכלוסיה ברמת־הגולן וביהר נקודות־הישוב, להשלים ישובים שכבר הוקמו ולהקים ישובים חדשים.

פנייה מיוחדת לי אל ההורים שביניכם. עודדו את בניכם ובנותיכם ליציאה להתיישבות חלוצית. דעו כי מעשיהם לרצון לכם, ובכך תחזקו את כוח צדקתם ועמידתם.

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

טלוויזיה

שישי

15.00 — "משפחת פרמי" — "בסמבי פרטרידג'".
15.52 — "לקראת שבת".
21.10 — "מרס קולנוע" — "אנשי הצי". קומדיה של בסיס אנגלית בכלונית העולם השניה... באל קאורד — בתפקיד ראשי...

שבת

10.00 — "בידור לילדים".
10.30 — "ברם קולנוע" — ...
12.10 — "תעודה" — ...
18.45 — "בידור תוה"ל".
20.00 — "המבדיל" — "אנשי". אחרים באולפן.
21.10 — "אירונסייד" — "עם אנשים מבודדים".
22.00 — "מבט ספורט".

22.50 — "בידור תוה"ל" — "אראמה".

ברדיו

שישי

★ 18.05 — "לטעמי" — עם חיים יוסף שריד (ג).

★ 21.05 — "עם להקה אחת" — "התרנגולים". על להקת הזמר הגדולה של תחילת שנות השישים, בהדרכתה של "הלילות" מאיר מרקמי (ג).

★ 21.05 — "קונצרט ליל שבת" — (סטראו). בתכנית: מוסיקה לשירה, לנגינה ולרוקדים מאת גאסטלדי (הלהקה למוסיקה עתיקה בליון בניצוחו של גי קרהן); קונצרטו בלהרכינור לארבעה צ'מבלי ולכליקשת מאת י.ס. באך (סוליסטים ... בליווי הקונצרטו לארבעה כנורות, בנצוח ליימונד לאפרד); סימפוניה מס. 7 במי-מנ'ור, מאת ברוקנר (התזמורת הפילהרמונית של ברלין בניצוח אויגן יוכום); דוגמה של קונצרטו בסי-במול מג'ור לכנור ולתזמורת ק. 269 מאת מוצרט (דוד אויסטראך, סולן ומנצח) (א).

שבת

★ 11.05 — "עם כל הלב" — להקת נשמה מארה"ב בשעת שוב בי בבנגי האשמה (ג).

★ 12.05 — "אש במים" — תעודה אומנות מלוחמת העורות הירושלמי במשך תתעלה בבלוכה ... (א).

★ 13.05 — "שאלות אישיות" — יעקב אגמון עם פרופ' הלל שובל. מנהל המעבדה לבריאות הסביבה בביה"ס לרפואה באוניברסיטה העברית. בין הנושאים הנדונים בתכנית: התופעה העולמית של התייחסות לאיכות החיים הי... כלכות (ג).

קולנוע

ירושלים:

★ "איזה פין קוהרה" (אורהן) — קומדיה ודראמטית ארוטית המבוססת על גילוגלי ... משפחה בסיציליה. כשבמרכזה הסיפור עם בעלי משפחת כפולה בין השורות הרוצה להיות בפלורנטינית לבין ילד אינטליגנט בן 14. קצה יותר מדי "זיקוק" רעהירי קצת באמת כדי המפקחה הצינית. יהד עם זאת — סרט שלא הייתי מוותר עליו.

★ "הליידי שרה בלודי" (הון) — ביאוגרפיה בדיונית של בילי הולידיי — שמכונה על הטראגדיה לעומק, ונשארה משולאות הגלי... לה. דייאנה רוס מצויינת, אישית כולנעית מוסיקלית, אך לא אנחה "הליידי" שנכנסה כגשר להצבב.

★ "צ'ארלי ואנג'יק" (עדן) — סרט בימוי מצויין, הנשאר בי תוכם יצירת-שוטה מגוב ב— על רקע ... קונפליקטים חברתיים ופסיכולוגיים. אך בבירה שהוברים הי... השרים הללו לא יפגשו בסגנון, שהוא ביפחד קה. זהו. הויך לדה.

★ "דיוקי" — 18.05 — פגמה רוטנברג, ... קלאסי ... על דרך ... הזמורה ... בראש התוכנית ...

★ "אירות הבידין" (אלגנ) — הסרט הראשון (לחבריל בר כרמל) של ... כהירות המציאות את הסוב ...

★ "רבי יעקבי" (תל-אביב) — קומדיה מבודחת עם לואי דה פינס ...

★ "פרונזי" (פנחדי) — ...

תל-אביב

★ "מארלי ואריקי" (אלנבי) — ראה "עדן", ירושלים.

★ "רואלי" (תפוחת) — ...

חיפה

★ "הירידי" (אורה) — ...

★ "אירה בין פוהרה" (אורות) — ראה "אורין", ירושלים.

★ "הנשר עם התחר קראי" (הקל) — ...

★ "אירות הבידין" (ליבור) — ראה "ארמון", ת"א.

★ "אלקטרה גריר בבנותי" (מנורפי) — ...

הסימון בכתב על-ידי מבקרי הקולנוע והתיאטרון הקבועים.

קופת-חולים של ההסתדרות הכללית · מחוז תל-אביב · לוח התורנויות

א. תורנויות לילה

בתקופות פרב פרב, כולל שבת וחג, בשעות 8 בערב עד 12 בלילה (פרט להדר יוסף פ"ט עד 11).

1. מרפאת התקווה ב', רחוב ...
2. מרפאת הדר יוסף, רחוב קהילת וילנה מספר 12—10. טלפון 478095 — בשעות 8.00 עד 11.00 בלילה, לחברים בסניפי: תדריוסף, נוה שרת, נוה זהבה, רמת חייל, תל-ברוך וכן לחברים ...
3. מרפאת נוה שאנן, רחוב ... טל. 33433 — לחברים בסניפי: נוה שאנן, ושיכון ופלורנטין.
4. מרפאת קפוביץ, רחוב קפוביץ 36 פינת יהודה המכבי, טל. 444494 — לחברים בסניפי: ...
5. מרפאת הל-תורדו, רחוב ... טל. 243333 — לחברים בסניפי: ...
6. מרפאת קריית שלום, רחוב דשבסקי 12, טלפון 822715 — לחברים בסניפי: קרית שלום וקריית-שלום (שכון בצא קבע).

ב. בית מרקחת, במרפאת זבוטינסקי, רח' ... 42, טלפון 269221, בין השעות 5.00—2.30 אחה"צ. במרפאת מנדלברג, רח' אלנבי 75, טלפון 614467, בין השעות 5.00—2.30 אחה"צ.

ג. מעבדה במרפאת זבוטינסקי ...

ג. תורנויות שבת וחג

1. בתקופות בין השעות 9.00—11.00 לפנה"צ במרפאות:

גלבוע	— טל' 242870
התקוה א'	— טל' 32979
רשלוצאן	— טל' 828130
הדר יוסף	— טל' 47809
יד-אליהו	— טל' 34278
יפו תבגיא	— טל' 55979
כפר שלם	— טל' 31546
מנדלברג	— טל' 614467
נוה שאנן	— טל' 33483
קרית שלום	— טל' 822715
קפוביץ	— טל' 444494
רמת אביב	— טל' 412394
רמת חייל	— טל' 471162
הל תורדו	— טל' 243253

בשעה 1.00 בצהריים עד 8.00 בערב בתקופות תורנות במבנן רחוב אדום, רח' מזאייה 13, טל' 101.

2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז, מרפאת מנדלברג, רח' אלנבי 75, טל' 614467.
א. רופאי א.א. ועיניים בין השעות 9.30—11.30 לפנה"צ.
ב. רופא כירורג בין השעות 12.00—9.00 לפנה"צ.

3. תורנות מעבדה — לכל סניפי המחוז, במרפאת זבוטינסקי ... טלפון 284242, בשעות 9—11 לפנה"צ. 4—5 אחה"צ.

בית מרקחת במרפאת מנדלברג, רח' אלנבי 75, בין השעות 12.00—9.30 לפנה"צ, 4.00—5.00 אחה"צ.

הערה:

א. אחרי השעה 12.00 בלילה ועד 7.00 בבוקר מתקיימת תורנות לילה בבדיא, רח' מזאייה 13, טל' 101.

ב. החברים בסניפי: אילון, יד-אליהו, רמת חן, ... רמת ישראל, ... בראוו, ... — הזקוקים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר יפנו למגן דוד אדום, רח' מזאייה 13, טלפון 101.

ב. תורנויות ערב שבת

בימי ששי משעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רח' מזאייה 13, טלפון 101.

הערה: בית מרקחת מנדלברג, רח' אלנבי 75, פתוח בימי א'—ה' משעה 8 בבוקר עד 7 בערב, ללא הפסקה.

קופת-חולים מחוז חיפה

תורניות רופאים בקופת-חולים מחוז חיפה

א. שעות התורנות במרפאות קופת-חולים

1. בלילות, לרבות לילות שבת ולילות חג מ-8 בערב עד 12 בחצות.
2. בימי ששי ובערבי חג מ-4 עד 5 אחה"צ.
3. בשבתות ובחגים מ-9 עד 11 לפנה"צ.

ב. המרפאות התורנות:

1. מרפאת פרישמן, רח' פרישמן 4, טלפון 662195 לחברים בסניפי: פרישמן, אחוזה, ... ווי-אביב, ... הליסה וקיבוצי גליל.
2. מרפאת קרית אליעזר, רחוב ... טלפון 535226 לחברים מהסניפים: קרית אליעזר, קרית אליהו, בת-גלים, עין-הים, ... קרית ספרינצק.
3. מרפאת ריש בבריכה הכרמל, רח' אלוהן, טלפון 86868 לחברים מהסניפים: ... הכרמל הצרפתי ...
4. מרפאת נחלה ... טלפון 222121 לחברים בסניפים: ...
5. מרפאת קרית-חיים מזרחית, טלפון 721381 לחברים מהסניפים: קרית חיים מזרחית, קרית ביאליק, קרית מוצקין, קרית שמואל ...
6. מרפאת קריית ים א', רחוב ירושלים 3, טלפון 718953, לחברים מהסניפים: קרית ים א', קרית ים ג', קריית ים דסקו וקרית-ים מערבית.
7. מרפאת ... קרית אתא, טלפון 722384, לחברים מהסניפים: ...
8. מרפאה מורית-הכרמל טלפון 571034 לחברים מהסניפים: ...

ג. במגן דוד אדום

הרחוב יצחק שדה טלפון מספר 101 לחברים הגרים בשכונת ... כמו של חיפה, פרט למפרץ:

1. בימים א'—ה' משעה 13 עד 16, משעה 19 עד 20, משעה 24 עד 7 בבוקר.
2. בימי ששי וערבי חג משעה 14 עד 7 בבוקר למחרת השבת, או החג.

ד. החברים המטופלים במרפאות, גר ... במגן דוד אדום של ... 101.

1. בימים א' — ה' משעה 13 עד 16, ומשעה 19 עד 7 בבוקר.
2. בימי ששי ובערבי חג משעה 14 עד שעה 7 בבוקר למחרת השבת, או החג.

ה. במפרץ חיפה

טקסי ביאליק טלפון מספר 713232

1. בימים א' — ה' משעה 13 עד 16.
2. בימי ששי וערבי חג משעה 14 עד 20.
3. בשבתות ובחגים משעה 12 עד 20.
4. כל לילה משעה 24 עד 7 בבוקר.

אין לפנות לתורנויות אחרות בשעות שתחנות התורנות בקופת-חולים פועלות.

ו. קריה טבעון, קרית-עמל ואלרואי טלפון מספר 952953

1. בימים א' — ה' בשעה 8 בערב עד 7 בבוקר.
2. בימי ששי וערבי חג משעה 14 עד 7 בבוקר למחרת השבת או החג.

ז. קרית אתא טלפון מספר 720871

1. משעה 24 עד 7 בבוקר.

ח. תורנות למקורים כירורגיים דחופים

בשבתות ובחגים במחלקה הכירורגית רח' אבן סינא 8.

1. בימי ששי וערבי חג משעה 4 עד 5.30 אחה"צ.
2. בשבתות ובחגים משעה 9 עד 11.30 לפנה"צ.

ט. תורנות מעבדה:

במעבדה המחוזית שד' אביב 54 טלפון 532107 לחברים מכל סניפי המחוז משעה 9—11 לפני הצהרים.

י. בית מרקחת מחוזי

רחוב אבן-סינא 7 פתוח בימים א' — ה' משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה.

רכבת ישראל

מחירים חדשים ברכבת ישראל

החל ממוצאי שבת 16.3.74 יכנסו לתוקפם המחירים החדשים ברכבות הנוסעים.

פרטים מלאים אפשר לקבל בכל תחנות הרכבת בארץ.

הנהלת הרכבת

מלווה מצפון
רכוש מלווה מלחמה מרצון

טלוויזיה לימודית

7.50 פרקים ס' — הוראות; 8.15 השבוע ד' — חיבור במספרים מעשיים; 8.40 פרקי ספרות ז'-ה — משלי קרילוב; 9.05 גי' אטמוספירה ד' — בבולברים; 10.00 ביולוגיה ד' — התרכון הצבעוני; 10.30 אזרחות ד' — תעמולת בחירות; 10.40 עלגנוט; 11.30 תרבות הארץ — מבטי ישרה; 12.30 סלנגוט: 16.00 "תגלית הבריאה"; 16.11 "הברוחון המכוער"; 16.31 פגישה עם הכומר יצחק אדריה.

טלוויזיה כללית

שישי

15.00 — הבניית ילדים — משפחת פרטרידג'; 15.25 — לקראת שבת; 18.00 — הדיבות עברית והערבית; הבניות ערבית — 18.04 — סרט עליה בערבית; 19.45 — החדשה; 20.02 — סקירת השבוע; תכנית בעברית — 20.05 — עיר שבת; 20.10 — השבוע יומן אירועים; 21.10 — סרט קולנוע: "אנו אנשי הצי"; 23.10 — פסוקים לשבת השירה.

שבת

10.00 — תכניות ילדים — בידור לילדים; 10.30 — סרט קולנוע: "המוסיקה להבי"; 12.10 — תעודה; 18.00 — חדשות עברית וערבית; תכניות ערבית — 18.04 — דיש עם שיר; 18.32 — הירידים המצואת; 18.45 — בידור תה"ל; 19.30 — חדשות; תכנית בעברית — 20.00 — המבדיל; 20.30 — כבס להדשות; 21.10 — אירונסייד; 22.00 — "אראמה"; 23.40 — פסוק מדברי הזיל של גדים הדיעות.

שדורי ישראל

שישי

רשת ב'

6.05 התעמלות; 6.15 שעון מוסיקלי; 6.59 רגע של עברית; 7.00 הבוקר הזה וסקירת עתונות הבוקר; 7.25 זמר זמר לך; 7.55 אור ירוק; 8.10 בוקר טוב; 8.55 בעקבות החדשות; 9.05 המשך בוקר טוב; 10.05 כאן בבית; 11.45 לאן הערב ומוסיקה קלה; 12.05 במעגל יוצר; 12.30 הו היוך; 13.00 בחצי היום; 13.25 עיקים משלנו; 14.10 עד ארבע; 16.05 רגע של עברית; 16.06 מפחד מוסיקה קלאסית; 16.30 אנשים זכויות; 17.05 בדי אמת; 18.05 לטעמי; 19.00 עברית לכן; 19.05 נקימה ומהר; 21.05 עוד פעם אחת; 22.05 מוזיקה לסופ-שבוע; 23.00 הלילה הזה; 23.25 אני פנשה לי כנגינה; 00.05 לילה של כוכבים; 1.05 שעה שבלה-בלף; 2.05 פסקול; 5.05 עד אור הבוקר.

רשת א'

6.00 העברה מרשת ב'; 8.05 קולביים מסיקום — פרטל: סרט מתוך "מלכת הפיות", ל-2 כנורות, ויולה, צ'לו, להרמוניה (לחקה) ... 9.05 מוקד לכות התזמורות הסימפוניות ...; 13.25 מוסיקה קלאסית — ברהמס: רביעייה מס. 3 לכלי קשת, אופוס 67 ...; 14.10 לאם וליולד — מה שלא הספקנו לשמוע; לילדים הגדולים — הזמנור בים המדרשים; 15.05 קבלת שבת — פרשת "ויקהל"; 16.05 רגע של עברית; 16.06 הי מרות התיכון; 16.30 חדש בתקליטיה; 17.05 מוסיקה קלאסית בבקשתך — דבוז'אק: סימפוניה מס. 9 ("מן העולם החדש"); 18.05 כה נשמע; 18.30 שבועון לספרות; 19.05 האור השבועי; 20.05 ניגונים; 21.05 קונצרט ליל שבת (סטריאו) — גאסטלדי ...; 23.00 הלילה הזה; 23.25 כיפורדיוי — "המלבוש"; 00.05 רגע של שיר; 2.00 העברה מרשת ב'; 3.05 עד אור הבוקר; 5.05 העברה ברשת ב' עד שעה 6. (כל היממה חדשות כל שעה)

שבת

רשת ב'

6.05 שעון מוסיקלי; 6.57 אורון עולם; 7.06 זמר זמר לך; 8.10 שירים בבוקר בבוקר; 8.55 גוף הארץ; 9.05 המשך שירים בבוקר בבוקר; 10.05 קלאסי רגל; 11.05 עם כל הלב; 12.05 מכל הבא לגל; 13.05 ביכות רבים; 13.40 נגינות קלות; 13.50 זכרונות ארץ-ישראל; 14.05 לאן הערב ומוסיקה קלה; 14.30 שירים ושערים; 17.30 כוכב הערב — מירי אלוני; 18.05 עוקבים אני במשטרה; 18.30 במגרש הספורט; 19.00 עברית לכם; 19.05 נעימות חמר; 21.05 כחומר; 21.45 מבוא כוכבים; 22.05 ימים הלילות בכנען; 22.52 נעימות קלות; 23.00 הלילה הזה; 23.25 דודי בן-זאב מגיש; 00.05 דודי בן-זאב מגיש; 1.05 עד אור הבוקר; 5.55 מה טובו.

רשת א'

6.00 העברה מרשת ב'; 8.05 שחרית לשבת — הנזיל: קונצ'רטו כרוסו מס. 11 בלהרכינור ...

גלי צה"ל

שישי

5.58 — ברכת השחר; 6.05 — בלילי בוקר הדיקים; 7.05 — המשך בלילי בוקר; 8.05 — יומן הבוקר; 8.20 — דיש עם שיר; 9.05 — המשך דיש עם שיר; 10.55 — פינת הסיפור התנסדי הי קצר; 11.05 — הבים ושפים ד'ישים; 11.55 — מה חדש; 12.05 — יומן הצהריים; 12.30 — הי שך חבים ושפים; 13.30 — הי קורה היהודית; 13.35 — המשך חכים ושפים; 13.55 הודעות לחיילים; 14.05 — קימה קל; 14.30 — חד חלק; 14.35 — קינוח קל; 15.55 — המפוזרת השבוע; 16.05 — טעם הבן; 17.05 — היה אתה השופט; 18.05 — השבוע יומן גלי-צה"ל; 19.05 — יום שישי הקצר; 20.05 — ברשות היחיד; 21.05 — עם להקה אחת — התרנגולים; 22.05 — שבת רגע; 23.05 — על נושא אחד; 23.55 — שירת הצנות; 00.05 — יומן חצות; 00.30 — ציפורי לילה; 3.05 — מומנים אל הוד השחר עד שעה 6. (כל היממה חדשות כל שעה)

שבת

5.58 — ברכת השחר; 6.05 — שבת בבוקר; 7.05 — המשך שבת בבוקר; 8.05 — לגדודים; 12.05 — הבבת — יומן גלי-צה"ל; 13.05 — שאלות אישיות; 14.05 — היום השביעי; 16.05 — האדם הגלילי; 17.05 — יומן הבי רב; 18.05 — דיוקן מבח רוטנברג; 19.05 — מבט אליך; 20.05 — כרמבכם; 21.05 — סכלות מכורות; 21.35 — פני בנים מתוך פרקים והמחות בי סיקלויים; 22.05 — הויב וסיר; 23.55 — שירת הצנות; 00.05 — יומן חצות; 00.30 — ציפורי לילה; 3.05 — מומנים אל הוד השחר עד שעה 6. (כל היממה חדשות כל שעה)

בתי-מרקחת

בירושלים

שישי

גיבגוס, האורי 12, טל. 33676; אל סוגראל, רחוב צלאח אדין, טל. 282196.

שבת

קשתון, המלך הגלך 23, טל. 33843.

מוצאי שבת

זכותן, ... יפעהו 10, טל. 228285; הבס, שער העתיקה, רח' הגאי, טל. 284285.

בתל-אביב

שישי

פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28 טל' 233721; קסטל, רח' אבן גבירול 147 טל' 443716.

שבת

בגרשוב, רח' בגרשוב 60 טל' 225889; גורדאא, רח' בן יהודה 183 טל' 242673; יאגו, רח' יהודה הלוי 67 טל' 612474.

מוצאי שבת

בגין, רח' דיזנגוף 174 טל' 222386; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28 טל' 233721; יאגו, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.

תורנות בתי מרקחת בחיפה

שישי 15.3

בלפור, פסגה 1, טל. 663289.

שבת 16.3

הפגה, הרצל 87, טל. 663211.

בפתח-תקוה

שישי

גבריאליה, בתיים רחוב הגבי אים 3.

שבת

צארא, בתיים רחוב בלפור 185.

ברמת-גן

שישי

הן, רמת-גן רחוב דבוטינסקי 99.

שבת

בגוה, גבעתיים רחוב ויצמן 17.

תורנות בתי מרקחת בחולון

שישי

אסותא, רחוב סוקולוב 4.

שבת

כאת כהנים, רחוב סוקולוב 44.

בנתניה

שישי

פינסקר, פינסקר 2.

שבת

פירקנק, העצמאות 6.

ברחובות

שישי

מרכז.

שבת

נגבה.

בבני-ברק

שישי

הן, ז'בוטינסקי 99, ר"ג.

שבת

שטרא, רבי עקיבא 80, ב"ב, רמת-השרון, רעננה, כפר-סבא, והסביבה.

בהרצליה

שישי

קרטר, הרצליה, רח' סוקולוב 18.

שבת ומוצ"ש

בריאה, הרצליה, רחוב סוקולוב 65.

50 מדינות בתערוכת „ירושלים 73"

בולים

מאת אריה לין

יותר מ-400 מציגים מכל הע... משתתפים בתערוכת הבולים הבינלאומית „ירושלים 73" שנפתחה ב„בנייני האומה" בירושלים ביום 25 במארס השנה. בין המציגים 65 ישראלים. מספר המשתתפים בתצוגה מתקרב ל-2000 ... התחלקות לעשרות מדורים ... כבוד הכבוד, פרסי לאומי, ... אוספים מרהיטליים, נושאים תימטיים, ספרות, נוער ...

... במדור הלאומי אוספים כבר ... הספרייה הלאומית של ארץ הקדש, „משרדי הדואר גרים בירושלים הקדושה", „משרדי דואר ... בנוסחאות ... ההיסטוריה בלאית של ארץ-ישראל ... דואר עברית ועוד.

בין האוספים הפילאטליסטיים ... תקופת ... 1856—1858 ... של בריטניה, הוולונדות ... פיליפינים ... דואר ... רוילנד, ועוד.

אוספים מעניינים ותחירים ... גם במדור התימטי: ... הולדות, ארכיאולוגיה, אספקטים ... הצומות על בולים מקיף מכל העולם ... המגינה של מנוכן, ספורט ... אולימפיים, ... על הירות, האקדמיה עד האסטרונומיה ... יצרות צפרים, פרחים, ... בעים, ונעורים, מסבנות, צלמות ... אוכבות, האומות, חיפושי נפט, ... אוספים אוספים, התנ"ך ... מוסיקה, ... ימים, ילדים, ... ועוד.

לא פחות מלהיבות הן התצוגות הרשמיות של כ-50 מדינות מכל רחבי העולם, הול מדינות גדולות כארה"ב, בריטניה ויפאן, וכלה במדינות רחוקות וקטנות כאיי הפיליפינים, מאוריציוס, הי איים ... ועוד.

בימים אלה הולכות ונשלמות ההכנות לקראת פתיחת התערוכה. הבהלת התערוכה במטה לגבאה של מאות אורחים מחו"ל ורבבות מהארץ. הולכת ונשלמת גם חוברת קטלוג-התערוכה שבו פירוט כל הבציגים והאוספים.

מארגני התערוכה עושים כל שביכולתם כדי להבטיח שתצא הויה בולאית משולבת בהנאה אסתטית שוה לכל נפש. מחשבה רבה הושקעה בתכנון מסגרות ה... תצוגה והצבעה, שפת התערוכה יקר עט בפורקת בולים. ואת פני ה... באים ל„בנייני האומה" יקדמו דגלי כל הארצות המשתתפות.

גם תכנית האירועים בתערוכה, בין הולך הוראה בלוק שקוניות במשא „חפיות לבולים" של ... סוף יגאל יזין (ביום 27.3.74).

10 חותמות זכרון

לוח האירועים ב„ירושלים 73" כולל 10 החותמות-זכרון מיוחדות שיוטבעו בתשעת ימי התערוכה. כל יום תוטבע החותמת אחרת בבי... זת לאירוע המרכזי של אותו היום. 9 החותמות מתוך ה-10 יוטבעו בסניף הדואר בתערוכה, ואילו ה... חותמת ה-10 תוטבע בסניף דואר מיוחד בקרון-רכבת ביום הנוער ה-28 בחודש (יום חמישי). בסניף הדואר יפעל ברכבת שתצא ב... שעה 10 בבוקר מתחנת-רכבת ...

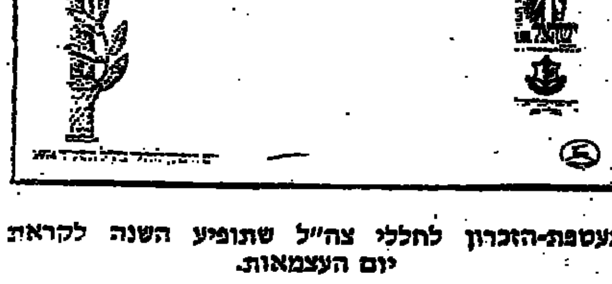

מעטפת-הזכרון לחללי צה"ל שתופיע השנה לקראת יום העצמאות.

ירושלים ת"א לירושלים. בסניף הדואר יפעל גם ברכבת שתצא בשעה 18.00 מירושלים להל... אביב.

את לוח האירועים המלא נפרסם בטורנוס הקרוב.

תשובתו של שר-הדואר

הדיונים על ביטול הנפקת בולי יום הצבאות, שפורסמה ב„דבר" ובעקבותיה הגיש חה"כ הלל זייד שאילתא לשר-הדואר שמעון פרס. בתשובתו להבות בלים החדים-שוב נשמר בשבוע שעבר מעל בשת הכנסת.

השר נתבקש להשיב, אם אכבם נכונה הידיעה שפורסמה ב„דבר". ואם כן מה היו הנימוקים להחלטה. במקביל שאל חה"כ זייד מה הן ההבנות לחללי צבאות ב-25 שנות העצמאות.

שר הדואר — אישר ... את הכרזות למזה שפורסם ב„דבר" הנוסף תיקון, שבמי הגור... את המלה שלוש הבד כדי ליבון הבעיה, ... פיק הדואר. בכל זאת, סדרה בולי עצמאות, הא אבר בהתרתם, ש„צבאות ישראל היא טובת דה מובנת באליה ולאחר 25 שבות צבאות אין עוד טעם בהנפקה שנתית קבועה של בולי צבאות" (!?). כנימוק נוסף אמר שר הדואר ש„בטעיה גראפית בדרך המוקאים יציר בולים כאלה הבהובים שהיו ביד השר בקטר ...

לחללי צבאות בין לבבו. הם ידע לספר רק שהתכנונת מבולי צבאות הבבו ב-17 שנים (לא כולל 17 השנים הראשונות או הגהה) ב-20 מליון ל"י ... אחד במטבע זר).

תשובות

ל„אכסן בולים" בקרית-ביאליק: בול דואר עברי, בן 500 פר', לא התגים הם שבל כלא, כפי הוא בבצב בלי פגם (בלי סבני האורה וכיבוי כדבקות, הדפסה בכרמה ...) ... אחר כ-4 אלפים ל"י. בול דואר עברי מבויים עם ניקוב בבירה התרתונה של ה... סוכל וכן בלי ניקוב התחתון ה... כהור אחר לפני הסקרים. אולם בבול שיש בו ניקוב תהיה בכוד בם בם ... עבלבדיו ...

בול הדואר עברי, בן 10 פר', עם סוכל בן 4 ... כינורה המבבה במקופה הבדר הכבי... לגאולת ישראל", עם ... צילה בצרך כפלים באותו ... עם סוכל בן 5 ... שלוש בדונות במקופת הבדר הראשון. הבאובת: „שנת שלום", הוה שבה ב-15 לי"י. בולי הדואר ה... עברי הקסבים קיימים במהד... ניקוב שונות ובשל כך ... הבולים בדולים בבחירים. ... היקר ביותר הוא ניקוב 10 ... ניקוב 11 הוא הזול.

★

אין אפשר בדיק להסרת כתמי ... הלוהה מבולים בלתי התונים.

רב-האמן ליברזון בראש

שחמט

בעריכת אליהו שחף

שלב המתהוה של האליפות ה... הנצעין במאבק הוירק ובלתי ... צפרבה, רק ארבעה מתוך 16 ה... מפות הראשונים, נפתיים ... תיקו, האחד נמדך זה של „הנמצמי ... ה" נשפר גם בסיבובים ה... ... המאבק ... הסרט ... להגיע עד הנגלות ... אליה הארץ ... הגבע האליפות ... בבירה רבה, את ה... רבת ישראל — לאולימפיאדת ...

באליפות הנעים ה... צפלר ז"ל, משתתפות 12 ... המצאיות, מהן המש עלנות ... בדרקים.

אחרי הסיבוב השישי (לפני השלמת הפרבה הבלתי גמורים): 1. ליברזון 4 (2); 2. גלפר 3.5 (1); 3. רדשקוביץ' 3.5 (1); 4. ... 3 (1); 7—5. קלזור, ... 2.5 (1); 9—8. ... (3); 10. פרידמן ... (3); 11—12. ציסקוב, כרם ... (2); 13. רום 1 (3); 14. ... 1 (1); 15. פלאי 0.5; 16. ברנט 0.5 (1).

אליפות הנשים: 1. פהרי ... 3.5 מ"4; 2. וולפר 2 ... 3. שטיין 1.5 מ"2; 4. ... 1 מ"1; 7—5. נחלמן, בריק ... קופמן 1 מ"2; 8. חיימוביץ' ... מ"3; 9. זקריה 0 מ"1; 10. ... רוזן 0 מ"2; 11. פרנק 0 ...

רב-האמן ולדימיר ליברזון נחל נצחון בשבצע על אבגר מרס בסי... בוב השלישי.

הגנת אליבין

ליברזון — מרס

1. ה4 פו6 2. ה5 פד5 3. ד4 ד6 4. פו3 רג4 5. רה2 ה6 6. 0-0 9. 0-0 ...
[illegible]

... הש ח ו ר נכנע.

המאבק התדיר בין ישראל: גלפר והאמן הוותיק יוסף דורפקין בסיבוב השני נסתיים בנצחונו של נציג הדור הצעיר.

גמביט המלכה

גלפר — דורפקין

[illegible]

הלבן נכנע.

במסלול היה ראשון עם 12 מ-15, לפני פורטיש 11 (מולא את המיכסה לקבלת דרגת רב-אבן), ברונשטיין, וליבנשטיין 10.5, אנגורד 8.5, אולפסון וסיגר... דיינוסון 8, בירקליה ואוריבגב 7.5 ועוד.

צרפת בוחרת את נבחרתה

במאסארי נערכה התחרות מבחן להרכבת הנבחרת הצרפתית לאולימפיאדה ליד ניצה. שבגות הראשונים: סארע 9 מ-12, מתורצביץ 8.5; פום האקסגא 7; מאקלא, פריסמן והאגוא 6.5; מייגון 5.5 ועוד.

בהתקפה מרשימה כיים הלבן את הקרב הבא:

סיציליאנית

באגוא — זייפאר

1. ה4 ג5 2. פו3 ד6 3. ד4 גד4 4. פד4 פו6 5. פג3 א6 ...
[illegible]

אליפות ארגנטינה נכבשה בידי ראול כנביטסי שניצח בדו-קרב לקביעת התואר את דאבארנו בי הוצאה 2.5:0.5.

מאוצר התחבולה

קרפוב — מודדוב

1. פה5!! מבה2 2. צה7+ ...
[illegible]

בתחרות המוקדמות לאליפות העולם הבמיחה נאסה אלכסנדריה את מקומה הראשון, עוד לפני הי סיבוב האחרון. במקום השני זכתה אירינה לוויטינה.

התחרות הבין-לאומית הראשונה במארוקו נסתיימה בשבוע שעבר בקזבלנקה. המשתתפים האורחים: גאורגיאה, קאראקלאייץ, אוסטריך, קארייאק, מאדינה, קארדוה. את הארוך המארחות מייצגים האלוף המכהן ... בוקאי והאלוף ...

רייקיאוויק 1974

פתיחה אנגלית

פטורסון — ...

1. ג4 פו6 2. פג3 ה5 3. פו3 ...
[illegible]

אליפות ישראל 1973/74

אלוף ישראל לנוער, דוד ברני ... זכה בנקודת הבכורה בי אליפות ... בקרב הבא ... ציסקוב, בסיבוב הרא...

פתיחת רגלי המלכה

לעיקוב — ברנשטיין

1. ד4 פו6 2. פג3 ...
[illegible]

הלבן נכנע.

ד. נויקום, הונגריה

„הספרן פודרגנב ניורי" 1921

כס ב-2 מסעים 9+11

פ. פרקוניה, פינלנד

פרס 1. „תאם 64" 1970/71

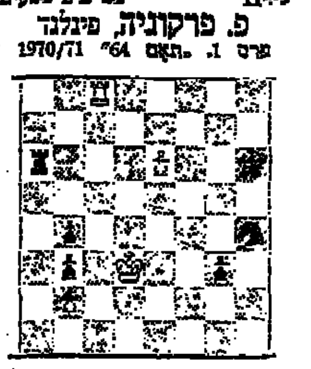

תיקו 6+4

פתרונים

דרבק. 1. מהה3! — 2. רהג+ ...
זהרי קין. 1. ...
[illegible]

זמני הדלקת הנרות

שבת פ' פרה, פ' ויקהל

ערב שבת: ירושלים 5.09, תל-אביב 5.27, חיפה 5.19.

מוצאי שבת: ירושלים 6.23, תל-אביב 6.25, חיפה 6.24.

בין שני זרמים

(המשך מעמוד 1ב)

ערבים, לכן יש לנהוג בזהירות ובתבונה ולא לעשות צעד לפני שיבשילו. בכל אופן לא הקומתיה, ואף לא הסוציאליזם של נאצר יביאו את הישועה ומבינון שהוהה למצרים, בניהוד במלחמת יום הכיפורים, שאי אפשר לנצח בזוה את ישראל בי שדה הקרב. יש להתבסס לבאמק של שלום דרך ארה"ב. ד) אהרי בירוש היועצים הרוסים במצרים ב-1972, לא ששה ארה"ב לתפוס את המקום שנתפנה. בביכול, בי מצרים. עתה נשתנה יחס ארה"ב והאי כבר התקדם קיסינג'ר ה... קידמת רבה בדרך עשיית עיסקה גדולה עם סאדאת. הסימן — ... לתת הרבה של באראה למען ביטול האמברגו על הנפט ארה"ב.

הו הורם המבריה. הורים הנג... דורש המסכה המלחמה, באיזו ... רה שהיא, בכל אופן לא רק המירוצות והנקודה. סוריה הי... רשת לעשות את הדבר שעליו ... ויתרה מצרים בגלוי (הרי יש ... כים סודיים, בכתב ובעל-פה) ... הוא: קשר בין הפרדת הכוחות או ... ההסכם לבין התחייבות ישראלית על נסיגה כללית ... זנגים. יש להניה, כי פייסאל הי... סעודי לא יכביד לפי שפה על סאדאת. הציר-האיש ... הבפרץ הפרסי בפרט, בפיים בי... עתיד ... קשה לעצרם עתה. ועל פייסאל להיזהר מאד ומכאן שיש גבול להתגדותו ב... ארה"ב, כפי שעשה עד כה. גם ארגוני ... המתגלים בכלל ... הגדול של עראפות בפרט נתונים ללחץ, מצרים ואלג'יר להתצות על ... עראפאת, בשעה שדיר חבש וה... המנהיגים הקיצוניים ... שכים אחרי סין (ורוסיה ... ברחים ... בזמן האחרון ב... מרץ גם בעראפאת ו... בחישה הסובייטית מבניחה עי... עיראק הקיצונים בפלגת ה... „בעת" הסורית אינם מבודדים עדיין. התחזית שפפיות צריכה ל... ישראל בכגבל ... יש לה על ...

עידן המימן של פרופ' רודמן

מאת ארנון מגן

את התולדה הטכנולוגית המודרנית נוהגים לעתים לחלק, לפי מקור־האנרגיה העיקרי, כך: אחר עידן הפחם, שהנהיג את המהפכה התעשייתית, בא עידן הנפט — משנת 1950 לערך — ובעוד כמה שנים תשלוט בכיפה האנרגיה הגרעינית. אולם עקב משבר הדלק יש המקדימים את תחילת עידן הגרעין. אחרים סבורים, כי עידן הפחם רק נפסק זמנית והוא עשוי להתחדש, אם כי בצורה משופרת: פחם לא להסקה ישירה, אלא באמצעות גז שיופק ממנו. ויש הסבורים, כי העתיד שייך למימן.

אמנם המימן איננו דלק ראשוני. בטבע כמעט שאיננו מצוי באוירה חפשי, שלא כמו הפחם, הנפט והאורניום. ואפשר להפיקו ממים, מפחם או מנפט רק על־ידי השקעת אנרגיה, הגדולה במובן מזו שהוא מסוגל לתרום בעת בעירתו. אולם המימן עשוי לשמש דלק מישני אידיאלי בזכות כמה מתכונותיו.

יתרון אחד של המימן גלוי לעין: שריפתו נקיה כמעט לחלוטין, כי נוצרים בה מים בלבד (שריפה פירושה הימצנות, ומימן והמצן יחד מולידים מים) וכן מעט תחמוצות־חנקן. שלושה יתרונות נוספים שלו ידועים פחות: שימושיו המגוונים, הולכתו הזולה והאפשרות להפיקו כתוצר־לוואי בתחנות־כוח ליצירת חשמל.

תנודות בצריכה

נפרט מעט את הנקודה האחרונה: אחת הבעיות בהפקת חשמל היא, שכושר־הייצור של תחנות־כוח איננו מנוצל במלואו, בגלל התנודות בצריכה. כל מדינה נאלצת, כמובן, לבנות תחנות־כוח בהתאם לצריכת השיא שלה ולא לפי הצריכה הממוצעת. שאם לא כן היא צפויה להפסקות־חשמל תכופות כל אימת שהתצרוכת עולה על הממוצע. אמנם בשעת צריכה מופחתת אפשר להפחית את כוח־הייצור של הגנראטורים ובכך לחסוך דלק, אך השקעת־היסוד עומדת בעינה. בעיקר יש בזבוז כזה בתחנות־כוח גרעיניות, שבהן כ־90 אחוז של מחיר החשמל הם ההשקעות בכור, במערכות הקירור, במערכות הבטיחות וכו', בעוד שמחיר הדלק הוא רק כ־10 אחוזים. מכאן, שבתנאים מסוימים כדאי להפעיל כורים גרעיניים במלוא כושר־הייצור שלהם גם בשעות של צריכת־שפל ולנצל את עודף החשמל להפקת מימן על־ידי אלקטרוליזה (הפרדה חשמלית) של מים. גם החמצן שיווצר בתהליך כתוצר־לוואי יש לו שימושים רבים.

אם בתחנות־כוח להפקת חשמל, המונעות בפחם, במאזוט או באורניום, נתקלים בבעיית התנודות בצריכה — הרי בתחנות־כוח מסוג אחר נתקלים בבעיית התנודות בתפוקה. הכוונה לתחנות שיוקמו בעתיד לניצול את האנרגיה של השמש והרוח. דא־עקא, אנרגיה זו איננה "זורמת" בקצב אחיד. בתחנות מסוג זה אפשר להגיע לתפוקה מאוזנת של ייצור החשמל באמצעות המימן: בשעות־שיא בתפוקה ישמש חלק מן החשמל להפקת מימן, ובשעות שפל (בהיעדר קרינת שמש או משבי רוח) אפשר ליצור חשמל בשריפת המימן.

הולכה בצינורות

רבים בארה"ב רואים במימן פתרון נוח לבעיות האנרגיה גם מנקודת־ראות אחרת. מטעמים של זיהום תרמי (פליטת עודפי חום של מי־קירור לתוך נהרות או אגמים) וזיהום רדיואקטיבי וכן מטעמי בטיחות קיימת נטיה להקים את רוב הכורים הגרעיניים על חוף הים או אף בתוך הים עצמו (על איים מלאכותיים). יש איפוא להוליך את החשמל למוקדי הצריכה לאורך מאות ואף אלפי קילומטרים. הולכת חשמל בקווי מתח גבוה מעל לאדמה היא ענין יקר, מה עוד שהיא תופסת מקום (העמודים!), מכערת את הנוף ועלולה להינזק בסערות. לעומתה הולכת החשמל בכבלים תת־קרקעיים אין בה אמנם מגרעות אלה, אך היא יקרה פי 10 עד 20 מההולכה העל־קרקעית.

מכאן המחשבה להפוך את החשמל שיופק בכורים גרעיניים למימן ולהוליך את המימן למקומות הצריכה בצינורות תת־קרקעיים, כדרך שמוליכים כיום בארה"ב כמויות עצומות של גז טבעי. יצוין, כי בארה"ב קיימת כיום רשת בין עירונית להולכת גז טבעי באורך כולל של 400,000 ק"מ, והיא פועלת במחיר נמוך וביעילות. לדעת המומחים לא יהיה שום קושי בשימוש ברשת זו להולכת מימן לכשיאזלו מלאי הגז הטבעי, כשם שלא יהיה קושי בהנחת רשת צינורות מיוחדת. המימן יגיע אל הצרכנים בצורתו המקורית וישמש להסקה בתעשיה או בבית. והלקוי ישמש כדלק בתחנות כוח להפקת חשמל, שיהיו נקיות מזיהום ולפיכך אפשר להקימן גם במרכזי ערים גדולות. מובן שיש הפסד של אנרגיה בהפקת מימן בעזרת חשמל ובהפיכת המימן לחשמל מחדש. אבל החסכון בהולכה, ובמניעת הזיהום ופתרון המחסור בחומר דלק יהיו פיצוי על הפסד זה.

תחנה גדולה יותר

בישראל פטורים אנו מבעיית ההולכה של חשמל למרחקים גדולים, אך כנגד זאת יש לנו בעיה אחרת, יחודית למדינה קטנה. וכאן מגיעים אנו לפרופ' פיטר רודמן, מהמחלקה לפיסיקה בטכניון. יליד ארה"ב (1929), חוקר במוליכים למחצה, שבחודשים האחרונים מקדיש חלק ניכר מעיתותיו לחקר הדרכים לניצול המימן.

פיטר רודמן

מסביר פרופ' רודמן: בגלל "חוק הברזל", הקובע, שתחנת כוח יחידה אסור לה שתהיה בעלת הספק של יותר מ־10 אחוזים, או לכל היותר 15 אחוז מכלל ייצור החשמל של מדינה מסוימת (כדי לא לשבש את אספקת החשמל במקרה של תקלה), נאלצת ישראל להגביל את עצמה בגודל תחנות הכוח שלה. לפיכך יהיה הכור הגרעיני הראשון שלה — שיתחיל לפעול לפי המשוער בשנת 1982, כאשר צריכת החשמל בארץ תהיה בערך 3500 מגוואט — בעל הספק של 600 מג"ו בלבד. כור כזה ייצר חשמל במחיר גבוה יחסית — בכורים גרעיניים חלה ירידה ניכרת במחיר החשמל עם הגדלת הכור. לכן מציע רודמן להקים כור גדול יותר, בעל הספק של 1000 מג"ו, שהוא ההספק המקובל היום בכורים הפועלים בארה"ב. הוא יהיה איפוא בעל הספק גדול בכ־70 אחוז, אבל תוספת ההשקעה תהיה בשיעור של כ־30 אחוז בלבד.

בתוך שנים אחדות — עד שתגדל יותר צריכת החשמל בארץ — יהיו לנו איפוא עודפי חשמל. פרופ' רודמן אינו מודאג בשל כך. הוא מציע להפוך אותם למימן על־ידי אלקטרוליזה של מים. לפי חישוביו יהיה מחיר המימן שיופק בדרך זאת שווה בערך למחירה של כמות נפט בעלת אותה תכולת אנרגיה, במקרה שחבית נפט תעלה 9 דולאר — וכידוע הנפט עולה כבר כיום 12 דולאר ויותר לחבית. המימן ישמש להסקה בתעשיה ובבית וכחומר גלם בייצור דשנים, בתעשיה הפטרוכימית ועוד.

יותר מטען מועיל

אולם בכך לא סגי. פרופ' רודמן רואה את המימן בעיקר כתחליף לתזקיקי נפט בהנעת כלי רכב, בגלל משקלו המועט ונקיונו.

התכונה הראשונה הופכת את המימן לדלק נוח להטסת מטוסים. המימן הוא אמנם בעל נפח גדול מאד, אפילו בצורה נוזלית. אבל במטוסים קובע בעיקר המשקל ולא הנפח. לדוגמה: מטוס "בואינג 707" נושא 80 טונות של דלק ורק 20 טונות של מטען מועיל. אילו היו מחליפים את הקרוסן — הדלק המשמש למטוסים — במימן, די היה ב־30 טונות דלק, כי צפיפות האנרגיה של מימן ליחידת משקל גדולה פי שלושה מזו של קרוסן. אפילו נביא בחשבון, כי למימן דרושים מיכלים גדולים יותר ומיכלים מכבידים — עדיין יהיה החסכון ניכר מאד: השימוש במימן יאפשר להגדיל את המטען המועיל של מטוס כזה ל־60 טונה, כלומר פי שלושה. ואמנם כל חברות התעופה הגדולות בעולם מעיינות עתה ברצינות באפשרות להניע בעתיד את מטוסיהן במימן נוזלי. כיום המימן עדיין יקר פי 2—3 מהקרוסן, אבל לדעת מומחים עתידים המחירים להשתוות בעוד כעשרים שנה.

הידריד למכוניות

ואולם מימן נוזל איננו בא בחשבון כדלק למכוניות. מיכל הדלק של מכונית אמריקאית ממוצעת מכיל בנזין, בנפח של 80 ליטר ובמשקל של 55 ק"ג, ודי בו לנסיעה של כ־500 ק"מ. אם נרצה להמיר את הבנזין במימן נוזלי (בטמפרטורה של מינוס 250 מעלות), יהיה אמנם משקל הדלק כ־21 ק"ג בלבד. אבל נפח המיכל יהיה 300 ליטר ובהתאם לכך יהיה גם משקלו רב מאד. שלא לדבר על הסכנה, שכאשר נחנה את המכונית למשך כמה שעות כשהיא גלויה לקרני השמש, יתנדף חלק מהדלק שלה...

הפתרון האפשרי היחיד הוא — ועל כך שוקדים עתה ששה חוקרים בטכניון, שלושה מהמחלקה לפיסיקה ובהם פרופ' רודמן ושלושה מהמחלקה להנדסת מכונות — ליצור הרכובת של מימן עם מתכת כלשהי, מה שקרוי הידריד. מסביר רודמן: יש למצוא הידריד, שישחרר גז בטמפרטורות החדר ובלחץ רגיל של אטמוספירה בערך. ואמנם באמריקה נמצא חומר כזה: הידריד הוואנאדיום (VH_2). אלא שלחומר זה יש לו מגרעת גדולה: נפחו של הדלק, שיהיה נתון למכונית הנ"ל, יהיה אמנם 133 ליטר, וזה סביר פחות או יותר, אבל משקלו יהיה 520 ק"ג — כרבע ממשקל אותה מכונית. חוקרי הטכניון מחפשים איפוא הידריד אחר, שיפתור גם את בעיית המשקל.

פרופ' רודמן סבור, כי בתוך חמש שנים יימצא חומר כזה. שאר הבעיות הכרוכות בהנעת מכוניות במימן מוצק — שיטת המילוי בתחנת־דלק, התאמת המנוע, הבטיחות (המימן ניצת בקלות רבה, וזכור האסון של ספינת האוויר "הינדנבורג" בשנת 1937) — נראות קלות יחסית. הוא מאמין אמונה שלמה, שבמוקדם או במאוחר יסעו בכבישי הארץ ובכבישי העולם מכוניות מונעות במימן — ואז נשום כולנו לרווחה, פשוטו כמשמעו.

שמר

אריחי חרסינה וקרמיקה אמבטיות, כיורים ואסלות.

עברנו לנחלת בנימין 85, ת"א טל. 622306-7 לאולמי התצוגה המפוארים שלנו

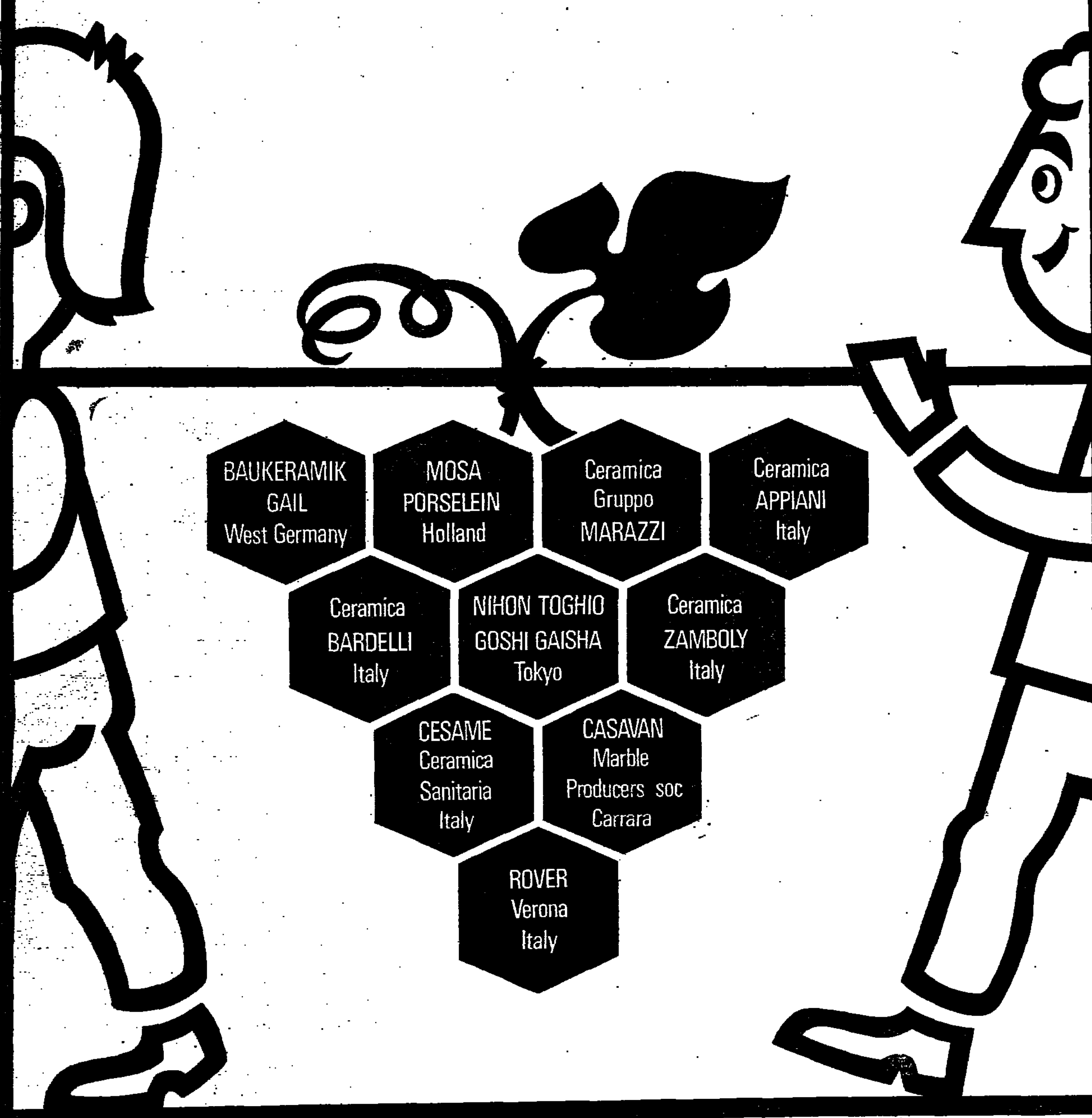

בואו לראות את מיטב חידושי "שמר" בכתובתנו החדשה

פרסום אטלינגר-דנציגר

התראה* למעסיקים!

מועד תשלום דמי־הביטוח עבור עובדיכם לחודש פברואר חל ב־15 לחודש זה. אם תוך 10 ימים מיום פרסום ההתראה לא ישולמו דמי הביטוח, רשאי יהיה המוסד להגדיל את דמי הביטוח ב־20%.

* לפי סעיף 179 (א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח — 1968.

המוסד לביטוח לאומי

חייל
חייל מילואים ואזרח!

אם נשאר ברשותך או הגיע לידיך

ציוד צבאי כלשהו לרבות חלקי לבוש צבאי
נשק של
או נשק צה"ל,
או ציוד של אחר אותו מצאת,

הנך נדרש למסרו לאחד המקומות הבאים: —

- אפסנאות היחידה.
- תחנת מ"צ.
- תחנת משטרת ישראל.
- משרד קצין העיר.

לא ינקטו צעדים משפטיים נגד מי שיחזיר מרצונו הטוב, עד 31 מרס 74, ציוד, לבוש או נשק כאמור לעיל.

החזר ציוד ל־צה"ל — והוספת לכוחו

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו

תיק עזבונות 735/74 ה'

בענין: עזבון המנוח מאיר סלע ז"ל ת.ז. 49196 רחוב רזיאל 25 רמת־גן רמת־גן שנפל ביום 18.1.74 בסיני.

המבקשת: יהודית סלע.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט המחוזי בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל, והנני מזמין בזה כל אדם הטוען כי יש לו טובת הנאה בעזבון המנוח, הרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך 15 ימים מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות להכרזה המבוקשת שאם לא כן יתן בית המשפט צו כמבוקש בבקשה.

דוד ודק, שופט
ראש בית המשפט המחוזי

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

מודעה

בהתאם לסעיף 149

הריננו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקמת בנין בן 4 קומות מעל קומת עמודים מפולשת ברחוב הורש 18 חלקה 84 בגוש 6962.

כל מי שיש לו התנגדות למתן האישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בעירית, קומה 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.

ההתנגדויות תתקבלנה בתוך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והן תבאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

יגאל גריפל
מ"מ ראש העיריה
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניה לשהיה תל־אביב־יפו

משרד הפיתוח
אגף החשמל

הודעה לציבור החשמלאים בעלי רשיונות לביצוע עבודות חשמל

לרגל עיכובים בחידוש רשיונות החשמלאים, הרינו להודיע, כי שר הפיתוח הורה כי תוקפם של הרשיונות הנ"ל שעמד לפוג ביום ח' בניסן תשל"ד (31.3.74) יוארך עד ליום כ"ו בסיון תשל"ד (16.6.74).

לפני פקיעת תוקף הרשיונות הקיימים, יישלחו לחשמלאים טפסי הרשיונות לשנת 1974/5.

הרשיונות יקבלו תוקף עם תשלום האגרה.

מרכז הבניה הישראלי

עקב השיבוש בלוח ההרצאות, שפורסם בבולטין של אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים, אנו מודיעים:

הרצאתו של אינג' אשר אלואיל

בנושא

יעול ענף הבניה, מציאות ומגמות

תתקיים ביום רביעי 27.3.74 בשעה 20.30 בבית המהנדס, תל אביב, רח' דיזנגוף 200 (כפי שפורסם בבולטין של מרכז הבניה הישראלי)

חידון דבר 64

המזל הוא עוור...

אינך יכול לסמוך רק עליו. ככל שתפתור מספר גדול יותר של חידונים בסדרת חידוני "דבר" 1974 תגדיל את סיכוייך לזכות בפרס.

ו...אל תשכח לשלוח גם את התלוש הנוסף, המתפרסם בכל יום ג', הוא עשוי לעזור.